

Jäädüttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista EU:ssa koskeva asetus

- luonnos täydentävää lainsäädäntöä koskevaksi
hallituksen esitykseksi

Jäädättämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista EU:ssa koskeva asetus

– luonnos täydentävää lainsäädäntöä koskevaksi hallituksen esitykseksi

Oikeusministeriö
ISBN PDF: 978-952-259-772-4
Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö/Julkaisutuotanto

Helsinki 2019

Kuvailulehti

Julkaisija	Oikeusministeriö	19.7.2019
Tekijät	Lauri Rautio	
Julkaisun nimi	Jäädättämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista EU:ssa koskeva asetus – luonnos täydentävää lainsäädäntöä koskevaksi hallituksen esitykseksi	
Julkaisusarjan nimi ja numero	Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2019:34	
Diaari/hankenumero	OM 1/481/2017 OM010:00/2017	Teema Mietintöjä ja lausuntoja
ISBN PDF	978-952-259-772-4	ISSN PDF 2490-1172
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-772-4	
Sivumäärä	146	Kieli suomi
Asiasanat	vastavuoroinen tunnustaminen, rikosoikeus, menettämisseuraamus, takavarikko, rikosprosessi	
Tiivistelmä	<p>Hallituksen esityksen muotoon laaditussa arviomuistiossa ehdotetaan täydentävää lainsäädäntöä, jota edellyttää 14 päivänä marraskuuta 2018 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1805 jäädättämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta. Asetusta sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti. Arviomuistiossa ehdotetaan sellaisia muutoksia, joita asetuksen on katsottu edellyttävän.</p> <p>Tällä hetkellä ovat voimassa puitepäätökset vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta jäädättämistä (2003/577/YOS) ja menetetyksi tuomitsemista koskeviin (2006/783/YOS) päätöksiin. Asetuksella pääsääntöisesti korvataan mainitut puitepäätökset niiden jäsenvaltioiden välisessä yhteistyössä, joita asetus sitoo.</p> <p>Esityksessä ehdotetaan ensinnäkin säädettäväksi laki asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi. Esityksessä ehdotetaan myös asetuksesta johtuvia muutoksia rikoslakiin sekä omaisuuden ja todistusaineiston jäädättämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annettuun lakiin ja vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annettuun lakiin.</p> <p>Ehdotettavat lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 19 päivänä joulukuuta 2020, josta päivästä alkaen asetusta sovelletaan.</p>	
Kustantaja	Oikeusministeriö	
Julkaisun myynti/jakaja	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi	

Presentationsblad

Utgivare	Justiteministeriet	19.7.2019	
Författare	Lauri Rautio		
Publikationens titel	Ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkandepåföljder Bedömningspromemoria om nationell lagstiftning som kompletterar förordning (EU) 2018/1805 (Jäädyyttämis- ja menettämisseuraamuspäätösten vastavuoroinen tunnustaminen Arviomuistio asetusta (EU) 2018/1805 täydentävästä kansallisesta lainsäädännöstä)		
Publikationsseriens namn och nummer	Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2019:34		
Diarie- /projektnummer	OM 1/481/2017 OM010:00/2017	Tema	Betänkanden och utlåtanden
ISBN PDF	978-952-259-772-4	ISSN PDF	2490-1172
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-772-4		
Sidantal	146	Språk	finska
Nyckelord	ömsesidigt erkännande, straffrätt, förverkandepåföljd, kvarstad, straffprocess		
Referat	<p>I bedömningspromemorian som utarbetats i form av en regeringsproposition föreslås sådan kompletterande lagstiftning som förutsätts av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 av den 14 november 2018 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande. Förordningen tillämpas som sådan i medlemsstaterna i enlighet med grundfördragen. I bedömningspromemorian föreslås sådana ändringar som förordningen har ansetts förutsätta.</p> <p>För närvarande gäller rambesluten om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om frysning (2003/577/RIF) och på beslut om förverkande (2006/783/RIF). Förordningen ersätter i huvudsak de nämnda rambesluten i samarbetet mellan de medlemsstater som är bundna av förordningen.</p> <p>I propositionen föreslås för det första att det stiftas en lag om lagstiftning som kompletterar förordningen. I propositionen föreslås också ändringar som förordningen medför i strafflagen samt i lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial och i lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande och om tillämpning av rambeslutet.</p> <p>De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 19 december 2020, samma dag som förordningen börjar tillämpas.</p>		
Förläggare	Justiteministeriet		
Beställningar/ distribution	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Sisältö

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	7
YLEISPERUSTELUT.....	8
1 Johdanto	8
2 Nykytila	9
2.1 Lainsäädäntö.....	9
2.2 Kansainvälinen kehitys ja EU:n lainsäädäntö.....	10
2.3 Nykytilan arviointi	12
3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	13
4 Esityksen vaikutukset.....	14
5 Asian valmistelu	15
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	16
1 Asetuksen sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön	16
2 Lakiehdotusten perustelut.....	75
3 Voimaantulo.....	86
4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.....	87
LAKIEHDOTUKSET.....	89

RINNAKKAISTEKSTIT	97
LAGFÖRSLAG.....	101

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan lainsäädäntömuutoksia, joiden tekemistä edellyttää vuonna 2018 hyväksytty asetus jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta Euroopan unionissa. Asetuksella korvataan nykyään voimassa olevat puitepäätökset vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin niiden jäsenvaltioiden osalta, joita asetus sitoo.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista koskevaa asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi. Asetusta täydentävänä laki ei muodostaisi itsenäistä ja kattavaa sääntelykokonaisuutta, vaan sitä sovellettaisiin rinnakkain asetuksen kanssa. Esityksessä ehdotetaan myös asetuksesta johtuvia muutoksia rikoslakiin, omaisuuden ja todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annettuun lakiin ja vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annettuun lakiin.

Ehdotettavat lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 19 päivänä joulukuuta 2020, josta päivästä alkaen asetusta sovelletaan.

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Esityksessä ehdotetaan täydentävää lainsäädäntöä, jota edellyttää 14 päivänä marraskuuta 2018 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1805 jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta. Asetuksen 41 artiklan mukaan sitä sovelletaan 19 päivästä joulukuuta 2020. Asetus on kaikilta osin velvoittava ja sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti. Asetus on voimassa sellaisenaan eikä sitä saa selittää tai täsmentää kansallisella sääntelyllä. Asetusta ei myöskään saa kirjoittaa uudelleen, eikä muutenkaan sisällyttää kansalliseen lainsäädäntöön tarpeettomasti. Asetuksen soveltaminen voi kuitenkin edellyttää täydentävää lainsäädäntöä. Esityksessä ehdotetaan vain sellaisia muutoksia, joita asetuksen on katsottu edellyttävän.

Rikosprosessuaalisen yhteistyön alalla on jo nykyään voimassa puitepäätökset vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin. Puitepäätös omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa (2003/577/YOS, jäädyttämisspuitepäätös) mahdollistaa osaltaan yhdessä jäsenvaltiossa tehdyn jäädyttämisspäätöksen täytäntöönpanon siinä toisessa jäsenvaltiossa, jossa jäädytettävää omaisuutta on. Puitepäätös vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin (2006/783/YOS, konfiskaatiopuitepäätös) puolestaan koskee yhdessä jäsenvaltiossa annetun konfiskaatiotuomion lähettämistä pantavaksi täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa, jossa menettämisseuraamuksen kohteena olevaa omaisuutta on.

Asetuksella korvataan 19 päivästä joulukuuta 2020 mainitut puitepäätökset niiden jäsenvaltioiden välisessä yhteistyössä, joita asetus sitoo. Jäädyttämistä koskevien päätösten osalta asetus kuitenkin koskee vain jäädyttämistä myöhemmin tuomittavan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa varten. Todistusaineiston jäädyttämistä puolestaan koskee jo aikaisemmin hyväksytty direktiivi eurooppalaisesta tutkintamääräyksestä (2014/41/EU).

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö

Edellä todetun mukaisesti rikosprosessuaalisen yhteistyön alalla on jo nykyään voimassa puitepäätökset vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin. Kansallisessa lainsäädännössä puitepäätökset on pantu täytäntöön erityisesti lailla vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta (222/2008, jäljempänä menettämisseuraamuslaki) ja lailla omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa (540/2005, jäljempänä jäädyttämislaki).

Menettämisseuraamuslain 1 §:n mukaan puitepäätöksen 2006/783/YOS lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat lakina noudatettavia, jollei kyseisestä laista muuta johdu. Lain 2 §:n mukaan kyseisen lain ja puitepäätöksen mukaisesti 1) pannaan Suomessa täytäntöön puitepäätöksessä tarkoitettu toisen Euroopan unionin jäsenvaltion tuomioistuimen tekemä ja puitepäätöksen mukaisesti lähettämä päätös; sekä 2) lähetetään Suomen tuomioistuimen päätös täytäntöönpantavaksi toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon. Huomiota voidaan siten kiinnittää siihen, että menettämisseuraamusten osalta puitepäätöksen säännökset ovat jo nykyäänkin olleet sellaisinaan lakina noudatettavia. Asetuksella korvataan menettämisseuraamuslaissa tarkoitettu puitepäätös niiden jäsenvaltioiden välisessä yhteistyössä, joita asetus sitoo.

Menettämisseuraamuslain 4 §:n 1 momentin mukaan toisen jäsenvaltion tuomioistuimen päätös pannaan täytäntöön Suomen lain mukaan ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) mukaisessa järjestyksessä. Menettämisseuraamuksia koskevat aineelliset säännökset ovat rikoslain 10 luvussa (875/2001). Merkityksellisiä ovat lisäksi erityisesti lain oikeudenkäynnistä rikosasioissa (689/1997) menettelysäännökset sekä tietyt oikeudenkäymiskaaren (4/1734) säännökset.

Jäädyttämislain 1 §:n mukaan kyseisen lain mukaisesti pannaan Suomessa täytäntöön omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annetussa neuvoston puitepäätöksessä (2003/577/YOS) tarkoitettu toisen Euroopan unionin jäsenvaltion oikeusviranomaisen tekemä jäädyttämispäätös tai lähetetään Suomen oikeusviranomaisen tekemä jäädyttämispäätös täytäntöönpantavaksi toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon.

Jäädättämislain 26 §:n 1 momentin mukaan jäädättämissä tarkoitettuun oikeusapuun sovelletaan kyseisen lain lisäksi soveltuvin osin kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annettua lakia (4/1994). Jäädättämislain 15 §:n mukaan muita pakkokeinoja kuin vakuustakavarikkoa tai takavarikkoa voidaan käyttää jäädättämispäätöksen täytäntöönpanemiseksi niin kuin niistä kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetussa laissa ja pakkokeinolaisissa (806/2011) säädetään. Laki kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa on kansainvälistä rikosoikeusapua koskeva yhtenäinen säännöstö, jonka perusteella Suomen viranomaiset voivat antaa ja pyytää oikeusapua toisen valtion viranomaisilta. Lain 1 §:n mukaan lakia sovelletaan muun muassa pakkokeinojen käyttämiseen menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon turvaamiseksi.

Asetuksella korvataan jäädättämissä tarkoitettu puitepäätös niiden jäsenvaltioiden välisessä yhteistyössä, joita asetus sitoo. Jäädättämistä koskevien päätösten osalta asetus edellä todetun mukaisesti koskee vain jäädättämistä myöhemmin tuomittavan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa varten. Todistusaineiston jäädättämistä puolestaan koskee jo aikaisemmin hyväksytty direktiivi eurooppalaisesta tutkintamääräyksestä (2014/41/EU, jäljempänä tutkintamääräysdirektiivi). Kyseinen direktiivi on pantu kansallisesti täytäntöön lailla rikosasioita koskevaa eurooppalaista tutkintamääräystä koskevan direktiivin täytäntöönpanosta (430/2017, jäljempänä tutkintamääräyslaki). Lisäksi direktiiviä täytäntöönpanossa on tehty direktiivistä johtuvia muutoksia kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annettuun lakiin, jäädättämislakiin, pakkokeinolakiin sekä vapautensa menettäneen henkilön väliaikaisesta siirtämisestä todistelutarkoituksessa rikosasioissa annettuun lakiin (150/2004). Lisäksi on kumottu todisteiden luovuttamismääräystä koskevan puitepäätöksen täytäntöönpanosta annettu laki.

2.2 Kansainvälinen kehitys ja EU:n lainsäädäntö

Edellisessä jaksossa on jo käsitelty Suomen nykyiseen lainsäädäntöön vaikuttaneita kansainvälisiä velvoitteita erityisesti siltä osin kuin kysymys on säädöksistä, jotka asetuksella korvataan.

Asetusehdotuksen tarkoittaman aineellisen sääntelyn kannalta merkityksellinen on erityisesti 3 päivänä huhtikuuta 2014 hyväksytty direktiivi 2014/42/EU rikosshyödyn jäädättämisestä ja menetetyksi tuomitsemisesta, jolla laajennettiin jäsenvaltioiden kansallisia velvoitteita rikosentekovälineiden ja rikosshyödyn jäädättämisestä sekä tuomitsemisesta menetetyksi. Direktiivin 1 artiklan mukaan direktiivissä vahvistetaan vähimmäissäännöt, joiden nojalla omaisuus voidaan jäädättää sen mahdollista myö-

hempää menetetyksi tuomitsemista varten tai tuomita menetetyksi rikosasiassa. Direktiivi ei vaikuta menettelyihin, joita jäsenvaltiot voivat käyttää tuomitukseen menetyksi kyseessä olevan omaisuuden. Direktiivin johdosta on muutettu erityisesti rikoslain menettämisseuraamuksia koskevaa 10 lukua.

Lisäksi asetuksen sääntelyalalla on voimassa useita muita kansalliseen sääntelyyn vaikuttaneita kansainvälisiä velvoitteita, jotka tulee ottaa huomioon tässä yhteydessä. Ensinnäkin voidaan mainita neuvoston puitepäätos 2001/500/YOS rahanpesusta, rikoksentekovälineiden ja rikoksen tuottaman hyödyn tunnistamisesta, jäljittämisestä, jäädyttämisestä tai takavarikoimisesta ja menetetyksi tuomitsemisesta. Edellä mainittu direktiivi 2014/42/EU on korvannut kyseisen puitepäätoksen 1 artiklan a alakohdan ja sen 3 ja 4 artiklan. Lisäksi merkityksellinen on rikoksen tuottaman hyödyn rahanpesua, etsintää, takavarikkoa ja menetetyksi tuomitsemista koskeva Euroopan neuvoston vuoden 1990 yleissopimus (SopS 53/1994), jossa on muun ohessa määritelmät rikoksen tuottamasta hyödystä ja menetetyksi tuomitsemisesta sekä säännöksiä kansainvälisestä yhteistyöstä. Kyseinen yleissopimus on tullut voimaan Suomessa 1 päivänä heinäkuuta 1994.

Euroopan neuvoston sääntelyn osalta on tämän jälkeen tullut voimaan rikoksen tuottaman hyödyn rahanpesua, etsintää, takavarikkoa ja menetetyksi tuomitsemista ja terrorismin rahoittamista koskeva Euroopan neuvoston yleissopimus (jäljempänä vuoden 2005 yleissopimus), jota Suomi ei ole ratifioinut. Sopimuksen Suomen lainsäädännölle mahdollisesti aiheuttama muutostarve on arvioitu melko vähäiseksi ja sen on katsottu liittyvän tarkoituksenmukaisuusnäkökohtiin eikä sopimuksen velvoittaviin määräyksiin. Vaikka Suomi ei ole ratifioinut vuoden 2005 yleissopimusta, ei sopimuksen sisältämiä säännöksiä voida pitää kansallisen sääntelyn kannalta merkityksettöminä. Suomi on nimittäin ratifioinut kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen (jäljempänä Palermon sopimus), joka sisältää joiltakin osin varsin yhtenevää sääntelyä vuoden 2005 yleissopimuksen kanssa. Palermon sopimusta hyväksyttäessä ei ole nähty tarvetta kansallisille lainmuutoksille menettämisseuraamuksia koskevan sääntelyn osalta.

Muiden valtioiden oikeusjärjestelmiä koskevan mahdollisen oikeusvertailun osalta voidaan ensinnäkin yleisesti todeta, että kansainvälisten velvoitteiden täytäntöönpanossa muiden valtioiden sääntelyratkaisuihin saatavilla tiedoilla ei ole samanlaista vertailuarvoa kuin arvioitaessa lainsäädännön muutostarvetta puhtaasti kansallisista ja enemmän harkintavaraa sisältävistä lähtökohdista, jolloin voidaan ottaa mallia muissa valtioissa yleisistä tai muuten onnistuneiksi osoittautuneista lainsäädäntöratkaisuihin. Eriyisesti tämä korostuu, kun täydentävien lainsäädäntötoimien kohteena on nyt kysymyksessä olevalla tavalla suoraan sovellettava asetus, jossa on pyritty jättämään jäsenvaltioiden kansallisen sääntelyn varaan lähinnä erilaisista kansallisista järjestelmistä johtuvat organisatoriset ja muut teknisemmät ratkaisut, joiden osalta vertailusta

saatava arvo voidaan arvioida vähäiseksi. Lisäksi huomiota voidaan kiinnittää siihen, että asetusta jäsenvaltioissa täydentävän kansallisen sääntelyn tulee olla voimassa vasta joulukuussa 2020, mistä syystä tässä vaiheessa ei ole kattavasti saatavilla tietoa muissa jäsenvaltioista tässä asiassa omaksutuista sääntelyratkaisuista. Siksi tässä esityksessä ei ole katsottu perustelluksi kansainvälistä vertailua muiden valtioiden sääntelyjärjestelmistä.

2.3 Nykytilan arviointi

Suomen lainsäädäntö vastaa jo nykyisellään sisällöllisesti varsin hyvin suoraan sovellettavan asetuksen vaatimuksia. Keskeisimmät lainmuutostarpeet liittyvät asetuksen edellyttämään täydentävään lainsäädäntöön koskien muun muassa toimivaltaisia viranomaisia ja muutoksenhakua jäädyttämispäätösten ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevista päätöksistä. Lisäksi rikoksen asianomistajan aseman turvaamista koskevan asetuksen sääntelyn kannalta on pidetty perusteltuna muuttaa rikoslain 10 luvun 2 §:n 7 momentin sääntelyä, joka on sisällytetty lainsäädäntöön pantaessa täytäntöön direktiiviä 2014/42/EU rikosyhödyn jäädyttämisestä ja menetetyksi tuomitsemisesta ja jota ei ilmeisesti ole juurikaan käytännössä sovellettu.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Tässä esityksessä ehdotetulla lainsäädännöllä on tarkoitus täydentää asetuksen säännöksiä siltä osin kuin se on välttämätöntä. Tavoitteena on, että jäsenvaltioiden välinen rikosoikeudellinen yhteistyö asetuksen alalla tehostuisi entisestään. Lisäksi erityisenä tavoitteena on, että rikoksen asianomistajan asema turvattaisiin asetuksen mahdollistamalla tavalla mahdollisimman hyvin.

Esityksessä ehdotetaan sanotun johdosta ensinnäkin säädettäväksi laki asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi (täydennyslaki). Asetusta täydentävänä laki ei muodostaisi itsenäistä ja kattavaa sääntelykokonaisuutta, vaan sitä sovellettaisiin rinnakkain asetuksen kanssa. Rikoksen asianomistajan aseman turvaamista koskevan asetuksen sääntelyn kannalta on pidetty lisäksi perusteltuna ehdottaa rikoslain 10 luvun 2 §:n 7 momentin sääntelyä muutettavaksi siten, että asianomistajan vahingonkorvaus tai edunpalautus perustuisi oikeudenkäynnissä ensin tehtävään menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen ja olisi siksi riidattomasti asetuksen mukainen. Esityksessä ehdotetaan myös asetuksesta johtuvia muutoksia omaisuuden ja todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annettuun lakiin ja vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annettuun lakiin. Viimeksi mainitut muutokset johtuvat siitä, että asetuksella edellä todetun mukaisesti korvataan mainituissa laeissa tarkoitetut puitepäätökset niiden jäsenvaltioiden välisessä yhteistyössä, joita asetus sitoo.

4 Esityksen vaikutukset

Asetus perustuu pitkälti voimassa olevien puitepäästösten vastaavaan sääntelyyn, vaikka tiettyjä erojakin on havaittavissa. Myös kansallisesti noudatettaisiin edelleen pitkälti nykytilaa vastaavia ratkaisuja, jotka tarpeen mukaan vahvistettaisiin asetusta täydentävässä lainsäädännössä. Keskeisenä erona voimassa olevaan tilanteeseen on, että yhdessä asetuksessa säännellään sekä jäädyttämis- että menettämisseuraamustilanteita kahden erillisen instrumentin sijaan. Lisäksi asetusta on voimassa olevien puitepäästösten sijaan suoraan sovellettavaa oikeutta. Viimeksi mainitun seikan merkitystä kansallisesti menettämisseuraamusten osalta vähentää, että niitä koskevan puitepäästösten säännökset ovat jo nykyäänkin olleet sellaisinaan lakina noudatettavia. Tästä huolimatta järjestelmä jäsenvaltioiden välillä selkiintyy, koska asetuksen mukaisessa yhteistyössä sovellettavana olisi vain yksi asetusta ja tätä täydentävä kansallinen lainsäädäntö, jonka ei tulisi miltään osin poiketa asetuksen mukaisesta sääntelystä.

Asetus jossain määrin laajentaa nykyisestä jäsenvaltioiden velvoitteita panna täytäntöön toisissa jäsenvaltioissa annettuja menettämisseuraamus- ja jäädyttämissäätöksiä. Asetuksella ja siitä aiheutuvilla muutoksilla parannetaan mahdollisuuksia puuttua rikoshyötyyn rajat ylittävissä yhteistyössä ja saada rikollisella toiminnalla hankittuja varoja tuomitukseksi valtiolle nykyistä tehokkaammin. Lisäksi niillä parannetaan rikosten asianomistajien asemaa rajat ylittävissä menettelyissä. Asetuksessa viranomaisille asetetut yhteydenpito- ja konsultointivelvoitteet voivat myös osaltaan nopeuttaa näiden välistä yhteistyötä. Ehdotettavilla lainsäädäntömuutoksilla varmistetaan asetuksen tehokas toiminta ja siten helpotetaan jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä rikoshyödyn takaisinsaamiseksi.

Asetus ja siitä aiheutuvat muutokset tulevat todennäköisesti lisäämään rajat ylittävää yhteistyötä ja tästä johtuen jossakin määrin lisäämään myös toimivaltaisten viranomaisten yhteistyöstä johtuvia kustannuksia. Lisäksi toimivaltaisille viranomaisille seuraavasta asetuksesta jossakin määrin uusia tehtäviä liittyy erityisesti asianomistajien aseman parempaan huomioimiseen ja päätösten tiedoksiantamista sekä kolmansien henkilöiden oikeussuojaa koskevaan sääntelyyn. Lisäksi aikaisempaa laajemmat yhteydenpito- ja tilastointivelvoitteet saattavat lisätä toimivaltaisten viranomaisten työtä.

Asetuksen ja ehdotettavien lainsäädäntömuutosten johdosta saattaa aiheutua jonkin verran kertaluonteisia kustannuksia toimivaltaisten viranomaisten henkilöstön kouluttamisesta. Näitä ei kuitenkaan ole arvioitu merkittäviksi. Uudistukset hoidetaan valtiontalouden kehyspäästösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen puitteissa.

5 Asian valmistelu

Asetuksen neuvotteluvaiheessa valtioneuvosto on lähettänyt eduskunnalle kirjelmän U 2/2017 vp. Eduskunnan lakivaliokunta on antanut kirjelmästä lausunnon LaVL 6/2017 vp.

Asetuksen tultua hyväksytyksi syksyllä 2018 oikeusministeriössä on laadittu virkатыönä tämä luonnos hallituksen esitykseksi. Luonnosta laadittaessa on kuultu sisäministeriötä, valtakunnansyyttäjänvirastoa, Oikeusrekisterikeskusta, Valtakunnanvoudinvirastoa, Helsingin käräjäoikeutta ja Poliisihallitusta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Asetuksen sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön

Tässä jaksossa selvitetään asetuksen sisältö ja suhde voimassa olevaan kansalliseen lainsäädäntöön artiklakohtaisesti ja arvioidaan, miltä osin yksittäisten artiklojen sisältöä olisi tarpeen täydentää kansallisessa lainsäädännössä.

I LUKU

KOHDE, MÄÄRITELMÄT JA SOVELTAMISALA

1 artikla. *Kohde.*

Artiklan 1 kohdan mukaan asetuksessa vahvistetaan säännöt, joiden mukaisesti jäsenvaltio tunnustaa ja panee täytäntöön alueellaan toisen jäsenvaltion rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä antaman jäädyttämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen. Artiklan 2 kohdan mukaan asetus ei muuta velvoitetta noudattaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa taattuja perusoikeuksia ja oikeudellisia perusperiaatteita. Artiklan 3 kohdan mukaan päätöksen antavien viranomaisten on varmistettava jäädyttämispäätöstä tai menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä antaessaan, että tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatteita noudatetaan. Artiklan 4 kohdan mukaan asetusta ei sovelleta sellaisiin jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin, jotka on annettu yksityisoikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä.

Artiklan 1, 2 ja 4 kohtaa voidaan pitää asetuksen soveltamisalaa ja sen soveltamisen rajoitteita selventävinä eivätkä ne siten aiheuta tarvetta tarkastella kansallisen lainsäädännön muutostarpeita. Artiklan 3 kohdan velvoite tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden noudattamisesta koskee jäädyttämistä tai menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä antavaa viranomaista päätöksen antavassa valtiossa. Jäädyttämislain

2 §:n 2 momentin mukaan Suomen ollessa jäädyttämispäätöksen lähettävä valtio jäädyttämispäätöksellä tarkoitetaan pakkokeinolain 6 luvussa tarkoitettua tuomioistuimen määräämää vakuustakavarikkoa, syyttäjän määräämää väliaikaista vakuustakavarikkoa tai 7 luvussa tarkoitettua tuomioistuimen tai syyttäjän määräämää takavarikkoa pykälän 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa. Pakkokeinolain 1 luvun 2 §:n mukaan pakkokeinoja saadaan käyttää vain, jos pakkokeinon käyttöä voidaan pitää puolustettavana ottaen huomioon tutkittavana olevan rikoksen törkeys, rikoksen selvittämisen tärkeys sekä rikoksesta epäillylle tai muille pakkokeinon käytöstä aiheutuva oikeuksien loukkaaminen ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Menettämisseuraamusten osalta merkitystä on tässä suhteessa rikoslain (39/1889) 10 luvun 10 §:llä, jonka mukaan menettämisseuraamus saadaan jättää tuomitsematta, jos: 1) hyöty taikka esineen tai omaisuuden arvo on vähäinen; 2) tekijä jätetään rangaistukseen tuomitsematta lain 6 luvun 12 §:n tai muun vastaavan lainkohdan nojalla; tai 3) menettämisseuraamuksen tuomitseminen olisi kohtuutonta ottaen huomioon rikoksen ja esineen tai omaisuuden laatu, vastaajan taloudellinen asema sekä muut olosuhteet. Menettämisseuraamus voidaan myös mainituilla edellytyksillä määrätä koskemaan esineen tai omaisuuden sijasta sen arvoa taikka vain osaa esineestä tai omaisuudesta tai sen arvosta. Menetetyksi voidaan niin ikään tuomita osa sekä esineestä tai omaisuudesta että sen arvosta. Menetetyksi voidaan tuomita myös osa hyödystä.

Siten kansallisen lainsäädännön voidaan katsoa sisällöltään olevan yhteensopiva asetuksen 1 artiklan 3 kohdan kanssa eikä kohta edellytä kansallisen lainsäädännön asiasisältöistä muuttamista. Esityksessä ehdotetaan uuden asetuksen sääntelyä täydentävän lain säätämistä. Laissa ei kuitenkaan ehdoteta sisällöllisesti muutettavaksi jäädyttämis- tai menettämisseuraamusta koskevien päätösten määritelmiä eikä näitä koskevaa muuta edellä kuvattua muun muassa tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatteen noudattamiseen liittyvää sääntelyä.

2 Artikla. Määritelmät.

Asetuksen 2 artikla sisältää asetuksessa käytetyt määritelmät. Artiklan 1 alakohdan mukaan asetuksessa jäädyttämispäätöksellä tarkoitetaan päätöksen antavan viranomaisen antamaa tai vahvistamaa päätöstä, jonka tarkoituksena on estää omaisuuden tuhoaminen, muuntaminen, liikuttaminen, siirtäminen tai luovuttaminen sen mahdollista myöhempää menetetyksi tuomitsemista varten. Suomen lainsäädännössä jäädyttämispäätöksellä tarkoitetaan edellä 1 artiklan käsittelyssä todetun mukaisesti jäädyttämislain 2 §:n 2 momentin mukaan pakkokeinolain 6 luvussa tarkoitettua tuomioistuimen määräämää vakuustakavarikkoa, syyttäjän määräämää väliaikaista vakuustakavarikkoa tai 7 luvussa tarkoitettua tuomioistuimen tai syyttäjän määräämää takavarikkoa. Suomen kansallisen lainsäädännön määritelmän voidaan katsoa vastaavan asetuksessa tarkoitettua eikä alakohta siksi edellytä kansallisen lainsäädännön asiasisältöistä muuttamista. Jäljempänä 39 artiklan käsittelyn yhteydessä todetulla tavalla

tässä esityksessä ehdotetaan muutettavan jäädyttämislakia siten, että sen mukainen sääntely jatkossa koskisi vain yhteistyötä Irlannin ja Tanskan kanssa. Siten vaikuttaa perustellulta ottaa säädettäväksi ehdotettavaan uuteen täydennyslakiin asiaa koskeva säännös, jossa vahvistetaan jäädyttämispäätöksen kansallinen määritelmä nykytilan mukaisesti. Asialla on merkitystä harkittaessa kansallisesti sitä, minkälainen päätös asetuksen perusteella voidaan toimittaa täytäntöönpantavaksi toiseen jäsenvaltioon. Suoraan sovellettavan asetuksen mukaiselta ei sen sijaan vaikuta se, jos kansallisesti pyrittäisiin määrittelemään sellainen toisen jäsenvaltion tekemä jäädyttämispäätös, joka voitaisiin panna Suomessa asetuksen mukaisesti täytäntöön. Tämän sijaan arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota kyseisen päätöksen asetuksen mukaisuuteen.

Artiklan 2 alakohdan mukaan menetetyksi tuomitsemista koskevalla päätöksellä tai päätöksellä menetetyksi tuomitsemisesta tarkoitetaan tuomioistuimen oikeudenkäynnissä rikoksen perusteella määräämää lopullista seuraamusta tai toimenpidettä, jonka tuloksena omaisuus otetaan lopullisesti pois luonnolliselta henkilöltä tai oikeushenkilöltä. Alakohdan kannalta merkitystä on artiklan 3 alakohdalla, jonka mukaan omaisuudella tarkoitetaan asetuksessa kaikkea aineellista tai aineetonta, irtainta tai kiinteää omaisuutta ja oikeudellisia asiakirjoja ja välineitä, joilla todistetaan omistusoikeus tai muu oikeus tällaiseen omaisuuteen, joka päätöksen antavan viranomaisen mukaan a) on rikoshyötyä tai tällaisen hyödyn arvoa joko kokonaan tai osittain vastaavaa omaisuutta, b) muodostaa tällaisen rikoksen tekovälineen tai vastaa tällaisen tekovälineen arvoa, c) on tuomittava menetetyksi, koska päätöksen antavassa jäsenvaltiossa sovelletaan direktiivissä 2014/42/EU tarkoitettuja menetetyksi tuomitsemista koskevia valtuuksia, tai d) on tuomittava rikokseen liittyvien menettelyjen seurauksena menetetyksi päätöksen antavan valtion lainsäädännön mukaisten, menetetyksi tuomitsemista koskeviin valtuuksiin liittyvien muiden säännösten, ilman lopullista tuomiota tapahtuva menetetyksi tuomitseminen mukaan lukien, nojalla. Kyseisen määritelmän kannalta merkitystä vastaavasti on artiklan 4 ja 5 alakohdilla. Artiklan 4 alakohdan mukaan rikoshyödyllä tarkoitetaan rikoksen välittömästi tai välillisesti tuottamaa taloudellista etua, joka muodostuu mistä tahansa omaisuudesta ja johon kuuluvat minkä tahansa rikoksen välittömästi tuottaman hyödyn myöhempi uudelleensijoittaminen tai muuntaminen ja mitkä tahansa taloudellista arvoa omaavat edut. Artiklan 5 alakohdan mukaan rikoksentekovälineillä tarkoitetaan omaisuutta, jota on käytetty tai aiotaan käyttää kokonaan tai osittain rikoksen tekemiseen millä tavalla tahansa.

Rikoslain 10 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan menettämisseuraamuksen määräämisen edellytyksenä on laissa rangaistavaksi säädetty teko (rikos). Pykälän 2 momentin mukaan menettämisseuraamuksen määrääminen voi perustua myös rangaistavaksi säädettyyn tekoon, jonka tekijä ei teon hetkellä ole täyttänyt viittätoista vuotta tai on syyntakeeton tai rangaistusvastuusta vapaa taikka josta oikeushenkilö voidaan tuomita rangaistukseen, vaikkei rikoksentekijää saada selville tai muusta syyistä tuomita

rangaistukseen. Pykälän 3 momentin mukaan menettämisseuraamus voidaan määrätä, jos menettämisseuraamuksen perustavasta rikoksesta tai rangaistavaksi säädetystä teosta esitetään rikoksesta tuomitsemiseen riittävä näyttö, vaikka rikoksen tai teon tekijää ei saada selville tai häntä vastaan ei nosteta syytettä tai tuomita rangaistukseen. Pykälä on merkityksellinen edellä kuvattujen artiklan 2 ja 3 alakohdan kannalta.

Artiklan 3 alakohdan sisältämän omaisuuden määritelmän osalta merkitystä on rikoslain 10 luvun 2-5 ja 5 a §:llä. Omaisuutta ei rikoslain 10 luvussa määritellä, mutta sen on tulkittu kattavan sekä aineellisen että aineettoman omaisuuden. Ylipäätään alakohdan alkuosan määritelmä vastaa rikosentekovälineiden ja rikoshyödyn jäädyttämisestä ja menetetyksi tuomitsemisesta Euroopan unionissa annetun direktiivin 2014/42/EU (jäljempänä konfiskaatiodirektiivi) 2 artiklan 2 kohdan määritelmää, joka vastaa rikoslain asiaa koskevaa sääntelyä. Lisäksi alakohta kokonaisuudessaan pitkälti vastaa konfiskaatiopuitemääräyksen 2 artiklan d alakohdan sääntelyä. Eroavaisuutena huomiota voidaan tältä osin kiinnittää lähinnä alakohdan b alakohtaan, jonka mukaan omaisuudella voidaan tarkoittaa myös rikosentekovälineen arvoa vastaavaa omaisuutta. Lisäksi huomiota voidaan kiinnittää alakohdan d alakohtaan, jossa konfiskaatiopuitemääräyksen määritelmään verrattuna on lisätty esimerkinomainen viittaus ilman lopullista tuomiota tapahtuvaan menetetyksi tuomitsemiseen. Olennaista omaisuuden määritelmän kannalta merkityksellisten kansallisten säännösten osalta on, että asetuksessa on edellä tarkastellun 1 artiklan 1 kohdan mukaisesti kysymys säännöistä, joiden mukaisesti jäsenvaltio tunnustaa ja panee täytäntöön alueellaan toisen jäsenvaltion rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä antaman jäädyttämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen. Siten määritelmän merkitys on yhtäältä siinä, että kansallisten toiseen jäsenvaltioon täytäntöön pantavaksi toimitettavien menettämisseuraamusta koskevien päätösten tulee olla määritelmän mukaisia ja toisaalta siinä, että määritelmä rajoittaa Suomeen täytäntöön pantavaksi lähetettävien päätösten alaa.

Artiklan 4 alakohdan kannalta merkityksellinen on rikoslain 10 luvun 2 §:n 1 momentti, jonka mukaan valtiolle on tuomittava menetetyksi rikoksen tuottama taloudellinen hyöty, jolla tarkoitetaan 1) rikoksella välittömästi saatua omaisuutta; 2) 1 kohdassa tarkoitetun omaisuuden sijaan tullutta omaisuutta; 3) 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun omaisuuden tuottoa; 4) 1–3 kohdassa tarkoitetun omaisuuden ja tuoton arvoa ja 5) rikoksella saadun säästön arvoa. Kyseinen määritelmä on otettu rikoslakiin pantaessa täytäntöön konfiskaatiodirektiiviä. Konfiskaatiodirektiivin 2 artiklan 1 kohdan mukainen rikoshyödyn määritelmä, jota mainittu rikoslain 10 luvun 2 §:n 1 momentti siis vastaa, on asialliselta sisällöltään yhtenevä asetuksen 2 artiklan 4 alakohdan sisältämän rikoshyödyn määritelmän kanssa. Siten 4 alakohdan säännös vastaa kansallisen lain-säädännön asiaa koskevaa sääntelyä.

Artiklan 5 alakohdan kannalta merkityksellinen on rikoslain 10 luvun 4 §, jonka 1 momentin mukaan valtiolle menetetyksi on tuomittava rikoksen tekemisessä käytetty ampuma- tai teräase sekä muu niihin rinnastettava hengenvaarallinen väline ja muu esine tai omaisuus, jonka hallussapito on rangaistavaa. Pykälän 2 momentin mukaan menetetyksi voidaan tuomita myös esine tai omaisuus, jota on käytetty tahallisen rikoksen tekemisessä ja oikeudenkäynnin kohteena olevaan tahalliseen rikokseen läheisesti liittyvä esine tai omaisuus, joka on yksinomaan tai pääasiallisesti tahallista rikosta varten hankittu tai valmistettu taikka ominaisuuksiltaan erityisen sovelias tahallisen rikoksen tekemiseen. Alakohta vastaa asiallisesti sisällöltään konfiskaatiopuitepäätöksen 2 artiklan f alakohdan sääntelyä sekä konfiskaatiodirektiivin 2 artiklan 3 kohdan määritelmää. Rikoslain edellä mainittu määritelmä vastaa kyseistä konfiskaatiodirektiivin määritelmää (HE 4/2016 vp s. 10). Esitöiden mukaan rikoslain määritelmä kattaa rikoksen tekemiseen tosiasiallisesti käytetyn esineen tai omaisuuden lisäksi rikokseen läheisesti liittyvän esineen tai omaisuuden, joka on yksinomaan tai pääasiallisesti tahallista rikosta varten hankittu tai valmistettu taikka ominaisuuksiltaan erityisen sovelias tahallisen rikoksen tekemiseen ja myös direktiivin määritelmässä tarkoitettua omaisuuden, jota aiotaan käyttää rikoksen tekemiseen. Siten artiklan 5 alakohdan säännös vastaa kansallisen lainsäädännön asiaa koskevaa sääntelyä.

Edellä käsitellyn perusteella asetus ei edellytä muuttamaan nykyisestä toisiin jäsenvaltioihin täytäntöön pantavaksi toimitettavien menettämisseuraamusta koskevien päätösten sisältöä. Vastaavasti kuin edellä on artiklan 1 alakohdan kohdalla todettu jäädyttämispäätöksen osalta, suoraan sovellettavan asetuksen mukaiselta ei toisaalta vaikuta se, jos kansallisesti pyrittäisiin määrittelemään sellainen toisen jäsenvaltion tekemä menettämisseuraamusta koskeva päätös, joka voitaisiin panna Suomessa asetuksen mukaisesti täytäntöön. Tämän sijaan arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota kyseisen päätöksen asetuksen mukaisuuteen.

Artiklan 6 alakohdan mukaan päätöksen antavalla valtiolla tarkoitetaan jäsenvaltiota, jossa jäädyttämispäätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on annettu ja 7 alakohdan mukaan täytäntöönpanovaltiolla jäsenvaltiota, jolle jäädyttämispäätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös lähetetään tunnustamista ja täytäntöönpanoa varten. Kyseiset määritelmät tulee ottaa huomioon asetusta sovellettaessa, mutta ne ovat sisällöltään aikaisempaa oikeustilaa vastaavia eivätkä siksi aiheuta tarvetta nykysääntelyn sisällölliselle uudelleen tarkastelulle.

Artiklan 8 alakohdan a alakohdan mukaan päätöksen antavalla viranomaisella tarkoitetaan jäädyttämispäätöksen osalta i) kyseessä olevassa asiassa toimivaltaista tuomaria, tuomioistuinta tai yleistä syyttäjää; tai ii) muuta päätöksen antavan valtion nimeämää toimivaltaista viranomaista, jolla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti rikosasioissa toimivalta antaa päätös omaisuuden jäädyttämisestä tai panna jäädyttä-

mispäätös täytäntöön. Alakohdassa ii) tarkoitetussa tilanteessa pyynnön antavan valtion tuomarin, tuomioistuimen tai yleisen syyttäjän on vahvistettava se ennen kuin jäädyttämispäätös toimitetaan täytäntöönpanoviranomaiselle tutkittuun, vastaako se tämän asetuksen mukaisia päätöksen antamista koskevia edellytyksiä. Alakohdan mukaan, jos tuomari, tuomioistuin, yleinen syyttäjä tai muu toimivaltainen viranomainen on vahvistanut päätöksen, tuota viranomaista voidaan pitää päätöksen lähettämistä varten myös päätöksen antavana viranomaisena. Artiklan 8 alakohdan b alakohdan mukaan päätöksen antavalla viranomaisella tarkoitetaan menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen osalta päätöksen antavan valtion nimeämää toimivaltaista viranomaista, jolla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti rikosasioissa toimivalta panna täytäntöön tuomioistuimen antama menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös. Kohdan kannalta olennainen on asetuksen 24 artikla, jonka 1 kohdan mukaan kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle viimeistään 19 päivänä joulukuuta 2020, mitkä 2 artiklan 8 ja 9 kohdassa tarkoitetut viranomaiset ovat sen lainsäädännön mukaan toimivaltaisia silloin, kun kyseinen jäsenvaltio on päätöksen antava valtio tai täytäntöönpanovaltio.

Asetus edellyttää siten nimeämään ensinnäkin kansallisesti toimivaltaiset päätökset antavat viranomaiset. Jäädymislain 19 §:n 1 momentin mukaan päätöksen Suomessa tehdyn jäädyttämispäätöksen lähettamisestä täytäntöönpantavaksi toiseen jäsenvaltioon tekee jäädyttämispäätöksen tehnyt syyttäjä tai tuomioistuin. Tuomioistuin tekee päätöksen lähettamisestä sen syyttäjän pyynnöstä, joka on toimivaltainen ajamaan syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa. Toisenlainen ratkaisu on omaksuttu tutkintamääräyslaissa, jonka 22 §:n 1 momentin mukaan Suomessa tutkintamääräyksen voi antaa pidättämiseen oikeutettu virkamies, jolla on tutkinnanjohtajan toimivaltuudet poliisissa, Tullissa tai rajavartiolaitoksessa. Tutkintamääräyksen vahvistaa tällöin syyttäjä. Vastaava malli vaikuttaisi asetuksen perusteella mahdolliselta myös asetuksen mukaisessa yhteistyössä.

Jäädymislaisissa omaksuttu ratkaisu on kuitenkin toiminut asetuksessa tarkoitetuissa tilanteissa käytännössä eikä menettelyssä ole nähty ongelmia. Tämän menettelyn valintaa vaikuttaisivat puoltavan myös prosessin yksinkertaisuuteen ja suoraviivaisuuteen perustuvat seikat. Lisäksi muita vastavuoroista tunnustamista rikosoikeuden alalla koskevia EU:n instrumentteja koskevassa Euroopan unionin tuomioistuimen viime aikaisessa oikeuskäytännössä toimivaltaisen oikeusviranomaisen käsitettä on käsitelty jossain määrin aikaisemmasta poiketen, mikä saattaa puoltaa voimassa olevan oikeustilan säilyttämistä¹. Perustellulta siksi vaikuttaa nykytilan mukaisesti nimetä artiklan 8 alakohdan a alakohdassa tarkoitetuksi jäädyttämispäätöksen antavaksi vi-

¹ Ks. esim. 27.5.2019 annettu ratkaisu yhdistetyissä asioissa C-508/18 ja C-82/19 sekä asiassa C-509/18.

ranomaiseksi jäädyttämispäätöksen tehnyt syyttäjä tai tuomioistuin ja ottaa tästä täydennyslakiin säännös. Ehdotetun johdosta merkitystä ei kansallisesti Suomen ollessa jäädyttämispäätöksen antava valtio olisi alakohdan ii) sääntelyllä, koska alakohdassa tarkoitettua vahvistusta ei tarvittaisi toimivaltaisen viranomaisen ollessa syyttäjä tai tuomioistuin.

Menettämisseuraamuksen määrää Suomessa tuomioistuin. Asetuksen tarkoittamana toimivaltaisena viranomaisena, jolla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti rikosasioissa toimivalta panna täytäntöön tuomioistuimen antama menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös, voidaan nykyään pitää menettämisseuraamuslain 3 §:n mukaan toimivaltaista viranomaista eli Oikeusrekisterikeskusta. Perustellulta vaikuttaa nykytilan mukaisesti nimetä Oikeusrekisterikeskus artiklan 8 alakohdan b alakohdassa tarkoitetuksi viranomaiseksi ja ottaa tästä täydennyslakiin myös säännös.

Artiklan 9 alakohdan mukaan täytäntöönpanoviranomaisella tarkoitetaan viranomaista, jolla on toimivalta tunnustaa jäädyttämispäätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös ja varmistaa sen täytäntöönpano asetuksen ja kansallisen lainsäädännön nojalla sovellettavien, omaisuuden jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien menettelyjen mukaisesti; jos näissä menettelyissä edellytetään, että tuomioistuin kirjaa päätöksen ja antaa luvan sen täytäntöönpanoon, täytäntöönpanoviranomaisella tarkoitetaan myös viranomaista, jolla on toimivalta pyytää, että päätös kirjataan ja sen täytäntöönpanoon annetaan lupa. Kyseinen täytäntöönpanoviranomaisen määritelmä tulee ottaa huomioon täydennyslaissa, mutta se on kansallisen lainsäädännön kannalta keskeiseltä sisällöltään aikaisempaa oikeustilaa vastaava eikä siksi aiheuta tarvetta nykysääntelyn sisällölliselle uudelleen tarkastelulle. Kohdan kannalta olennainen on asetuksen 24 artikla, jonka 1 kohdan mukaan kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle viimeistään 19 päivänä joulukuuta 2020, mitkä 2 artiklan 8 ja 9 kohdassa tarkoitettut viranomaiset ovat sen lainsäädännön mukaan toimivaltaisia silloin, kun kyseinen jäsenvaltio on päätöksen antava valtio tai täytäntöönpanovaltio.

Asetus edellyttää siten nimeämään myös kansallisesti toimivaltaiset täytäntöönpanoviranomaiset. Jäädyttämislain 5 §:n mukaan jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoon liittyviä syyttäjän tehtäviä ovat toimivaltaisia hoitamaan Helsingin käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimivat syyttäjät. Erityisestä syystä toimivaltainen syyttäjä voi olla myös muu syyttäjä. Perustellulta vaikuttaa nykytilan mukaisesti nimetä artiklan 9 alakohdassa tarkoitetuiksi täytäntöönpanoviranomaiseksi jäädyttämispäätöksen osalta Helsingin käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimivat syyttäjät ja nykytilaa vastaavasti säättää, että erityisestä syystä toimivaltainen syyttäjä voi olla myös muu syyttäjä. Asiasta ehdotetaan otettavan säännös täydennyslakiin.

Menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten osalta asetuksen tarkoittamana toimivaltaisena viranomaisena, jolla on toimivalta tunnustaa menetetyksi tuomitsemista

koskeva päätös ja varmistaa sen täytäntöönpano asetuksen ja kansallisen lainsäädännön nojalla sovellettavien, omaisuuden menetetyksi tuomitsemista koskevien menettelyjen mukaisesti, voidaan nykyään pitää menettämisseuraamuslain 3 §:n mukaan toimivaltaista viranomaista eli Oikeusrekisterikeskusta. Perustellulta vaikuttaa nykytilan mukaisesti nimetä Oikeusrekisterikeskus artiklan 9 alakohdassa tarkoitetuksi viranomaiseksi menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten osalta ja ottaa tästä täydennyslakiin myös säännös.

Artiklan 10 alakohdan mukaan henkilöllä, jota asia koskee, tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jota vastaan jäädyttämispäätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös annetaan, tai luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka omistaa päätöksen kohteena olevan omaisuuden, sekä kaikkia kolmansia osapuolia, joiden kyseiseen omaisuuteen liittyviä oikeuksia päätös suoraan rajoittaa täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti. Määritelmällä ei ole itsenäistä merkitystä, mutta se tulee ottaa huomioon asetuksen 4 artiklan 7 kohdan, 11 artiklan 2 ja 3 kohdan, 14 artiklan 6 kohdan, 19 artiklan 1 kohdan f alakohdan, 29 artiklan 2 kohdan c alakohdan, 32 artiklan, 33 artiklan ja 34 artiklan osalta jäljempänä selostetulla tavalla.

Vastaavaa määritelmää ei sisälly jäädyttämis- tai konfiskaatiopuitemääräykseen. Kyseisissä puitemääräyksissä viitataan asianosaisiin lähinnä muutoksenhakua koskevissa oikeussuojakeinoartikloissa. Lisäksi molempien puitemääräysten johdanto-osassa edellytetään, että asianosaisten tai vilpittömässä mielessä toimivien kolmansien osapuolten oikeudet turvataan. Käytännössä henkilöt, joita asia koskee, pitkälti rinnastuvat asianosaisiin tai vilpittömässä mielessä toimineisiin kolmansiin osapuoliin. Jäljempänä artiklakäsittelyn yhteydessä varmistetaan, että määritelmän mukaisia henkilöitä koskevat heille asetuksen perusteella kuuluvat oikeudet.

3 Artikla. Rikokset.

Artiklan 1 kohdan mukaan jäädyttämispäätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on pantava täytäntöön ilman teon kaksoisrangaistavuuden tutkimista, jos teosta, joka johti tällaiseen päätökseen, voidaan päätöksen antavassa valtiossa määrätä vapausrangaistus, joka on enimmillään vähintään kolme vuotta, ja jos teko muodostaa jonkin tai joitakin kohdassa mainituista rikoksista päätöksen antavan valtion lainsäädännön mukaan määriteltynä. Kohdassa mainitaan seuraavat rikokset: 1) rikollisjärjestykseen osallistuminen; 2) terrorismi; 3) ihmiskauppa; 4) lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia; 5) huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laiton kauppa; 6) aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton kauppa; 7) lahjonta; 8) petokset, mukaan lukien petokset ja muut unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvat rikokset, sellaisina kuin ne määritellään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2017/1371; 9) rahanpesu; 10) rahan, mukaan lukien euron, väärentäminen; 11) tietoverkkorikollisuus; 12) ympäristörikollisuus, mukaan lukien uhanalaisten

eläinlajien laiton kauppa ja uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laiton kauppa; 13) laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen; 14) tahallinen henkirikos, vakava pahoinpitely tai vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen; 15) ihmisen elinten ja kudosten laiton kauppa; 16) ihmisryöstö, vapaudenriisto tai panttivangiksi ottaminen; 17) rasismi ja muukalaisviha; 18) järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö; 19) kulttuuriomaisuuden, mukaan lukien antiikki- ja taide-esineiden, laiton kauppa; 20) petollinen menettely; 21) ryöstön tapainen kiristys ja kiristys; 22) tuotteiden väärentäminen ja laiton jäljentäminen; 23) hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti väärennöksillä; 24) maksuvälineisiin liittyvät väärennökset; 25) hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laiton kauppa; 26) ydin- ja radioaktiivisten aineiden laiton kauppa; 27) varastettujen ajoneuvojen kauppa; 28) raiskaus; 29) murhapoltto; 30) kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvat rikokset; 31) ilma-aluksen tai aluksen kaappaus; ja 32) tuhotyö.

Kohdassa listatut rikokset ovat samat kuin vastaavaa tilannetta koskevat rikokset jäädyttämispäätösten osalta jäädyttämislain 3 §:n 3 momentissa ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten osalta konfiskaatiopuitemääräyksen 6 artiklan 1 kohdassa, joka on menettämisseuraamuslain 1 §:n perusteella lakina noudatettava. Ainoana sisällöllisenä erona näihin listoihin on artiklan 1 kohdan 8 alakohdassa tehty viittaus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2017/1371 määriteltyihin rikoksiin. Asialla ei kuitenkaan voida katsoa olevan sisällöllistä merkitystä, koska sekä asetuksen että nykysääntelyn perusteella kohta pitää sisällään muutkin kuin sellaiset petokset, joihin kohdissa esimerkinomaisesti viitataan. Kokonaisuutena voidaan katsoa, että voimassa olevaan sääntelyyn perustuvaa artiklan 1 kohtaa voidaan sellaisenaan pitää sääntelyltään riittävän selkeänä ja yksityiskohtaisena eikä se aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

Artiklan 2 kohdan mukaan muiden kuin 1 kohdassa tarkoitettujen rikosten osalta täytäntöönpanovaltio voi asettaa jäädyttämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamisen ja täytäntöönpanon edellytykseksi, että teko, joka johti jäädyttämispäätökseen tai menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen, on määritelty rikokseksi täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä, riippumatta rikoksen tunnusmerkistöstä tai luokittelusta päätöksen antavan valtion lainsäädännössä. Kohta vastaa pitkälti voimassa olevaa jäädyttämislain 3 §:n 1 momentin ja konfiskaatiopuitemääräyksen 6 artiklan 2 kohdan sääntelyä. Huomiota voidaan kuitenkin kiinnittää siihen, että konfiskaatiopuitemääräyksessä kyseessä tulee olla nimenomaan sellainen rikos, joka täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan mahdollistaa menetetyksi tuomitsemisen. Asialla ei ole sanottavaa merkitystä Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, koska rikoslain 10 luvun mukainen menettämisseuraamuksia koskeva sääntely soveltuu kaikkiin rikoksiin. Asetuksen muotoilulla saattaa kuitenkin olla merkitystä lähetettäessä menettämisseuraamusta koskevaa päätöstä täytäntöönpantavaksi toiseen

jäsenvaltioon, koska joissakin jäsenvaltioissa menettämisseuraamukset eivät ole käytettävissä kaikkien rikosten osalta. Lisäksi huomiota voidaan kiinnittää suhteessa jäädyttämislain 3 §:n 1 momenttiin siihen, että asetuksessa ei ole veroja, maksuja, tulleja tai valuuttatoimia koskevia poikkeuksia. Kokonaisuutena voidaan arvioida, että myös 2 kohtaa voidaan sellaisenaan pitää riittävän selkeänä ja yksityiskohtaisena eikä se aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

II LUKU

JÄÄDYTTÄMISPÄÄTÖSTEN LÄHETTÄMINEN, TUNNUSTAMINEN JA TÄYTÄNTÖÖNPANO

4 artikla. *Jäädyttämispäätösten lähettäminen.*

Artiklan 1 kohdan mukaan asetuksen mukainen jäädyttämispäätös lähetetään jäädyttämistodistuksen avulla. Jäädyttämispäätöksen antava viranomainen lähettää asetuksen 6 artiklassa säädetyn jäädyttämistodistuksen suoraan täytäntöönpanoviranomaiselle tai tarvittaessa asetuksen 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulle keskusviranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste niin, että täytäntöönpanoviranomainen voi todeta jäädyttämistodistuksen aitouden. Kohdan sääntelyä voidaan pitää riittävän selkeänä sovellettavaksi sellaisenaan. Jäljempänä on 24 artiklan 2 kohdan käsittelyn yhteydessä perusteltu, miksi keskusviranomaisen nimeämistä tässä artiklassa tarkoitettuun tehtävään ei kansallisesti pidetä perusteltuna. Päätösten lähettämisessä muihin jäsenvaltioihin tulee kuitenkin ottaa huomioon 24 artiklan 3 kohdan mukainen komission listaus niistä keskusviranomaisista, joita muut jäsenvaltiot ovat voineet nimetä vastaamaan jäädyttämistodistusten hallinnollisesta vastaanottamisesta.

Artiklan 2 ja 3 kohdissa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus edellyttää myös alkuperäisen jäädyttämispäätöksen lähettämistä 1 kohdan mukaisen jäädyttämistodistuksen mukana. Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat antaa ilmoituksen, jossa todetaan, että kun niille lähetetään jäädyttämistodistus jäädyttämispäätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa varten, päätöksen antavan viranomaisen on toimitettava alkuperäinen jäädyttämispäätös tai sen oikeaksi todistettu jäljennös jäädyttämistodistuksen mukana. Kohdassa kuitenkin selvennetään, että ainoastaan jäädyttämistodistus on käännettävä asetuksen 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat antaa 2 kohdassa tarkoitettun ilmoituksen ennen asetuksen soveltamispäivää tai myöhemmin. Jäsenvaltiot voivat milloin tahansa peruuttaa tällaisen ilmoituksen. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle, kun ne antavat tai peruuttavat tällaisen ilmoituksen. Komission on asetettava tällaiset tiedot kaikkien jäsenvaltioiden

ja Euroopan oikeudellisen verkoston saataville. Kansallisesti ei ole pidettävä perusteluna 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen antamista. Tehokas vastavuoroinen yhteistyö rikosasioissa edellyttää ensinnäkin luottamusta siihen, että jäädyttämistodistukset vastaavat alkuperäisiä jäädyttämispäätöksiä ja antavat niistä riittävät tiedot. Lisäksi alkuperäiskielisen jäädyttämispäätöksen saaminen ei välttämättä useinkaan auttaisi kyseisen päätöksen tarkemman sisällön selvittämisessä, jos Suomessa ei ryhdyttäisi kustannuksia ja viivettä aiheuttavaan päätösten käännättämiseen.

Artiklan 4 ja 5 kohdassa säännellään sitä, mihin valtioon jäädyttämistodistus lähetetään. Artiklan 4 kohdan mukaan, jos kyseessä on rahamäärän jäädyttämistä koskeva päätös ja päätöksen antavalla viranomaisella on perusteltua syytä olettaa, että henkilöllä, jota vastaan päätös on tehty, on omaisuutta tai tuloja tietyssä jäsenvaltiossa, sen on lähetettävä jäädyttämistodistus kyseiseen jäsenvaltioon. Artiklan 5 kohdan mukaan, jos kyseessä taas on tietyn omaisuuden jäädyttämistä koskeva päätös ja jos päätöksen antavalla viranomaisella on perusteltua syytä olettaa, että tällaista omaisuutta on tietyssä jäsenvaltiossa, sen on lähetettävä jäädyttämistodistus kyseiseen jäsenvaltioon. Kohtia täydentää asetuksen johdanto-osan 25 kappale, jonka mukaan sääntelyn perusteella todistus voitaisiin esimerkiksi lähettää siihen jäsenvaltioon, jossa luonnollinen henkilö, jota vastaan päätös on annettu, asuu tai jossa hän tavallisesti asuu, jos hänellä ei ole pysyvää tai vakituista asuinpaikkaa. Jos päätös on annettu oikeushenkilöä vastaan, todistus voidaan lähettää siihen jäsenvaltioon, jossa oikeushenkilöllä on kotipaikka.

Jäädyttämislain 20 §:n 1 momentin mukaan lain 2 §:ssä tarkoitettu jäädyttämispäätös lähetetään täytäntöönpantavaksi siihen jäsenvaltioon, jonka alueella omaisuus tai todiste sijaitsee. Pykälän 2 momentin mukaan jäädyttämispäätöksen tehnyt syyttäjä tai tuomioistuin pyytää jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa toiselta jäsenvaltiolta lähettämällä suoraan sen toimivaltaiselle oikeusviranomaiselle jäädyttämispäätöksen tai sen jäljennöksen sekä puitepäätöksen liitteenä olevan mallin mukaisen todistuksen. Pyyntö voidaan tehdä kirjallisesti, sähköisenä viestinä tai muuten sellaisella tavalla, että siitä voidaan esittää kirjallinen todiste. Asetuksen sääntelyä voidaan tältä osin pitää riittävän selvänä ja yksityiskohtaisena eikä se aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle. Olennaisena erona mainittuun jäädyttämislain sääntelyyn on, että alkuperäinen jäädyttämispäätös tai sen oikeaksi todistettu jäljennös tulee lähettää vain, jos jäsenvaltio on edellyttänyt tällaista menettelyä ilmoittamalla asiasta komissiolle artiklan 3 kohdan mukaisesti. Lisäksi huomioon tulee ottaa artiklan 4 ja 5 kohdan jossain määrin nykyisestä tarkentunut sääntely siitä, mihin valtioon jäädyttämistodistus lähetetään.

Artiklan 6 kohdan mukaan jäädyttämistodistukseen on liitettävä 14 artiklan mukaisesti lähetettävä menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus tai sisällytettävä ohjeet siitä, että kyseinen omaisuus on pidettävä jäädytettynä täytäntöönpanovaltiossa, kunnes

menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on lähetetty ja pantu täytäntöön 14 artiklan mukaisesti. Jälkimmäisessä tilanteessa päätöksen antavan viranomaisen on ilmoitettava jäädyttämistodistuksessa arvio lähettämisaikakohdasta. Kohta vastaa jäädyttämislain 22 §:n 2 ja 3 kohdan sääntelyä, jonka mukaan syyttäjän tai tuomioistuimen on jäädyttämispyyntön yhteydessä toimitettava pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion oikeusviranomaiselle myös 2) pyyntö menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta taikka 3) pyyntö säilyttää omaisuus jäädyttämispyyntön vastaanotavassa valtiossa odotettaessa 2 kohdassa tarkoitettua pyyntöä sekä arvio tällaisen pyynnön esittämisajankohdasta. Asetuksen sääntelyä voidaan tältä osin pitää riittävän selvänä ja yksityiskohtaisena eikä se aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

Artiklan 7 kohdan mukaan päätöksen antavan viranomaisen on ilmoitettava täytäntöönpanoviranomaiselle kaikista tiedossaan olevista henkilöistä, joita asia koskee. Päätöksen antaneen viranomaisen on pyynnöstä annettava täytäntöönpanoviranomaiselle myös kaikki tiedot, jotka liittyvät vaateisiin, joita henkilöillä, joita asia koskee, voi olla omaisuuteen nähden, myös kyseisen henkilön tunnistamiseen liittyvät tiedot. Henkilö, jota asia koskee, on edellä todetusti määritelty 2 artiklan 10 alakohdassa. Asetuksen sääntelyä voidaan artiklan 7 kohdan osalta pitää riittävän selvänä ja yksityiskohtaisena eikä se aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

Artiklan 8 kohdan mukaan, jos asetuksen 24 artiklan 3 kohdan mukaisesti saataville annetuista tiedoista huolimatta toimivaltainen täytäntöönpanoviranomainen ei ole päätöksen antavan viranomaisen tiedossa, päätöksen antava viranomainen tekee kaikki tarvittavat tiedustelut, myös Euroopan oikeudellisen verkoston yhteyspisteiden kautta, määrittääkseen, millä viranomaisella on toimivalta tunnustaa ja panna täytäntöön jäädyttämispäätös. Artiklan 9 kohdan mukaan, jos jäädyttämispäätöksen vastaanottavalla täytäntöönpanovaltion viranomaisella ei ole toimivaltaa tunnustaa jäädyttämispäätöstä tai toteuttaa sen täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä, sen on välittömästi lähetettävä jäädyttämistodistus viranomaiselle, jolla on toimivalta panna se täytäntöön jäsenvaltiossaan, ja ilmoitettava siitä päätöksen antaneelle viranomaiselle. Kyseisiä kohtia voidaan sellaisinaan pitää sääntelyltään riittävän selkeinä ja yksityiskohtaisina eivätkä ne aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

5 artikla. *Jäädättämispäätöksen lähettäminen yhteen tai useampaan täytäntöönpanovaltioon.*

Artiklan 1 kohdassa todetaan jäädättämistodistus lähetettävän vain yhteen täytäntöönpanovaltioon kerrallaan, jollei artiklan 2 tai 3 kohdasta muuta johdu. Artiklan 2 kohdan nojalla tiettyä omaisuutta koskeva jäädättämistodistus voidaan lähettää useampaan täytäntöönpanovaltioon samanaikaisesti jos päätöksen antavalla viranomaisella on perustellut syyt olettaa, että jäädättämispäätöksen kohteena olevaa omaisuutta on eri täytäntöönpanovaltioissa tai jäädättämispäätöksen kohteena olevan tietyn omaisuuden jäädättäminen edellyttää toimia useammassa täytäntöönpanovaltiossa. Artiklan 3 kohdan nojalla rahamäärää koskeva jäädättämistodistus voidaan lähettää samanaikaisesti useampaan täytäntöönpanovaltioon, jos päätöksen antava viranomainen katsoo, että siihen on erityinen tarve, erityisesti jos päätöksen antavassa valtiossa ja missä tahansa yhdessä täytäntöönpanovaltiossa olevan jäädättettävän omaisuuden arvioitu arvo ei todennäköisesti riitä koko jäädättämispäätöksen kohteena olevan rahamäärän jäädättämiseen.

Jäädättämislain 20 §:n perusteella jäädättämispäätös lähetetään täytäntöönpanovaksi siihen jäsenvaltioon, jonka alueella omaisuus tai todiste sijaitsee. Säännös ei näyttäisi huomioivan tilannetta, jossa omaisuus sijaitsee useamman jäsenvaltion alueella. Edellä on 4 artiklan 4 ja 5 kohdan käsittelyn yhteydessä tarkennettu sitä, milloin asetuksen perusteella on perusteltua syytä olettaa, että omaisuutta on juuri tietyssä jäsenvaltiossa. Siinä esitettyllä lienee merkitystä myös 5 artiklan mukaisessa arvioinnissa siitä, voidaanko jäädättämistodistus lähettää useampaan täytäntöönpanovaltioon samanaikaisesti. Kokonaisuudessaan 5 artiklan sääntelyä voidaan sellaisenaan pitää sääntelyltään riittävän selkeänä ja yksityiskohtaisena eikä se aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

6 artikla. *Vakiomuotoinen jäädättämistodistus.*

Artiklassa säännellään jäädättämistodistuksen muotoa. Artiklan 1 kohdan mukaan jäädättämismääräyksen lähettämiseksi päätöksen antavan viranomaisen on täytettävä I liitteessä esitetty jäädättämistodistus, allekirjoitettava se ja todistettava sen sisältö oikeaksi ja asianmukaiseksi. Artiklan 2 kohdan mukaan päätöksen antavan viranomaisen on annettava täytäntöönpanoviranomaiselle käänös jäädättämistodistuksesta jollakin täytäntöönpanovaltion virallisella kielellä tai jollakin muulla kielellä, jonka täytäntöönpanovaltio hyväksyy 3 kohdan mukaisesti. Kohdassa viitatus 3 kohdan mukaan jäsenvaltio voi milloin tahansa ilmoittaa komissiolle toimitettavalla ilmoituksella, että se hyväksyy käänökset jäädättämistodistuksista yhdellä tai usealla muulla unionin virallisella kielellä kuin kyseisen jäsenvaltion virallisella kielellä tai virallisilla kielillä. Komissio asettaa ilmoitukset kaikkien jäsenvaltioiden ja Euroopan oikeudellisen verkoston saataville. Artiklaa täydentää johdanto-osan 28 kappale, jonka mukaan jäsenvaltioita

olisi kannustettava antamaan ilmoitus, jossa todetaan, että ne täytäntöönpanovaltioina voivat hyväksyä jäädyttämispäätöstodistukset tai menetetyksi tuomitsemista koskevat todistukset tai molemmat yhdellä tai useammalla unionin virallisista kielistä, joka on muu kuin niiden virallinen kieli.

Asiassa tulee siten ensinnäkin artiklan 2 kohdasta johtuen päättää, mikä viranomaisen vastaa Suomessa tehtyjen jäädyttämistodistusten kääntämisestä vieraalle kielelle. Nykyisin käytäntönä EU:n jäsenvaltioiden välisessä oikeusapuyhteistyössä on, että oikeusapua pyytävä viranomaisen huolehtii itse kääntämisestä. Tästä on säännös muun muassa tutkintamääräyslain 24 §:n 2 momentissa. Perustellulta vaikuttaa omaksumaa sama ratkaisu myös nyt käsiteltävän asetuksen osalta ja ottaa vastaavanlainen säännös myös täydennyslakiin.

Lisäksi tulee artiklan 3 kohdan johdosta ratkaista, millä kielillä Suomi hyväksyy käännökset jäädyttämistodistuksista. Perinteisesti Suomi EU:n vastavuoroisen tunnustamisen säädöksiä koskevien täytäntöönpanolakien mukaan hyväksyy suomen, ruotsin ja englannin kielellä toimitetut määräykset tai pyynnöt. Lisäksi säännöksissä on sallittu joustavuutta hyväksyä myös muilla kielillä toimitettuja asiakirjoja, jos hyväksymiselle ei muutoin ole estettä. Ratkaisu on viimeksi omaksuttu tutkintamääräyslain 9 §:ssä. Sääntely vastaa myös rikosoikeusapulain 8 §:n sisältöä, jossa säädetään rikosoikeusapumenettelyssä käytettävistä kielistä. Siten Suomessa jo nykyisessä yhteistyössä sovelletaan joustavia kielijärjestelyjä johdanto-osan 28 kappaleessa suosittelun mukaisesti. Perustellulta vaikuttaa ottaa vastaavanlainen säännös myös täydennyslakiin.

Jos asiassa päädytään edellä ehdotettuun ratkaisuun, asiasta tulee toimittaa komissiolle artiklan 3 kohdassa tarkoitettu ilmoitus siitä, että Suomi hyväksyy käännökset jäädyttämistodistuksista myös englannin kielellä. Perustellulta ei vaikuta ilmoittaa Suomen voivan myös mahdollisesti hyväksyä myös muilla kielillä toimitettuja asiakirjoja, jos hyväksymiselle ei muutoin ole estettä, koska asetuksessa pyydetään toimittamaan vain yksiselitteisesti hyväksyttävät kielet ja koska asetuksesta poikkeavan sääntelyn ilmoittaminen voisi johtaa käytännössä tulkintaongelmiin. Muiden kielten kuin suomen, ruotsin tai englannin osalta voidaan silti pitää perusteltuna ja myös asetuksen johdanto-osan 28 kappaleessa ilmaistun toiveen mukaisena jättää kansalliseen lakiin muidenkin kielten hyväksymisen mahdollistavaa harkinnanvaraa, koska tämä voi käytännössä osoittautua hyödylliseksi ja yhteistyön tehokkuutta lisääväksi.

7 artikla. *Jäädyttämispäätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano.*

Artiklan 1 kohdan mukaan täytäntöönpanoviranomaisen on tunnustettava asetuksen 4 artiklan mukaisesti lähetetty jäädyttämispäätös ja toteutettava tarvittavat toimet sen panemiseksi täytäntöön samalla tavoin kuin täytäntöönpanovaltion viranomaisen anta-

man kansallisen jäädyttämispäätöksen osalta, paitsi jos kyseinen täytäntöönpanoviranomainen vetoaa johonkin asetuksen 8 artiklassa säädettyyn perusteeseen olla tunnustamatta tai panematta täytäntöön päätöstä tai johonkin asetuksen 10 artiklassa säädettyyn perusteeseen lykätä sen täytäntöönpanoa.

Artiklan 2 kohdan mukaan täytäntöönpanoviranomaisen on ilmoitettava päätöksen antaneelle viranomaiselle jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta ja esitettävä kuvaus jäädytetystä omaisuudesta ja jos mahdollista annettava arvio sen arvosta. Ilmoittamiseen käytetään mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste, ja se on tehtävä viipymättä sen jälkeen, kun täytäntöönpanoviranomaiselle on ilmoitettu, että jäädyttämispäätös on pantu täytäntöön.

Jäädyttämislain 9 §:n 1 momentin mukaan toimivaltainen syyttäjä päättää, voidaanko jäädyttämispäätös panna lain nojalla täytäntöön. Syyttäjän on määrättävä lain soveltamisalaan kuuluva jäädyttämispäätös pantavaksi täytäntöön vakuustakavarikosta tai takavarikosta säädettyssä järjestyksessä, jollei syyttäjä lain 3 tai 4 §:n perusteella pääätä kieltäytyä täytäntöönpanosta tai 13 §:n perusteella pääätä lykätä täytäntöönpanoa. Pykälän 2 momentin mukaan syyttäjän tulee ilmoittaa 1 momentissa tarkoitettusta päätöksestään jäädyttämispäätöksen lähettäneelle oikeusviranomaiselle viipymättä ja mikäli mahdollista 24 tunnin kuluessa jäädyttämispäätöksen vastaanottamisesta. Ilmoitus voidaan tehdä kirjallisesti, sähköisenä viestinä tai muuten sellaisella tavalla, että siitä voidaan esittää kirjallinen todiste. Pykälän 3 momentin mukaan syyttäjän on ennen päätöksen tekemistä ilmoitettava keskusrikospoliisille ja Tullihallitukselle vastaanottamastaan jäädyttämispäätöksestä. Mainittujen viranomaisten on ilman aiheutonta viivytystä ilmoitettava syyttäjälle tiedossaan olevasta täytäntöönpanon lykkäämisperusteesta.

Asetuksen 7 artiklaa voidaan sellaisenaan pitää sääntelyltään riittävän selkeänä ja yksityiskohtaisena eikä se aiheuta välttämätöntä tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle. Artiklaa tulee soveltaa yhdessä artiklassa viitattujen asetuksen 8 ja 10 artiklan kanssa. Kansallisesti perusteltuna ja asetuksen kannalta ongelmattomana voidaan nykytilaa vastaavasti pitää, että toimivaltainen syyttäjä ilmoittaa vastaanottamastaan jäädyttämispäätöksestä keskusrikospoliisille ja Tullille ennen täytäntöönpanoa koskevan päätöksen tekemistä. Mainittujen viranomaisten on ilman aiheutonta viivytystä ilmoitettava syyttäjälle tiedossaan olevasta täytäntöönpanon lykkäämisperusteesta. Lisäksi on pidetty perusteltuna, että syyttäjän olisi ilmoitettava vastaanottamastaan jäädyttämispäätöksestä myös Oikeusrekisterikeskukselle. Tämä olisi perusteltua päätöstä mahdollisesti seuraavan menettämisseuraamuspäätöksen täytäntöönpanon turvaamisen kannalta. Esityksessä ehdotetaan ilmoitusvelvollisuuksia koskevan säännöksen ottamista täydennyslakiin.

8 artikla. *Perusteet olla tunnustamatta ja panematta täytäntöön jäädyttämispäätöksiä.*

Artiklassa säädetään niin sanotuista kieltäytymisperusteista, joiden käsillä ollessa täytäntöönpanoviranomainen voi päättää olla tunnustamatta tai panematta jäädyttämispäätöstä täytäntöön. Kieltäytymisperuste olisi artiklan 1 kohdan mukaan käsillä, jos a) jäädyttämispäätöksen täytäntöönpano on vastoin *ne bis in idem* –periaatetta; jos b) on olemassa täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen erioikeus tai koskemattomuus, joka estäisi kyseisen omaisuuden jäädyttämisen, tai rikosoikeudellisen vastuun määrittämisestä tai rajoittamisesta on olemassa sääntöjä, jotka liittyvät lehdistönvapauteen ja ilmaisuvapauteen muissa tiedotusvälineissä ja jotka estävät jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanon; jos c) jäädyttämistodistus on epätäydellinen tai ilmeisen virheellinen eikä sitä ole täydennetty artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kuulemisen jälkeen; jos d) jäädyttämispäätös liittyy rikokseen, joka on tehty kokonaan tai osittain päätöksen antaneen valtion alueen ulkopuolella ja kokonaan tai osittain täytäntöönpanovaltion alueella, ja teko, johon liittyen jäädyttämispäätös oli annettu, ei ole täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan rikos; jos e) jossakin asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa jäädyttämispäätöksen perusteena oleva teko ei ole rikos täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan – jäädyttämispäätöksen tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta ei kuitenkaan voitaisi kieltäytyä tapauksissa, joissa on kyse vero-, tulli- ja valuuttasäännöksistä sillä perusteella, että täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä ei määrätä samantyyppisiä veroja tai ettei siinä säädetä veroja, tulleja tai valuuttatoimia koskevia samantyyppisiä sääntöjä kuin päätöksen antaneen valtion lainsäädännössä; tai jos f) poikkeustilanteissa on olemassa perusteltu syy katsoa erityisten ja objektiivisten todisteiden pohjalta, että jäädyttämispäätöksen täytäntöönpano olisi tapauksen erityiset olosuhteet huomioon ottaen ilmeisessä ristiriidassa perusoikeuskirjassa vahvistetun asiaan liittyvän perusoikeuden, erityisesti tehokkaita oikeussuojakeinoja koskevan oikeuden, oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan oikeuden tai puolustautumisoikeuden, kanssa.

Artiklan 2 kohdan mukaan täytäntöönpanoviranomaisen on missä tahansa 1 kohdassa tarkoitetuissa edellä tarkastelluissa tapauksissa, ennen kuin se päättää olla tunnustamatta tai panematta täytäntöön jäädyttämispäätöstä joko kokonaisuudessaan tai osittain, kuultava päätöksen antanutta viranomaista jollakin tarkoitukseen soveltuvalla tavalla ja tarvittaessa pyydettävä päätöksen antanutta viranomaista toimittamaan tarvittavat tiedot viipymättä.

Artiklan 3 kohdan mukaan päätös kieltäytyä jäädyttämispäätöksen tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta on tehtävä viipymättä, ja siitä on ilmoitettava välittömästi päätöksen antaneelle viranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

Artiklan 4 kohdan mukaan, jos täytäntöönpanoviranomainen on tunnustanut jäädyttämispäätöksen, mutta se saa täytäntöönpanon aikana tietoonsa, että jotakin tunnustamatta jättämisen tai täytäntöönpanematta jättämisen perustetta sovelletaan, sen on välittömästi oltava yhteydessä päätöksen antaneeseen viranomaiseen jollakin tarkoitukseen soveltuvalla tavalla keskustellakseen asianmukaisista toimenpiteistä. Päätöksen antanut viranomainen voi tämän perusteella päättää vetää jäädyttämispäätöksen takaisin. Jos näiden keskustelujen jälkeen ei ole löydetty ratkaisua, täytäntöönpanoviranomainen voi päättää lopettaa jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanon.

Artiklan 1 kohdan kannalta olennaisia tarkennuksia sisältyy asetuksen johdanto-osan 31-34 kappaleeseen. Kohdan soveltamisen lähtökohta on selvennetty 31 kappaleessa, jonka mukaan menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ei saisi kieltäytyä muilla kuin asetuksessa esitetyillä perusteilla. Johdanto-osan 33 kappaleen mukaan poikkeustapauksissa olisi oltava mahdollista olla tunnustamatta tai panematta täytäntöön jäädyttämispäätöstä, jos tunnustaminen tai täytäntöönpano estäisi täytäntöönpanovaltiota soveltamasta valtiosääntöonsä sisältyviä, lehdistönvapautta tai ilmaisuvapautta muissa viestintävälineissä koskevia säännöksiä. Johdanto-osan 34 kappale koskee 1 kohdan f alakohdan kieltäytymisperustetta (ns. ihmisoikeuskieltäytymisperuste). Kappaleen mukaan vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen perustaminen unioniin perustuu keskinäiseen luottamukseen ja oletamaan siitä, että muut jäsenvaltiot noudattavat unionin oikeutta ja erityisesti perusoikeuksia. Poikkeustilanteissa, jos on olemassa perusteltu syy katsoa erityisten ja objektiivisten todisteiden pohjalta, että jäädyttämispäätöksen täytäntöönpano olisi tapauksen erityiset olosuhteet huomioon ottaen ilmeisessä ristiriidassa perusoikeuskirjassa vahvistetun asiaankuuluvan perusoikeuden kanssa, täytäntöönpanoviranomaisen olisi voitava päättää olla tunnustamatta tai panematta täytäntöön kyseistä päätöstä. Tässä yhteydessä asiaankuuluviin perusoikeuksiin olisi kuuluttava erityisesti oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin, oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja oikeus puolustukseen. Omistusoikeuden ei lähtökohtaisesti pitäisi olla tällainen asiaankuuluva oikeus, koska varojen jäädyttäminen ja menetetyksi tuomitseminen merkitsevät väistämättä puuttumista henkilön omistusoikeuteen ja koska tähän liittyvistä tarvittavista suojoimista säädetään jo unionin oikeudessa, mukaan lukien asetuksessa itsessään.

Jäädyttämislaisissa artiklaa koskeva sääntely sisältyy 4 §:ään, jonka 1 momentin mukaan täytäntöönpanosta tulee kieltäytyä, jos lain 6 §:ssä tarkoitettua jäädyttämispäätöstä koskevaa todistusta ei toimiteta, se on puutteellinen tai se selvästi ei vastaa jäädyttämispäätöstä; on olemassa koskemattomuus tai erioikeus, joka tekee jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanon mahdottomaksi; todistuksessa annetuista tiedoista ilmenee välittömästi, että myöhempi 8 §:ssä tarkoitettu oikeusapu ei olisi mahdollista sen vuoksi, että asia olisi jo jäädyttämispäätöksen perusteena olevan rikoksen osalta lopullisesti ratkaistu (ne bis in idem); 4) asiakirjan, postilähetyksen tai sähkösanoman

takavarikko ei olisi pakkokeinolain 7 luvun 3 tai 5 §:n mukaan sallittu. Lisäksi pykälän 2 momentin mukaan, poiketen siitä, mitä 1 momentin 1 kohdassa säädetään, jäädyttämispäätöksen tehneelle viranomaiselle voidaan asettaa määräaika, jossa sen on esitettävä todistus tai täydennettävä tai korjattava sitä. Uusina kieltäytymisperusteina asetuksessa ovat siten lähinnä d) ja f) alakohtien kieltäytymisperusteet.

Nyt käsiteltävänä olevan asetuksen osalta on ratkaistava, tarvitaanko kieltäytymisperusteista erillistä, asiasisältöistä lainsäädäntöä. Arvioinnissa tulisi kiinnittää huomiota paitsi siihen, onko 8 artiklassa lueteltujen kieltäytymisperusteiden sanamuotoja pidettävä riittävän tarkkarajaisina, myös kysymykseen kieltäytymisperusteiden ehdotommuudesta tai harkinnanvaraisuudesta. Toisin kuin edellä käsitellyssä jäädyttämislain 4 §:ssä, asetuksen 8 artiklassa kieltäytymisperusteet on laadittu harkinnanvaraiseen muotoon. Harkinnanvaran säilyttäminen vaikuttaakin perustellulta, ottaen huomioon kieltäytymisperusteiden moninaisuus ja näitä koskevassa harkinnassa eteen mahdollisesti tulevat keskenään varsin erilaiset tilanteet. Joka tapauksessa kansallista sääntelyä, jolla asetuksen mukaiset kieltäytymisperusteet säädettäisiin Suomessa ehdottomiksi, voitaisiin pitää asetuksen vastaisena.

Tutkintamääräysdirektiivissä yleinen kieltäytymisperusteita koskeva sääntely sisältyy ennen kaikkea direktiivin 11 artiklaan. Direktiivi sekä sisällöltä että sääntelyn tarkkuudelta pitkälti sisältää muun muassa edellä käsitellyt asetuksen 8 artiklan mukaiset kieltäytymisperusteet. Asialla on erityistä merkitystä harkittaessa tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle sääntelylle asiasta, koska direktiivi edellä kuvatulla tavalla koskee jäädyttämistä todistusaineiston osalta nyt kysymyksessä olevan asetuksen koskiessa jäädyttämistä myöhemmin tuomittavan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa varten. Tässä suhteessa huomionarvioista on, että direktiivin kansallista täytäntöönpanoa koskevassa tutkintamääräyslaissa, jonka mukaan siis direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat lähtökohtaisesti lakina noudatettavia, ei ole katsottu perustelluksi ottaa erillistä sääntelyä kieltäytymisperusteista, koska direktiivin sisältämiä ja muotoilultaan asetuksen 8 artiklan kaltaisia kieltäytymisperusteita on katsottu voitavan pitää riittävän täsmällisenä sovellettavaksi ilman täydentävää asiasisältöistä säännöstä. Vastaavasti asetuksen 19 artiklan kannalta olennaisen, menettämisseuraamusten tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta kieltäytymistä koskevan sääntelyn osalta voidaan huomioida, että tutkintamääräyslakia täytäntöönpanotekniikaltaan vastaavassa menettämisseuraamuslaissa ei ole konfiskaatiopuitepäätöksen 8 artiklaa tarkentavaa sääntelyä kieltäytymisperusteista, vaan sääntely on tältä osin jätetty puitepäätöksen sääntelyn varaan. Erona direktiivin tai puitepäätöksen täytäntöönpanossa suhteessa nyt käsillä olevaan tilanteeseen on, että asetus on voimassa sellaisenaan eikä sitä edes saa selittää tai täsmentää kansallisella sääntelyllä eikä muutenkaan sisällyttää kansalliseen lainsäädäntöön tarpeettomasti. Siksi myös nyt käsiteltävän asetuksen osalta voidaan arvioida, että asetuksen 8 artiklan mukaista

sääntelyä kieltäytymisperusteista, jota on täsmennetty asetuksen johdanto-osan kappaleissa, voidaan pitää riittävän täsmällisenä sovellettavaksi ilman täydentävää asiasisältöistä säännöstä.

9 artikla. *Jäädättämispäätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon määräajat.*

Artiklan 1 kohdan mukaan täytäntöönpanoviranomaisen on tehtävä jäädättämispäätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva päätös ja pantava tämä päätös täytäntöön viipymättä ja yhtä ripeästi ja ensisijaisesti kuin samanlaisessa kansallisessa tapauksessa sen jälkeen, kun täytäntöönpanoviranomainen on saanut jäädättämistodistuksen. Artiklan 2 kohdan mukaan, jos päätöksen antanut viranomainen on ilmoittanut todistuksessa, että jäädättämispäätöksen täytäntöönpano on toteutettava tietynä ajankohtana, täytäntöönpanoviranomaisen on otettava tämä mahdollisimman tarkoin huomioon. Jos päätöksen antanut viranomainen on ilmoittanut, että asianomaisten jäsenvaltioiden välinen koordinointi on tarpeen, täytäntöönpanoviranomaisen ja päätöksen antaneen viranomaisen on huolehdittava keskenään koordinoinnista sopiakseen jäädättämispäätöksen täytäntöönpanopäivästä. Jos sopimukseen ei päästä, täytäntöönpanoviranomaisen on päätettävä jäädättämispäätöksen täytäntöönpanopäivästä ottaen päätöksen antaneen viranomaisen intressit huomioon mahdollisimman tarkoin.

Artiklan 3 kohdan mukaan, jos päätöksen antanut viranomainen on ilmoittanut jäädättämistodistuksessa, että jäädättäminen on toteutettava välittömästi, koska on perusteltu syy olettaa, että kyseinen omaisuus siirretään tai tuhotaan pian tai koska päätöksen antaneessa valtioissa on tutkintaan tai menettelyihin liittyviä tarpeita, täytäntöönpanoviranomaisen on tehtävä päätös jäädättämispäätöksen tunnustamisesta viimeistään 48 tunnin kuluttua sen vastaanottamisesta, sanotun kuitenkin rajoittamatta artiklan 5 kohdan soveltamista. Täytäntöönpanoviranomaisen on toteutettava tarvittavat konkreettiset toimet päätöksen panemiseksi täytäntöön viimeistään 48 tunnin kuluttua jäädättämispäätöksen tekemisestä. Kohtaa on selvennetty johdanto-osan 29 kappaleessa, jonka viimeisen virkkeen mukaan täytäntöönpanoviranomaisen olisi jäädättämispäätösten osalta *aloitettava* tarpeellisten konkreettisten toimien toteuttaminen tällaisten päätösten panemiseksi täytäntöön viimeistään 48 tunnin kuluttua siitä, kun sen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta on annettu päätös. Asetus ei siten edellytä toimien tulevan suoritetuiksi kyseisessä ajassa, vaan olennaista on täytäntöönpanoa koskevien toimien aloittaminen määräajassa. Lisäksi määräaikojen laskemisen kannalta olennainen on saman kappaleen kolmas virke, jonka mukaan määräajat olisi laskettava neuvoston asetuksen (ETY, Euratom) N:o 1182/71 mukaisesti.

Artiklan 4 kohdan mukaan täytäntöönpanoviranomaisen on ilmoitettava jäädättämispäätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevasta päätöksestään päätöksen

antaneelle viranomaiselle viipymättä käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

Artiklan 5 kohdan mukaan, jos täytäntöönpanoviranomainen ei tietyssä tapauksessa pysty noudattamaan edellä 3 kohdassa säädettyjä määräaikoja, sen on ilmoitettava tästä viipymättä päätöksen antavalle viranomaiselle millä tahansa tavalla ilmoittaneen syyt siihen, miksi määräajan noudattaminen ei ollut mahdollista, ja kuultava päätöksen antavaa viranomaista jäädyttämispäätöksen tunnustamisen tai täytäntöönpanon asianmukaisesta ajankohdasta.

Artiklan 6 kohdan mukaan edellä 3 kohdassa asetettujen määräaikojen päättyminen ei vapauta täytäntöönpanoviranomaista sitä koskevasta veloitteesta tehdä viipymättä jäädyttämispäätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva päätös eikä veloitteesta panna päätös viipymättä täytäntöön. Kohdan voidaan katsoa olevan sisällöltään selventävä.

Jäädyttämispuitepäätöksen 5 artiklan 3 kohdan mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaiset oikeusviranomaiset tekevät päätöksensä jäädyttämispäätöksestä ja ilmoittavat siitä mahdollisimman pian ja aina kun mahdollista 24 tunnin kuluessa jäädyttämis­päätöksen vastaanottamisesta. Jäädyttämislain 9 §:n 2 momenttiin on kansallisesti otettu tätä koskeva säännös, jonka mukaan syyttäjän tulee ilmoittaa jäädyttämis­päätöksen täytäntöönpanoa koskevasta päätöksestään jäädyttämis­päätöksen lähettäneelle oikeusviranomaiselle viipymättä ja mikäli mahdollista 24 tunnin kuluessa jäädyttämis­päätöksen vastaanottamisesta.

Artiklan sääntelyä voidaan pitää riittävän täsmällisenä ja yksityiskohtaisena sovellettavaksi suoraan. Määräaikojen suhteen ja ylipäätään lähtökohtana tulisi olla se, että jäädyttämis­päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva päätös sekä jäädyttä­mis­päätöksen täytäntöönpano pyritään hoitamaan päätöksen antaneen valtion toiveiden mukaisesti, muun muassa asian kiireellisyys huomioon ottaen. Asetuksen määrä­aikasäännöksiä ei tulisi tulkita niin, että päätösten perusteella tarvittavat toimenpiteet tehdään säännönmukaisesti vasta määräajan lopussa.

10 artikla. *Jäädyttämis­päätösten täytäntöönpanon lykkääminen.*

Artiklan 1 kohdan mukaan täytäntöönpanoviranomainen voi lykätä asetuksen 4 artiklan mukaisesti lähetetyn jäädyttämis­päätöksen täytäntöönpanoa, jos a) päätöksen täytäntöönpano saattaisi haitata parhaillaan suoritettavaa rikostutkintaa; tällöin jäädyttä­mis­päätöksen täytäntöönpanoa voidaan lykätä siihen saakka, kun täytäntöönpanovi­ranomainen katsoo tämän olevan asianmukaista; b) kyseisen omaisuuden jäädyttä­mis­estä on jo tehty päätös; tällöin jäädyttämis­päätöksen täytäntöönpanoa voidaan lykätä

siihen saakka, että tämä olemassa oleva päätös perutaan; tai c) kyseisestä omaisuudesta on jo tehty päätös täytäntöönpanovaltiossa toteutetuissa muissa menettelyissä; tällöin jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa voidaan lykätä siihen saakka, että tämä olemassa oleva päätös perutaan; tätä kohtaa sovelletaan kuitenkin vain, jos tällaisella päätöksellä olisi etusija kansallisen lainsäädännön nojalla myöhempiin kansallisen lainsäädännön mukaisiin rikosasioissa annettaviin jäädyttämispäätöksiin nähden. Artiklan 2 kohdan mukaan täytäntöönpanoviranomaisen on välittömästi ilmoitettava päätöksen antaneelle viranomaiselle jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanon lykkäämisestä ja täsmennettävä lykkäämisen perusteet ja mahdollisuuksien mukaan lykkäämisen arvioitu kesto käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste. Artiklan 3 kohdan mukaan, kun perustetta lykkäämiselle ei enää ole, täytäntöönpanoviranomaisen on välittömästi toteutettava tarvittavat toimenpiteet jäädyttämispäätöksen panemiseksi täytäntöön ja ilmoitettava siitä päätöksen antaneelle viranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

Jäädyttämislaisissa täytäntöönpanon lykkäämistä koskeva sääntely sisältyy lain 13 §:ään, jonka 1 momentin mukaan toimivaltainen syyttäjä voi lykätä jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa, jos täytäntöönpano saattaisi haitata käynnissä olevaa rikoksen selvittämistä. Pykälän 2 momentin mukaan syyttäjän on ilmoitettava täytäntöönpanon lykkäämisestä ja sen perusteista sekä, mikäli mahdollista, lykkäämisen odotetavissa olevasta kestosta viipymättä jäädyttämispäätöksen lähettäneelle oikeusviranomaiselle. Ilmoitus voidaan tehdä kirjallisesti, sähköisenä viestinä tai muuten sellaisella tavalla, että siitä voidaan esittää kirjallinen todiste. Pykälän 3 momentin mukaan kun perustetta lykkäämiselle ei enää ole, toimenpiteisiin jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanemiseksi on ryhdyttävä viipymättä ja ilmoitettava siitä jäädyttämispäätöksen lähettäneelle oikeusviranomaiselle 2 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Asetuksen sääntelyä voidaan 10 artiklan osalta pitää riittävän selvänä ja yksityiskohdaisena eikä se aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

11 artikla. *Salassapitovelvollisuus.*

Artiklan 1 kohdan mukaan päätöksen antavan viranomaisen ja täytäntöönpanoviranomaisen on otettava jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanon aikana asianmukaisella tavalla huomioon sen tutkinnan edellyttämä luottamuksellisuus, jonka yhteydessä jäädyttämispäätös annettiin. Kohtaa on selvennetty asetuksen johdanto-osan 30 kappaleessa, jonka mukaan täytäntöönpanoviranomaisen olisi taattava erityisesti tosiseikkojen ja jäädyttämispäätöksen sisällön luottamuksellisuus. Tämä ei vaikuta velvoitteeseen ilmoittaa henkilöille, joita asia koskee, jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta tämän asetuksen mukaisesti.

Artiklan 2 kohdan mukaan täytäntöönpanoviranomaisen on lainsäädäntönsä mukaisesti taattava jäädyttämispäätöksen tietojen ja sisällön luottamuksellisuus, paitsi siltä osin kuin on välttämätöntä sen täytäntöön panemista varten. Kun jäädyttämispäätös on pantu täytäntöön, täytäntöönpanoviranomaisen on ilmoitettava siitä henkilöille, joita asia koskee, asetuksen 32 artiklan mukaisesti, sanotun kuitenkin rajoittamatta 11 artiklan 3 kohdan soveltamista.

Artiklan 3 kohdan mukaan päätöksen antava viranomainen voi meneillään olevan tutkinnan turvaamiseksi pyytää täytäntöönpanoviranomaista lykkäämään jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta henkilöille, joita asia koskee, asetuksen 32 artiklan nojalla annettavaa ilmoitusta. Kun kyseisille henkilöille ilmoittamista ei enää ole tarpeen lykätä meneillään olevien tutkintatoimien turvaamiseksi, päätöksen antavan viranomaisen on ilmoitettava siitä täytäntöönpanoviranomaiselle, jotta täytäntöönpanoviranomainen voi ilmoittaa kyseisille henkilöille jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta 32 artiklan mukaisesti.

Artiklan 4 kohdan mukaan, jos täytäntöönpanoviranomainen ei pysty noudattamaan tämän artiklan mukaisia luottamuksellisuutta koskevia velvoitteita, sen on ilmoitettava siitä päätöksen antaneelle viranomaiselle viipymättä ja mahdollisuuksien mukaan ennen jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa.

Vastaavaa sääntelyä ei sisälly jäädyttämispuitepäätökseen tai sen perustella säädettyyn jäädyttämislakiin. Tutkintamääräysdirektiivin 19 artikla kuitenkin sisältää pitkälti vastaavaa sääntelyä direktiivin tilanteita koskien. Direktiivin perusteella säädettyyn tutkintamääräyslakiin on otettu sääntelyn johdosta 25 §, jonka 1 momentin mukaan toisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen Suomeen toimittamaan tutkintamääräykseen ja sen täytäntöönpanoon Suomessa sovelletaan, mitä Suomessa vastaavassa asiassa säädetään salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta ja tiedonsaantioikeudesta. Vastaavasti pykälän 2 momentin mukaan Suomen toimivaltaisen viranomaisen antaman tutkintamääräyksen perusteella Suomeen toimitettuihin todisteisiin, asiakirjoihin ja tietoihin Suomessa sovelletaan, mitä Suomessa vastaavassa asiassa säädetään salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta ja tiedonsaantioikeudesta. Pykälän 3 momentin mukaan sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, on noudatettava niitä ehtoja ja menettelyjä, jotka toisen Euroopan unionin jäsenvaltion viranomainen on asettanut salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta tai tietojen käytön rajoituksista. Pykälän 4 momentin mukaan syyttäjän saadessa vahvistettavaksi tutkintamääräyksen, hänen vaitiolovelvollisuuteensa ja vaitiolo-oikeuteensa sovelletaan, mitä säädetään esitutkintaviranomaisen vaitiolovelvollisuudesta ja vaitiolo-oikeudesta. Siten selvänä lähtökohtana tutkintamääräyslain vastaavissa tilanteissa on toimiminen salassapitoa, vaitiolovelvollisuutta ja tiedonsaantioikeutta koskevan voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaan.

Aihealuetta koskevaa sääntelyä sisältyy myös rikosoikeusapulakiin. Lain 27 §:n 1 momentin mukaan Suomen viranomaisen pyytäessä oikeusapua vieraan valtion viranomaiselta, on asiakirjojen ja muiden tallenteiden salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta sekä asianosaisten ja viranomaisten tiedonsaantioikeudesta voimassa, mitä Suomen laissa säädetään. Pykälän 2 momentin mukaan sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, on noudatettava, mitä Suomen ja vieraan valtion välillä voimassa olevassa sopimuksessa taikka oikeusapua antaneen valtion asettamissa ehdoissa on määrätty salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta, tietojen käytön rajoituksista taikka luovutetun aineiston palauttamisesta tai hävittämisestä. Lain esitöiden mukaan säännöksen tarkoituksena on selventää, että salassapitoa ja vaitiolovelvollisuutta koskevia Suomen lain säännöksiä on sovellettava myös sellaisiin asiakirjoihin ja tietoihin, jotka Suomen viranomainen on rikosasian käsittelyä varten saanut vieraan valtion viranomaiselta (HE 61/1993 vp s. 46). Rikosoikeusapulaki ei sisällä säännöksiä siitä, miten toisen valtion Suomeen toimittaman oikeusapupyynnön julkisuus määräytyy tai miten julkisuuslainsäädäntöä sovelletaan Suomen toimeenpannessa toisen jäsenvaltion pyyntöä.

Koska artiklan 2 kohdassa viitataan kansallisen lainsäädännön mukaiseen luottamuksellisuuteen, perusteltuna voitaisiin pitää, että asetuksen soveltamisessa toisesta jäsenvaltiosta saatuihin asiakirjoihin sovellettaisiin kansallista julkisuuslainsäädäntöä samalla tavoin kuin sitä sovellettaisiin vastaavassa kansallisessa asiassa. Tämä ratkaisu vastaisi periaatteiltaan voimassa olevan rikosoikeusapulain 27 §:n sekä tutkintamääräyslain 25 §:n sisältöä. Vastaavan kansallisen julkisuuslainsäädännön soveltamista voidaan pitää lainsoveltajan kannalta selkeänä ratkaisuna, koska asetuksessa viitattu sovellettava lainsäädäntö pystyttäisiin tällä tavoin määrittämään. Sovellettavat säännökset sisältyisivät erityisesti viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin (621/1999), oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annettuun lakiin (370/2007) sekä esitutkintalakiin ja poliisilakiin. Ottaen huomioon artiklan 2 kohdan viittaus kansalliseen lainsäädäntöön, perustellulta vaikuttaa ottaa tutkintamääräyslakia ja rikosoikeusapulakia vastaavasti täydennyslakiin asiasta selventävä säännös.

12 artikla. *Jäädymispäätösten voimassaolo.*

Artiklan 1 kohdan mukaan jäädymispäätöksen kohteena oleva omaisuus pysyy jäädytettynä täytäntöönpanovaltiossa siihen asti, että kyseisen valtion toimivaltainen viranomainen antaa lopullisen vastauksen asetuksen 14 artiklan mukaisesti lähetettyyn menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen tai että päätöksen antava viranomainen ilmoittaa täytäntöönpanoviranomaiselle päätöksestä tai toimenpiteestä, jonka vuoksi päätös lakkaa olemasta täytäntöönpanokelpoinen tai se on vedettävä takaisin asetuksen 27 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Artiklan 2 kohdan mukaan täytäntöönpanoviranomainen voi asiaan liittyvät olosuhteet huomioon ottaen kuitenkin esittää päätöksen antaneelle viranomaiselle perustellun pyynnön omaisuuden jäädyttämisaajan rajoittamiseksi. Tällainen pyyntö, johon on liitetty kaikki olennaiset lisätiedot, lähetetään käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste, niin että päätöksen antava viranomainen voi todeta pyynnön aitouden. Tutkiessaan tällaista pyyntöä päätöksen antavan viranomaisen on otettava huomioon kaikki intressit, myös täytäntöönpanoviranomaisen intressit. Päätöksen antavan viranomaisen on vastattava pyyntöön mahdollisimman nopeasti. Jos päätöksen antava viranomainen ei suostu tällaiseen rajoitukseen, sen on ilmoitettava täytäntöönpanoviranomaiselle syynsä siihen. Tällöin omaisuus pysyy jäädytettynä 1 kohdan mukaisesti. Jos päätöksen antava viranomainen ei vastaa kuuden viikon kuluessa pyynnön vastaanottamisesta, täytäntöönpanoviranomaisella ei enää ole velvoitetta panna jäädyttämispäätöstä täytäntöön. Kohtaa on selvennetty johdanto-osan 36 kappaleessa, jonka mukaan tutkiessaan täytäntöönpanoviranomaisen pyyntöä rajoittaa omaisuuden jäädyttämisaikaa päätöksen antavan viranomaisen olisi otettava huomioon kaikki tapauksen olosuhteet, erityisesti se, voisiko jäädyttämispäätöksen jatkaminen aiheuttaa perusteetonta vahinkoa täytäntöönpanovaltiossa.

Artiklan 1 kohdan sääntelyä pitkälti vastaa jäädyttämispuitepäätöksen 6 artiklan 1 kohta, jonka mukaan omaisuus on pidettävä jäädytettynä täytäntöönpanovaltiossa, kunnes kyseinen valtio on antanut lopullisen vastauksen pyyntöön. Eroa asetuksen sääntelyyn on kuitenkin siinä, että puitepäätöksen 6 artiklan 2 kohdan mukaan täytäntöönpanovaltio voi jäädyttämispäätöksen tehnyt valtiota kuultuaan asettaa kansallisten lakien ja käytäntöjensä mukaisesti tapauksen kannalta tarkoituksenmukaisia ehtoja omaisuuden jäädyttämisaajan rajoittamiseksi, kun taas asetuksen 12 artiklan 2 kohdassa ratkaiseva on edellä todetun mukaisesti päätöksen antavan viranomaisen kanta.

Jäädyttämislaisissa jäädyttämisen kestosta on säädetty 12 §:ssä, jonka mukaan toimivaltaisen syyttäjän on asetettava määräaika, jonka jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanotoimet ovat voimassa. Syyttäjän on ennen määräajan asettamista varattava jäädyttämispäätöksen lähettäneelle oikeusviranomaiselle tilaisuus lausua määräajan pituudesta. Syyttäjä voi jäädyttämispäätöksen lähettäneen oikeusviranomaisen ennen määräajan päättymistä tekemästä pyynnöstä pidentää määräaika. Lisäksi syyttäjän on ilmoitettava jäädyttämispäätöksen lähettäneelle oikeusviranomaiselle määräajasta ja siitä, että tehdyt täytäntöönpanotoimet peruutetaan määräajan päätyttyä, jollei määräaika pidennetä.

Asetuksen sääntelyä voidaan 12 artiklan osalta pitää riittävän selvänä ja yksityiskohteisena eikä se aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

13 artikla. *Jäädättämispäätöksen täytäntöönpanon mahdottomuus.*

Artiklan 1 kohdan mukaan, jos täytäntöönpanoviranomainen katsoo, että jäädättämispäätöksen täytäntöönpano on mahdotonta, sen on ilmoitettava siitä viipymättä päätöksen antaneelle viranomaiselle. Artiklan 2 kohdan mukaan ennen kuin täytäntöönpanoviranomainen antaa 1 kohdan mukaisesti ilmoituksen päätöksen antaneelle viranomaiselle, sen on tarvittaessa neuvoteltava päätöksen antaneen viranomaisen kanssa. Kyseisiä kohtia voidaan sellaisinaan pitää sääntelyltään riittävän selkeinä ja yksityiskohtaisina eivätkä ne aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

Artiklan 3 kohdan mukaan jäädättämispäätöksen täytäntöön panematta jättäminen artiklan mukaisesti voi olla perusteltua vain, jos omaisuus a) on jo tuomittu menetetyksi; b) on kadonnut; c) on tuhoutunut; d) ei löydy jäädättämistodistuksessa ilmoitetusta paikasta; tai e) ei löydy, koska sen sijaintipaikkaa ei ole ilmoitettu riittävän tarkasti edellä 2 kohdassa tarkoitetuista neuvotteluista huolimatta. Artiklan 4 kohdan mukaan, kun on kyse 3 kohdan b, d ja e alakohdassa tarkoitetuista tilanteista, jos täytäntöönpanoviranomainen saa myöhemmin tietoa, jonka perusteella omaisuus voidaan paikantaa, täytäntöönpanoviranomainen voi panna jäädättämispäätöksen täytäntöön ilman uuden jäädättämistodistuksen lähettämistä edellyttäen, että täytäntöönpanoviranomainen on ennen jäädättämispäätöksen täytäntöönpanoa tarkistanut päätöksen antaneen viranomaisen kanssa, että jäädättämispäätös on edelleen voimassa. Kohdan voidaan katsoa olevan sisällöltään selventävä ja itsessään suoraan sovellettavissa eikä sen perusteella ole tarvetta kansallisille lainsäädäntötoimille.

Artiklan 5 kohdan mukaan, sen estämättä, mitä 3 kohdassa säädetään, jos päätöksen antanut viranomainen on ilmoittanut, että samanarvoinen omaisuus voidaan jäädättää, täytäntöönpanoviranomaisen ei edellytetä panevan täytäntöön jäädättämispäätöstä, jos yksi 3 kohdassa esitetyistä tilanteista on olemassa eikä ole olemassa samanarvoista omaisuutta, joka voitaisiin tuomita jäädätytyksi.

Artiklaa pitkälti vastaavaa sääntelyä sisältyy jäädättämispuitepäätöksen 7 artiklan 4 kohtaan. Jäädättämissä asiasta on sääntelyä 14 §:ssä, jonka mukaan toimivaltaisen syyttäjän on kumottava päätös jäädättämispäätöksen täytäntöönpanosta muun muassa silloin, jos ilmenee, että jäädättämispäätöstä ei voida panna Suomessa täytäntöön tai jos omaisuutta ei löydetä. Jälkimmäisessä tilanteessa syyttäjän on ennen päätöksen kumoamista varattava jäädättämispyyntön lähettäneelle oikeusviranomaiselle tilaisuus lausua asiasta. Jos päätös jäädättämispäätöksen täytäntöönpanosta kumotaan, jo suoritettut täytäntöönpanotoimet on peruutettava. Syyttäjän on viipymättä ilmoitettava kumoamispäätöksestään ja sen perusteista jäädättämispäätöksen lähettäneelle oikeusviranomaiselle. Ilmoitus voidaan tehdä kirjallisesti, sähköisenä viestinä tai muuten sellaisella tavalla, että siitä voidaan esittää kirjallinen todiste.

Asetuksen sääntelyä voidaan 13 artiklan osalta pitää riittävän selvänä ja yksityiskoh-
taisena eikä se aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

III LUKU

MENETETYKSI TUOMITSEMISTA KOSKEVIEN PÄÄTÖSTEN LÄHETTÄMINEN, TUNNUSTAMINEN JA TÄYTÄNTÖÖNPANO

Asetuksen 14-22 artiklat sisältävät menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten osalta pitkälti vastaavat säännökset kuin mitä edellä on 4-13 artiklojen kohdalla kuvattu jäädyttämispäätösten osalta. Perustellulta tältä osin vaikuttaa, että myös kansallisen lainsäädännön sääntelytarpeita koskevat johtopäätökset ovat lähtökohtaisesti yhtenevät.

14 artikla. *Menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten lähettäminen.*

Artiklan 1 kohdan mukaan menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös lähetetään menetetyksi tuomitsemista koskevan todistuksen avulla. Päätöksen antava viranomainen lähettää 17 artiklassa tarkoitetun menetetyksi tuomitsemista koskevan todistuksen suoraan täytäntöönpanoviranomaiselle tai tarvittaessa 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulle keskusviranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste niin, että täytäntöönpanoviranomainen voi todeta menetetyksi tuomitsemista koskevan todistuksen aitouden. Kohdan sääntelyä voidaan pitää riittävän selkeänä sovellettavaksi sellaisenaan. Jäljempänä on 24 artiklan 2 kohdan käsittelyn yhteydessä perusteltu, miksi keskusviranomaisen nimeämistä tässä artiklassa tarkoitettuun tehtävään ei kansallisesti pidetä perusteltuna. Päätösten lähettämisessä muihin jäsenvaltioihin tulee kuitenkin ottaa huomioon 24 artiklan 3 kohdan mukainen komission listaus niistä keskusviranomaisista, joita jäsenvaltiot ovat voineet nimetä vastaamaan menetetyksi tuomitsemista koskevien todistusten hallinnollisesta vastaanottamisesta.

Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat antaa ilmoituksen siitä, että kun niille lähetetään todistus menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa varten, päätöksen antavan viranomaisen on toimitettava alkuperäinen menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös tai sen oikeaksi todistettu jäljennös menetetyksi tuomitsemista koskevan todistuksen mukana. Ainoastaan menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus on kuitenkin käännettävä 17 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat antaa 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen ennen asetuksen soveltamispäivää tai myöhemmin. Jäsenvaltiot voivat milloin tahansa peruuttaa tällaisen ilmoituksen. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissi-

olle, kun ne antavat tai peruuttavat tällaisen ilmoituksen. Komissio asettaa tällaiset tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja Euroopan oikeudellisen verkoston saataville. Kansallisesti ei ole pidettävä perusteltuna 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen antamista. Tehokas vastavuoroinen yhteistyö rikosasioissa edellyttää ensinnäkin luottamusta siihen, että todistukset vastaavat alkuperäisiä päätöksiä ja antavat niistä riittävät tiedot. Lisäksi alkuperäiskielisen päätöksen saaminen ei välttämättä useinkaan auttaisi kyseisen päätöksen tarkemman sisällön selvittämisessä, jos Suomessa ei ryhdyttäisi kustannuksia ja viivettä aiheuttavaan päätösten käännettämiseen.

Artiklan 4 kohdan mukaan, jos kyseessä on rahamäärän menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös ja päätöksen antavalla viranomaisella on perusteltua syytä olettaa, että henkilöllä, jota vastaan päätös on tehty, on omaisuutta tai tuloja jäsenvaltiossa, sen on lähetettävä menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus kyseiseen jäsenvaltioon. Artiklan 5 kohdan mukaan, jos kyseessä on tietyn omaisuuden menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös ja päätöksen antavalla viranomaisella on perusteltua syytä olettaa, että tällaista omaisuutta on jäsenvaltiossa, sen on lähetettävä menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus kyseiseen jäsenvaltioon. Vastaavasti kuin edellä 4 artiklan mukaisia jäädyttämistilanteita käsiteltäessä on todettu, kohtia täydentää asetuksen johdanto-osan 25 kappale, jonka mukaan sääntelyn perusteella todistus voitaisiin esimerkiksi lähettää siihen jäsenvaltioon, jossa luonnollinen henkilö, jota vastaan päätös on annettu, asuu tai jossa hän tavallisesti asuu, jos hänellä ei ole pysyvää tai vakituista asuinpaikkaa. Jos päätös on annettu oikeushenkilöä vastaan, todistus voidaan lähettää siihen jäsenvaltioon, jossa oikeushenkilöllä on kotipaikka.

Nykyään artiklassa säänneltyä vastaava sääntely sisältyy lakina noudatettavan konfiskaatiopuitemääräyksen 4 artiklaan. Asetuksen sääntelyä voidaan tältä osin pitää riittävän selvänä ja yksityiskohtaisena eikä se aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle. Olennaisena erona on, että asetuksen mukaan riittää pelkän päätöstä koskevan todistuksen lähettäminen, ottaen huomioon tästä artiklan 2 kohdassa tehty poikkeus.

Artiklan 6 kohdan mukaan päätöksen antavan viranomaisen on ilmoitettava täytäntöönpanoviranomaiselle kaikista tiedossaan olevista henkilöistä, joita asia koskee. Olennaista on asetuksen rajaus siitä, että veloitteen täyttämiseksi riittää ilmoittaa *tiedossa olevista* henkilöistä. Muotoilun ei voida katsoa edellyttävän erityistä lisäselvitystä. Käytännössä tällaisia henkilöitä voisivat olla esimerkiksi asiaa koskevasta tuomiosta ilmenevät henkilöt. Päätöksen antavan viranomaisen on pyynnöstä ilmoitettava täytäntöönpanoviranomaiselle myös kaikki tiedot, jotka liittyvät vaateisiin, joita henkilöillä, joita asia koskee, voi olla omaisuuteen nähden, mukaan lukien kyseisen henkilön tunnistamiseen liittyvät tiedot. Henkilö, jota asia koskee, on edellä todetusti määritelty 2 artiklan 10 alakohdassa. Asetuksen sääntelyä voidaan artiklan 6 kohdan

osalta pitää riittävän selvänä ja yksityiskohtaisena eikä se aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

Artiklan 7 kohdan mukaan, jos asetuksen 24 artiklan 3 kohdan mukaisesti saataville annetuista tiedoista huolimatta toimivaltainen täytäntöönpanoviranomainen ei ole päätöksen antavan viranomaisen tiedossa, päätöksen antava viranomainen tekee kaikki tarvittavat tiedustelut, myös Euroopan oikeudellisen verkoston yhteispisteiden kautta määrittääkseen, millä viranomaisella on toimivalta tunnustaa ja panna täytäntöön menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös. Artiklan 8 kohdan mukaan, jos menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen vastaanottavalla täytäntöönpanovaltion viranomaisella ei ole toimivaltaa tunnustaa päätöstä tai toteuttaa sen täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä, sen on välittömästi lähetettävä menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös jäsenvaltionsa viranomaiselle, joka on toimivaltainen panemaan sen täytäntöön, ja ilmoitettava siitä päätöksen antaneelle viranomaiselle. Kyseisiä kohtia voidaan sellaisinaan pitää sääntelyltään riittävän selkeinä ja yksityiskohtaisina eivätkä ne aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

15 artikla. *Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen lähettäminen yhteen tai useampaan täytäntöönpanovaltioon.*

Artiklan 1 kohdan mukaan menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus lähetetään asetuksen 14 artiklan mukaisesti vain yhteen täytäntöönpanovaltioon kerrallaan, jollei 15 artiklan 2 tai 3 kohdasta muuta johdu. Artiklan 2 kohdan mukaan menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen koskiessa tiettyä omaisuutta sitä koskeva todistus voidaan lähettää useampaan täytäntöönpanovaltioon samanaikaisesti, jos päätöksen antavalla viranomaisella on perustellut syyt olettaa, että menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteena olevaa omaisuutta on eri täytäntöönpanovaltioissa tai tietyn menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteena olevan omaisuuden tuomitseminen menetetyksi edellyttäisi toimia useammassa täytäntöönpanovaltiossa. Artiklan 3 kohdan mukaan menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen koskiessa rahamäärää sitä koskeva todistus voidaan lähettää samanaikaisesti useampaan täytäntöönpanovaltioon, jos päätöksen antava viranomainen katsoo, että siihen on erityinen tarve, esimerkiksi, jos kyseistä omaisuutta ei ole jäädytetty tämän asetuksen mukaisesti tai sen omaisuuden arvioitu arvo, joka voidaan saada menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta päätöksen tehneessä valtiossa ja jos-sakin täytäntöönpanovaltiossa, ei todennäköisesti riitä menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen koko määrän menetetyksi tuomitsemiseen.

Nykyään artiklassa säänneltyä vastaava sääntely sisältyy lakina noudatettavan konfiskaatiopuitepäätöksen 5 artiklaan. Käytännössä vähämerkityksisenä erona on lähinnä, että asetuksen 15 artiklan 2 kohta ei sisällä puitepäätöksen 5 artiklan 2 kohdan

nimenomaista säännöstä siitä, että päätös voidaan lähettää useampaan täytäntöönpanovaltioon samanaikaisesti myös, jos päätöksen tehneen valtion toimivaltaisella viranomaisella on perustellut syyt uskoa, että tietty menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteena oleva omaisuus on yhdessä kahdesta tai useammasta nimeytystä täytäntöönpanovaltiosta. Kokonaisuutena asetuksen sääntelyä voidaan 15 artiklan osalta pitää riittävän selvänä ja yksityiskohtaisena eikä se aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

16 artikla. *Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen lähettämisen seuraukset.*

Artiklan 1 kohdan mukaan menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen lähettäminen asetuksen 14 ja 15 artiklan mukaisesti ei rajoita päätöksen antavan valtion oikeutta panna päätös täytäntöön. Artiklan 2 kohdan mukaan rahamäärää koskevan menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta saatavan omaisuuden kokonaisarvo ei saa ylittää menetetyksi tuomitsemista koskevassa päätöksessä määrättyä enimmäismäärää riippumatta siitä, onko päätös rahamäärän menetetyksi tuomitsemisesta lähetetty yhteen tai useampaan täytäntöönpanovaltioon.

Artiklan 3 kohdan mukaan päätöksen antaneen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava täytäntöönpanoviranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste, jos a) se katsoo erityisesti täytäntöönpanovaltion sille asetuksen 21 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti toimittaman tiedon perusteella, että menetetyksi tuomitseminen on vaarassa ylittää enimmäismäärän; b) menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on pantu kokonaan tai osittain täytäntöön päätöksen antaneessa valtiossa tai muussa täytäntöönpanovaltiossa, jolloin sen on täsmennettävä määrä, jonka osalta menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä ei ole vielä pantu täytäntöön; tai c) päätöksen antaneen valtion viranomainen ottaa vastaan, sen jälkeen kun menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus on lähetetty asetuksen 14 artiklan mukaisesti, rahasumman, joka on maksettu menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen osalta. Edellä mainitun a) alakohdan ollessa kyseessä päätöksen antaneen viranomaisen on ilmoitettava täytäntöönpanoviranomaiselle mahdollisimman nopeasti, jos alakohdassa tarkoitettu riski lakkaa.

Nykyään artiklassa säänneltyä vastaava sääntely sisältyy lakina noudatettavan konfiskaatiopuitemääräyksen 14 artiklaan. Kokonaisuutena asetuksen sääntelyä voidaan 16 artiklan osalta pitää riittävän selvänä ja yksityiskohtaisena eikä se aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

17 artikla. *Vakiomuotoinen menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus.*

Artiklassa säännellään menetetyksi tuomitsemista koskevan todistuksen muotoa. Artiklan 1 kohdan mukaan menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen antavan viranomaisen on täytettävä liitteessä II esitetty menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus, allekirjoitettava se ja todistettava sen sisältö oikeaksi ja asianmukaiseksi. Artiklan 2 kohdan mukaan päätöksen antavan viranomaisen on annettava täytäntöönpanoviranomaiselle käännös menetetyksi tuomitsemista koskevasta todistuksesta jollakin täytäntöönpanovaltion virallisella kielellä tai jollakin muulla kielellä, jonka täytäntöönpanovaltio hyväksyy 3 kohdan mukaisesti. Artiklan 3 kohdan mukaan mikä tahansa jäsenvaltio voi milloin tahansa ilmoittaa komissiolle toimitettavalla ilmoituksella, että se hyväksyy käännökset menetetyksi tuomitsemista koskevista todistuksista yhdellä tai usealla muulla unionin virallisella kielellä kuin kyseisen jäsenvaltion virallisella kielellä tai virallisilla kielillä. Komissio asettaa ilmoitukset kaikkien jäsenvaltioiden ja Euroopan oikeudellisen verkoston saataville.

Asiassa tulee siten ensinnäkin artiklan 2 kohdasta johtuen päättää, mikä viranomaisen vastaa Suomessa tehtyjen menetetyksi tuomitsemista koskevien todistusten kääntämisestä vieraalle kielelle. Nykyisin käytäntönä EU:n jäsenvaltioiden välisessä oikeusapuyhteistyössä on, että oikeusapua pyytävä viranomaisen huolehtii itse kääntämisestä. Tästä on säännös muun muassa tutkintamääräyslain 24 §:n 2 momentissa. Perustellulta vaikuttaa omaksua sama ratkaisu myös nyt käsiteltävän asetuksen osalta ja ottaa vastaavanlainen säännös myös täydennyslakiin.

Lisäksi tulee artiklan 3 kohdan johdosta ratkaista, millä kielillä Suomi hyväksyy käännökset menetetyksi tuomitsemista koskevista todistuksista. Perinteisesti Suomi EU:n vastavuoroisen tunnustamisen säädöksiä koskevien täytäntöönpanolakien mukaisesti hyväksyy suomen, ruotsin ja englannin kielellä toimitetut määräykset tai pyynnöt. Lisäksi säännöksissä on sallittu joustavuutta hyväksyä myös muilla kielillä toimitettuja asiakirjoja, jos hyväksymiselle ei muutoin ole estettä. Ratkaisu on viimeksi omaksuttu tutkintamääräyslain 9 §:ssä. Sääntely vastaa myös rikosoikeusapulain 8 §:n sisältöä, jossa säädetään rikosoikeusapumenettelyssä käytettävistä kielistä. Siten Suomessa jo nykyisessä yhteistyössä sovelletaan joustavia kielijärjestelyjä johdanto-osan 28 kappaleessa suositellun mukaisesti. Perustellulta vaikuttaa ottaa vastaavanlainen säännös myös täydennyslakiin.

Jos asiassa päädytään edellä ehdotettuun ratkaisuun, asiasta tulee toimittaa komissiolle artiklan 3 kohdassa tarkoitettu ilmoitus siitä, että Suomi hyväksyy käännökset menetetyksi tuomitsemista koskevista todistuksista myös englannin kielellä. Perustellulta ei vaikuta ilmoittaa Suomen voivan myös mahdollisesti hyväksyä myös muilla kielillä toimitettuja asiakirjoja, jos hyväksymiselle ei muutoin ole estettä, koska asetuksessa pyydetään toimittamaan vain yksiselitteisesti hyväksyttävät kielet ja koska asetuksesta poikkeavan sääntelyn ilmoittaminen voisi johtaa käytännössä tulkintaongelmiin.

Muiden kielten kuin suomen, ruotsin tai englannin osalta voidaan silti pitää perusteltuna ja myös asetuksen johdanto-osan 28 kappaleessa ilmaistun toiveen mukaisena jättää kansalliseen lakiin muidenkin kielten hyväksymisen mahdollistavaa harkinnanvaraa, koska tämä voi käytännössä osoittautua hyödylliseksi ja yhteistyön tehokkuutta lisääväksi.

18 artikla. *Menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano.*

Artiklan 1 kohdan mukaan täytäntöönpanoviranomaisen on tunnustettava asetuksen 14 artiklan mukaisesti lähetetty menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös ja toteutettava tarvittavat toimet sen panemiseksi täytäntöön samalla tavoin kuin täytäntöönpanovaltion viranomaisen antaman menetetyksi tuomitsemista koskevan kansallisen päätöksen osalta, paitsi jos kyseinen täytäntöönpanoviranomainen vetoaa johonkin asetuksen 19 artiklassa säädettyyn perusteeseen olla tunnustamatta päätöstä tai olla panematta sitä täytäntöön tai johonkin asetuksen 21 artiklassa säädettyyn perusteeseen lykätä sen täytäntöönpanoa.

Artiklan 2 kohdan mukaan, jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee tiettyä omaisuutta, päätöksen antavat viranomaiset ja täytäntöönpanoviranomaiset voivat, jos se on päätöksen antavan valtion lainsäädännön mukaista, sopia, että menetetyksi tuomitseminen voidaan täytäntöönpanovaltiossa panna täytäntöön määräämällä maksettavaksi menetetyksi tuomitun omaisuuden arvoa vastaava rahamäärä.

Artiklan 3 kohdan mukaan, jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee rahamäärää ja jos täytäntöönpanoviranomainen ei saa kyseistä rahamäärää vastaavaa maksua, se panee menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöön artiklan 1 kohdan mukaisesti kohdistamalla täytäntöönpanon mihin tahansa kyseiseen tarkoitukseen saatavilla olevaan omaisuuteen. Täytäntöönpanoviranomainen muuntaa tarvittaessa menetetyksi tuomitun määrän täytäntöönpanovaltion valuutaksi menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tekemispäivää koskevaa, Euroopan unionin virallisen lehden C-sarjassa julkaistua euron päivittäistä valuuttakurssia käyttäen.

Artiklan 4 kohdan mukaan, jos osa rahamäärästä peritään menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen mukaisesti muussa kuin täytäntöönpanovaltiossa, tämä määrä on kokonaisuudessaan vähennettävä täytäntöönpanovaltiossa menetetyksi tuomitusta määrästä. Artiklan 5 kohdan mukaan, jos päätöksen antava viranomainen on antanut menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen mutta ei jäädyttämispäätöstä, täytäntöönpanoviranomainen voi osana artiklan 1 kohdassa säädettyjä toimenpiteitä päättää jäädyttää kyseisen omaisuuden omasta aloitteestaan kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen myöhempää täytäntöönpanoa varten. Tällaisessa tapauksessa täytäntöönpanoviranomaisen on ilmoitettava

siitä päätöksen antaneelle viranomaiselle viipymättä, mahdollisuuksien mukaan ennen kyseisen omaisuuden jäädyttämistä. Olennaista 5 kohdan kannalta on, että sen muotoilu ei velvoita täytäntöönpanoviranomaista ryhtymään jäädyttämistoimiin. Suomessa täytäntöönpanoviranomaisena toimivan Oikeusrekisterikeskuksen ei olisi kirjauksen perusteella ryhdyttävä jäädyttämistoimiin, vaan jatkossakin turvaamistoimien suhteen voitaisiin menetellä nykysääntelyn mukaisesti. Artiklan 6 kohdan mukaan, kun menetetynsi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano on saatu päätökseen, täytäntöönpanoviranomaisen on ilmoitettava täytäntöönpanon tuloksista päätöksen antaneelle viranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

Nykyään artiklassa säänneltyä vastaava sääntely pitkälti sisältyy lakina noudatettavan konfiskaatiopuitepäätöksen 7, 12 ja 17 artiklaan. Kokonaisuutena asetuksen sääntelyä voidaan 18 artiklan osalta pitää riittävän selvänä ja yksityiskohtaisena eikä se aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

19 artikla. *Perusteet olla tunnustamatta ja panematta täytäntöön menetetynsi tuomitsemista koskevia päätöksiä.*

Artiklassa säädetään niin sanotuista kieltäytymisperusteista, joiden käsillä ollessa täytäntöönpanoviranomainen voi päättää olla tunnustamatta tai panematta menetetynsi tuomitsemista koskevaa päätöstä täytäntöön. Kieltäytymisperuste olisi artiklan 1 kohdan mukaan käsillä, jos a) päätöksen täytäntöönpano olisi vastoin *ne bis in idem* -periaatetta; b) on olemassa täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen erioikeus tai koskemattomuus, joka estäisi kyseistä omaisuutta koskevan menetetynsi tuomitsemista koskevan kansallisen päätöksen täytäntöönpanon, tai rikosoikeudellisen vastuun määrittämisestä tai rajoittamisesta on olemassa sääntöjä, jotka liittyvät lehdistönvapauteen tai ilmaisuvapauteen muissa tiedotusvälineissä ja jotka estävät menetetynsi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon; c) menetetynsi tuomitsemista koskeva todistus on epätäydellinen tai ilmeisen virheellinen eikä sitä ole täydennetty tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen kuulemisen jälkeen; d) menetetynsi tuomitsemista koskeva päätös liittyy rikokseen, joka on tehty kokonaan tai osittain päätöksen antaneen valtion alueen ulkopuolella ja kokonaan tai osittain täytäntöönpanovaltion alueella, ja teko, johon liittyen menetetynsi tuomitsemista koskeva päätös oli annettu, ei ole täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan rikos; e) täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaiset henkilöiden, joita asia koskee, oikeudet tekevät menetetynsi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanemisen mahdottomaksi, myös kun tämä johtuu 33 artiklan mukaisten oikeussuojakeinojen käyttämisestä; f) jossakin 3 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan kuuluvassa tapauksessa päätöksen perusteena oleva teko ei ole rikos täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan; menetetynsi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamisesta tai täytäntöön-

panosta ei kuitenkaan voida kieltäytyä tapauksissa, joissa on kyse vero-, tulli- ja valuuttasäännöksistä, sillä perusteella, että täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä ei määrätä samantyyppisiä veroja tai ettei siinä säädetä veroja, tulleja tai valuuttatoimia koskevia samantyyppisiä sääntöjä kuin päätöksen antaneen valtion lainsäädännössä; h) poikkeustilanteissa on olemassa perusteltu syy katsoa erityisten ja objektiivisten todisteiden pohjalta, että menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano olisi tapauksen erityiset olosuhteet huomioon ottaen ilmeisessä ristiriidassa perusoikeuskirjassa vahvistetun asiaan liittyvän perusoikeuden, erityisesti tehokkaita oikeussuojakeinoja koskevan oikeuden, oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan oikeuden tai puolustautumisoikeuden, kanssa.

Lisäksi kieltäytymisperuste olisi 1 kohdan g) alakohdan mukaan käsillä, jos menetetyksi tuomitsemista koskevan todistuksen mukaan henkilö, jota vastaan menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on annettu, ei ollut henkilökohtaisesti läsnä oikeudenkäynnissä, jonka tuloksena lopulliseen tuomioon liittyvä menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös annettiin, ellei menetetyksi tuomitsemista koskevassa todistuksessa ilmoiteta päätöksen antaneen valtion lainsäädännössä määriteltyjen täydentävien menettelyvaatimusten mukaisesti, että henkilö i) on saanut haasteen hyvissä ajoin henkilökohtaisesti tiedoksi ja siten saanut tiedon menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen johtaneen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta tai oli tosiasiallisesti saanut virallisen tiedon kyseisen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta muilla keinoin siten, että voidaan kiistattomasti todeta, että kyseinen henkilö oli tietoinen oikeudenkäynnistä, ja hänelle oli ajoissa ilmoitettu, että tällainen menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös voidaan tehdä, vaikka hän jää pois oikeudenkäynnistä; ii) oli oikeudenkäynnistä tietoisena valtuuttanut lakimiehen, jonka joko kyseinen henkilö tai valtio oli nimennyt puolustamaan häntä oikeudenkäynnissä, ja tämä lakimies oli tosiasiallisesti puolustanut häntä oikeudenkäynnissä, tai iii) sen jälkeen, kun menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös oli annettu asianomaiselle henkilölle tiedoksi ja hänelle oli nimenomaisesti ilmoitettu hänen oikeudestaan uudelleen käsittelyyn tai muutoshakuun, johon henkilöllä on oikeus osallistua ja joka antaa mahdollisuuden asian ratkaisuperusteiden uudelleen tutkimiseen, mukaan lukien uusien todisteiden tutkiminen, ja joka voi johtaa alkuperäisen menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kumoamiseen, on nimenomaisesti ilmoittanut, ettei hän ole riitauttanut menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä, tai ei ole pyytänyt uudelleen käsittelyä tai hakenut muutosta määräajassa.

Artiklan 2 kohdan mukaan täytäntöönpanoviranomaisen on missä tahansa artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista tapauksista, ennen kuin se päättää olla tunnustamatta tai panematta täytäntöön menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä joko kokonaisuudessaan tai osittain, kuultava päätöksen antanutta viranomaista jollakin tarkoitukseen soveltuvalla tavalla ja tarvittaessa pyydettävä päätöksen antanutta viranomaista toimittamaan tarvittavat tiedot viipymättä. Artiklan 3 kohdan mukaan päätös kieltäytyä

menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta on tehtävä viipymättä, ja siitä on ilmoitettava välittömästi päätöksen antaneelle viranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

Artiklan 1 kohdan kannalta olennaisia tarkennuksia sisältyy asetuksen johdanto-osan 31-34 kappaleeseen. Kohdan soveltamisen lähtökohta on selvennetty 31 kappaleessa, jonka mukaan menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ei saisi kieltäytyä muilla kuin asetuksessa esitetyillä perusteilla.

Artiklan 1 kohdan g alakohdan mukaista poissaolo-oikeudenkäyntejä koskevaa kieltäytymisperustetta tarkennetaan Suomen kansallisen järjestelmän kannalta olennaisella tavalla johdanto-osan 32 kappaleessa, jonka mukaan kyseistä kieltäytymisperustetta voitaisiin soveltaa vain, jos asiaa koskevassa oikeudenkäynnissä olisi kansallisen sääntelyn perusteella järjestettävä yksi tai useampi suullinen käsittely. Perustetta ei siten voida soveltaa, jos asiaa koskevissa kansallisissa menettelysäännöissä ei määrätä suullisesta käsittelystä. Tämä koskee esimerkiksi tapausta, jossa on kyse yksinkertaistetusta menettelystä, jota edeltää kokonaan tai osittain kirjallinen menettely tai menettely, johon ei sisälly suullista käsittelyä. Lisäksi perustetta olisi sovellettava ainoastaan oikeudenkäynteihin, joiden tuloksena annetaan lopulliseen tuomioon perustuva menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös, eikä sitä sovelleta oikeudenkäynteihin, jonka tuloksena annetaan tuomioon perustumaton menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös.

Lain oikeudenkäynnistä rikosasioissa 5 luvun 15 §:n 1 momentin mukaan pääkäsittelyyn on kutsuttava muun muassa asian vastaaja. Pykälän 3 momentin mukaan kutsun yhteydessä asianosaiselle on ilmoitettava, minä päivänä ja kellonaikana ja missä istunto pidetään sekä siitä, mikä seuraamus hänelle voi aiheutua siitä, ettei hän saavu istuntoon. Lain esitöiden (HE 82/1995 vp s. 74) mukaan istunnon ajankohtaa määrättäessä on otettava huomioon, että asianosaisille jää riittävästi aikaa valmistautua oikeudenkäyntiin. Kutsun tiedoksiannossa noudatetaan lain oikeudenkäynnistä rikosasioissa ohella oikeudenkäymiskaaren 11 luvun säännöksiä. Lain oikeudenkäynnistä rikosasioissa 8 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan asianosainen määrätään saapumaan käräjäoikeudessa pidettävään pääkäsittelyyn henkilökohtaisesti sakon uhalla, jollei katsota, ettei hänen henkilökohtainen läsnäolonsa asian selvittämiseksi ole tarpeen. Pykälän 4 momentin mukaan, jos asia voidaan ratkaista vastaajan poissaolosta huolimatta, siitä on kutsussa ilmoitettava, samoin kuin siitä, onko vastaajan saavuttava henkilökohtaisesti.

Saman lain 8 luvun 11 §:n 1 momentin mukaan asia voidaan tutkia ja ratkaista vastaajan poissaolosta huolimatta, jos hänen läsnäolonsa asian selvittämiseksi ei ole tarpeen ja hänet on sellaisella uhalla kutsuttu tuomioistuimeen. Tällöin voidaan tuomita

rikesakko, sakkorangaistus tai enintään kolmen kuukauden vankeusrangaistus ja enintään 10 000 euron suuruinen menettämisraamamus. Luvun 12 §:n mukaan asia voidaan tutkia ja ratkaista vastaajan suostumuksella hänen poissaolostaan huolimatta, jos hänet on sellaisella uhalla kutsuttu tuomioistuimeen ja jos hänen läsnäolonsa asian selvittämiseksi ei ole tarpeen. Rangaistukseksi ei tällöin voida tuomita kuutta kuukautta ankarampaa vankeusrangaistusta.

Kansallisessa sääntelyssä on siten varmistettu artiklan 1 kohdan g alakohdan edellytys siitä, että henkilö on saanut haasteen hyvissä ajoin henkilökohtaisesti tiedoksi ja siten saanut tiedon menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen johtaneen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta tai tosiasiallisesti saanut virallisen tiedon kyseisen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta muilla keinoin siten, että voidaan kiistattomasti todeta, että kyseinen henkilö oli tietoinen oikeudenkäynnistä, ja hänelle oli ajoissa ilmoitettu, että tällainen menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös voidaan tehdä, vaikka hän jää pois oikeudenkäynnistä. Kansallista poissaolokäsittelyä koskevaa menettelyä voidaan tästä johtuen pitää alakohdan kieltäytymisperusteen kannalta ongelmattomana.

Kirjallisesta menettelystä säädetään lain oikeudenkäynnistä rikosasioissa 5a luvussa. Luvun 1 §:ssä on säädetty edellytykset, joiden täytyessä asia voidaan ratkaista pääkäsittelyä toimittamatta kirjallisessa menettelyssä. Kirjallisen menettelyn käytöltä edellytetään muun muassa vastaajan täysi-ikäisyyttä, tunnustusta ja nimenomaista suostumista menettelyyn käyttöön. Lisäksi menettelyssä voidaan käsitellä vain tietyn vakavuustason alittavia tekoja ja tuomita rangaistukseksi enintään yhdeksän kuukautta vankeutta. Asiaa koskevien lain esitöiden mukaan rikoksesta johtuvien muiden julkisoikeudellisten seuraamusten kuten menettämisraamamuksen määräämiselle ei ole menettelyssä mitään määrällisiä tai laadullisia rajoituksia (HE 271/2004 vp s. 42). Myös kirjallisen menettelyn käyttöä voidaan johdanto-osan 32 kappaleen selvennyksen perusteella pitää artiklan 1 kohdan g alakohdan kieltäytymisperusteen kannalta ongelmattomana.

Johdanto-osan 33 kappaleen mukaan poikkeustapauksissa olisi oltava mahdollista olla tunnustamatta tai panematta täytäntöön menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä, jos tunnustaminen tai täytäntöönpano estäisi täytäntöönpanovaltiota soveltamasta valtiosääntöön sisältyviä, lehdistönvapautta tai ilmaisuvapautta muissa viestintävälineissä koskevia säännöksiä. Johdanto-osan 34 kappale koskee 1 kohdan h alakohdan kieltäytymisperustetta (ns. ihmisoikeuskieltäytymisperuste). Kappaleen mukaan vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen perustaminen unioniin perustuu keskinäiseen luottamukseen ja oletamaan siitä, että muut jäsenvaltiot noudattavat unionin oikeutta ja erityisesti perusoikeuksia. Poikkeustilanteissa, jos on olemassa perusteltu syy katsoa erityisten ja objektiivisten todisteiden pohjalta, että menetetyksi

tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano olisi tapauksen erityiset olosuhteet huomioon ottaen ilmeisessä ristiriidassa perusoikeuskirjassa vahvistetun asiaankuuluvan perusoikeuden kanssa, täytäntöönpanoviranomaisen olisi voitava päättää olla tunnustamatta tai panematta täytäntöön kyseistä päätöstä. Tässä yhteydessä asiaankuuluviin perusoikeuksiin olisi kuuluttava erityisesti oikeus tehokkaasiin oikeussuojakeinoihin, oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja oikeus puolustukseen. Omistusoikeuden ei lähtökohtaisesti pitäisi olla tällainen asiaankuuluva oikeus, koska varojen jäädyttäminen ja menetetyksi tuomitseminen merkitsevät väistämättä puuttumista henkilön omistusoikeuteen ja koska tähän liittyvistä tarvittavista suojoitoimista säädetään jo unionin oikeudessa, mukaan lukien asetuksessa itsessään.

Konfiskaatiopuitepäätöksessä kieltäytymisperusteita koskeva sääntely sisältyy 8 artiklaan, joka sisältää asetuksen 19 artiklan kanssa sekä sisällöltä että sääntelyn tarkkuudelta pitkälti yhtenevän kieltäytymisperustelistan. Merkittävämpänä erona on, että puitepäätökseen sisältyneet laajennettua rikoshyötyä ja vanhentumista koskevat kieltäytymisperusteet on asetuksessa poistettu. Puitepäätökseen ei toisaalta sisälly asetuksen 19 artiklan 1 kohdan h) alakohtaan vertautuvaa säännöstä ns. ihmisoikeuskieltäytymisperusteesta. Puitepäätöksen kansallisessa täytäntöönpanossa on katsottu, että säännökset ovat niin yksityiskohtaisia, että niitä voidaan soveltaa suoraan (HE 47/2007 vp s. 28). Siten menettämisseuraamuslakiin, jonka mukaan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat lähtökohtaisesti lakina noudatettavia, ei ole otettu asiasta erillisiä säännöksiä. Nyt käsiteltävänä olevan asetuksen osalta on vastaavasti ratkaistava, tarvitaanko kieltäytymisperusteista erillistä, asiasisältöistä lainsäädäntöä. Asetuksen 19 artiklan sääntelyn kannalta soveltuvat edellä 8 artiklan käsittelyn yhteydessä todetut perustelut sille, miksi myös asetuksen 19 artiklan mukaista sääntelyä kieltäytymisperusteista, jota on täsmennetty asetuksen johdanto-osan kappaleissa, voidaan pitää riittävän täsmällisenä sovellettavaksi ilman täydentävää asiasisältöistä säännöstä.

20 artikla. *Menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon määräajat.*

Artiklan 1 kohdan mukaan täytäntöönpanoviranomaisen on annettava menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva päätös viipymättä ja viimeistään 45 päivän kuluessa siitä, kun täytäntöönpanoviranomainen on vastaanottanut menetetyksi tuomitsemista koskevan todistuksen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta artiklan 4 kohdan soveltamista.

Artiklan 2 kohdan mukaan täytäntöönpanoviranomaisen on ilmoitettava menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevasta päätöksestään päätöksen antaneelle viranomaiselle viipymättä käyttäen mitä tahansa

tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste. Artiklan 3 kohdan mukaan, jollei 21 artiklan mukaisia lykkäämisperusteita ole, täytäntöönpanoviranomaisen on toteutettava menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöön panemiseksi tarpeelliset konkreettiset toimenpiteet viipymättä ja vähintään yhtä ripeästi ja ensisijaisesti kuin samanlaisessa kansallisessa tapauksessa. Artiklan 4 kohdan mukaan, jos täytäntöönpanoviranomainen ei tietyssä tapauksessa pysty noudattamaan artiklan 1 kohdassa säädettyjä määräaikoja, sen on ilmoitettava siitä viipymättä päätöksen antaneelle viranomaiselle ilmoittaen viivästyksen syyt ja kuultava päätöksen antanutta viranomaista menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamisen ja täytäntöönpanon asianmukaisesta ajankohdasta.

Artiklan 5 kohdan mukaan artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen määräaikojen päättymisen ei vapauta täytäntöönpanoviranomaista sitä koskevasta velvoitteesta tehdä menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva päätös eikä velvoitteesta panna päätös viipymättä täytäntöön. Kohdan voidaan katsoa olevan sisällöltään selventävä.

Määräaikoja koskevaa vastaavaa sääntelyä ei sisälly konfiskaatiopuitepäätökseen. Artiklan sääntelyä voidaan pitää riittävän täsmällisenä ja yksityiskohtaisena sovellettavaksi suoraan. Määräaikojen suhteen ja ylipäätään lähtökohtana tulisi olla se, että menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva päätös sekä menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano pyritään hoitamaan päätöksen antaneen valtion toiveiden mukaisesti, muun muassa asian kiireellisyys huomioon ottaen. Määräaikasäännöksiä ei tulisi tulkita niin, että päätösten perusteella tarvittavat toimenpiteet tehdään säännönmukaisesti vasta määräajan lopussa.

21 artikla. *Menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten täytäntöönpanon lykkääminen.*

Artiklan 1 kohdan mukaan täytäntöönpanoviranomainen voi lykätä 14 artiklan mukaisesti lähetetyn menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista tai täytäntöönpanoa, jos a) sen täytäntöönpano saattaisi haitata parhaillaan suoritettavaa rikostutkintaa; tällöin menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa voidaan lykätä siihen saakka, kun täytäntöönpanoviranomainen katsoo tämän olevan kohtuullista; b) täytäntöönpanoviranomainen katsoo rahamäärän menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen osalta, että kyseisen menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta saatavan omaisuuden kokonaisarvo on vaarassa merkittävästi ylittää menetetyksi tuomitsemista koskevassa päätöksessä määrätyn määrän sen vuoksi, että päätös menetetyksi tuomitsemisesta pannaan samanaikaisesti täytäntöön useammassa jäsenvaltiossa; c) omaisuus on jo meneillään olevan menetetyksi tuomitsemista koskevan menettelyn kohteena täytäntöönpanovaltiossa;

tai d) tapauksissa, joissa on vedottu asetuksen 33 artiklassa tarkoitettuihin oikeussuojakeinoihin.

Artiklan 2 kohdan mukaan sen estämättä, mitä asetuksen 18 artiklan 5 kohdassa säädetään, täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on toteutettava menetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon lykkäyksen aikana kaikki toimenpiteet, jotka se toteuttaisi samanlaisessa kansallisessa tapauksessa sen estämiseksi, ettei omaisuus olisikaan enää saatavilla menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten.

Artiklan 3 kohdan mukaan täytäntöönpanoviranomaisen on viipymättä ilmoitettava päätöksen antaneelle viranomaiselle päätöksen täytäntöönpanon lykkäämisestä ja täsmennettävä lykkäämisen perusteet ja mahdollisuuksien mukaan lykkäämisen arvioitu kesto käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste. Artiklan 4 kohdan mukaan, kun lykkäämisen peruste on lakannut, täytäntöönpanoviranomaisen on toteutettava viipymättä tarvittavat toimenpiteet päätöksen panemiseksi täytäntöön ja ilmoitettava siitä päätöksen antaneelle viranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

Nykyään artiklassa säänneltyä vastaava sääntely pitkälti sisältyy lakina noudatettavan konfiskaatiopuitepäätöksen 10 artiklaan. Kokonaisuutena asetuksen sääntelyä voidaan 21 artiklan osalta pitää riittävän selvänä ja yksityiskohtaisena eikä se aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

22 artikla. *Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon mahdottomuus.*

Artiklan 1 kohdan mukaan, jos täytäntöönpanoviranomainen katsoo, että menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano on mahdotonta, sen on ilmoitettava siitä viipymättä päätöksen antaneelle viranomaiselle. Artiklan 2 kohdan mukaan täytäntöönpanoviranomaisen on kuitenkin tarvittaessa kuultava päätöksen antanutta viranomaista ottaen huomioon myös asetuksen 18 artiklan 2 tai 3 kohdassa säädetyt mahdollisuudet ennen kuin täytäntöönpanoviranomainen antaa mainitun 1 kohdan mukaisesti ilmoituksen päätöksen antaneelle viranomaiselle. Artiklan 3 kohdan mukaan menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöön panematta jättäminen artiklan mukaisesti voi olla perusteltua vain, jos omaisuus a) on jo tuomittu menetyksi; b) on kadonnut; c) on tuhoutunut; d) ei löydy menetetyksi tuomitsemista koskevassa todistuksessa ilmoitetusta paikasta; tai e) ei löydy, koska sen sijaintipaikkaa ei ole ilmoitettu riittävän tarkasti artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista neuvotteluista huolimatta.

Artiklan 4 kohdan mukaan, kun on kyse 3 kohdan b, d ja e alakohdassa tarkoitetuista tilanteista, jos täytäntöönpanoviranomainen saa myöhemmin tietoa, jonka perusteella omaisuus voidaan paikantaa, täytäntöönpanoviranomainen voi panna menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöön ilman uuden menetetyksi tuomitsemista koskevan todistuksen lähettämistä edellyttäen, että täytäntöönpanoviranomainen on ennen menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa tarkistanut päätöksen antaneen viranomaisen kanssa, että menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on edelleen voimassa. Kohtaa voidaan pitää sisällöltään selventävänä.

Artiklan 5 kohdan mukaan, sen estämättä, mitä artiklan 3 kohdassa säädetään, jos päätöksen antanut viranomainen on ilmoittanut, että samanarvoinen omaisuus voidaan tuomita menetetyksi, tämän artiklan nojalla tapahtuva menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöön panematta jättäminen voi olla perusteltua, jos yksi artiklan 3 kohdassa esitetystä tilanteista on olemassa eikä ole olemassa samanarvoista omaisuutta, joka voitaisiin tuomita menetetyksi. Kohtaa voidaan pitää sisällöltään selventävänä.

Nykyään artiklassa säänneltyä vastaava sääntely pitkälti sisältyy lakina noudatettavan konfiskaatiopuitepäätöksen 8 artiklan 5 kohtaan. Kokonaisuutena asetuksen sääntelyä voidaan 22 artiklan osalta pitää riittävän selvänä ja yksityiskohtaisena eikä se aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

IV LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

Asetuksen IV luku sisältää yleiset säännökset sekä jäädyttämis- että menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten osalta. Keskeisimpänä erona voimassa oleviin jäädyttämis- ja konfiskaatiopuitepäätöksiin voidaan pitää asetuksen 29 ja 30 artiklassa säänneltyä siltä osin kuin asetuksessa turvataan aikaisempaa voimakkaammin rikoksen asianomistajan oikeuksia.

23 artikla. *Valvontaa koskeva lainsäädäntö.*

Artiklan 1 kohdan mukaan jäädyttämissä päätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä, ja tämän valtion viranomaisilla on yksin toimivalta päättää täytäntöönpanomenettelyistä ja määrätä kaikista niihin liittyvistä toimenpiteistä.

Artiklan 2 kohdan mukaan oikeushenkilöä vastaan annettu jäädyttämispäätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on pantava täytäntöön, vaikka täytäntöönpanovaltio ei tunnustaisi oikeushenkilöiden rikosoikeudellisen vastuun periaatetta.

Artiklan 3 kohdan mukaan, sen estämättä, mitä asetuksen 18 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään, täytäntöönpanovaltio ei voi määrätä asetuksen 4 artiklan mukaisesti lähetetyn jäädyttämispäätöksen tai asetuksen 14 artiklan mukaisesti lähetetyn menetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen vaihtoehtona toimenpiteitä ilman päätöksen antaneen valtion suostumusta.

Artiklaa voidaan pitää sisällöltään selventävänä eikä se edellytä asetusta täydentävää kansallista lainsäädäntöä.

24 artikla. *Toimivaltaisten viranomaisten määrittäminen.*

Artiklan 1 kohdan mukaan kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle viimeistään 19 päivänä joulukuuta 2020, mitkä asetuksen 2 artiklan 8 ja 9 kohdassa tarkoitetut viranomaiset ovat sen lainsäädännön mukaan toimivaltaisia silloin, kun kyseinen jäsenvaltio on päätöksen antava valtio tai täytäntöönpanovaltio. Edellä on 2 artiklan 8 ja 9 kohdan käsittelyn yhteydessä arvioitu, mitä viranomaisia on perusteltua pitää kansallisesti toimivaltaisina viranomaisina. Kyseiset viranomaiset tulee ilmoittaa komissiolle viimeistään 19 päivänä joulukuuta 2020 artiklan 1 kohdan velvoitteen täyttämiseksi.

Artiklan 2 kohdan mukaan kukin jäsenvaltio voi, jos sen sisäisen oikeusjärjestelmän rakenne sitä edellyttää, nimetä yhden tai useamman keskusviranomaisen vastaan jäädyttämistodistusten ja menetetyksi tuomitsemista koskevien todistusten hallinnollisesta lähettämisestä ja vastaanottamisesta ja toimivaltaisten viranomaisten avustamisesta. Kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle kaikki näin nimeämiensä viranomaiset. Kohtaa täydentää asetuksen johdanto-osan 26 kappale, jonka mukaan tällaiset keskusviranomaiset voisivat myös antaa hallinnollista tukea, toimia koordinoijina sekä avustaa tilastojen keräämisessä ja helpottaa ja edistää tällä tavoin jäädyttämispäätösten ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista.

Perustellulta ei vaikuta kansallisesti nimetä sellaista kohdassa tarkoitettua keskusviranomaista, jonka kautta jäädyttämistodistukset ja menetetyksi tuomitsemista koskevat todistukset pitäisi toimittaa asetuksen 4 ja 14 artiklan 1 kohdan mahdollistamalla tavalla. Perustellulta sen sijaan vaikuttaa nimetä oikeusministeriö keskusviranomaiseksi, jonka tehtävänä on kohdan ja sitä selventävän johdanto-osan 26 kappaleen mukaisesti avustaa viranomaisia asetuksen 25 artiklan 2 kohdan mukaisessa yh-

teydenpidossa. Näin on tehty myös monien muiden EU:n yhteistyötä koskevien säädösten kohdalla, kuten viimeksi tutkintamääräyslain 4 §:ssä. Huomiota voidaan kiinnittää siihen, että oikeusministeriön kyseisestä roolista ei kaikkien aikaisempien säädösten kohdalla ole katsottu välttämättömäksi ottaa säännöstä lakiin. Ottaen kuitenkin huomioon, että oikeusministeriön roolin toimivaltaisia viranomaisia avustavana tahona tulisi olisi selvä erityisesti kysymyksen ollessa suoraan sovellettavasta asetuksesta, asiaa koskeva erillinen säännös ehdotetaan sisällytettäväksi täydennyslakiin.

Artiklan 3 kohdan mukaan komissio asettaa artiklan mukaisesti saamansa tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja Euroopan oikeudellisen verkoston saataville.

25 artikla. *Tietojen toimittaminen.*

Artiklan 1 kohdan mukaan päätöksen antavan viranomaisen ja täytäntöönpanoviranomaisen on tarvittaessa viipymättä kuultava toisiaan millä tahansa soveltuvalla yhteydenpitotavalla varmistaakseen tämän asetuksen tehokkaan soveltamisen.

Artiklan 2 kohdan mukaan kaikenlainen yhteydenpito, myös silloin kun tarkoituksena on ratkaista jäädyttämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon edellyttämien asiakirjojen toimittamiseen tai aitouteen liittyvät ongelmat, on hoidettava suoraan päätöksen antavan viranomaisen ja täytäntöönpanoviranomaisen välillä, ja jos jäsenvaltio on nimennyt keskusviranomaisen asetuksen 24 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ottamalla siihen tarvittaessa mukaan kyseinen keskusviranomainen.

Yhteydenpidon osalta perusteltuna voidaan pitää mahdollisimman joustavaa järjestelmää, joka sallii yhteydenpidon järjestämisen kussakin tapauksessa tarkoituksenmukaisella tavalla. Yhteydenpitoviranomaisesta tai tarkemmista yhteydenpitotavoista ei siksi ole perusteltua ottaa säännöksiä lakiin lukuun ottamatta edellä 24 artiklan käsittelyn yhteydessä ehdotettua säännöstä siitä, että oikeusministeriö toimii 25 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna keskusviranomaisena.

26 artikla. *Useampi kuin yksi päätös.*

Artiklan 1 kohdan mukaan, jos täytäntöönpanoviranomainen saa eri jäsenvaltioista vähintään kaksi jäädyttämispäätöstä tai menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä, jotka on annettu samaa henkilöä vastaan, eikä kyseisellä henkilöllä ole täytäntöönpanovaltiossa riittävästi omaisuutta niiden kaikkien täytäntöönpanoon, tai jos täytäntöönpanoviranomainen saa vähintään kaksi jäädyttämispäätöstä tai menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä saman tietyn omaisuuden osalta, täytäntöönpanoviranomaisen on päätettävä täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti, mitkä päätöksistä

pannaan täytäntöön, tämän rajoittamatta mahdollisuutta lykätä menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa 21 artiklan mukaisesti.

Artiklan 2 kohdan mukaan päätöksiä tehdessään täytäntöönpanoviranomaisen on mahdollisuuksien mukaan asetettava etusijalle uhrien etu. Sen on myös otettava huomioon kaikki muut merkitykselliset olosuhteet, mukaan lukien seuraavat: a) se, onko varat jo jäädytetty; b) asianomaisten päätösten päivämäärät ja lähetyspäivämäärät; c) kyseisen rikoksen vakavuus; ja d) rikoksen tekopaikka.

Artiklaa pitkälti vastaavaa sääntelyä sisältyy menettämisseuraamusten osalta konfiskaatiopuitemääräyksen 11 artiklaan, jonka mukaan jos täytäntöönpanovaltion toimivaltaiset viranomaiset käsittelevät kahta tai useampaa rahamäärän menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä, jotka on tehty samaa luonnollista tai oikeushenkilöä vastaan, ja asianomaisella henkilöllä ei ole täytäntöönpanovaltiossa tarpeeksi varoja kaikkien päätösten täytäntöönpanoon; tai kahta tai useampaa tietyn saman omaisuuden menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen päättää täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti, mikä tai mitkä menetetyksi tuomitsemista koskevista päätöksistä pannaan täytäntöön, ottaen asianmukaisesti huomioon kaikki asiaan liittyvät seikat, joihin voivat kuulua se, liittykö tapaukseen jäädytettyjä varoja, rikoksen suhteellinen vakavuus ja sen tekopaikka sekä kunkin päätöksen tekemisajankohta ja kunkin päätöksen lähettämisaikakohta. Asetuksessa on siten uutena lähinnä rikoksen asianomistajan aseman korostuminen. Menettämisseuraamislakiin ei ole katsottu tarpeelliseksi ottaa konfiskaatiopuitemääräyksen 11 artiklaa täydentävää kansallista lainsäädäntöä. Jäädättämispuitemääräys tai sen täytäntöönpanoa koskeva jäädättämislaki ei sisällä vastaavaa sääntelyä.

Kokonaisuutena asetuksen sääntelyä voidaan 26 artiklan osalta pitää riittävän selvänä ja yksityiskohtaisena eikä se aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle. Kansallisen toimivaltaisen täytäntöönpanoviranomaisen on päätettävä artiklan 2 kohdassa asetetut kriteerit huomioon ottaen, mitkä päätöksistä pannaan täytäntöön.

27 artikla. *Jäädättämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon lopettaminen.*

Artiklan 1 kohdan mukaan päätöksen antaneen viranomaisen on viipymättä vedettävä takaisin jäädättämispäätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös, jos päätös ei enää ole täytäntöönpanokelpoinen tai voimassa.

Artiklan 2 kohdan mukaan päätöksen antaneen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava täytäntöönpanoviranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää

kirjallinen todiste, jäädyttämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen takaisin vetämisestä ja ratkaisusta tai toimenpiteestä, jonka seurauksena jäädyttämispäätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on vedettävä takaisin.

Artiklan 3 kohdan mukaan täytäntöönpanoviranomaisen on lopetettava jäädyttämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano, siltä osin kuin täytäntöönpanoa ei vielä ole saatu päätökseen, heti, kun päätöksen antanut viranomainen on ilmoittanut sille takaisin vetämisestä 2 kohdan mukaisesti. Täytäntöönpanoviranomaisen on viipymättä lähetettävä vahvistus täytäntöönpanon lopettamisesta päätöksen antaneelle valtiolle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

Artiklaa pitkälti vastaavaa sääntelyä sisältyy menettämisseuraamusten osalta konfiskaatiopuitemääräyksen 15 artiklaan, jonka mukaan päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava välittömästi täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle jollakin sellaisella tavalla, josta voidaan esittää kirjallinen todiste, ratkaisusta tai toimenpiteestä, jonka seurauksena päätös menetetyksi tuomitsemista ei enää ole täytäntöönpanokelpoinen tai se vedetään jostain muusta syystä pois täytäntöönpanovaltiosta. Täytäntöönpanovaltion on lopetettava menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano heti kun se saa päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen ilmoituksen tällaisesta ratkaisusta tai toimenpiteestä. Menettämisseuraamuslakiin ei ole katsottu tarpeelliseksi ottaa konfiskaatiopuitemääräyksen 15 artiklaa täydentävää kansallista lainsäädäntöä. Jäädyttämispuitemääräys tai sen täytäntöönpanoa koskeva jäädyttämislaki ei sisällä vastaavaa sääntelyä.

Kokonaisuutena asetuksen sääntelyä voidaan 27 artiklan osalta pitää riittävän selvänä ja yksityiskohtaisena eikä se aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

28 artikla. *Jäädytetyn ja menetetyksi tuomitun omaisuuden hallinnointi ja luovuttaminen.*

Artiklan 1 kohdan mukaan jäädytetyn ja menetetyksi tuomitun omaisuuden hallinnointiin sovelletaan täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä. Artiklan 2 kohdan mukaan täytäntöönpanovaltio hallinnoi jäädytettyä tai menetetyksi tuomittua omaisuutta, jotta voidaan välttää sen arvon aleneminen. Tätä varten täytäntöönpanovaltion on voitava myydä tai siirtää jäädytettyä omaisuutta direktiivin 2014/42/EU 10 artikla huomioon ottaen.

Jäädytetyn omaisuuden hallinnoinnin kannalta olennainen on pakkokeinolain 7 luvun 13 §:n 3 momentin sääntely, jonka mukaan takavarikon kohde on säilytettävä sellaiseenaan ja sitä on hoidettava huolellisesti. Poliisilaitoksen päällikkö tai poliisin valtakunnallisen yksikön päällikkö voi määrätä kohteen myytäväksi heti, kun ilmenee, että se on helposti pilaantuva, pian häviävä, arvoltaan nopeasti aleneva tai erittäin kallishoitoinen. Menetetyksi tuomitun omaisuuden kannalta olennainen on sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 38 §, jonka mukaan, kun omaisuuden valtiolle menetetyksi tuomitsemista koskeva ratkaisu on tullut täytäntöönpanokelpoiseksi, omaisuus on asianomaisen valtion viranomaisen määräyksen mukaisesti otettava valtion käyttöön, myytävä tai hävitettävä (täytäntöönpanotoimi). Menettämisseuraamuksen panee täytäntöön poliisilaitos. Rahamääräisen menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon sovelletaan lain 2 luvun säännöksiä saatavan täytäntöönpanosta siltä osin kuin menetetyksi tuomittu rahamäärä ei ole poliisiviranomaisen hallussa ja lain 4 luvussa ei toisin säädetä. Tullirikosasiassa ja rajavartiolaitoksen tutkimassa rikosasiassa määrätyn menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta on lisäksi voimassa, mitä niistä erikseen säädetään. Lisäksi voidaan huomioida lain 39 § kiireellisistä toimenpiteistä, jonka mukaan, jos menetetyksi tuomittu omaisuus on helposti pilaantuvaa, arvoltaan nopeasti alenevaa tai huomattavia hoitokustannuksia aiheuttavaa tai jos muut vastaavat syyt edellyttävät kiireellisiä toimenpiteitä, voidaan täytäntöönpanotoimesta määrätä, vaikka menettämisseuraamusta koskeva ratkaisu ei olekaan täytäntöönpanokelpoinen. Suomessa artiklan 2 kohdassa tarkoitettu konfiskaatiodirektiivi on pantu täytäntöön laeilla 356/2017 ja 357/2017. Kansallisen lainsäädännön katsotaan olevan direktiivin ja sen 10 artiklan mukainen. Artiklan 1 ja 2 kohta eivät edellytä täydentävää kansallista lainsäädäntöä.

Artiklan 3 kohdan mukaan jäädytetty omaisuus ja rahamäärä, joka on saatu tällaisen omaisuuden 2 kohdan mukaisesta myynnistä, jää täytäntöönpanovaltioon siihen saakka, että menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus on toimitettu ja menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on pantu täytäntöön, tämän rajoittamatta mahdollisuutta palauttaa omaisuus 29 artiklan mukaisesti. Kohtaa voidaan pitää sisällöltään selventävänä eikä sen perusteella ole tarvetta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

Artiklan 4 kohdan mukaan täytäntöönpanovaltion ei edellytetä myyvän tai palauttavan tiettyjä menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteena olevia esineitä, jos nämä esineet ovat jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta annetun direktiivin 2014/60/EU 2 artiklan 1 kohdassa määritellyjä kulttuuriesineitä. Asetus ei vaikuta velvoitteeseen palauttaa kulttuuriesineet kyseisen direktiivin mukaisesti. Kohdassa viitattu direktiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaan kulttuuriesineellä tarkoitetaan esinettä, jonka jäsenvaltio on luokitellut tai määritellyt ennen sen laitonta viemistä asianomai-

sen jäsenvaltion alueelta tai sen jälkeen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 36 artiklassa tarkoitetuksi ”taiteelliseksi, historialliseksi tai arkeologiseksi kansallisaarteeksi” kansallisen lainsäädännön tai kansallisten hallintomenettelyjen mukaisesti. Kohtaa voidaan pitää sisällöltään selventävänä eikä sen perusteella ole tarvetta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

29 artikla. *Jäädytetyn omaisuuden palauttaminen uhrille.*

Artiklan 1 kohdan mukaan, jos päätöksen antanut viranomainen tai päätöksen antaneen valtion muu toimivaltainen viranomainen on antanut kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti päätöksen jäädytetyn omaisuuden palauttamisesta uhrille, päätöksen antavan viranomaisen on sisällytettävä tietä päätöksestä jäädyttämistodistukseen tai välitettävä myöhemmin tieto tällaisesta päätöksestä täytäntöönpanoviranomaiselle.

Artiklan 2 kohdan mukaan, jos täytäntöönpanoviranomainen on saanut tiedon artiklan 1 kohdassa tarkoitusta päätöksestä jäädytetyn omaisuuden palauttamisesta uhrille, sen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jos kyseinen omaisuus on jäädytetty, se palautetaan uhrille mahdollisimman pian täytäntöönpanovaltion menettelysääntöjen mukaisesti, tarvittaessa päätöksen antaneen valtion välityksellä, edellyttäen, että a) uhrin omistusoikeutta omaisuuteen ei ole kiistetty; b) omaisuutta ei ole vaadittu todisteeksi rikosoikeudenkäyntiin täytäntöönpanovaltiossa; ja c) henkilöiden, joita asia koskee, oikeuksia ei loukata. Jos omaisuus siirretään suoraan uhrille, täytäntöönpanoviranomaisen on ilmoitettava siitä päätöksen antaneelle viranomaiselle. Kohtaa on selvennetty asetuksen johdanto-osan 46 kappaleessa, jonka mukaan täytäntöönpanoviranomaisen olisi voitava siirtää omaisuus päätöksen antaneeseen valtioon niin, että tämä voisi palauttaa omaisuuden uhrille, tai sen olisi voitava siirtää omaisuus suoraan uhrille päätöksen antaneen valtion suostumuksella.

Artiklan 3 kohdan mukaan, jos täytäntöönpanoviranomainen katsoo, että artiklan 2 kohdan edellytykset eivät täyty, sen on neuvoteltava päätöksen antavan viranomaisen kanssa viipymättä ja jollakin tarkoitukseen soveltuvalla tavalla ratkaisun löytämiseksi. Jos ratkaisua ei löydetä, täytäntöönpanoviranomainen voi päättää olla palauttamatta jäädytettyä omaisuutta uhrille.

Artikla on sisällöltään uusi verrattuna jäädyttämis- tai konfiskaatiopuitepäätökseen. Merkittävää suhteessa puitepäätösten sääntelyyn on rikoksen asianomistajan aseman korostuminen. Artiklan 1 kohdassa tarkoitettua päätöksen voi antaa päätöksen antaneen valtion mikä tahansa toimivaltainen viranomainen kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti. Kansallisesti rikosasian tuomiota, jossa asianomistajalle tuomitaan vahingonkorvaus osana tuomiota, voidaan pitää artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna päätökseksi.

Kokonaisuutena artiklaa voidaan pitää riittävän selvänä ja yksityiskohtaisena eikä se aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

30 artikla. *Menetetyksi tuomitun omaisuuden tai tällaisen omaisuuden myynnistä saadun rahan luovuttaminen.*

Artiklan 1 kohdan mukaan, jos päätöksen antanut viranomainen tai päätöksen antaneen valtion muu toimivaltainen viranomainen on antanut kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti päätöksen joko menetetyksi tuomitun omaisuuden palauttamisesta uhrille tai uhrille suoritettavasta korvauksesta, päätöksen antavan viranomaisen on sisällytettävä tieta tästä päätöksestä menetetyksi tuomitsemista koskevaan todistukseen tai välitettävä myöhemmin tieta tästä päätöksestä täytäntöönpanoviranomaiselle.

Artiklan 2 kohdan mukaan, jos täytäntöönpanoviranomainen on saanut tiedon artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta päätöksestä menetetyksi tuomitun omaisuuden palauttamisesta uhrille, sen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jos kyseinen omaisuus on tuomittu menetetyksi, se palautetaan uhrille mahdollisimman pian, tarvittaessa päätöksen antaneen valtion välityksellä. Jos omaisuus siirretään suoraan uhrille, täytäntöönpanoviranomaisen on ilmoitettava siitä päätöksen antaneelle viranomaiselle. Kohtaa on selvennetty asetuksen johdanto-osan 46 kappaleessa, jonka mukaan täytäntöönpanoviranomaisen olisi voitava siirtää omaisuus päätöksen antaneeseen valtioon niin, että tämä voisi palauttaa omaisuuden uhrille, tai sen olisi voitava siirtää omaisuus suoraan uhrille päätöksen antaneen valtion suostumuksella.

Artiklan 3 kohdan mukaan, jos täytäntöönpanoviranomaisen ei ole mahdollista palauttaa omaisuutta uhrille artiklan 2 kohdan mukaisesti, mutta kyseistä omaisuutta koskevan menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta on saatu rahaa, vastaava rahamäärä siirretään uhrille sen palauttamiseksi, tarvittaessa päätöksen antaneen valtion välityksellä. Jos raha siirretään suoraan uhrille, täytäntöönpanoviranomaisen on ilmoitettava siitä päätöksen antaneelle viranomaiselle. Mahdollisen jäljelle jäävän omaisuuden suhteen menetellään artiklan 7 kohdan mukaisesti.

Artiklan 4 kohdan mukaan, jos täytäntöönpanoviranomainen on saanut tiedon artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta päätöksestä uhrille suoritettavasta korvauksesta ja menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta on saatu rahaa, vastaava rahamäärä, siltä osin kuin se ei ylitä todistuksessa ilmoitettua määrää, siirretään uhrille korvauksen suorittamiseksi, tarvittaessa päätöksen antaneen valtion välityksellä. Jos raha siirretään suoraan uhrille, täytäntöönpanoviranomaisen on ilmoitettava siitä päätöksen antaneelle viranomaiselle. Mahdollisen jäljelle jäävän omaisuuden suhteen menetellään artiklan 7 kohdan mukaisesti.

Artiklan 5 kohdan mukaan, jos päätöksen antavassa valtiossa on käynnissä omaisuuden palauttamiseen tai uhrille suoritettavaan korvaukseen liittyvä menettely, päätöksen antavan viranomaisen on annettava tästä tieto täytäntöönpanoviranomaiselle. Täytäntöönpanovaltion on pidätyttävä menetetyksi tuomitun omaisuuden luovuttamisesta siihen asti, että päätös omaisuuden palauttamisesta tai uhrille suoritettavasta korvauksesta on annettu tiedoksi täytäntöönpanoviranomaiselle, vaikka menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on jo pantu täytäntöön.

Artiklan 1-5 kohdat ovat sisällöltään uusia verrattuna konfiskaatiopuitepäätökseen. Merkittävää suhteessa puitepäätöksen sääntelyyn on rikoksen asianomistajan aseman korostuminen. Kohtien kannalta olennaista on erityisesti rikoslain 10 luvun 2 §:n 6 ja 7 momentin sekä 11 §:n 2 momentin sääntely. Rikoslain 10 luvun 2 §:n 6 momentin mukaan hyötyä ei tuomita menetetyksi siltä osin kuin se on palautettu tai tuomittu taikka tuomitaan suoritettavaksi loukatulle vahingonkorvauksena tai edunpalautuksena. Jos korvaus- tai edunpalautusvaatimusta ei ole esitetty tai se on vielä ratkaistamatta silloin, kun menettämiskaatumuksesta annetaan ratkaisu, menettämiskaatumus on tuomittava. Saman pykälän 7 momentin mukaan sen estämättä, mitä 6 momentissa säädetään, tuomioistuimen on korvaus- tai edunpalautusvaatimuksen esittäjän pyynnöstä ratkaistava menettämiskaatumus ja siirrettävä korvaus- tai edunpalautusvaatimus käsiteltäväksi riita-asioiden oikeudenkäynnistä säädettyssä järjestyksessä, jos vieraassa valtiossa on omaisuutta jäädytettynä tai siihen rinnastettavan toimintatavan kohteena Suomessa tuomittavan menettämiskaatumuksen turvaamiseksi. Tuomioistuimen on tällöin myös korvaus- tai edunpalautusvaatimuksen esittäjän pyynnöstä ratkaistava välituomiolla kysymys korvaus- tai edunpalautusvelvollisuudesta. Rikoslain 10 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan, jos menettämiskaatumus on jo pantu täytäntöön, Oikeusrekisterikeskus voi asianomaisen henkilön kirjallisesta hakemuksesta päättää, että vastaava määrä suoritetaan valtion varoista. Jos samaan rikokseen perustuvia hakemuksia tehdään useampia kuin yksi, hakemukset on ratkaistava samalla kertaa, jollei siitä aiheudu kohtuutonta haittaa hakijoille. Jollei täytäntöönpantu menettämiskaatumus riitä kaikkien saatavien maksamiseen, maksu suoritetaan saatavien suuruuden mukaisessa suhteessa noudattaen, mitä konkurssilain (120/2004) 17 ja 18 luvussa säädetään.

Edellä kuvattua rikoslain sääntelyä on viimeksi uudistettu lailla 356/2016. Taustalla on muun ohessa ollut tarve turvata asianomistajalle tuleva vahingonkorvaus kansainvälisen yhteistyön tilanteissa. Esitöiden mukaan käytännössä ongelmalliseksi on osoittautunut tilanne, jossa menettämiskaatumuksen turvaamiseksi toisessa jäsenvaltiossa jäädytettynä olevaa omaisuutta ei myöhemmässä oikeudenkäynnissä tuomitakaan valtiolle menetetyksi, vaan määrätään palautettavaksi tai suoritettavaksi loukatulle vahingonkorvauksena. Esitöissä on katsottu asianomistajan asemaa tällaisessa tilanteessa parantavan se, että omaisuus tuomittaisiin täällä menetetyksi, jolloin toisessa

valtiossa jäädytettyä omaisuutta voitaisiin käyttää menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon. Tämän jälkeen asianomistaja voisi turvautua luvun 11 §:n 2 momentissa tarkoitettuun menettelyyn ja saada yksityisoikeudellisen saamisensa katettua täytäntöönpannusta menettämisseuraamuksesta (HE 4/2016 vp s. 38).

Lainvalmistelutoissa kuvattu tilanne on jossain määrin muuttunut nyt käsiteltävän asetuksen myötä, kun asetuksessa on nimenomaisesti edellytetty noudattamaan kansallisen lainsäädännön mukaista päätöstä joko menetetyksi tuomitun omaisuuden palauttamisesta uhrille tai uhrille suoritettavasta korvauksesta. Huomiota voidaan kiinnittää muun ohessa siihen, että 1 kohdan mukaisen päätöksen voi antaa asetuksen kannalta riittävällä tavalla mikä tahansa päätöksen antaneen valtion toimivaltainen viranomainen sen kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Olennaista on varmistaa, että kansallisen lainsäädännön perusteella voidaan tehdä asetuksen mukaisia päätöksiä, joilla omaisuutta saadaan palautettua rikoksen asianomistajalle asetuksen mahdollistaman menettelyn mukaisesti.

Kansallisesti voitaisiin ensinnäkin ajatella, että rikosasian tuomiota, jossa asianomistajalle tuomitaan vahingonkorvaus osana tuomiota, voidaan pitää artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna päätöksenä. Tämän voidaan katsoa olevan jossain määrin ristiriidassa 1 kohdan muotoilun ("pätöksen --- *menetetyksi tuomitun* omaisuuden palauttamisesta") kanssa. Toisaalta kysymys selvästi olisi 1 kohdan mukaisesta uhrille suoritettavaa korvausta koskevasta päätöksestä. Lisäksi asetuksen II liitteenä olevan menetetyksi tuomitsemista koskevan todistuksen J osan asiaa koskevien vaihtoehtojen perusteella ratkaisu vaikuttaisi asetuksen mukaiselta. Epäselvää kuitenkin on, voidaanko menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista koskevan asetuksen nojalla pyrkiä saamaan suorituksia, jotka eivät lainkaan perustu menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen, vaan loukatulle tuomittuun vahingonkorvaukseen tai edunpalautukseen.

Jos asianomistajan vahingonkorvausasiaa ei ratkaista osana rikosasian tuomiota, mahdollista on edellä kuvatulla tavalla ratkaista rikosasiassa menettämiskaatus ja siirtää korvaus- tai edunpalautusvaatimus käsiteltäväksi riita-asioiden oikeudenkäynnistä säädettyssä järjestyksessä. Tällöin 1 kohdassa tarkoitettuna päätöksenä voitaisiin pitää riita-asiassa saatua vahingonkorvaustuomiota. Mahdollisena ongelmana tässä ratkaisussa on, että vahingonkorvaustuomiossa vahvistettu vahingonkorvaus ei välttämättä vastaa sitä rahamäärää, jonka Oikeusrekisterikeskus rikoslain 10 luvun 11 §:n mukaisen yhteensovittamisprosessin tuloksena lopulta tilittää asianomistajalle. Tämä johtuu siitä, että kyseisessä prosessissa Oikeusrekisterikeskuksen tulee arvioida ensinnäkin sitä, ettei hakija ole saanut suoritusta muualta. Lisäksi Oikeusrekisterikeskuksen tulee verrata, vastaako tuomittu vahingonkorvaus tai edunpalautus tuomittua menettämisseuraamusta ja perustuvatko ne samaan tekoon ja tarkastaa, että tuomittu vahingonkorvaus tai edunpalautus on aiheellinen sekä perusteiltaan että

määrältään, koska riita-asiassa, jossa sovinto on sallittu, tuomio voidaan perustaa esimerkiksi myöntämiseen, jolloin tuomioistuin ei enemmälti tutki vaatimuksen perusteita tai määrää (HE 2/2013 vp s. 7). Siten on tulkinnanvaraista, voidaanko vahingonkorvaustuomiota pitää artiklan 1-4 kohdassa tarkoitettuna päätöksenä, koska siitä ei luotettavasti käy ilmi täytäntöönpanovaltiolle se rahamäärä, joka tilitetään asianomistajalle. Kyseisen seikan ongelmallisuutta voidaan tosin ajatella vähentävän se artiklan 3 kohdasta ilmi käyvä muotoilu, että kyse tulee olla vahingonkorvaukseen *tarkoitettusta* omaisuudesta ("for the purposes of restitution"). Voidaan ajatella, että kysymys on vahingonkorvaukseen tarkoitettusta omaisuudesta silloinkin, jos lopulta omaisuutta ei kokonaisuudessaan välttämättä käytetä vahingonkorvaukseen edellä käsitellyistä syistä johtuen. Lisäksi edellä viitatus johdanto-osan 46 kappaleen perusteella on selvää, että päätöksen antanut valtio voi edellyttää omaisuuden siirtämistä nimenomaan päätöksen antaneeseen valtioon suoraan asianomistajalle toimittamisen sijasta.

Edellisessä kappaleessa kuvatussa yhteensovittamisprosessissa lopullisen asianomistajalle suoritettavan korvauksen siis ratkaisee Oikeusrekisterikeskus. Ratkaisu tehdään vasta sen jälkeen, kun menettämisseuraamus on jo pantu täytäntöön. Siten mahdolliselta ei vaikuta tulkita artiklan edellyttävän vasta tätä Oikeusrekisterikeskuksen lopullista päätöstä, koska sitä ei vielä ole käytössä 31 artiklan kuvaamassa menettelyn vaiheessa.

Asiassa tulee siten harkita, edellyttääkö artiklan mukaisen tehokkaan yhteistyön varmistaminen muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön. Perusteltua on tässä yhteydessä tarkastella asiaa vain asetuksen ja kansallisen lainsäädännön järkevän yhteensovittamisen kannalta. Edellä todetun mukaisesti artiklan mukainen asianomistajan asemaa vahvistava sääntely ei vaikuttaisi välttämättä edellyttävän muutosta asiaa koskevaan kansalliseen sääntelyyn. Asiaa ei kuitenkaan ole voitu pitää asetuksen kannalta täysin selvänä. Lisäksi kansallisesti on pidetty varsin tärkeänä, että rikoksen asianomistajalle kuuluva vahingonkorvaus pyritään varmistamaan myös rajat ylittävissä menettelyissä. Esityksessä on siksi päädytty ehdottamaan muutosta asiaa koskevan rikoslain 10 luvun 2 §:n 7 momentin sääntelyyn. Tarkoituksena on poistaa sellaiset mahdolliset ongelmat, joita edellä on nähty voivan liittyä nykysääntelyyn asianomistajan aseman turvaamisen kannalta. Ehdotuksen mukaan vahingonkorvaus tai edunpalautus perustuisi ensin tehtävään menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen ja olisi siksi riidattomasti asetuksen mukainen.

Ehdotuksella ei ole tarkoitus muuten vaikuttaa asiaa koskevaan kansalliseen menettelyyn tai rikoslain 10 luvun 11 §:n 2 momentissa säänneltyyn yhteensovittamisprosessiin. Prosessin kannalta tulisi edellyttää, että korvaus- tai edunpalautusvaatimuksen esittäjä, joka haluaisi rikosasian käsittelyn yhteydessä ratkaistavan ensin menettämisaatimus ja sitten tähän perustuva kysymys menetetyksi tuomitun omaisuuden tuomitsemisesta loukatulle vahingonkorvauksena tai edunpalautuksena, tyytyisi siihen, mitä

Oikeusrekisterikeskus katsoo perustelluksi korvata rikoslain 10:11.2:n mukaisen yhteensovittamisprosessin nojalla vaatimuksen esittäjälle menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta kertyvistä varoista.

Esitystä valmisteltaessa on pohdittu myös vaihtoehtoa, jossa ehdotetun rikoslain 10 luvun 2 §:n 7 momentin sääntelyn perusteella vahingonkorvauksena tai edunpalautuksena tuomittu omaisuus käsiteltäisiin vastaavasti kuin muukin rikosasian käsittelyssä tuomittu vahingonkorvaus, ilman asian käsittelyä rikoslain 10 luvun 11 §:n 2 momentin mukaisessa yhteensovittamisprosessissa. Tässä mallissa ongelmana voidaan kuitenkin pitää, että menettely ei turvaisi muiden kuin rikosprosessissa edustettuina olleiden asianomistajien oikeuksia vahingonkorvaukseen. Lisäksi rikoslain 10 luvun 11 §:n 2 momentin mukaisessa yhteensovittamisprosessissa etuna voidaan pitää, että siinä on otettu huomioon myös tilanteet, joissa täytäntöönpantu menettämisseuraamus ei riitä kaikkien saatavien maksamiseen. Edelleen nykysääntelyn kannalta ongelmana tällaisessa ratkaisussa voitaisiin pitää, että Oikeusrekisterikeskus ei edustaisi asianomistajaa suhteessa täytäntöönpanovaltioon. Oikeusrekisterikeskuksen asemalle vieraana voitaisiin pitää mallia, jossa Oikeusrekisterikeskukselle säädettäisiin velvoite edustaa yksityistä asianomistajaa tämän vahingonkorvausasiassa.

Artiklan 6 kohdan mukaan, kohdan rajoittamatta artiklan 1–5 kohdan soveltamista, menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta saadun muun omaisuuden kuin rahan suhteen on meneteltävä seuraavasti: a) omaisuus voidaan myydä, jolloin myynnin tuoton suhteen menetellään artiklan 7 kohdan mukaisesti; b) omaisuus voidaan siirtää päätöksen antaneelle valtiolle edellyttäen, että jos päätös menetetyksi tuomitsemisesta koskee rahamäärää, päätöksen antava viranomainen on antanut suostumuksensa omaisuuden siirtämiseen päätöksen antavalle valtiolle; c) jollei d) alakohdasta muutu johdu, jos ei voida soveltaa a) tai b) alakohtaa, omaisuuden suhteen voidaan menetellä jollain muulla tavalla täytäntöönpanovaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti d) omaisuus voidaan käyttää yleisen edun mukaisiin tai sosiaalisiin tarkoituksiin täytäntöönpanovaltiossa sen lainsäädännön mukaisesti, jos päätöksen antanut valtio suostuu tähän. Kohdan alakohdat a)-c) vastaavat käytännössä sääntelyltään konfiskaatiopuitemääräyksen 16 artiklan 2 ja 4 kohdassa säänneltyä. Uutta on siten lähinnä d) alakohta, jota on tarkennettu johdanto-osan 47 kappaleessa, jonka mukaan kunkin jäsenvaltion olisi harkittava sellaisen kansallisen keskitetyn viraston perustamista, joka vastaa jäädytetyn omaisuuden hallinnoinnista sen mahdollista myöhempää menetetyksi tuomitsemista varten sekä menetetyksi tuomitun omaisuuden hoidosta; jäädytetty omaisuus ja menetetyksi tuomittu omaisuus voidaan varata ensisijaisesti lainvalvontaa ja järjestäytyneen rikollisuuden ehkäisyä koskeviin hankkeisiin sekä muihin yleisen edun ja sosiaalisen edun mukaisiin hankkeisiin. Suomessa ei ole pidetty perusteltuna uuden kansallisen viraston perustamista, eikä menetetyksi tuomittua omaisuutta ole pidetty perusteltuna eduskunnan budjetti-

valtakain huomioiden varata nimenomaisesti vain tiettyjä tarkoituksia varten. Olennaista alakohdan kannalta on, että omaisuuden käyttö yleisen edun mukaisiin tai sosiaalisiin tarkoituksiin täytäntöönpanovaltiossa edellyttää päätöksen antaneen valtion suostumusta tähän. Kokonaisuutena kohtaa voidaan pitää riittävän selvänä ja yksityiskohtaisena eikä se aiheuta tarvetta asetusta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

Artiklan 7 kohdan mukaan, ellei menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen mukana ole päätöstä omaisuuden palauttamisesta uhrille tai kyseiselle henkilölle suoritettavasta korvauksesta 1–5 kohdan mukaisesti tai elleivät asianomaiset jäsenvaltiot sovi muuta, täytäntöönpanovaltion on meneteltävä menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta saatujen rahamäärien suhteen seuraavasti: jos menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta saatu määrä on enintään 10 000 euroa, se kuuluu täytäntöönpanovaltiolle; mutta jos menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta saatu määrä on yli 10 000 euroa, täytäntöönpanovaltio siirtää siitä 50 prosenttia päätöksen antaneelle valtiolle. Kohta vastaa sääntelyltään vallitsevaa oikeustilaa, joka on vahvistettu myös konfiskaatiopuitemääräyksen 16 artiklan 1 kohdassa. Olennaista kohdan kannalta on, että sitä sovelletaan vain, jos päätöksen mukana ei ole päätöstä omaisuuden palauttamisesta uhrille tai kyseiselle henkilölle suoritettavasta korvauksesta artiklan 1–5 kohdan mukaisesti tai elleivät asianomaiset jäsenvaltiot sovi muuta. Menettämisseuraamuslakiin ei ole otettu asiasta erillisiä säännöksiä eikä sellaisia ole pidettävä tarpeellisena sisällyttää myöskään täydennyslakiin.

31 artikla. *Kustannukset.*

Artiklan 1 kohdan mukaan kukin jäsenvaltio vastaa asetuksen soveltamisesta aiheutuvista omista kustannuksistaan, sanotun kuitenkin rajoittamatta asetuksen 28 artiklassa säädettyjen, menetetyksi tuomitun omaisuuden luovuttamista koskevien säännösten soveltamista.

Artiklan 2 kohdan mukaan täytäntöönpanoviranomainen voi esittää päätöksen antaneelle viranomaiselle ehdotuksen kustannusten jakamisesta, jos joko ennen jäädyttämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa tai sen jälkeen käy ilmi, että päätöksen täytäntöönpano aiheuttaisi suuria tai poikkeuksellisia kustannuksia. Tällaiseen ehdotukseen on liitettävä täytäntöönpanoviranomaisen laatima tarkka eritelmä aiheutuneista kustannuksista. Päätöksen antaneen viranomaisen ja täytäntöönpanoviranomaisen on kuultava toisiaan ehdotuksen johdosta. Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virasto Eurojust voi tarvittaessa avustaa näissä kuulemisissa. Kuulemiset tai ainakin niiden tulos tallennetaan käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

Artiklaa on selvennetty johdanto-osan 49 kappaleessa, jonka mukaan jäsenvaltioiden ei olisi voitava vaatia toisiltaan korvausta tämän asetuksen soveltamisesta aiheutuvista kustannuksista. Jos täytäntöönpanovaltiolle on kuitenkin aiheutunut suuria tai poikkeuksellisia kustannuksia, esimerkiksi koska omaisuus on ollut jäädytettynä huomattavan kauan, päätöksen antaneen viranomaisen olisi otettava huomioon täytäntöönpanoviranomaisen mahdollinen ehdotus kustannusten jakamisesta.

Jo nykyisin oikeusapuyhteistyössä lähtökohtana on artiklan 1 kohdan mukaisesti, ettei oikeusapupyynnön täytäntöönpanosta peritä kustannuksia pyynnön esittäneeltä valtiolta (rikosoikeusapulain 25 §:n 1 momentti). Rikosoikeusapulakiin on kuitenkin vuoden 1959 oikeusapusopimuksen toisen lisäpöytäkirjan voimaansaattamisen yhteydessä lisätty mahdollisuus periä korvausta, jos kustannukset ovat huomattavan korkeat tai poikkeukselliset taikka tästä on erikseen säädetty tai määrätty Suomea sitovissa kansainvälisissä velvoitteissa (rikosoikeusapulain 25 §:n 2 momentti). Pääsääntönä kuitenkin edelleen on, että oikeusapupyynnön täyttämistä aiheutuvista kustannuksista vastaa täytäntöönpanovaltio. Tämä olisi pääsääntö myös asetuksessa tarkoitetuissa tilanteissa. Asetuksen 31 artiklan 2 kohdassa sallittu mahdollisuus neuvotella poikkeuksellisen korkeita täytäntöönpanokustannuksia vaativissa tilanteissa kuluvasuun jakamisesta pääsäännöstä poiketen ei edellytä erillistä asiasisältöistä lainsäädäntöä.

32 artikla. *Velvoite ilmoittaa henkilöille, joita asia koskee.*

Artiklan 1 kohdan mukaan täytäntöönpanoviranomaisen on jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanon tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan päätöksen jälkeen mahdollisuuksien mukaan annettava kyseinen täytäntöönpano ja päätös kansallisen lainsäädäntönsä mukaisia menettelyjä noudattaen viipymättä tiedoksi tiedossaan oleville henkilöille, joita asia koskee, sanottuun kuitenkin rajoittamatta asetuksen 11 artiklan soveltamista.

Kohdan kannalta olennainen on edellä todetulla tavalla asetuksen 2 artiklan 10 kohta, jossa on määritelty henkilöt, joita asia koskee. Olennaista kuitenkin on, että ilmoittaminen tulee tehdä kansallisen lainsäädännön mukaisia menettelyjä noudattaen. Käytännössä olennaisimpana tiedoksiannon kohteena voidaan pitää maksuvelvollista henkilöä. Lisäksi voidaan ajatella olevan perusteltua pyrkiä normaalisti antamaan täytäntöönpano ja päätös tiedoksi niille henkilöille, jotka on mainittu täytäntöönpanopyyntöä koskevassa lomakkeessa. Olennaista on asetuksen rajaus siitä, että velvoitteen täyttämiseksi riittää ilmoittaa *tiedossa olevista* henkilöistä. Muotoilun ei voida katsoa edellyttävän erityistä lisäselvitystä. Lisäksi olennaista erityisesti tiedoksiantotavan osalta on, että artiklassa edellytetään tiedoksiantoa *mahdollisuuksien mukaan*. Muotoilun voidaan katsoa muun ohella jättävän joustavuutta täytäntöönpanovaltion säännöksille

siitä, minkälaista tiedoksiantotapaa asiassa tulee käyttää. Vastaavaan tulkintaan johtaa kohdan kirjaus siitä, että ilmoittaminen tulee tehdä kansallisen lainsäädännön mukaisia menettelyjä noudattaen. Kohdan ei siten voida katsoa edellyttävän uutta kansallista sääntelyä siinä tarkoitetuista henkilöistä tai tavoista, joita tiedoksiannossa tulee noudattaa.

Artiklan 2 kohdan mukaan artiklan 1 kohdan mukaisessa tiedoksiannossa on täsmennettävä päätöksen antaneen viranomaisen nimi ja täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan käytettävissä olevat oikeussuojakeinot. Tiedoksiannossa on täsmennettävä myös ainakin lyhyesti päätöksen syyt. Kohdan kannalta olennainen on seuraavassa käsiteltävä asetuksen 33 artikla oikeussuojakeinoista ja siinä ehdotettavat kansalliset säännökset muutoksenhausta. Tiedoksiannon tulee sisältää päätöksen antaneen viranomaisen nimi, tieto täydennyslain 8 §:n (jäädättämispäätös) tai 12-13 §:n (menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös) mukaisista muutoksenhakua koskevista säännöksistä sekä lyhyesti päätöksen syyt.

Artiklan 3 kohdan mukaan täytäntöönpanoviranomainen voi tarvittaessa pyytää päätöksen antanutta viranomaista suorittamaan artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tehtävät. Kohtaa voidaan pitää sisällöltään riittävän selvänä sovellettavaksi sellaisenaan eikä se edellytä erillistä asiasisältöistä lainsäädäntöä.

33 artikla. *Oikeussuojakeinot jäädättämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa vastaan täytäntöönpanovaltiossa.*

Artiklan 1 kohdan mukaan henkilöillä, joita asia koskee, on oltava käytettävissään tehokkaat oikeussuojakeinot täytäntöönpanovaltiossa asetuksen 7 artiklan mukaista jäädättämispäätöksen ja asetuksen 18 artiklan menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevaa päätöstä vastaan. Oikeutta oikeussuojakeinoihin on käytettävä täytäntöönpanovaltion tuomioistuimessa kyseisen valtion lainsäädännön mukaisesti. Menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten osalta oikeussuojakeinoihin vetoamisella voi olla lykkäävä vaikutus, jos täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä näin säädetään.

Artiklan 1 kohdan sääntelyä vastaava sääntely sisältyy menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten osalta konfiskaatiopuitepäätöksen 9 artiklan 1 kohtaan, jonka mukaan kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat järjestelyt sen varmistamiseksi, että kaikilla asianosaisilla, mukaan lukien vilpittömässä mielessä toimivilla kolmansilla osapuolilla, on oikeuksiensa suojelemiseksi käytettävissään oikeussuojakeinot menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen 7 artiklan mukaista tunnustamista ja täytäntöönpanoa vastaan. Kanne nostetaan täytäntöönpanovaltion tuomioistuimessa ky-

seisen valtion lainsäädännön mukaisesti. Kanteella voi olla lykkäävä vaikutus täytäntöönpanovaltion lainsäädännön nojalla. Erona voidaan pitää lähinnä sitä, että puitepää päätöksessä viitaan asianosaisiin kun taas asetuksessa oikeussuojakeinot koskevat asetuksen 2 artiklan 10 kohdassa määritellyjä henkilöitä, joita asia koskee.

Konfiskaatiopuitepäätöksen perusteella säädetyn menettämisseuraamuslain esitöissä on käsitelty kansallisesti käytössä olevia oikeussuojakeinoja (HE 47/2007 vp s. 30-31). Menettämisseuraamuslakiin on valmistelun perusteella säädetty muutoksenhausta oma 3 lukunsa, jossa on säännökset toimivaltaisesta käräjäoikeudesta, valituksen tekemisestä, asian käsittelystä tuomioistuimessa, muutoksenhausta käräjäoikeuden päätökseen, valituksen vaikutuksesta täytäntöönpanoon ja ilmoitusvelvollisuudesta. Vastaavaa ratkaisua olisi pidettävä myös asetuksen mukaisena. Tiedossa ei ole, että ratkaisussa olisi nähty käytännössä ongelmia nykyisen yhteistyön kannalta. Siksi perustellulta vaikuttaa omaksua tässäkin vastaava sääntelymalli ja ottaa tästä säännökset täydennyslakiin.

Artiklan 1 kohtaa pitkälti vastaava sääntely sisältyy myös jäädyttämispuitepäätöksen 11 artiklan 1 kohtaan. Selkeimpänä erona vaikuttaisi olevan, että jäädyttämispuitepäätöksen mukaisesti muutoksenhaku saattaisi tapahtua myös jäädyttämispäätöksen tehneen valtion tuomioistuimessa kyseisen valtion kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Asetuksen perusteella on kuitenkin selvää, että oikeutta oikeussuojakeinoin on käytettävä nimenomaan täytäntöönpanovaltion tuomioistuimessa kyseisen valtion lainsäädännön mukaisesti. Jäädyttämislaisissa muutoksenhakua koskevat säännökset sisältyvät lain 16-18 §:ään. Vastaavaa ratkaisua olisi pidettävä myös asetuksen mukaisena. Tiedossa ei ole, että ratkaisussa olisi nähty käytännössä ongelmia nykyisen yhteistyön kannalta. Siksi perustellulta vaikuttaa omaksua tässäkin vastaava sääntelymalli ja ottaa tästä säännökset täydennyslakiin.

Artiklan 2 kohdan mukaan jäädyttämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen antamisen aineellisia perusteita ei voida riitauttaa täytäntöönpanovaltion tuomioistuimessa. Näiden osalta olennainen on päätöksen antavan valtion sääntely asiasta. Artiklan 3 kohdan mukaan päätöksen antavan valtion toimivaltaiselle viranomaiselle on ilmoitettava kaikista oikeussuojakeinoista, joihin on vedottu artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Artiklan 2 ja 3 kohdan sääntely on käytännössä identtistä jäädyttämis- ja konfiskaatiopuitepäätösten sisältämän vastaavan sääntelyn kanssa. Artiklan 2 kohdan osalta voidaan huomiota kiinnittää siihen, että lähes vastaava säännös sisältyy myös useisiin muihin vastavuoroista tunnustamista koskeviin EU-säädöksiin. Säännöstä pidetään vastavuoroisen tunnustamisen yleistä lähtökohtaa ilmentävänä. Sen tarkoituksena katsotaan olevan selvittää, ettei täytäntöönpanovaltion tule tutkia koko rikosasiaa

päätäessään täytäntöönpanosta. Täytäntöönpanovaltio voi tutkia, onko sillä velvollisuus panna päätös täytäntöön, mutta se ei voi tutkia väitteitä itse rikokseen liittyen. Tältä osin täytäntöönpanovaltion tulee ohjata henkilö hakemaan muutosta määräyksen antaneessa valtiossa. Koska kyse on aineellista perustetta koskevista oikeussuojakeinoista, säännöksellä tarkoitettaneen lähinnä pääasian käsittelyyn liittyviä oikeussuojakeinoja. Säännöksen sanamuodosta voidaan tulkita, että se ei edellytä, että jäsenvaltio säätäisi uudesta oikeussuojakeinosta, vaan voimassa olevia kansallisia menettelyjä voidaan pitää riittävinä. Kohdan perusteella vaikuttaa perustellulta ottaa täydennyslakiin selventävä säännös, jonka mukaan asiaa käsitellessä ei saada tutkia, onko päätöksen tekemiselle ollut aineellisia edellytyksiä toisessa jäsenvaltiossa.

Artiklan 3 kohdan osalta voidaan vastaavasti huomiota kiinnittää siihen, että lähes vastaava säännös sisältyy myös useisiin muihin vastavuoroista tunnustamista koskeviin EU-säädöksiin. Kohdan mukainen ilmoitusvelvoite on katsottava olevan täytäntöönpanosta toimivaltaisella viranomaisella, eli kansallisesti jäädyttämispäätösten osalta toimivaltaisella syyttäjällä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten osalta Oikeusrekisterikeskuksella. Kohdan voidaan katsoa olevan sisällöltään riittävän selvä sovellettavaksi sellaisenaan eikä se edellytä erillistä asiasisältöistä lainsäädäntöä.

Artiklan 4 kohdan mukaan artikla ei rajoita päätöksen antavassa valtiossa direktiivin 2014/42/EU 8 artiklan mukaisesti sovellettavien suojatoimien ja oikeussuojakeinojen soveltamista. Säännöstä voidaan pitää sisällöltään selventävänä. Suomessa säännöksessä tarkoitettu konfiskaatiodirektiivi on pantu täytäntöön laeilla 356/2017 ja 357/2017. Kansallisen lainsäädännön katsotaan olevan direktiivin ja sen 8 artiklan mukainen. Kohdan ei siten voida katsoa aiheuttavan tarvetta kansallisille lainsäädäntötoimille.

34 artikla. *Korvaukset.*

Artiklan 1 kohdan mukaan, jos täytäntöönpanovaltio on lainsäädäntönsä nojalla vastuussa vahingosta, jonka sille asetuksen 4 artiklan mukaisesti toimitetun jäädyttämispäätöksen tai asetuksen 14 artiklan mukaisesti toimitetun menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano on aiheuttanut jollekin henkilölle, jota asia koskee, päätöksen antavan valtion on korvattava täytäntöönpanovaltiolle vahingonkorvaukset, jotka on maksettu kyseiselle henkilölle. Jos päätöksen antava valtio kuitenkin pystyy osoittamaan täytäntöönpanovaltiolle, että vahinko tai sen osa on aiheutunut yksinomaan täytäntöönpanovaltion menettelystä, päätöksen antavan valtion ja täytäntöönpanovaltion on sovittava keskenään korvattavasta määrästä. Artiklan 2 kohdan mukaan artiklan 1 kohta ei rajoita luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden vahingonkorvausvaatimuksia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön soveltamista.

Artiklan voidaan katsoa olevan sisällöltään riittävän selvä sovellettavaksi sellaisenaan eikä se edellytä erillistä asiasisältöistä lainsäädäntöä.

V LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

Asetuksen V luku sisältää normaalit loppusäännökset.

35 artikla. *Tilastointi.*

Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on säännöllisesti kerättävä asiaa käsitteleviltä viranomaisilta saatuja kattavia tilastotietoja. Niiden on pidettävä näitä tilastotietoja yllä ja lähetettävä ne komissiolle vuosittain. Tilastotiedoissa on oltava direktiivin 2014/42/EU 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi jäsenvaltion toisilta jäsenvaltioilta vastaanottamien sellaisten jäädyttämispäätösten tai menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten lukumäärä, jotka on tunnustettu ja pantu täytäntöön ja joiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta on kieltäydytty. Artiklan 1 kohdassa edellytetyt tilastot tulee olla kansallisesti saatavilla. Oikeusrekisterikeskukselta on saatavissa Suomen toisilta jäsenvaltioilta vastaanottamien sellaisten menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten lukumäärä, jotka on tunnustettu ja pantu täytäntöön ja joiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta on kieltäydytty. Vastaavasti jäädyttämispäätösten osalta toimivaltaisten täytäntöönpanoviranomaisten tulee huolehtia siitä, että vastaavat asetuksen edellyttämät tiedot ovat saatavilla jäädyttämispäätösten osalta joulukuusta 2020 alkaen. Edellä on 2 artiklan 9 alakohdan käsittelyssä todettu täytäntöönpanoviranomaisiksi jäädyttämispäätösten osalta nimettävän Helsingin käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimivat syyttäjät ja lisäksi nykytilaa vastaavasti säädettävän, että erityisestä syystä toimivaltainen syyttäjä voi olla myös muu syyttäjä.

Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle vuosittain myös seuraavat tilastot, jos ne ovat keskitetysti saatavilla kyseisessä jäsenvaltiossa: a) sellaisten tapausten lukumäärä, joissa uhrille on suoritettu korvaus tai palautettu omaisuus, joka on saatu menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tämän asetuksen mukaisesti toteutetun täytäntöönpanon seurauksena; ja b) jäädyttämispäätösten ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten tämän asetuksen mukaisesti toteutetun täytäntöönpanon keskimääräinen kesto. Olennaista kohdassa asetetun veloitteen kannalta on, että vain keskitetysti saatavilla olevat tilastot tulee toimittaa. Kohta ei siten edellytä lainsäädäntömuutoksia. Oikeusrekisterikeskukselta on saatavissa menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten osalta kohdassa pyydetyt tiedot. Jäädyttämispäätösten osalta näitä tietoja ei ole keskitetysti saatavilla eikä niitä siksi tarvitse asetuksen perusteella toimittaa.

36 artikla. *Todistuksen ja lomakkeen muuttaminen.*

Artiklan 1 kohdan mukaan komissiolle siirretään valta antaa asetuksen liitteissä I ja II esitettyjen todistusten muuttamista varten delegoituja säädöksiä asetuksen 37 artiklan mukaisesti. Näiden muutosten on oltava tämän asetuksen mukaisia, eivätkä ne saa vaikuttaa siihen. Artikla ei edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

37 artikla. *Siirretyn säädösvallan käyttäminen.*

Artiklan 1 kohdan mukaan komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat artiklassa säädetyt edellytykset. Artiklan 2 kohdan mukaan komissiolle siirretään 19 päivästä joulukuuta 2020 määräämättömäksi ajaksi asetuksen 36 artiklassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä ja artiklan 3 kohdan mukaan Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa tällaisen säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä, tai jonakin myöhempänä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyYTEEN.

Artiklan 4 kohdan mukaan ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.

Artiklan 5 kohdan mukaan heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Artiklan 6 kohdan mukaan 36 artiklan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaa jatketaan kahdella kuukaudella. Artikla ei edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

38 artikla. *Raportointi ja uudelleentarkastelu.*

Artiklan mukaan komissio esittää Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle viimeistään 20 päivänä joulukuuta 2025 ja sen jälkeen joka viides vuosi kertomuksen asetuksen soveltamisesta, mukaan lukien a) jäsenvaltioiden

mahdollisuudesta antaa tai peruuttaa asetuksen 4 artiklan 2 kohdan ja 14 artiklan 2 kohdan mukaisia ilmoituksia; b) perusoikeuksien kunnioittamisen sekä jäädyttämis- päätösten ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisen tunnustamisen vuorovaikutuksesta; c) jäädytetyn tai menetetyksi tuomitun omaisuuden hallintaa ja luovuttamista sekä uhreille suoritettavia korvauksia ja omaisuuden palauttamista uhreille koskevien 28, 29 ja 30 artiklan soveltamisesta. Artikla ei edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

39 artikla. *Korvattavat säädökset.*

Artiklan mukaan asetuksella korvataan, niiden jäsenvaltioiden kesken, joita asetus sitoo, 19 päivästä joulukuuta 2020 konfiskaatiopuitepäätös 2006/783/YOS sekä jäädyttämispuitepäätös 2003/577/YOS siltä osin kuin on kyse omaisuuden jäädyttämisestä. Lisäksi artiklassa todetaan, että niiden jäsenvaltioiden osalta, joita asetus sitoo, viittauksia puitepäätökseen 2003/577/YOS, siltä osin kuin on kyse omaisuuden jäädyttämisestä, ja viittauksia puitepäätökseen 2006/783/YOS pidetään viittauksina tähän asetukseen.

Asetuksen johdanto-osan 56 ja 57 kappaleen mukaisesti asetus ei sido Irlantia ja Tanskaa. Siten 39 artiklan mukaiset puitepäätökset jäävät voimaan Irlannin ja Tanskan osalta. Tilannetta tarkentaa asetuksen johdanto-osan 52 kappale, jonka mukaan puitepäätöksen 2003/577/YOS säännöksiä, jotka koskevat omaisuuden jäädyttämistä sekä puitepäätöksen 2006/783/YOS säännöksiä olisi edelleen sovellettava niiden jäsenvaltioiden kesken, joita tämä asetus ei sido, mutta myös minkä tahansa jäsenvaltion, jota tämä asetus ei sido, ja minkä tahansa jäsenvaltion, jota tämä asetus sitoo, kesken. Siten mainittujen puitepäätösten säännöksiä tulee edelleen soveltaa esimerkiksi Suomen ja Irlannin välillä. Tästä seuraa, että myöskään mainittujen puitepäätösten soveltamista koskevia jäädyttämislakia ja menettämisseuraamuslakia ei tule kumota. Kumonamisen sijaan vaikuttaa perustellulta muuttaa kyseisiä lakeja vastaamaan asetuksen 39 artiklan mukaista tilannetta. Tässä yhteydessä on syytä huomata, että jäädyttämispuitepäätöksen 2003/577/YOS säännökset on edellä todetun mukaisesti korvattu tutkintamääräysdirektiivillä 2014/41/EU todistusaineiston jäädyttämisen osalta niiden jäsenvaltioiden osalta, joita kyseinen direktiivi sitoo. Panttaessa kyseistä direktiiviä täytäntöön jäädyttämislain 2 §:n 1 momenttiin otettiin säännös, jonka mukaan suhteessa Irlannin tasavaltaan ja Tanskan kuningaskuntaan jäädyttämis päätöksellä tarkoitetaan edelleen myös päätöstä, joka kohdistuu omaisuuteen, jota voitaisiin käyttää todisteena. Perustellulta vaikuttaa, vastaavaa lainsäädäntötekniikkaa käyttäen, muuttaa jäädyttämislakia ja menettämisseuraamuslakia siten, että niiden mukainen sääntely jatkossa koskisi vain yhteistyötä Irlannin ja Tanskan kanssa.

40 artikla. *Siirtymäsäännökset.*

Artiklan 1 kohdan mukaan asetusta sovelletaan jäädyttämistodistuksiin ja menetetyksi tuomitsemista koskeviin todistuksiin, jotka on toimitettu 19 päivänä joulukuuta 2020 tai sen jälkeen. Artiklan 2 kohdan mukaan jäädyttämistodistuksiin ja menetetyksi tuomitsemista koskeviin todistuksiin, jotka on toimitettu ennen 19 päivää joulukuuta 2020, sovelletaan kyseisen päivän jälkeen edelleen puitepäätöksiä 2003/577/YOS ja 2006/783/YOS niiden jäsenvaltioiden kesken, joita tämä asetus sitoo, siihen saakka, että jäädyttämisspätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on pantu lopullisesti täytäntöön. Artiklan mukainen siirtymäsäännös tulee ottaa huomioon täydennyslakia sekä jäädyttämislain ja menettämisseuraamuslain muutoksia koskevissa siirtymäsäännöksissä.

41 artikla. *Voimaantulo.*

Artiklan mukaan asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Sitä sovelletaan 19 päivästä joulukuuta 2020, mutta toimivaltaisten viranomaisten määrittämistä koskevaa asetuksen 24 artiklaa sovelletaan kuitenkin 18 päivästä joulukuuta 2018 lähtien. Artiklassa viitatussa 24 artiklassa on edellä todetulla tavalla kysymys jäsenvaltion velvoitteesta ilmoittaa komissiolle viimeistään 19 päivänä joulukuuta 2020, mitkä asetuksen 2 artiklan 8 ja 9 kohdassa tarkoitetut viranomaiset ovat sen lainsäädännön mukaan toimivaltaisia. Asetuksen 41 artiklan velvoitteen voivan siten katsoa täyttyvän sillä, että komissiolle ilmoitetaan viimeistään 19 päivänä joulukuuta 2020 Suomen lainsäädännön mukaan toimivaltaiset viranomaiset.

2 Lakiehdotusten perustelut

1. Laki jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista Euroopan unionissa koskevaa asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

1 luku

1 § *Soveltamisala*

Pykälään ehdotetaan otettavaksi lain soveltamisalaa koskeva säännös. Asetusta ei saateta voimaan, koska asetusta on jo sellaisenaan voimassa olevaa oikeutta. Tästä syystä ehdotettavalla lailla annettaisiin vain tarpeelliset asetusta täydentävät säännökset.

2 § *Keskusviranomainen*

Pykälän mukaan asetuksen 25 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna keskusviranomaisena toimisi Suomessa oikeusministeriö. Sen tehtävänä olisi avustaa toimivaltaisia viranomaisia jäädyttämispäätöstä tai menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä koskevan todistuksen toimittamiseen liittyvässä yhteydenpidossa. Tarkoituksena sitä vastoin ei ole, että todistukset toimitettaisiin säännönmukaisesti oikeusministeriön välityksellä, vaan lähtökohtana olisi tältä osin toimivaltaisten viranomaisten suora yhteydenpito.

Jos toisen jäsenvaltion viranomainen poikkeuksellisesti lähettäisi jäädyttämispäätöstä tai menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä koskevan todistuksen oikeusministeriölle, oikeusministeriön tulisi toimittaa todistus 5 ja 11 §:ssä tarkoitettulle toimivaltaiselle täytäntöönpanoviranomaiselle ja ilmoittaa siitä määräyksen antaneelle viranomaiselle.

3 § *Kielet ja käännökset*

Pykälässä olisi muihin rikosoikeudellisen yhteistyön säädöksiin täytäntöönpanolakeihin sisältyviä säännöksiä vastaava säännös kielistä ja käännöksistä.

Pykälän 1 momentin mukaan asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu jäädyttämistodistus ja 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus olisi käännettävä jollekin täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle. Jos kyseinen jäsenvaltio on ilmoittanut hyväksyvänsä käännöksen myös muulle kielelle, todistus

voitaisiin kääntää myös mainitulle muulle jäsenvaltion hyväksymälle kielelle. Määräyksen antava viranomainen huolehtisi todistuksen kääntämisestä, jollei muuta sovita. Toisin voitaisiin sopia joko kansallisesti toisen viranomaisen kanssa tai myös täytäntöönpanovaltion viranomaisen kanssa.

Pykälän 2 momentin mukaan asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu jäädyttämistodistus ja 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus olisi toimitettava Suomeen joko suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka siihen olisi liitettävä käännös jollekin näistä kielistä. Toimivaltainen viranomainen voisi hyväksyä myös muulla kuin suomen, ruotsin tai englannin kielellä toimitetun todistuksen, jos hyväksymiselle ei muutoin ole estettä. Säännös vastaa muiden rikosoikeusapua ja vastavuoroista tunnustamista koskevien säädösten täytäntöönpanolakien vastaavia säännöksiä.

2 luku

Jäädyttämispäätöksen antaminen ja täytäntöönpano

4 § *Suomesta annettavan jäädyttämispäätöksen määritelmä*

Pykälässä määriteltäisiin Suomesta toiseen jäsenvaltioon annettava jäädyttämispäätös nykytilaa vastaavasti siten, että Suomen ollessa jäädyttämispäätöksen antava valtio asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa määritellyllä jäädyttämispäätöksellä tarkoitettaisiin pakkokeinolain (806/2011) 6 luvussa tarkoitettua tuomioistuimen määräämää vakuustakavarikkoa, syyttäjän määräämää väliaikaista vakuustakavarikkoa tai 7 luvussa tarkoitettua tuomioistuimen tai syyttäjän määräämää takavarikkoa 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa asioissa. Määritelmän sisällyttämistä lainsäädäntöön puoltavat selkeysyyt.

Edellä 2 artiklaa koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin kuvatuista syistä asetuksen mukaisena ei kuitenkaan ole pidetty muissa jäsenvaltioissa annettavien jäädyttämispäätösten tyhjentävää määrittelyä kansallisessa lainsäädännössä. Tämän sijaan arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota kyseisten päätösten asetuksen mukaisuuteen.

5 § *Toimivaltaiset viranomaiset*

Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin kansallisesti toimivaltaiseksi jäädyttämispäätöksen antavaksi viranomaiseksi Suomessa jäädyttämispäätöksen tehnyt syyttäjä tai tuomioistuin. Tuomioistuin tekisi päätöksen lähettämisestä sen syyttäjän pyynnöstä, joka on toimivaltainen ajamaan syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa.

Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin kansallisesti toimivaltaiseksi täytäntöönpanoviranomaiseksi jäädyttämispäätöksen osalta Suomessa Helsingin käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimiva syyttäjä. Erityisestä syystä toimivaltainen syyttäjä voisi olla myös muu syyttäjä. Esityksessä on siten katsottu nykytilaa vastaavasti perustelluksi keskittää Suomeen saapuvien tässä laissa tarkoitettujen jäädyttämispyyntöjen käsittely vain tietyille syyttäjäille. Kyseinen järjestely mahdollistaa näiden syyttäjien erikoistumisen kyseisessä laissa tarkoitettujen asioiden käsittelyyn. Keskittämisen myötä toisen jäsenvaltion jäädyttämispyyntöjä saapuisi samalle syyttäjälle useammin, jolloin asiantuntemuksen kehittyminen olisi mahdollista. Pääsäännöstä voitaisiin kuitenkin erityisestä syystä poiketa. Käytännössä tällainen erityinen syy voisi olla lähinnä se, että pyyntö saapuisi viikonloppuna tai sellaiseen vuorokaudenaikaan, että asiaa ryhtyisi hoitamaan päivystävä syyttäjä, joka ei olisi Helsingin käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimiva syyttäjä.

6 § *Vastaanotetusta jäädyttämispäätöksestä ilmoittaminen*

Pykälän mukaan toimivaltaisen syyttäjän olisi ilmoitettava vastaanottamastaan jäädyttämispäätöksestä Oikeusrekisterikeskukselle. Tämä olisi perusteltua päätöstä mahdollisesti seuraavan menettämisseuraamuspäätöksen tehokkaan täytäntöönpanon turvaamisen kannalta. Lisäksi toimivaltaisen syyttäjän olisi voimassa olevan jäädyttämislain 9 §:n 3 momentin mukaisesti ennen jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa koskevan päätöksen tekemistä ilmoitettava vastaanottamastaan jäädyttämispäätöksestä keskusrikospoliisille ja Tullille, joiden olisi ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava syyttäjälle tiedossaan olevasta täytäntöönpanon lykkäämisperusteesta.

7 § *Vastaanotetun jäädyttämispäätöksen salassapito, vaitiolovelvollisuus sekä tietojen käyttöä koskevat rajoitukset*

Pykälän 1 momentin mukaan toisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen Suomeen toimittamaan jäädyttämispäätökseen ja sen täytäntöönpanoon Suomessa sovellettaisiin, mitä Suomessa vastaavassa asiassa säädetään salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta ja tiedonsaantioikeudesta.

Pykälän 2 momentin mukaan sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, on noudatettava niitä ehtoja ja menettelyjä, jotka toisen Euroopan unionin jäsenvaltion viranomaisen on asettanut salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta tai tietojen käytön rajoituksista.

Pykälän tarpeellisuutta ja sen kannalta merkityksellistä kansallista lainsäädäntöä on selvitetty edellä 11 artiklan perusteluissa. Säännöksen sisältö vastaa periaatteiltaan voimassa olevan rikosoikeusapulain 27 §:n sekä tutkintamääräyslain 25 §:n sisältöä.

8 § *Valittaminen jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta*

Pykälän 1 momentin mukaan se, jota asia koskee, voisi hakea muutosta toimivaltaisen syyttäjän kyseisen lain ja asetuksen mukaisesti tekemän toisen jäsenvaltion jäädyttämispäätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevaan päätökseen valittamalla Helsingin kärjäoikeuteen. Kärjäoikeuden olisi viivytyksettä otettava asia käsiteltäväksi. Asian käsittelyssä noudatettaisiin muuten soveltuvien osin, mitä pakkokeinolain 3 luvun 1 §:n 2 momentissa ja 7 luvun 15 §:ssä säädetään.

Henkilöllä, jota asia koskee, tarkoitettaisiin asetuksen 2 artiklan 10 kohdan mukaisesti luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jota vastaan jäädyttämispäätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös annetaan, tai luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka omistaa päätöksen kohteena olevan omaisuuden, sekä kolmansia osapuolia, joiden kyseiseen omaisuuteen liittyviä oikeuksia päätös suoraan rajoittaa täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti. Viittauksen pakkokeinolain 3 luvun 1 §:n 2 momenttiin perusteella kärjäoikeus olisi päätösvaltainen myös, kun siinä on yksin puheenjohtaja. Istunto voitaisiin lisäksi pitää muuna aikana ja muussa paikassa kuin yleisen alioikeuden istunnosta säädetään. Viittauksen pakkokeinolain 7 luvun 15 §:ään perusteella noudatettaisiin kyseisessä pykälässä tarkemmin säädettyä takavarikon tai jäljentämisen saattamisesta tuomioistuimen tutkittavaksi.

Esityksessä on katsottu nykytilaa vastaavasti perustelluksi myös tuomioistuinten osalta keskittää asioiden käsittely. Valittu ratkaisu mahdollistaa pykälässä tarkoitettuja asioita koskevan asiantuntemuksen kehittymisen ja sen myötä mahdollisesti asioiden nopeamman ja joustavamman käsittelyn, joka tehostaa toisten jäsenvaltioiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Kärjäoikeuden tulisi ottaa asia viivytyksettä käsiteltäväksi, mutta käsiteltäväksi ottamiselle ei kuitenkaan ehdoteta mitään kiinteää määräaikaa.

Pykälän 2 momentin mukaan, kun jäädyttämispäätös pannaan täytäntöön vakuustakavarikosta säädettyssä järjestyksessä, ulosottomiehen täytäntöönpanotoimista saisi valittaa Helsingin kärjäoikeuteen siinä järjestyksessä kuin ulosottokaareissa säädetään. Säännös merkitsee sitä, että ulosottoviranomaisen täytäntöönpanotoimista tai päätöksistä valitetaan ulosottokaaren 11 luvun mukaisessa järjestyksessä niin kuin vakuustakavarikon täytäntöönpanosta valitetaan vastaavissa kansallisissa tapauksissa. Ulosottovalitus tehtäisiin samaan kärjäoikeuteen, joka olisi toimivaltainen käsittelemään päätöstä hyväksyä toisen jäsenvaltion jäädyttämispäätös täytäntöönpantavaksi Suomessa.

Pykälän 3 momentin mukaan kärjäoikeuden 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista päätöksistä saisi valittaa hovioikeuteen. Kyse olisi asiasta, jota oikeudenkäymiskaaren 25 a luvun säännöksissä ei ole rajattu jatkokäsittelylupajärjestelmän ulkopuolelle, jolloin asian käsittelyyn hovioikeudessa tarvittaisiin jatkokäsittelylupa.

Pykälän 4 momentin mukaan pykälässä tarkoitettu muutoksenhaku ei estäisi jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa.

Pykälä osaltaan täydentäisi asetuksen 33 artiklassa edellytettyä oikeussuojakeinoista ja vastaisi pitkälti jäädyttämislain 16 §:n sääntelyä. Tarkemmin pykälän tarpeellisuutta ja sisältöä on käsitelty edellä 33 artiklan perusteluissa.

9 § *Aineellisten perusteiden tutkiminen*

Pykälässä vahvistettaisiin asetuksen 33 artiklan 2 kohdan mukainen periaate siitä, että Suomessa ei voida tutkia toisen jäsenvaltion oikeusviranomaisen tekemän jäädyttämispäätöksen aineellisia perusteita. Säännöstä on pidettävä vastavuoroisen tunnustamisen yleistä lähtökohtaa ilmentävänä. Tarkoituksena on selventää, ettei täytäntöönpanovaltion tule tutkia koko rikosasiaa päättäessään täytäntöönpanosta. Täytäntöönpanovaltio voi tutkia, onko sillä velvollisuus panna päätös täytäntöön, mutta se ei voi tutkia väitteitä itse rikokseen liittyen.

Tarkemmin pykälän tarpeellisuutta ja sisältöä on käsitelty edellä 33 artiklan perusteluissa.

3 luku

Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen antaminen ja täytäntöönpano

10 § *Toimivaltainen viranomainen*

Pykälässä vahvistettaisiin menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten osalta nykytilaa vastaavasti Oikeusrekisterikeskus toimivaltaiseksi viranomaiseksi sekä päätöksen antavana että täytäntöönpanoviranomaisena.

11 § *Valittaminen menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta*

Pykälän 1 momentin mukaan se, jota asia koskee, voisi hakea muutosta Oikeusrekisterikeskuksen kyseisen lain ja asetuksen mukaisesti tekemän toisen jäsenvaltion lain 1 §:ssä tarkoitetun menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevaan päätökseen valittamalla Pirkanmaan kärjäoikeuteen. Pykälän 2 momentin mukaan kärjäoikeus olisi päätösvaltainen, kun siinä olisi yksin puheenjohtaja.

Henkilöllä, jota asia koskee, tarkoitettaisiin asetuksen 2 artiklan 10 kohdan mukaisesti luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jota vastaan jäädyttämispäätös tai menetetyk-

si tuomitsemista koskeva päätös annetaan, tai luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka omistaa päätöksen kohteena olevan omaisuuden, sekä kolmansia osapuolia, joiden kyseiseen omaisuuteen liittyviä oikeuksia päätös suoraan rajoittaa täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti. Käräjäoikeuden tulisi ottaa asia viivytyksettä käsiteltäväksi, mutta käsiteltäväksi ottamiselle ei kuitenkaan ehdoteta mitään kiinteää määräaika.

Esityksessä on katsottu nykytilaa vastaavasti perustelluksi myös tuomioistuinten osalta keskittää asioiden käsittely. Valittu ratkaisu mahdollistaa pykälässä tarkoitettuja asioita koskevan asiantuntemuksen kehittymisen ja sen myötä mahdollisesti asioiden nopeamman ja joustavamman käsittelyn, joka tehostaa toisten jäsenvaltioiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Käräjäoikeuden tulisi ottaa asia viivytyksettä käsiteltäväksi, mutta käsiteltäväksi ottamiselle ei kuitenkaan ehdoteta mitään kiinteää määräaika.

Pykälä osaltaan täydentäisi asetuksen 33 artiklassa edellytettyä oikeussuojakeinoista ja vastaisi menettämisseuraamuslain 8 §:n sääntelyä. Tarkemmin pykälän tarpeellisuutta ja sisältöä on käsitelty edellä 33 artiklan perusteluissa.

12 § *Valituksen tekeminen*

Pykälässä säädettäisiin valituksen tekemisestä kuten valitusajasta ja sen laskemisesta sekä valituksen sisällöstä ja asian vireille tulosta käräjäoikeudessa. Pykälän 1 momentin mukaan valitus olisi tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä, kun päätöksen kohteena oleva henkilö on hänen läsnä ollessaan toimitetussa ulosmittauksessa taikka muulla tavoin todisteellisesti saanut tiedon Oikeusrekisterikeskuksen päätöksestä. Käytännössä momentissa tarkoitettu tiedoksianto voisi tapahtua monella eri tavalla. Henkilö voisi saada tiedon päätöksestä vasta hänen läsnä ollessaan toimitetussa ulosmittauksessa taikka muulla tavoin todisteellisesti. Päätöksen kohteena olevan henkilön katsottaisiin saaneen tiedon rahamäärään kohdistuvaa menettämisseuraamusta koskevasta päätöksestä myös silloin, kun seuraamuksen suorittaminen olisi Oikeusrekisterikeskuksen lähettämän maksukehotuksen johdosta vapaaehtoisesti aloitettu. Tiedoksisaantiolettama on perusteltu sen vuoksi, että vapaaehtoisen suorittamisen aloittamisen edellytyksenä on nyt käsiteltävissä tapauksissa Oikeusrekisterikeskuksen lähettämä maksukehotus. Mainitun maksukehotuksen sisältö on laaja ja sen myötä henkilö saa tiedon siitä, että Oikeusrekisterikeskus on tehnyt tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan päätöksen toisen jäsenvaltion Suomeen täytäntöönpantavaksi toimittaman menettämisseuraamuksen johdosta. Jos maksukehotus lähetetään, tulisi siihen liittää näissä tapauksissa valitusosoitus.

Pykälän 2 momentin mukaan valittajan olisi valituksessaan ilmoitettava vaatimuksensa ja niiden perusteet sekä se, vaatiiko valittaja asian suullista käsittelyä. Valitta-

jan olisi valituksessaan ilmoitettava myös oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot. Kyseiset tiedot sisältävät muun muassa tuomioistuimen nimen, asianosaisten nimet ja kotipaikat sekä heidän laillisen edustajansa tai asiamiehensä yhteystiedot sekä sen postiosoitteen ja mahdollisen muun osoitteen, johon asiaa koskevat kutsut, kehotukset ja ilmoitukset voidaan lähettää (prosessiosoite). Valituskirjelmä toimitettaisiin Oikeusrekisterikeskukselle.

Pykälän 3 momentin mukaan Oikeusrekisterikeskuksen olisi viipymättä toimitettava valituskirjelmä käräjäoikeuden kansliaan sekä liitettävä siihen jäljennökset kertyneestä asiakirja-aineistosta ja oma lausumansa. Asiakirjoja käräjäoikeudelle toimittaessa olisi ilmoitettava, milloin valituskirjelmä on saapunut. Kyseistä ajankohtaa käytettäisiin sen laskemisessa, onko valitus tehty säädettyssä määräajassa.

Pykälän 4 momentin mukaan valitus tulisi vireille käräjäoikeudessa silloin, kun 3 momentissa tarkoitetut asiakirjat saapuvat sen kansliaan. Käräjäoikeuden olisi viivyttyksittä annettava valittajalle ja Oikeusrekisterikeskukselle tieto mahdollisen istunnon ajasta ja paikasta sekä valittajan poissaolon seurauksista.

Jos valittaja olisi toimittanut valituskirjelmän määräajassa suoraan toimivaltaiseen käräjäoikeuteen, hän ei menettäisi puhevaltaansa.

Pykälä osaltaan täydentäisi asetuksen 33 artiklassa edellytettyä oikeussuojakeinoista. Tarkemmin pykälän tarpeellisuutta ja sisältöä on käsitelty edellä 33 artiklan perusteissa.

13 § *Asian käsittely tuomioistuimessa*

Pykälän 1 momentin mukaan asian käsittelystä olisi soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa säädetään. Tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevassa valitusasiassa ei olisi kysymys rikosasiasta, mutta rikosprosessin periaatteet soveltuisivat siihen paremmin kuin riita-asian oikeudenkäyntiperiaatteet. Valitusasiaa ei käräjäoikeudessa ajaisi virallinen syyttäjä vaan päätöksen kohteena oleva luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Rikosasioiden käsittelyjärjestystä koskevan viittauksen nojalla tulisi soveltuvin osin noudatettavaksi erityisesti mahdollisen istuntokäsittelyn tilanteissa lähinnä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 6, 6 a ja 11 luvun mukainen käsittelyjärjestys. Viittaus koskisi myös asian valmistelua ja mahdollistaisi asiassa esitettyjen vaatimusten täydentämisen ja muunkin valmistelun ennen pääkäsittelyä.

Pykälän 2 momentin mukaan tuomioistuin ei valitusta käsitellessään saisi tutkia, onko menettämisseuraamuksen tuomitsemiselle ollut edellytyksiä toisessa jäsenvaltiossa.

Säännöstä on pidettävä vastavuoroisen tunnustamisen yleistä lähtökohtaa ilmentävänä. Tarkoituksena on selventää, ettei täytäntöönpanovaltion tule tutkia koko rikosasiaa päättäessään täytäntöönpanosta. Täytäntöönpanovaltio voi tutkia, onko sillä velvollisuus panna päätös täytäntöön, mutta se ei voi tutkia väitteitä itse rikokseen liittyen.

Pykälän 3 momentin mukaan asia olisi käsiteltävä istunnossa, jos käräjäoikeus asian tai sen osan selvittämiseksi pitäisi asian istunokäsittelyä tarpeellisenä taikka jos valittaja sitä vaatii, eikä käräjäoikeus pitäisi sitä ilmeisen tarpeettomana. Pääsääntönä olisi valituksen käsitteleminen kirjallisessa menettelyssä. Istunnon järjestämistä valittajan vaatimuksesta huolimatta voitaisiin pitää ilmeisen tarpeettomana esimerkiksi tilanteessa, jossa valittaja väittäisi olevansa syytön rikokseen, johon täytäntöönpanovana oleva seuraamus perustuu. Tällaista asiaa ei voida tutkia täytäntöönpanovaltiossa.

Pykälän 4 momentin mukaan käräjäoikeuden olisi huolehdittava siitä, että asia tulee perusteellisesti käsitellyksi. Tuomioistuimen velvollisuutena olisi siten aktiivisen prosessinjohton keinoin ja tarvittaessa myös omasta aloitteestaan selvittää asiaa ja hankkia siihen liittyvää selvitystä. Tuomioistuin olisi muun muassa oikeutettu omaaloitteisesti hankkimaan näyttöä siinä määrin kuin se katsotaan tarpeelliseksi. Tuomioistuimen aktiivisen roolin tulisi luonnollisesti nojautua asian tasapuolisen ja puolueettoman käsittelyn vaatimukseen.

Pykälän 5 momentin mukaan Oikeusrekisterikeskusta edustavan virkamiehen olisi oltava läsnä käräjäoikeuden istunnossa valitusta käsiteltäessä. Valituksen tekijällä olisi oikeus olla läsnä käräjäoikeuden istunnossa. Asia voitaisiin tutkia ja ratkaista valituksen tekijän poissaolosta huolimatta, jollei käräjäoikeus pitäisi hänen henkilökohtaista kuulemistaan tarpeellisenä ja jos hänet on sellaisella uhalla kutsuttu käräjäoikeuteen.

Tarkemmin pykälän tarpeellisuutta ja sisältöä on käsitelty edellä 33 artiklan perusteissa.

14 § Muutoksenhaku käräjäoikeuden päätökseen

Pykälän 1 momentin mukaan muutosta käräjäoikeuden ratkaisuun haettaisiin hovioikeudelta valittamalla siten kuin oikeudenkäymiskaaressa säädetään. Käytännössä vain asiaa käräjäoikeudessa ajava henkilö eli se, joka on valittanut oikeusrekisterikeskuksen päätöksestä käräjäoikeuteen, voisi valittaa käräjäoikeuden päätöksestä. Oikeusrekisterikeskuksella ei valitusoikeutta olisi, sillä se olisi asiassa vain kuultavana. Kyse olisi asiasta, jota oikeudenkäymiskaaren 25 a luvun säännöksissä ei ole rajattu

jatkokäsittelylupajärjestelmän ulkopuolelle, jolloin asian käsittelyyn hovioikeudessa tarvittaisiin jatkokäsittelylupa.

Pykälän 2 momentin mukaan asian käsittelystä hovioikeudessa ja muutoksenhausta korkeimpaan oikeuteen olisi soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäymiskaaren 26 ja 30 luvussa säädetään. Hovioikeuden olisi valitusasiaa käsiteltäessä varattava Oikeusrekisterikeskukselle tilaisuus tulla kuulluksi valituksen johdosta ja tarvittaessa esittää selvitystä.

15 § *Valituksen vaikutus täytäntöönpanoon*

Pykälän mukaan valitus ei estäisi täytäntöönpanoa, ellei tuomioistuin toisin määräisi. Säännös olisi tarpeen, koska täytäntöönpanon nopea aloittaminen saattaa tietyissä tilanteissa olla tarpeen omaisuuden hävittämisen estämiseksi. Omaisuutta ei kuitenkaan saisi myydä eikä varoja tilittää ennen kuin toisen jäsenvaltion tuomioistuimen päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva päätös on lainvoimainen.

16 § *Ilmoitusvelvollisuus*

Pykälän mukaan tuomioistuimen olisi ilmoitettava päätöksestään Oikeusrekisterikeskukselle. Tiedon saaminen on Oikeusrekisterikeskukselle tärkeää, sillä Oikeusrekisterikeskuksen tehtävänä on huolehtia asiassa tarkoitetun menettämisseuraamuksen mahdollisesta täytäntöönpanosta.

4 luku

Erinäiset säännökset

17 § *Voimaantulo*

Pykälän 1 momentin mukaan laki tulisi voimaan 19 päivänä joulukuuta 2020.

Pykälän 2 momentin mukaan ennen 19 päivänä joulukuuta 2020 toimitettuihin jäädyttämistodistuksiin ja menetetyksi tuomitsemista koskeviin todistuksiin sovellettaisiin lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Momentti täydentää asetuksen 40 artiklan sääntelyä asiasta.

2. Laki rikoslain muuttamisesta

10 luku

Menettämisseuraamuksista

2 § *Hyödyn menettäminen*

Pykälässä ehdotetaan muutettavaksi 7 momenttia, joka koskee tilannetta, jossa vieraassa valtiossa on omaisuutta jäädytettynä tai siihen rinnastettavan toimenpiteen kohteena Suomessa tuomittavan menettämiskaatumuksen turvaamiseksi. Ehdotuksen mukaan sen estämättä, mitä pykälän 6 momentissa säädetään, tuomioistuimen olisi korvaus- tai edunpalautusvaatumuksen esittäjän pyynnöstä ensin ratkaistava menettämiskaatumus, jos vieraassa valtiossa olisi omaisuutta jäädytettynä tai siihen rinnastettavan toimenpiteen kohteena Suomessa tuomittavan menettämiskaatumuksen turvaamiseksi. Jos menettämisseuraamus tuomitaan, tuomioistuimen olisi tällöin myös korvaus- tai edunpalautusvaatumuksen esittäjän pyynnöstä ratkaistava kysymys menetetyksi tuomitun omaisuuden tuomitsemisesta loukatulle vahingonkorvauksena tai edunpalautuksena.

Ehdotuksen perusteluja on käsitelty edellä 30 artiklan käsittelyn yhteydessä. Tarkoituksena olisi varmistaa asianomistajalle tuleva vahingonkorvaus kansainvälisen yhteistyön tilanteissa.

3. Laki omaisuuden ja todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

1 § *Soveltamisala*

Muutoksen perusteella laki koskisi enää yhteistyötä Irlannin tasavallan ja Tanskan kuningaskunnan kanssa. Muutosehdotusta on tarkemmin perusteltu edellä 39 artiklan käsittelyssä.

2 § Määritelmä

Muutoksen perusteella myös lain määritelmäsäännöksessä otettaisiin huomioon, että laki jatkossa koskisi enää yhteistyötä Irlannin tasavallan ja Tanskan kuningaskunnan kanssa.

4. Laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn puitepäättöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäättöksen soveltamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

2 § Soveltamisala

Muutoksen perusteella laki koskisi enää yhteistyötä Irlannin tasavallan ja Tanskan kuningaskunnan kanssa. Muutosehdotusta on tarkemmin perusteltu edellä 39 artiklan käsittelyssä.

3 Voimaantulo

Ehdotettavat lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 19 päivänä joulukuuta 2020, josta päivästä alkaen asetusta sovelletaan.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esityksessä ehdotetaan lainsäädäntömuutoksia, joiden tekemistä edellyttää asetus jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta Euroopan unionissa. Ehdotettu sääntely perustuu Suomea sitoviin kansainvälisiin velvoitteisiin. Tällaisen yhteyden perustuslakivaliokunta on todennut sääntelyn hyväksyttävyyttä tukevaksi seikaksi (esimerkiksi PeVL 38/2012 vp s. 3/I). Toisaalta myös kansainväliset velvoitteet on toteutettava perus- ja ihmisoikeuksia kunnioittavalla tavalla.

Edellä todetun mukaisesti asetuksella korvataan nykyään voimassa olevat puitepäätökset vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin niiden jäsenvaltioiden osalta, joita asetus sitoo. Asetus perustuu pitkälti voimassa olevien puitepäätösten vastaavaan sääntelyyn. Myös kansallisesti noudatettaisiin edelleen pitkälti nykytilaa vastaavia ratkaisuja, jotka tarpeen mukaan vahvistettaisiin asetusta täydentävässä lainsäädännössä. Kansallisesti ei ole nähty perusteita mennä asetuksessa edellytettyä sääntelyä pidemmälle siltäkään osin kuin asetus vaikuttaisi tämän mahdollistavan. Ehdotuksessa on siksi pyritty rajoittumaan niihin muutoksiin, joita asetus edellyttää, mitä voidaan pitää tarpeellisena ja oikeasuhtaisena. Toisaalta on sääntelyn tarkkarajaisuudesta johtuvista syistä ehdotettu sellaista asetusta täydentävää lainsäädäntöä, jota on pidetty tarpeellisena asetuksen oikean soveltamisen kannalta. Tarkoituksena on, että toisessa jäsenvaltiossa määrätyt menettämisseuraamukset saataisiin perittyä yhtä tehokkaasti kuin kotimaiset menettämisseuraamukset.

Keskeisenä erona voimassa olevaan tilanteeseen on, että yhdessä asetuksessa säännellään sekä jäädyttämis- että menettämisseuraamustilanteita kahden erillisen instrumentin sijaan. Lisäksi asetus on voimassa olevien puitepäätösten sijaan suoraan sovellettavaa oikeutta. Viimeksi mainitun seikan merkitystä kansallisesti menettämisseuraamusten osalta kuitenkin vähentää, että niitä koskevan puitepäätöksen säännökset ovat jo nykyäänkin olleet sellaisinaan lakina noudatettavia.

Asetus jossain määrin laajentaa nykyisestä jäsenvaltioiden velvoitteita panna täytäntöön toisissa jäsenvaltioissa annettuja menettämisseuraamus- ja jäädyttämisspäätöksiä. Asetuksella ja siitä aiheutuville muutoksilla parannetaan mahdollisuuksia puuttua rikoshyötyyn rajat ylittävässä yhteistyössä ja saada rikollisella toiminnalla hankittuja varoja tuomituksi valtiolle nykyistä tehokkaammin. Lisäksi niillä parannetaan rikosten asianomistajien asemaa rajat ylittävässä menettelyissä. Vaikka ehdotetussa sääntelyssä asiallisesti annetaan julkisen vallan käyttöä sisältävä tehtävä toisen jäsenvaltion

viranomaisille, ehdotus vaikuttaa kokonaisuutena tarkastellen vain vähäisessä määrin Suomen täysivaltaisuuteen. Kansainvälinen yhteistoiminta rikoksen tutkinnassa, selvittämisessä ja tuomioiden täytäntöönpanossa on omiaan myötävaikuttamaan yhteiskunnan kehittämiseen perustuslain 1 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Menettämisseuraamusta koskevien säännösten osalta olennaista perustuslain kannalta on, että menettämisseuraamusta koskevien säännösten perusteella omaisuus voidaan korvauksetta menettää valtiolle rikoksen johdosta. Ehdotuksia on siksi tarkasteltava perustuslain 15 §:n 1 momentin kannalta. Momentin mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Perustuslakivaliokunta on kuitenkin vakiintuneesti katsonut olevan selvää, ettei perustuslain 15 §:n 1 momentin säännös anna suojaa henkilön rikoksella hankkimalle tai hänen rikolliseen toimintaansa välittömästi liittyvälle omaisuudelle (PeVL 33/2000 vp s. 2/I; ks. myös esim. PeVL 65/2010 vp s. 3/I).

Ehdotuksilla on lisäksi merkitystä perustuslain 21 §:n kannalta, jonka mukaan jokaisella on oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuinten tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Oikeus hakea muutosta on keskeinen osa perustuslain 21 §:ssä turvattua oikeusturvaa. Ehdotuksessa on tältä osin katsottu perustelluksi sisällyttää asetusta täydentävään lakiin nykytilaa vastaavat säännökset oikeudesta muutoksenhakuun asetuksen tarkoittamissa tilanteissa. Vastaavasti on pitäydytty nykytilaa vastaavassa sääntelyssä siltä osin, että rikosoikeudellista erityisasiantuntemusta vaativia tehtäviä keskitettäisiin tiettyihin käräjäoikeuksiin ja tietyn käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimiville syyttäjille. Tarkoituksena on taata paremmin asiassa vaadittavan asiantuntemuksen ja erikoistumisen syntyminen sekä yhdenmukaisen linjan kehittyminen ja parantaa näin ollen oikeusturvaa.

Mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

LAKIEHDOTUKSET

1. Laki jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista Euroopan unionissa koskevaa asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 § *Soveltamisala*

Tässä laissa annetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2018/1805 jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta, jäljempänä asetusta, täydentävät säännökset.

2 § *Keskusviranomainen*

Oikeusministeriö toimii asetuksen 25 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna keskusviranomaisena. Oikeusministeriön tehtävänä on avustaa toimivaltaisia viranomaisia jäädyttämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen toimittamiseen liittyvässä yhteydenpidossa.

3 § *Kielet ja käännökset*

Asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu jäädyttämistodistus ja 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus on käännettävä jollekin täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle tai muulle sen hyväksymälle kielelle. Määräyksen antava viranomainen huolehtii todistuksen kääntämisestä, jollei muuta sovita.

Asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu jäädyttämistodistus ja 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus on toimitettava Suomeen joko suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka siihen on liitettävä käännös jollekin näistä kielistä. Toimivaltainen syyttäjä voi hyväksyä myös muulla kuin suomen, ruotsin tai englannin kielellä toimitetun jäädyttämistodistuksen, jos hyväksymiselle ei muutoin ole estettä. Oikeusrekisterikeskus voi hyväksyä myös muulla kuin suomen, ruotsin tai englannin kielellä toimitetun menetetyksi tuomitsemista koskevan todistuksen, jos hyväksymiselle ei muutoin ole estettä.

2 luku

Jäädyttämispäätöksen antaminen ja täytäntöönpano

4 § *Suomesta annettavan jäädyttämispäätöksen määritelmä*

Suomen ollessa jäädyttämispäätöksen antava valtio asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa määritellyllä jäädyttämispäätöksellä tarkoitetaan pakkokeinolain (806/2011) 6 luvussa tarkoitettua tuomioistuimen määräämää vakuustakavarikkoa, syyttäjän määräämää väliaikaista vakuustakavarikkoa tai 7 luvussa tarkoitettua tuomioistuimen tai syyttäjän määräämää takavarikkoa asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa asioissa.

5 § *Toimivaltaiset viranomaiset*

Asetuksen 2 artiklan 8 kohdan a alakohdassa tarkoitettu päätöksen antava viranomainen on Suomessa jäädyttämispäätöksen tehnyt syyttäjä tai tuomioistuin. Tuomioistuin tekee päätöksen lähettämisestä sen syyttäjän pyynnöstä, joka on toimivaltainen ajamaan syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa.

Asetuksen 2 artiklan 9 kohdassa tarkoitettu täytäntöönpanoviranomainen on Suomessa Helsingin käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimiva syyttäjä. Erityisestä syystä toimivaltainen syyttäjä voi olla myös muu syyttäjä.

6 § *Vastaanotetusta jäädyttämispäätöksestä ilmoittaminen*

Toimivaltaisen syyttäjän on ilmoitettava vastaanottamastaan jäädyttämispäätöksestä Oikeusrekisterikeskukselle. Lisäksi toimivaltaisen syyttäjän on ennen jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa koskevan päätöksen tekemistä ilmoitettava vastaanottamastaan jäädyttämispäätöksestä keskusrikospoliisille ja Tullille, joiden on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava syyttäjälle tiedossaan olevasta täytäntöönpanon lykkäämisperusteesta.

7 § *Vastaanotetun jäädyttämispäätöksen salassapito, vaitiolovelvollisuus sekä tietojen käyttöä koskevat rajoitukset*

Toisen Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen Suomeen toimittamaan jäädyttämispäätökseen ja sen täytäntöönpanoon Suomessa sovelletaan, mitä Suomessa vastaavassa asiassa säädetään salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta ja tiedonsaantioikeudesta.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, on noudatettava niitä ehtoja ja menettelyjä, jotka toisen Euroopan unionin jäsenvaltion viranomaisen on asettanut salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta tai tietojen käytön rajoituksista.

8 § *Valittaminen jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta*

Se, jota asia koskee, voi hakea muutosta toimivaltaisen syyttäjän tämän lain ja asetuksen mukaisesti tekemän toisen jäsenvaltion 1 §:ssä tarkoitetun jäädyttämispäätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevaan päätökseen valittamalla Helsingin kärjäoikeuteen. Kärjäoikeuden on viivytyksettä otettava asia käsiteltäväksi. Asian käsittelyssä noudatetaan muuten soveltuvin osin, mitä pakkokeinolain 3 luvun 1 §:n 2 momentissa ja 7 luvun 15 §:ssä säädetään.

Kun jäädyttämispäätös pannaan täytäntöön vakuustakavarikosta säädettyssä järjestyksessä, ulosottomiehen täytäntöönpanotoimista saa valittaa Helsingin kärjäoikeuteen siinä järjestyksessä kuin ulosottokaareissa säädetään.

Kärjäoikeuden 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista päätöksistä saa valittaa hovioikeuteen.

Tässä pykälässä tarkoitettu muutoksenhaku ei estä jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa.

9 § *Aineellisten perusteiden tutkiminen*

Suomessa ei voida tutkia toisen jäsenvaltion oikeusviranomaisen tekemän jäädyttämispäätöksen aineellisia perusteita.

3 luku

Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen antaminen ja täytäntöönpano

10 § *Toimivaltainen viranomaisen*

Asetuksen 2 artiklan 8 kohdan b alakohdassa tarkoitettu päätöksen antava viranomaisen ja artiklan 9 kohdassa tarkoitettu täytäntöönpanoviranomaisen on menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen osalta Suomessa Oikeusrekisterikeskus.

11 § *Valittaminen menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta*

Se, jota asia koskee, voi hakea muutosta Oikeusrekisterikeskuksen tämän lain ja asetuksen mukaisesti tekemän toisen jäsenvaltion 1 §:ssä tarkoitetun menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevaan päätökseen valittamalla Pirkanmaan kärjäoikeuteen.

Kärjäoikeus on päätösvaltainen, kun siinä on yksin puheenjohtaja.

12 § *Valituksen tekeminen*

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä, kun päätöksen kohteena oleva henkilö on hänen läsnä ollessaan toimitetussa ulosmittauksessa taikka muulla tavoin todisteellisesti saanut tiedon Oikeusrekisterikeskuksen päätöksestä. Päätöksen kohteena olevan henkilön katsotaan saaneen tiedon rahamäärään kohdistuvaa menettämisseuraamusta koskevasta päätöksestä silloin, kun seuraamuksen suorittaminen on Oikeusrekisterikeskuksen lähettämän maksukehotuksen johdosta vapaaehtoisesti aloitettu.

Valittajan on valituksessaan ilmoitettava vaatimuksensa ja niiden perusteet sekä vaatiiiko valittaja asian suullista käsittelyä. Valittajan on valituksessaan ilmoitettava myös oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot. Valituskirjelmä toimitetaan Oikeusrekisterikeskukselle.

Oikeusrekisterikeskuksen on viipymättä toimitettava valituskirjelmä kärjäoikeuden kansliaan sekä liitettävä siihen jäljennökset kertyneestä asiakirja-aineistosta ja oma lausumansa. Asiakirjoja kärjäoikeudelle toimitettaessa on ilmoitettava, milloin valituskirjelmä on saapunut.

Valitus tulee vireille kärjäoikeudessa silloin, kun 3 momentissa tarkoitetut asiakirjat saapuvat sen kansliaan. Kärjäoikeuden on viivytyksettä annettava valittajalle ja Oikeusrekisterikeskukselle tieto mahdollisen istunnon ajasta ja paikasta sekä valittajan poissaolon seurauksista.

Jos valittaja on toimittanut valituskirjelmän määräajassa suoraan toimivaltaiseen kärjäoikeuteen, hän ei menetä puhevaltaansa.

13 § *Asian käsittely tuomioistuimessa*

Asian käsittelystä on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa säädetään.

Tuomioistuin ei valitusta käsitellessään saa tutkia, onko menettämisseuraamuksen tuomitsemiselle ollut edellytyksiä toisessa jäsenvaltiossa.

Asia on käsiteltävä istunnossa, jos kärjäoikeus asian tai sen osan selvittämiseksi pitää asian istunokäsittelyä tarpeellisena taikka jos valittaja sitä vaatii, eikä kärjäoikeus pidä sitä ilmeisen tarpeettomana.

Kärjäoikeuden on huolehdittava siitä, että asia tulee perusteellisesti käsiteltyksi.

Oikeusrekisterikeskusta edustavan virkamiehen on oltava läsnä kärjäoikeuden istunnossa valitusta käsiteltäessä. Valituksen tekijällä on oikeus olla läsnä kärjäoikeuden istunnossa. Asia voidaan tutkia ja ratkaista valituksen tekijän poissaolosta huolimatta, jollei kärjäoikeus pidä hänen henkilökohtaista kuulemistaan tarpeellisena ja jos hänet on sellaisella uhalla kutsuttu kärjäoikeuteen.

14 § *Muutoksenhaku kärjäoikeuden päätökseen*

Muutosta kärjäoikeuden ratkaisuun haetaan hovioikeudelta valittamalla siten kuin oikeudenkäymiskaarissa säädetään.

Asian käsittelystä hovioikeudessa ja muutoksenhausta korkeimpaan oikeuteen on soveltuvien osin voimassa, mitä oikeudenkäymiskaaren 26 ja 30 luvussa säädetään. Hovioikeuden on valitusasiaa käsiteltäessä varattava Oikeusrekisterikeskukselle tilaisuus tulla kuulluksi valituksen johdosta ja tarvittaessa esittää selvitystä.

15 § *Valituksen vaikutus täytäntöönpanoon*

Valitus ei estä täytäntöönpanoa, ellei tuomioistuin toisin määrää. Omaisuutta ei kuitenkaan saa myydä eikä varoja tilittää ennen kuin toisen jäsenvaltion tuomioistuimen päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva päätös on lainvoimainen.

16 § *Ilmoitusvelvollisuus*

Tuomioistuimen on ilmoitettava päätöksestään Oikeusrekisterikeskukselle.

4 luku

Erinäiset säännökset

17 § *Voimaantulo*

Tämä laki tulee voimaan 19 päivänä joulukuuta 2020.

Ennen 19 päivänä joulukuuta 2020 toimitettuihin jäädyttämistodistuksiin ja menetetyksi tuomitsemista koskeviin todistuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2. Laki rikoslain 10 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 10 luvun 2 §:n 7 momentti, sellaisena kuin se on laissa 356/2016, seuraavasti:

10 luku
Menettämisseuraamuksista

2 § *Hyödyn menettäminen*

Sen estämättä, mitä 6 momentissa säädetään, tuomioistuimen on korvaus- tai edunpalautusvaatimuksen esittäjän pyynnöstä ensin ratkaistava menettämiskaava, jos vieraassa valtiossa on omaisuutta jäädytettyä tai siihen rinnastettavan toimenpiteen kohteena Suomessa tuomittavan menettämiskaavan turvaamiseksi. Jos menettämisseuraamus tuomitaan, tuomioistuimen on tällöin myös korvaus- tai edunpalautusvaatimuksen esittäjän pyynnöstä ratkaistava kysymys menetetyksi tuomitun omaisuuden tuomitsemisesta loukatulle vahingonkorvauksena tai edunpalautuksena.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3. Laki omaisuuden ja todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annetun lain (540/2005) 1 § ja 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 2 §:n 1 momentti laissa 433/2017, seuraavasti:

1 § Soveltamisala

Tämän lain mukaisesti pannaan Suomessa täytäntöön omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annetussa neuvoston puitepäätöksessä (2003/577/YOS), jäljempänä puitepäätos, tarkoitettu Irlannin tasavallan ja Tanskan kuningaskunnan oikeusviranomaisen tekemä jäädyttämispäätos tai lähetetään Suomen oikeusviranomaisen tekemä jäädyttämispäätos täytäntöönpantavaksi Irlannin tasavaltaan ja Tanskan kuningaskuntaan.

2 § Määritelmä

Jäädyttämispäätöksellä tarkoitetaan tässä laissa Irlannin tasavallan ja Tanskan kuningaskunnan toimivaltaisen oikeusviranomaisen rikosasiassa tekemää päätöstä, jolla pyritään estämään väliaikaisesti sellaisen omaisuuden tuhoaminen, muuntaminen, liikkuttaminen, siirtäminen tai luovuttaminen, joka voitaisiin tuomita tai on tuomittu menetetyksi taikka jota voitaisiin käyttää todisteena.

Tämä laki tulee voimaan 19 päivänä joulukuuta 2020.

Ennen 19 päivänä joulukuuta 2020 toimitettuihin jäädyttämistodistuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

4. Laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi

tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain (222/2008) 2 §:n 1 momentti, seuraavasti:

2 § *Soveltamisala*

Tämän lain ja puitepäätöksen mukaisesti:

1) pannaan Suomessa täytäntöön puitepäätöksessä tarkoitettu Irlannin tasavallan ja Tanskan kuningaskunnan tuomioistuimen tekemä ja puitepäätöksen mukaisesti lähetetty päätös; sekä

2) lähetetään Suomen tuomioistuimen päätös täytäntöön pantavaksi Irlannin tasavaltaan ja Tanskan kuningaskuntaan.

Tämä laki tulee voimaan 19 päivänä joulukuuta 2020.

Ennen 19 päivänä joulukuuta 2020 toimitettuihin menetetyksi tuomitsemista koskeviin todistuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

RINNAKKAISTEKSTIT

2. Laki rikoslain 10 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 10 luvun 2 §:n 7 momentti, sellaisena kuin se on laissa 356/2016, seuraavasti:

10 luku
Menettämisseuraamuksista

2 §
Hyödyn menettäminen

Voimassa oleva laki

Sen estämättä, mitä 6 momentissa säädetään, tuomioistuimen on korvaus- tai edunpalautusvaatimuksen esittäjän pyynnöstä ratkaistava menettämiskaatus ja siirrettävä korvaus- tai edunpalautusvaatimus käsiteltäväksi riita-asioiden oikeudenkäynnistä säädettyssä järjestyksessä, jos vieraassa valtiossa on omaisuutta jäädytettynä tai siihen rinnastettavan toimenpiteen kohteena Suomessa tuomittavan menettämiskaatimuksen turvaamiseksi. Tuomioistuimen on tällöin myös korvaus- tai edunpalautusvaatimuksen esittäjän pyynnöstä ratkaistava välituomiolla kysymys korvaus- tai edunpalautusvelvollisuudesta.

Ehdotus

Sen estämättä, mitä 6 momentissa säädetään, tuomioistuimen on korvaus- tai edunpalautusvaatimuksen esittäjän pyynnöstä *ensin* ratkaistava menettämiskaatus, jos vieraassa valtiossa on omaisuutta jäädytettynä tai siihen rinnastettavan toimenpiteen kohteena Suomessa tuomittavan menettämiskaatimuksen turvaamiseksi. *Jos menettämisseuraamus tuomitaan*, tuomioistuimen on tällöin myös korvaus- tai edunpalautusvaatimuksen esittäjän pyynnöstä ratkaistava kysymys *menetetyksi tuomitun omaisuuden tuomitsemisesta loukatulle vahingonkorvauksena tai edunpalautuksena*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3. Laki omaisuuden ja todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annetun lain (540/2005) 1 § ja 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 2 §:n 1 momentti laissa 433/2017, seuraavasti:

1 §

Sovellettamisala

Voimassa oleva laki

Tämän lain mukaisesti pannaan Suomessa täytäntöön omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annetussa neuvoston puitepäätöksessä (2003/577/YOS), jäljempänä puitepäätös, tarkoitettu toisen Euroopan unionin jäsenvaltion oikeusviranomaisen tekemä jäädyttämisspätös tai lähetetään Suomen oikeusviranomaisen tekemä jäädyttämisspätös täytäntöönpantavaksi toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon.

Ehdotus

Tämän lain mukaisesti pannaan Suomessa täytäntöön omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annetussa neuvoston puitepäätöksessä (2003/577/YOS), jäljempänä puitepäätös, tarkoitettu *Irlannin tasavallan ja Tanskan kuningaskunnan* oikeusviranomaisen tekemä jäädyttämisspätös tai lähetetään Suomen oikeusviranomaisen tekemä jäädyttämisspätös täytäntöönpantavaksi *Irlannin tasavaltaan ja Tanskan kuningaskuntaan*.

2 §

Määritelmä

Voimassa oleva laki

Jäädyttämisspätöksellä tarkoitetaan Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaisen oikeusviranomaisen rikosasiassa tekemää päätöstä, jolla pyritään estämään väliaikaisesti sellaisen omaisuuden tuhoaminen, muuntaminen, liikuttaminen, siirtäminen tai luovuttaminen, joka voitaisiin tuomita tai on tuomittu menetetyksi. Suhteessa Irlannin tasavaltaan ja Tanskan kuningaskuntaan jäädyttämisspätöksellä tarkoitetaan lisäksi päätöstä, joka kohdistuu omaisuuteen, jota voitaisiin käyttää todisteena.

Ehdotus

Jäädäyttämispäätöksellä tarkoitetaan *tässä laissa Irlannin tasavallan ja Tanskan kuningaskunnan* toimivaltaisen oikeusviranomaisen rikosasiassa tekemää päätöstä, jolla pyritään estämään väliaikaisesti sellaisen omaisuuden tuhoaminen, muuntaminen, liikkuttaminen, siirtäminen tai luovuttaminen, joka voitaisiin tuomita tai on tuomittu menetetyksi *taikka jota voitaisiin käyttää todisteena*.

Tämä laki tulee voimaan 19 päivänä joulukuuta 2020.

Ennen 19 päivänä joulukuuta 2020 toimitettuihin jäädäyttämistodistuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

4. Laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain (222/2008) 2 §:n 1 momentti, seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Voimassa oleva laki

Tämän lain ja puitepäätöksen mukaisesti:

- 1) pannaan Suomessa täytäntöön puitepäätöksessä tarkoitettu toisen Euroopan unionin jäsenvaltion tuomioistuimen tekemä ja puitepäätöksen mukaisesti lähettämä päätös; sekä
- 2) lähetetään Suomen tuomioistuimen päätös täytäntöön pantavaksi toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon.

Ehdotus

Tämän lain ja puitepäättöksen mukaisesti:

- 1) pannaan Suomessa täytäntöön puitepäättöksessä tarkoitettu *Irlannin tasavallan ja Tanskan kuningaskunnan* tuomioistuimen tekemä ja puitepäättöksen mukaisesti lähetetty päätös; sekä
- 2) lähetetään Suomen tuomioistuimen päätös täytäntöön pantavaksi *Irlannin tasavallan ja Tanskan kuningaskuntaan*.

Tämä laki tulee voimaan 19 päivänä joulukuuta 2020.

Ennen 19 päivänä joulukuuta 2020 toimitettuihin menetetyksi tuomitsemista koskeviin todistuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

LAGFÖRSLAG

1. Lag om lagstiftning som kompletterar Europeiska unionens förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande, nedan förordningen.

2 §

Central myndighet

Justitieministeriet är den centrala myndighet som avses i artikel 25.2 i förordningen. Justitieministeriets uppgift är att bistå de behöriga myndigheterna vid kommunikation som rör översändandet av beslut om frysning och beslut om förverkande.

3 §

Språk och översättningar

Ett intyg om frysning enligt artikel 6.1 i förordningen och ett intyg om förverkande enligt artikel 17.1 i förordningen ska översättas till ett officiellt språk i den verkställande staten eller till ett annat språk som den godtar. Den utfärdande myndigheten ska se till att intyget översätts, om inget annat överenskoms.

Ett intyg om frysning enligt artikel 6.1 i förordningen och ett intyg om förverkande enligt artikel 17.1 i förordningen ska översändas till Finland på finska, svenska eller engelska eller så ska intyget åtföljas av en översättning till något av dessa språk. Den behöriga åklagaren kan också godta ett intyg om frysning på något annat språk än finska, svenska eller engelska, om det inte finns något annat hinder för godtagandet. Rättsregistercentralen kan också godta ett intyg om förverkande på något annat språk än finska, svenska eller engelska, om det inte finns något annat hinder för godtagandet.

2 kap.

Utfärdande och verkställighet av beslut om frysning

4 §

Definition av beslut som frysning som utfärdas i Finland

När Finland är den stat där ett beslut av frysning utfärdas avses med beslut om frysning som definieras i artikel 2.1 i förordningen en domstols beslut om kvarstad enligt 6 kap. i tvångsmedelslagen (806/2011), en åklagares beslut om tillfällig kvarstad enligt 6 kap. i den lagen och en domstols eller åklagares beslut om beslag enligt 7 kap. i samma lag i ärenden som avses i artikel 2.1 i förordningen.

5 §

Behöriga myndigheter

I Finland är den åklagare eller domstol som har fattat beslutet om frysning den utfärdande myndighet som avses i artikel 2.8 a i förordningen. Domstolen fattar beslutet om översändande på begäran av den åklagare som är behörig att utföra åtal i det aktuella brottmålet.

I Finland är en åklagare inom Helsingfors tingsrätts domkrets den verkställande myndighet som avses i artikel 2.9 i förordningen. Av särskilda skäl kan också någon annan åklagare vara behörig åklagare.

6 §

Underrättelse om ett mottaget beslut om frysning

Den behöriga åklagaren ska meddela Rättsregistercentralen att ett beslut om frysning har inkommit. Innan den behöriga åklagaren beslutar huruvida ett beslut om frysning ska verkställas ska åklagaren dessutom meddela centralkriminalpolisen och Tullen att beslutet om frysning har inkommit, och de ska utan ogrundat dröjsmål underrätta åklagaren om förekomsten av en sådan grund för att skjuta upp verkställigheten som de känner till.

7 §

Sekretess och tystnadsplikt i fråga om ett mottaget beslut om frysning och begränsningar som gäller användning av uppgifterna i beslutet

På ett beslut om frysning som en behörig myndighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen översänt till Finland och på verkställigheten av beslutet i Finland tillämpas vad som föreskrivs om sekretess, tystnadsplikt och rätt till information i fråga om motsvarande ärenden.

Utöver det som föreskrivs i 1 mom. ska de villkor och förfaranden iakttas som myndigheten i en annan medlemsstat i Europeiska unionen har angett för sekretess, tystnadsplikt eller begränsningar av användningen av uppgifter.

8 §

Överklagande av verkställighet av beslut om frysning

Den som ärendet avser får söka ändring i ett beslut om den behöriga åklagaren i enlighet med denna lag och förordningen har fattat om erkännande och verkställighet av ett beslut om frysning enligt 1 § från en annan medlemsstat genom besvär hos Helsingfors tingsrätt. Tingsrätten ska utan dröjsmål ta upp ärendet till behandling. Vid handläggningen av ärendet iakttas i övrigt i tillämpliga delar 3 kap. 1 § 2 mom. och 7 kap. 15 § i tvångsmedelslagen.

När ett beslut om frysning verkställs i den ordning som föreskrivs för kvarstad, får besvär anföras över utsökningsmannens verkställighetsåtgärder hos Helsingfors tingsrätt i den ordning som föreskrivs i utsökningsbalken.

Beslut av tingsrätten enligt 1 och 2 mom. får överklagas hos hovrätten.

Överklagande enligt denna paragraf hindrar inte verkställighet av beslutet om frysning.

9 §

Prövning av materiella grunder

De materiella grunderna för ett beslut om frysning som utfärdats av en rättslig myndighet i en annan medlemsstat får inte prövas i Finland.

3 kap.

Utfärdande och verkställighet av beslut om förverkande

10 §

Behörig myndighet

I Finland är Rättsregistercentralen den utfärdande myndighet som avses i artikel 2.8 b i förordningen och den verkställande myndighet som avses i artikel 2.9 i förordningen i fråga om beslut om förverkande.

11 §

Överklagande av verkställighet av beslut om förverkande

Den som ärendet avser får söka ändring i ett beslut som Rättsregistercentralen i enlighet med denna lag och förordningen har fattat om erkännande och verkställighet av ett beslut om förverkande enligt 1 § från en annan medlemsstat genom besvär hos Birkalands tingsrätt.

Tingsrätten är domför med ordföranden ensam.

12 §

Anförande av besvär

Besvär ska anföras skriftligen inom 30 dagar efter det att den som beslutet gäller vid utmätning som skett i dennes närvaro eller på något annat sätt bevisligen har fått del av Rättsregistercentralens beslut. Delfåendet av ett beslut om en förverkandepåföljd som avser ett penningbelopp anses ha skett när betalningen av påföljden frivilligt har inletts med anledning av Rättsregistercentralens betalningsuppsmaning.

I besvären ska den som söker ändring uppge sina yrkanden och grunderna för dem samt om ändringssökanden yrkar på muntlig behandling av ärendet. I besvären ska även lämnas de uppgifter som avses i 5 kap. 2 § 2 mom. i rättegångsbalken. Besvärsskriften ska tillställas Rättsregistercentralen.

Rättsregistercentralen ska utan dröjsmål sända besvärsskriften till tingsrättens kansli och bifoga kopior av handlingarna i ärendet och sitt eget utlåtande. När handlingarna sänds till tingsrätten ska det uppges när besvärsskriften har anlänt.

Besvären blir anhängiga vid tingsrätten när de handlingar som avses i 3 mom. anländer till dess kansli. Tingsrätten ska utan dröjsmål informera ändringssökanden och

Rättsregistercentralen om tid och plats för ett eventuellt sammanträde samt om följ-
derna av ändringssökandens utevaro.

En ändringssökande som inom föreskriven tid har gett in besvärsskriften direkt till den
behöriga tingsrätten förlorar inte sin talan.

13 §

Behandlingen av ett ärende i domstol

I fråga om behandlingen av ett ärende gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs om
rättegång i brottmål.

Vid behandlingen av besvären får domstolen inte pröva om det har funnits förutsätt-
ningar för att döma ut förverkandepåföljden i den andra medlemsstaten.

Ett ärende ska behandlas vid sammanträde, om tingsrätten anser att utredningen av
ärendet eller en del av det kräver det eller om ändringssökanden yrkar på behandling
vid sammanträde och tingsrätten inte anser det vara uppenbart onödigt.

Tingsrätten ska se till att ärendet blir grundligt behandlat.

En tjänsteman som företräder Rättsregistercentralen ska närvara vid tingsrättens
sammanträde när besvären behandlas. Den som söker ändring har rätt att närvara vid
sammanträdet. Ärendet kan prövas och avgöras trots ändringssökandens utevaro, om
inte tingsrätten anser det nödvändigt att höra ändringssökanden personligen och om
denne har kallats till domstolen vid äventyr av sådan påföljd.

14 §

Sökande av ändring i tingsrättens beslut

Tingsrättens avgörande får överklagas hos hovrätten i enlighet med vad som före-
skrivs i rättegångsbalken.

I fråga om behandlingen av besvärärendet i hovrätten och sökande av ändring hos
högsta domstolen gäller i tillämpliga delar 26 och 30 kap. i rättegångsbalken. När hov-
rätten behandlar ett besvärärende ska Rättsregistercentralen ges tillfälle att bli hörd
med anledning av besvären och vid behov lägga fram utredning.

15 §

Hur besvär inverkar på verkställigheten

Besvär utgör inget hinder för verkställighet, om inte domstolen bestämmer annorlunda. Egendom får dock inte säljas eller medlen redovisas förrän beslutet om att erkänna och verkställa ett beslut som fattats av en domstol i en annan medlemsstat har vunnit laga kraft.

16 §

Anmälningsskyldighet

Domstolen ska underrätta Rättsregistercentralen om sitt beslut.

4 kap.

Särskilda bestämmelser

17 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 19 december 2020.

På intyg om frysning och intyg om förverkande som har översänts före den 19 december 2020 tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2. Lag om ändring av 10 kap. 2 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 10 kap. 2 § 7 mom.,
sådant det lyder i lag 356/2016, som följer:

10 kap.

Om förverkandepåföljder

2 §

Förverkande av vinning

Trots bestämmelserna i 6 mom. ska domstolen på begäran av den som framställt ett yrkande på skadestånd eller återbäring av obehörig vinst först avgöra yrkandet på för-

verkande, om egendom har frysts eller är föremål för en jämställbar åtgärd i en främmande stat i syfte att trygga ett yrkande på förverkande som döms ut i Finland. Om förverkandepåföljden döms ut, ska domstolen då också på begäran av den som framställt yrkandet på skadestånd eller återbäring av obehörig vinst avgöra frågan om den förverkande egendomen ska tilldömas den kränkta i form av skadestånd eller återbäring av obehörig vinst.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3. Lag om ändring av 1 och 2 § i lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningensbeslut av egendom eller bevismaterial

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningensbeslut av egendom eller bevismaterial (540/2005) 1 § och 2 § 1 mom., av dem 2 § 1 mom. sådant det lyder i lag 433/2017, som följer:

1 §

Tillämpningsområde

I enlighet med denna lag verkställs i Finland sådana av en rättslig myndighet i republiken Irland och Konungariket Danmark utfärdade frysningensbeslut som avses i rådets rambeslut om verkställighet i Europeiska unionen av frysningensbeslut av egendom eller bevismaterial (2003/577/RIF), nedan rambeslutet, eller översänds en finsk rättslig myndighets frysningensbeslut till republiken Irland och Konungariket Danmark för verkställighet.

2 §

Definition

Med *frysningensbeslut* avses ett beslut som utfärdats i ett brottmål av en behörig rättslig myndighet i republiken Irland och Konungariket Danmark i syfte att tillfälligt förhindra förstöring, omvandling, flyttning, överföring eller överlåtelse av sådan egendom som kan omfattas av förverkande, har förverkats eller kan utgöra bevismaterial.

Denna lag träder i kraft den 19 december 2020.

På intyg om frysning som har översänts före den 19 december 2020 tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

4. Lag om ändring av 2 § i lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande och om tillämpning av rambeslutet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande och om tillämpning av rambeslutet (222/2008) 2 § 1 mom., som följer:

2 §

Tillämpningsområde

I enlighet med denna lag och rambeslutet

- 1) verkställs i Finland sådana beslut av en domstol i republiken Irland och Konungariket Danmark som avses i rambeslutet och som översänts i enlighet med rambeslutet, samt
- 2) översänds en finsk domstols beslut till republiken Irland och Konungariket Danmark för verkställighet.

Denna lag träder i kraft den 19 december 2020.

På intyg om förverkande som har översänts före den 19 december 2020 tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

I

(Lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset)

ASETUKSET

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2018/1805,

annettu 14 päivänä marraskuuta 2018,

jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 82 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

noudattavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä ⁽¹⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Unioni on asettanut tavoitteekseen pitää yllä ja kehittää vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta.
- (2) Oikeudellinen yhteistyö unionissa rikosoikeuden alalla perustuu tuomioistuinten tuomioiden ja oikeusviranomaisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen, jota on Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 pidetyn Eurooppa-neuvoston kokouksen jälkeen yleisesti pidetty rikosoikeudellisen yhteistyön kulmakivenä unionissa.
- (3) Rikoksentekevälaineiden ja rikosshyödyn jäädyttäminen ja menetetyksi tuomitseminen ovat tehokkaimpia keinoja torjua rikollisuutta. Unioni on sitoutunut tehostamaan rikollisten varojen tunnistamista, menetetyksi tuomitsemista ja uudelleenkäyttöä Tukholman ohjelman ”Avoin ja turvallinen Eurooppa kansalaisia ja heidän suojeluun varten” ⁽²⁾ mukaisesti.
- (4) Koska rikollisuus on usein rajat ylittävää, tehokas rajat ylittävä yhteistyö on olennaisen tärkeää, jotta rikoksentekevälaineet ja rikosshyöty voidaan jäädyttää ja tuomita menetetyiksi.
- (5) Jäädyttämispäätösten ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista koskevan unionin nykyisen oikeuskehityksen muodostavat neuvoston puitepäätökset 2003/577/YOS ⁽³⁾ ja 2006/783/YOS ⁽⁴⁾.
- (6) Komission kertomukset puitepäätösten 2003/577/YOS ja 2006/783/YOS täytäntöönpanosta osoittavat, että jäädyttämispäätösten ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista koskeva nykyinen järjestelmä ei ole täysin toimiva. Näiden puitepäätösten täytäntöönpano ja soveltaminen jäsenvaltioissa ei ole yhdenmukaista, minkä vuoksi vastavuoroinen tunnustaminen on riittämätöntä ja rajat ylittävä yhteistyö epätydyttävää.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 4. lokakuuta 2018 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä) ja neuvoston päätös, tehty 6. marraskuuta 2018.

⁽²⁾ EUVL C 115, 4.5.2010, s. 1.

⁽³⁾ Neuvoston puitepäätös 2003/577/YOS, tehty 22 päivänä heinäkuuta 2003, omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa (EUVL L 196, 2.8.2003, s. 45).

⁽⁴⁾ Neuvoston puitepäätös 2006/783/YOS, tehty 6 päivänä lokakuuta 2006, vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin (EUVL L 328, 24.11.2006, s. 59).

- (7) Jäädättämispäätösten ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista koskeva unionin oikeuskehys ei ole pysynyt unionin ja kansallisten lainsäädäntöjen viimeaikaisen kehityksen tasalla. Erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/42/EU⁽¹⁾ vahvistetaan omaisuuden jäädättämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevat vähimmäissäännöt. Nämä vähimmäissäännöt koskevat rikosshyödyn ja rikosentekovälineiden menetetyksi tuomitsemista, myös siinä tapauksessa, että epäilty tai syytetty on sairas tai paennut, kun rikoksen vuoksi on jo aloitettu rikosoikeudellinen menettely, laajennettua menetetyksi tuomitsemista ja kolmansille osapuolille siirrettyjen varojen menetetyksi tuomitsemista. Nämä vähimmäissäännöt koskevat myös omaisuuden jäädättämistä sen mahdollista myöhempää menetetyksi tuomitsemista varten. Kyseisessä direktiivissä säädetyt jäädättämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien toimenpiteiden olisi kuuluttava myös vastavuoroista tunnustamista koskevan oikeuskehysten piiriin.
- (8) Euroopan parlamentti ja neuvosto totesivat direktiivin 2014/42/EU hyväksymisen yhteydessä annetussa lausumassa, että toimiva jäädättämisen ja menetetyksi tuomitsemisen järjestelmä unionissa liittyy erottamattomasti hyvin toimivaan jäädättämispäätösten ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroiseen tunnustamiseen. Ottaen huomioon tarpeen luoda unioniin rikosentekovälineiden ja rikosshyödyn jäädättämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskeva kattava järjestelmä Euroopan parlamentti ja neuvosto pyysivät komissiota esittämään jäädättämispäätösten ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista koskevan säädösehdotuksen.
- (9) Komissio katsoi 28 päivänä huhtikuuta 2015 antamassaan tiedonannossa ”Euroopan turvallisuusagenda”, että rikosasioissa tehtävä oikeudellinen yhteistyö perustuu tehokkaisiin rajat ylittäviin välineisiin ja että tuomioiden ja oikeudellisten päätösten vastavuoroinen tunnustaminen on turvallisuuskehysten keskeinen osatekijä. Komissio myös muistutti, että jäädättämispäätösten ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista olisi parannettava.
- (10) Komissio antoi 2 päivänä helmikuuta 2016 tiedonannon ”Toimintasuunnitelma terrorismin rahoituksen torjunnan vahvistamiseksi”, jossa se korosti tarvetta varmistaa, että terrorismia rahoittavat rikolliset menettävät varansa. Komissio totesi, että terrorismia rahoittavan järjestäytyneen rikollistoiminnan kitkemiseksi on tärkeää, että rikolliset menettävät rikosshyödyn. Tätä varten komissio totesi, että on tarpeen varmistaa, että kaiken tyyppiset päätökset, joilla varoja jäädätetään ja tuomitaan menetetyksi, pannaan täytäntöön mahdollisimman laajasti koko unionin alueella soveltamalla vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta.
- (11) Jotta voitaisiin varmistaa jäädättämispäätösten ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten tehokas vastavuoroinen tunnustaminen, tällaisten päätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevat säännöt olisi vahvistettava oikeudellisesti sitovalla ja sellaisenaan sovellettavalla unionin säädöksellä.
- (12) On tärkeää helpottaa omaisuuden jäädättämispäätösten ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista ja täytäntöönpanoa vahvistamalla säännöt, joilla jäsenvaltiot velvoitetaan tunnustamaan ilman muita muodollisuuksia toisen jäsenvaltion rikosoikeudellisissa menettelyissä antamat jäädättämispäätökset ja menetetyksi tuomitsemista koskevat päätökset ja panemaan ne täytäntöön omalla alueellaan.
- (13) Tätä asetusta olisi sovellettava kaikkiin jäädättämispäätöksiin ja kaikkiin menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin, jotka on annettu rikosoikeudellisissa menettelyissä. ”Rikosoikeudellinen menettely” on autonominen käsite unionin lainsäädännössä, sellaisena kuin Euroopan unionin tuomioistuin sitä tulkitsee, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön soveltamista. Ilmaisun tulisi näin ollen kattaa kaiken tyyppiset rikokseen liittyvien menettelyjen seurauksena annetut jäädättämispäätökset ja menetetyksi tuomitsemista koskevat päätökset, ei vain direktiivin 2014/42/EU soveltamisalaan kuuluvia päätöksiä. Se kattaa myös muun tyyppiset päätökset, jotka on annettu ilman lopullista tuomiota. Vaikka tällaisia päätöksiä ei mahdollisesti tunneta jäsenvaltion oikeusjärjestelmässä, asianomaisen jäsenvaltion olisi voitava tunnustaa ja panna täytäntöön tällainen päätös, joka on jonkin toisen jäsenvaltion antama. Rikosoikeudellinen menettely voi kattaa myös poliisin ja muiden lainvalvontaviranomaisen suorittamat rikostutkinnat. Yksityisoikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä annettujen jäädättämispäätösten ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten ei olisi kuuluttava tämän asetuksen soveltamisalaan.
- (14) Tämän asetuksen olisi katettava sekä sellaiset jäädättämispäätökset ja menetetyksi tuomitsemista koskevat päätökset, jotka liittyvät direktiivin 2014/42/EU soveltamisalaan kuuluviin rikoksiin, että muihin rikoksiin liittyvät jäädättämispäätökset ja menetetyksi tuomitsemista koskevat päätökset. Tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvia rikoksia ei sen vuoksi pitäisi rajoittaa ainoastaan erityisen vakaviin rajatylittäviin rikoksiin, koska Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 82 artiklassa ei edellytetä, että rikosasioissa annettujen tuomioiden vastavuoroista tunnustamista koskevien sääntöjen ja menettelyjen vahvistamista koskevissa toimenpiteissä sovellettaisiin tällaista rajoitusta.

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/42/EU, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014, rikosentekovälineiden ja rikosshyödyn jäädättämistä ja menetetyksi tuomitsemista Euroopan unionissa (EUVL L 127, 29.4.2014, s. 39).

- (15) Oikeuden päätösten vastavuoroiseen tunnustamiseen ja välittömään täytäntöönpanoon perustuva jäsenvaltioiden välinen yhteistyö edellyttää luottamusta siihen, että tunnustettavat ja täytäntöön pantavat päätökset tehdään aina laillisuus-, toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita noudattaen. Tällainen yhteistyö edellyttää myös sitä, että niiden henkilöiden oikeudet turvataan, joihin jäädyttämispäätökset ja menetetyksi tuomitsemista koskevat päätökset vaikuttavat. Nämä henkilöt voivat olla luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, mukaan lukien henkilöt, joita vastaan jäädyttämispäätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on annettu, tai henkilöt, jotka omistavat päätöksen kohteena olevan omaisuuden, sekä kaikki kolmannet osapuolet, joiden kyseiseen omaisuuteen liittyviä oikeuksia päätös suoraan rajoittaa, myös vilpittömässä mielessä toimineet kolmannet osapuolet. Siitä, rajoittaako jäädyttämispäätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös suoraan näiden kolmansien osapuolten oikeuksia, olisi päätettävä täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti.
- (16) Tämä asetus ei vaikuta velvoitteeseen kunnioittaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia ja oikeudellisia periaatteita.
- (17) Tässä asetuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjassa sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä eurooppalaisessa yleissopimuksessa, jäljempänä 'Euroopan ihmisoikeussopimus', tunnustetut periaatteet. Tähän sisältyy periaate, että kaikenlainen sukupuoleen, rotuun tai etniseen alkuperään, uskontoon, seksuaaliseen suuntautumiseen, kansalaisuuteen, kieleen tai poliittisiin mielipiteisiin taikka vammaisuuteen perustuva syrjintä on kiellettävä. Tätä asetusta olisi sovellettava näiden oikeuksien ja periaatteiden mukaisesti.
- (18) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveissä 2010/64/EU ⁽¹⁾, 2012/13/EU ⁽²⁾, 2013/48/EU ⁽³⁾, (EU) 2016/343 ⁽⁴⁾, (EU) 2016/800 ⁽⁵⁾ ja (EU) 2016/1919 ⁽⁶⁾ säädettyjä prosessuaalisia oikeuksia olisi sovellettava kyseisten direktiivien soveltamisalalla tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluviin rikosoikeudellisiin menettelyihin niiden jäsenvaltioiden osalta, joita nämä direktiivit sitovat. Perusoikeuskirjan mukaisia suojaotoimia olisi joka tapauksessa sovellettava kaikkiin tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluviin menettelyihin. Erityisesti perusoikeuskirjassa säädettyjä rikosoikeudellisen menettelyn olennaisia suojaotoimia olisi sovellettava menettelyihin, jotka eivät ole rikosoikeudellisia menettelyjä mutta jotka kuuluvat tämän asetuksen soveltamisalaan.
- (19) Jäädyttämispäätösten ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten lähettämistä, tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevien sääntöjen avulla olisi varmistettava rikollisten varojen takaisinperintään liittyvien menettelyjen tehokkuus, ja samalla on kunnioitettava perusoikeuksia.
- (20) Kaksoisrangaistavuutta arvioitaessa täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen olisi tarkistettava, olisivatko kyseisen rikoksen perustana olevat tosiseikat, sellaisina kuin ne käyvät ilmi päätöksen antavan valtion toimivaltaisen viranomaisen toimittamasta jäädyttämistodistuksesta tai menetetyksi tuomitsemista koskevasta todistuksesta, itsessään rangaistavia täytäntöönpanovaltiossa, jos ne olisivat olleet olemassa kyseisessä valtiossa päätöksen tunnustamishetkellä.
- (21) Päätöksen antavan viranomaisen olisi varmistettava jäädyttämispäätöstä tai menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä antaessaan, että tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatteita noudatetaan. Tämän asetuksen nojalla jäädyttämispäätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös olisi annettava ja lähetettävä toisen jäsenvaltion täytäntöönpanoviranomaiselle ainoastaan silloin, jos se olisi voitu antaa ja jos sitä olisi voitu käyttää yksinomaan kansallisessa tapauksessa. Päätöksen antavan viranomaisen olisi vastattava näiden päätösten tarpeellisuuden ja oikeasuhteisuuden arvioinnista kussakin tapauksessa, koska jäädyttämispäätösten tai menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa ei saisi evätä muilla kuin tässä asetuksessa säädettyillä perusteilla.
- (22) Joissain tapauksissa jäädyttämispäätöksen voi antaa päätöksen antavan valtion nimeämä viranomainen, jolla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti rikosasioissa toimivalta panna jäädyttämispäätös täytäntöön tai valvoa sen täytäntöönpanoa kansallisen lainsäädännön mukaisesti, ja joka ei ole tuomari, tuomioistuimien tai yleinen syyttäjä. Tällaisissa tapauksissa tuomarin, tuomioistuimen tai yleisen syyttäjän on vahvistettava jäädyttämispäätös ennen kuin se toimitetaan täytäntöönpanoviranomaiselle.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/64/EU, annettu 20 päivänä lokakuuta 2010, oikeudesta tulkkaukseen ja käännöksiin rikosoikeudellisissa menettelyissä (EUVL L 280, 26.10.2010, s. 1).

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/13/EU, annettu 22 päivänä toukokuuta 2012, tiedonsaantioikeudesta rikosoikeudellisissa menettelyissä (EUVL L 142, 1.6.2012, s. 1).

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/48/EU, annettu 22 päivänä lokakuuta 2013, oikeudesta käyttää avustajaa rikosoikeudellisissa menettelyissä ja eurooppalaista pidätysmääräystä koskevista menettelyistä sekä oikeudesta saada tieto vapaudenmenetyksestä ilmoitetuksi kolmannelle osapuolelle ja pitää vapaudenmenetyksen aikana yhteyttä kolmansiin henkilöihin ja konsuliviranomaisiin (EUVL L 294, 6.11.2013, s. 1).

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/343, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2016, eräiden syyttömysolettamaan liittyvien näkökohtien ja läsnäolo oikeudenkäynnissä koskevan oikeuden lujittamisesta rikosoikeudellisissa menettelyissä (EUVL L 65, 11.3.2016, s. 1).

⁽⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/800, annettu 11 päivänä toukokuuta 2016, rikoksesta epäiltyjä tai syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä (EUVL L 132, 21.5.2016, s. 1).

⁽⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/1919, annettu 26 päivänä lokakuuta 2016, oikeusavusta rikosoikeudellisissa menettelyissä epäillyille ja syytetyille henkilöille ja eurooppalaista pidätysmääräystä koskevista menettelyissä etsityille henkilöille (EUVL L 297, 4.11.2016, s. 1).

- (23) Jäsenvaltioiden olisi voitava antaa ilmoitus, jossa todetaan, että kun niille lähetetään jäädyttämistodistus tai menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus jäädyttämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa varten, päätöksen antavan viranomaisen olisi toimitettava alkuperäinen jäädyttämispäätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös tai sen oikeaksi todistettu jäljennös jäädyttämistodistuksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan todistuksen mukana. Jäsenvaltioiden olisi ilmoitettava komissiolle, kun ne antavat tai peruuttavat tällaisen ilmoituksen. Komission olisi asetettava tällaiset tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja neuvoston päätöksessä 2008/976/YOS⁽¹⁾ säädetyn Euroopan oikeudellisen verkoston saataville. Euroopan oikeudellisen verkoston olisi asetettava tiedot saataville mainitussa päätöksessä tarkoitettulle verkkosivustolle.
- (24) Päätöksen antavan viranomaisen olisi lähetettävä jäädyttämistodistus tai menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus yhdessä jäädyttämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kanssa joko suoraan täytäntöönpanoviranomaiselle tai tapauksen mukaan täytäntöönpanovaltion keskusviranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste niin, että täytäntöönpanoviranomainen voi todeta todistuksen tai päätöksen aitouden, kirjattu kirje ja suojattu sähköposti mukaan luettuina. Päätöksen antavan viranomaisen olisi voitava käyttää kaikkia asiaankuuluvia kanavia tai lähettämiskeinoja, mukaan lukien Euroopan oikeudellisen verkoston suojattua televiestintäjärjestelmää, Eurojustia tai muita oikeusviranomaisten käyttämiä kanavia.
- (25) Jos päätöksen antava viranomaisen voi perustellusti olettaa, että henkilöllä, jota vastaan rahamäärää koskeva jäädyttämispäätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on tehty, on omaisuutta tai tuloja jäsenvaltiossa, sen olisi lähetettävä jäädyttämistodistus tai menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus kyseiseen jäsenvaltioon. Tämän perusteella todistus voitaisiin esimerkiksi lähettää siihen jäsenvaltioon, jossa luonnollinen henkilö, jota vastaan päätös on annettu, asuu tai jossa hän tavallisesti asuu, jos hänellä ei ole pysyvää tai vakituista asuinpaikkaa. Jos päätös on annettu oikeushenkilöä vastaan, todistus voidaan lähettää siihen jäsenvaltioon, jossa oikeushenkilöllä on kotipaikka.
- (26) Jäsenvaltioiden olisi voitava nimetä yksi tai useampi keskusviranomaisen jäädyttämispäätöksiä ja menetetyksi tuomitsemista koskevia päätöksiä koskevien todistusten hallinnollista lähettämistä ja vastaanottamista varten, jos tämä on tarpeen niiden sisäisen oikeusjärjestelmän rakenteen vuoksi. Tällaiset keskusviranomaiset voisivat myös antaa hallinnollista tukea, toimia koordinoijina sekä avustaa tilastojen keräämisessä ja helpottaa ja edistää tällä tavoin jäädyttämispäätösten ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista.
- (27) Jos rahamäärän menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen liittyvä rahamäärän menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus toimitetaan useammalle kuin yhdelle täytäntöönpanovaltiolle, päätöksen antavan valtion olisi pyrittävä estämään tilanteet, joissa menetetyksi tuomitaan enemmän omaisuutta kuin on tarpeen niin, että päätöksen täytäntöönpanolla saatava määrä ylittää siinä täsmennetyn enimmäismäärän. Tätä varten päätöksen antavan viranomaisen olisi muun muassa ilmoitettava menetetyksi tuomitsemista koskevassa todistuksessa varojen arvo, jos se on tiedossa, kussakin täytäntöönpanovaltiossa, niin että täytäntöönpanoviranomaiset voivat ottaa sen huomioon, pidettävä yllä tarvittavia yhteyksiä ja vuoropuhelua täytäntöönpanoviranomaisten kanssa menetetyksi tuomitsemista koskevasta omaisuudesta ja ilmoitettava asianomaisille täytäntöönpanoviranomaisille välittömästi, jos se katsoo, että on olemassa riski, että menetetyksi tuomitaan enimmäismäärän ylittävä määrä. Eurojust voisi toimeksiantonsa puitteissa toimia tarvittaessa koordinoijana, jotta vältetään kohtuuton menetetyksi tuomitseminen.
- (28) Jäsenvaltioita olisi kannustettava antamaan ilmoitus, jossa todetaan, että ne täytäntöönpanovaltioina voivat hyväksyä jäädyttämispäätöstodistukset tai menetetyksi tuomitsemista koskevat todistukset tai molemmat yhdellä tai useammalla unionin virallisista kielistä, joka on muu kuin niiden virallinen kieli.
- (29) Täytäntöönpanoviranomaisen olisi tunnustettava jäädyttämispäätökset ja menetetyksi tuomitsemista koskevat päätökset ja toteutettava tarvittavat toimenpiteet niiden panemiseksi täytäntöön. Jäädyttämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva päätös olisi annettava ja jäädyttäminen tai menetetyksi tuomitseminen olisi toteutettava yhtä ripeästi ja ensisijaisesti kuin vastaavassa kansallisessa tapauksessa. Olisi asetettava määräajat, jotka olisi laskettava neuvoston asetuksen (ETY, Euratom) N:o 1182/71⁽²⁾ mukaisesti, sen varmistamiseksi, että jäädyttämispäätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös tunnustetaan ja pannaan täytäntöön nopeasti ja tehokkaasti. Jos kyseessä on jäädyttämispäätös, täytäntöönpanoviranomaisen olisi aloitettava tarpeellisten konkreettisten toimien toteuttaminen tällaisten päätösten panemiseksi täytäntöön viimeistään 48 tunnin kuluttua siitä, kun sen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta on annettu päätös.
- (30) Päätöksen antavan viranomaisen ja täytäntöönpanoviranomaisen olisi otettava jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanon yhteydessä asianmukaisella tavalla huomioon tutkinnan edellyttämä luottamuksellisuus. Erityisesti täytäntöönpanoviranomaisen olisi taattava tosiseikkojen ja jäädyttämispäätöksen sisällön luottamuksellisuus. Tämä ei vaikuta veloitteeseen ilmoittaa henkilöille, joita asia koskee, jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta tämän asetuksen mukaisesti.

(1) Neuvoston päätös 2008/976/YOS, tehty 16 päivänä joulukuuta 2008, Euroopan oikeudellisesta verkostosta (EUVL L 348, 24.12.2008, s. 130).

(2) Neuvoston asetus (ETY, Euratom) N:o 1182/71, annettu 3 päivänä kesäkuuta 1971, määräaikoihin, päivämääriin ja määräpäiviin sovellettavista säännöistä (EYVL L 124, 8.6.1971, s. 1).

- (31) Jäädättämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ei saisi kieltäytyä muilla kuin tässä asetuksessa esitetyillä perusteilla. Tällä asetuksella olisi sallittava se, että täytäntöönpanoviranomaiset voivat kieltäytyä menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta *ne bis in idem* -periaatteen, henkilöiden, joita asia koskee, oikeuksien tai läsnäoloa oikeudenkäynnissä koskevan oikeuden perusteella.
- (32) Tässä asetuksessa olisi sallittava se, että täytäntöönpanoviranomaiset eivät tunnusta tai pane täytäntöön menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä, jos henkilö, jota vastaan menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on annettu, ei ollut läsnä oikeudenkäynnissä, jonka tuloksena annetaan lopulliseen tuomioon liittyvä menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös. Tätä tunnustamista tai täytäntöönpanoa koskevaa kieltäytymisperustetta olisi sovellettava ainoastaan oikeudenkäynteihin, joiden tuloksena annetaan lopulliseen tuomioon perustuva menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös, eikä sitä sovelleta oikeudenkäynteihin, jonka tuloksena annetaan tuomioon perustumaton menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös. Jotta tällaista perustetta voitaisiin soveltaa, olisi järjestettävä yksi tai useampi suullinen käsittely. Perustetta ei olisi voitava soveltaa, jos asiaa koskevissa kansallisissa menettelysäännöissä ei määrätä suullisesta käsittelystä. Tällaisten kansallisten menettelysääntöjen olisi oltava perusoikeuskirjan ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen vaatimusten mukaisia, erityisesti siltä osin kuin on kyse oikeudesta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Tämä koskee esimerkiksi tapausta, jossa on kyse yksinkertaistetusta menettelystä, jota edeltää kokonaan tai osittain kirjallinen menettely tai menettely, johon ei sisälly suullista käsittelyä.
- (33) Poikkeustapauksissa olisi oltava mahdollista olla tunnustamatta tai panematta täytäntöön jäädättämispäätöstä tai menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä, jos tunnustaminen tai täytäntöönpano estäisi täytäntöönpanovaltiota soveltamasta valtiosääntönsä sisältyviä, lehdistönvapautta tai ilmaisuvapautta muissa viestintävälineissä koskevia säännöksiä.
- (34) Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen perustaminen unioniin perustuu keskinäiseen luottamukseen ja oletamaan siitä, että muut jäsenvaltiot noudattavat unionin oikeutta ja erityisesti perusoikeuksia. Poikkeustilanteissa, jos on olemassa perusteltu syy katsoa erityisten ja objektiivisten todisteiden pohjalta, että jäädättämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano olisi tapauksen erityiset olosuhteet huomioon ottaen ilmeisessä ristiriidassa perusoikeuskirjassa vahvistetun asiaankuuluvan perusoikeuden kanssa, täytäntöönpanoviranomaisen olisi voitava päättää olla tunnustamatta tai panematta täytäntöön kyseistä päätöstä. Tässä yhteydessä asiaankuuluviin perusoikeuksiin olisi kuuluttava erityisesti oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin, oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja oikeus puolustukseen. Omistusoikeuden ei lähtökohdaisesti pitäisi olla asiaankuuluva oikeus, koska varojen jäädättäminen ja menetetyksi tuomitseminen merkitsevät väistämättä puuttumista henkilön omistusoikeuteen ja koska tähän liittyvistä tarvittavista suojatoimista säädetään jo unionin oikeudessa, myös tässä asetuksessa.
- (35) Ennen kuin täytäntöönpanoviranomainen päättää olla tunnustamatta ja panematta täytäntöön jäädättämispäätöstä tai menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä minkä tahansa tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta kieltäytymistä koskevan perusteen nojalla, sen olisi kuuluttava päätöksen antanutta viranomaista tarvittavien lisätietojen saamiseksi.
- (36) Tutkiessaan täytäntöönpanoviranomaisen pyyntöä rajoittaa omaisuuden jäädättämisaikaa päätöksen antavan viranomaisen olisi otettava huomioon kaikki tapauksen olosuhteet, erityisesti se, voisiko jäädättämispäätöksen jatkaminen aiheuttaa perusteetonta vahinkoa täytäntöönpanovaltiossa. Täytäntöönpanoviranomaista kannustetaan kuulemaan päätöksen antanutta viranomaista ennen virallisen pyynnön esittämistä.
- (37) Päätöksen antaneen viranomaisen olisi tehtävä ilmoitus täytäntöönpanoviranomaiselle, kun päätöksen antaneen valtion viranomainen vastaanottaa rahasumman, joka on maksettu menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen osalta, pitäen lähtökohdana sitä, että täytäntöönpanovaltiolle olisi tehtävä ilmoitus ainoastaan, jos maksun määrä päätöksen osalta vaikuttaa maksamattomaan määrään, joka on tuomittava menetetyksi päätöksen nojalla.
- (38) Täytäntöönpanoviranomaisen olisi voitava lykätä jäädättämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa erityisesti silloin, kun täytäntöönpano voisi haitata parhaillaan suoritettavaa rikostutkintaa. Kun perustetta lykkäämiselle ei enää ole, täytäntöönpanoviranomaisen olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet päätöksen panemiseksi täytäntöön.
- (39) Täytäntöönpanoviranomaisen olisi jäädättämispäätöksen täytäntöönpanon ja menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan päätöksen jälkeen mahdollisuuksien mukaan annettava kyseinen täytäntöönpano tai päätös tiedoksi tiedossaan oleville asianosaisille. Tätä varten täytäntöönpanoviranomaisen olisi kohtuudella tehtävä kaikkensa tunnistaakseen asianosaisten henkilöllisyyden, tarkistettava, kuinka näihin henkilöihin saadaan yhteys, ja ilmoitettava näille henkilöille jäädättämispäätöksen täytäntöönpanosta tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevasta päätöksestä. Tätä velvoitetta täyttäessään täytäntöönpanoviranomainen voisi pyytää apua päätöksen antavalta viranomaiselta,

esimerkiksi, jos asianosaiset näyttävät asuvan päätöksen antavassa valtiossa. Täytäntöönpanoviranomaisen tämän asetuksen mukainen tiedonantovelvoite ei vaikuta päätöksen antavalle viranomaiselle kuuluviin, päätöksen antavan valtion lainsäädännön mukaisiin velvoitteisiin antaa tietoa henkilöille esimerkiksi jäädyttämisspätöksen antamisesta tai päätöksen antavan valtion lainsäädännön mukaisista olemassa olevista oikeussuojakeinoista.

- (40) Päätöksen antaneelle viranomaiselle olisi viipymättä ilmoitettava, jos jäädyttämisspätöstä tai ja menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä ei ole mahdollista panna täytäntöön. Tällainen tilanne voi syntyä, jos omaisuus on jo tuomittu menetettäväksi, se on kadonnut tai tuhoutunut, sitä ei löydetä päätöksen antaneen viranomaisen ilmoittamasta paikasta tai jos omaisuuden sijaintipaikkaa ei ole ilmoitettu riittävän tarkasti huolimatta päätöksen antaneen valtion kanssa käydyistä neuvotteluista. Tällaisessa tilanteessa täytäntöönpanoviranomaisella ei olisi enää oltava velvoitetta panna päätöstä täytäntöön. Jos täytäntöönpanoviranomainen saa myöhemmin tietoa, jonka perusteella omaisuus voidaan paikantaa, sen olisi voitava panna päätös täytäntöön tämän asetuksen mukaisesti ilman uuden todistuksen lähettämistä.
- (41) Jos täytäntöönpanovaltion lainsäädäntö tekee jäädyttämisspätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon oikeudellisesti mahdottomaksi, täytäntöönpanoviranomaisen olisi oltava yhteydessä päätöksen antaneeseen viranomaiseen keskustellakseen tilanteesta ja löytääkseen siihen ratkaisun. Ratkaisuna voisi olla, että päätöksen antanut viranomainen vetää päätöksen takaisin.
- (42) Kun menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano on saatu päätökseen, täytäntöönpanoviranomaisen olisi ilmoitettava täytäntöönpanon tuloksista päätöksen antaneelle viranomaiselle. Jos tämä on käytännössä mahdollista, täytäntöönpanoviranomaisen olisi tällöin ilmoitettava päätöksen antaneelle viranomaiselle myös menetetyksi tuomittu omaisuus tai rahamäärä ja muut seikat, jotka se katsoo merkitykselliseksi.
- (43) Jäädyttämisspätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoon olisi sovellettava täytäntöönpanovaltion lakia, ja vain kyseisen valtion viranomaisilla olisi oltava toimivalta päättää täytäntöönpanossa sovellettavista menettelyistä. Päätöksen antavan viranomaisen ja täytäntöönpanoviranomaisen olisi voitava tarvittaessa pyytää Eurojustilta tai Euroopan oikeudelliselta verkostolta niiden toimivallan puitteissa apua kysymyksissä, jotka liittyvät jäädyttämisspätösten tai menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten täytäntöönpanoon.
- (44) Tämän asetuksen asianmukainen käytännön soveltaminen edellyttää toimivaltaisten kansallisten viranomaisten tiivistä yhteistyötä erityisesti niissä tapauksissa, jotka koskevat menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen samanaikaista täytäntöönpanoa useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa. Toimivaltaisten kansallisten viranomaisten olisi sen vuoksi kuultava toisiaan tarpeen mukaan joko suoraan tai tarvittaessa Eurojustin tai Euroopan oikeudellisen verkoston kautta.
- (45) Uhrien oikeuksia korvaukseen ja omaisuuden palauttamiseen ei saisi rajoittaa rajat ylittävissä tapauksissa. Jäädytetyn tai menetetyksi tuomitun omaisuuden palauttamista koskevissa säännöissä olisi asetettava etusijalle uhreille suoritettavat korvaukset ja omaisuuden palauttaminen uhreille. Uhrin käsitettä on tulkittava päätöksen antavan valtion lainsäädännön mukaisesti, jossa olisi voitava myös säätää, että tätä asetusta sovellettaessa oikeushenkilö voi olla uhri. Tämä asetusta ei saisi vaikuttaa sääntöihin, jotka koskevat uhreille suoritettavia korvauksia ja omaisuuden palauttamista kansallisissa menettelyissä.
- (46) Kun täytäntöönpanoviranomainen on saanut tiedon päätöksen antaneen viranomaisen tai päätöksen antaneen valtion muun toimivaltaisen viranomaisen antamasta päätöksestä omaisuuden palauttamisesta uhrielle, täytäntöönpanoviranomaisen olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kyseinen omaisuus jäädytetään ja palautetaan uhrielle mahdollisimman pian. Täytäntöönpanoviranomaisen olisi voitava siirtää omaisuus päätöksen antaneeseen valtioon niin, että tämä voisi palauttaa omaisuuden uhrielle, tai sen olisi voitava siirtää omaisuus suoraan uhrielle päätöksen antaneen valtion suostumuksella. Velvoitteeseen palauttaa jäädytetty omaisuus uhrielle olisi sovellettava seuraavia edellytyksiä: uhrin omistusoikeutta omaisuuteen ei ole kiistetty eli on hyväksytty, että uhri on omaisuuden oikea omistaja eikä ole esitetty vakavia väitteitä tämän kyseenalaistamiseksi, omaisuutta ei ole vaadittu todisteeksi rikosoikeudenkäyntiin täytäntöönpanovaltiossa eikä henkilöiden, joita asia koskee, erityisesti vilpittömässä mielessä toimineiden kolmansien osapuolten, oikeuksia loukata. Täytäntöönpanoviranomaisen olisi palautettava jäädytetty omaisuus uhrielle vain, jos nämä edellytykset täyttyvät. Jos täytäntöönpanoviranomainen katsoo, että nämä edellytykset eivät täyty, sen olisi neuvoteltava päätöksen antaneen viranomaisen kanssa, esimerkiksi pyydettävä lisätietoja tai keskusteltava tilanteesta, ratkaisun löytämiseksi. Jos ratkaisua ei löydetä, täytäntöönpanoviranomainen olisi voitava päättää olla palauttamatta jäädytettyä omaisuutta uhrielle.
- (47) Kunkin jäsenvaltion olisi harkittava sellaisen kansallisen keskitetyn viraston perustamista, joka vastaa jäädytetyn omaisuuden hallinnoinnista sen mahdollista myöhempää menetetyksi tuomitsemista varten sekä menetetyksi tuomitun omaisuuden hoidosta. Jäädytetty omaisuus ja menetetyksi tuomittu omaisuus voidaan varata ensisijaisesti lainvalvontaa ja järjestäytyneen rikollisuuden ehkäisyä koskeviin hankkeisiin sekä muihin yleisen edun ja sosiaalisen edun mukaisiin hankkeisiin.

- (48) Kunkin jäsenvaltion olisi harkittava sellaisen kansallinen rahaston perustamista, jolla taataan asianmukaiset korvaukset rikosten uhreille, kuten velvollisuuksiaan hoitaessaan menehtyneiden poliisien ja virkamiesten perheille sekä velvollisuuksiaan hoitaessaan pysyvästi vammautuneille poliiseille ja virkamiehille. Jäsenvaltiot voivat osoittaa osan menetetyksi tuomituista varoista kyseiseen rahastoon.
- (49) Jäsenvaltioiden ei olisi voitava vaatia toisiltaan korvausta tämän asetuksen soveltamisesta aiheutuvista kustannuksista. Jos täytäntöönpanovaltiolle on kuitenkin aiheutunut suuria tai poikkeuksellisia kustannuksia, esimerkiksi koska omaisuus on ollut jäädytettynä huomattavan kauan, päätöksen antaneen viranomaisen olisi otettava huomioon täytäntöönpanoviranomaisen mahdollinen ehdotus kustannusten jakamisesta.
- (50) Jotta tulevaisuudessa voidaan mahdollisimman nopeasti puuttua tämän asetuksen liitteissä esitettyjen todistusten sisältöä koskeviin havaittuihin ongelmiin, komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä säädösvallan siirron nojalla annettavia delegoituja säädöksiä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklan mukaisesti kyseisten todistusten muuttamista varten. On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, ja että nämä kuulemiset toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa ⁽¹⁾ vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen delegoitujen säädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetaan kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa valmistellaan delegoituja säädöksiä.
- (51) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitetta, joka on jäädyttämisspäätösten ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroinen tunnustaminen ja täytäntöönpano, vaan se voidaan sen laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.
- (52) Puitepäätöksen 2003/577/YOS säännökset on jo korvattu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2014/41/EU ⁽²⁾ todistusaineiston jäädyttämisen osalta niiden jäsenvaltioiden osalta, joita kyseinen direktiivi sitoo. Puitepäätöksen 2003/577/YOS säännökset olisi korvattava tällä asetuksella niiden jäsenvaltioiden kesken, joita se sitoo, siltä osin kuin on kyse omaisuuden jäädyttämisestä. Tällä asetuksella olisi korvattava myös puitepäätös 2006/783/YOS niiden jäsenvaltioiden osalta, joita se sitoo. Puitepäätöksen 2003/577/YOS säännöksiä, jotka koskevat omaisuuden jäädyttämistä sekä puitepäätöksen 2006/783/YOS säännöksiä olisi näin ollen edelleen sovellettava niiden jäsenvaltioiden kesken, joita tämä asetus ei sido, mutta myös minkä tahansa jäsenvaltion, jota tämä asetus ei sido, ja minkä tahansa jäsenvaltion, jota tämä asetus sitoo, kesken.
- (53) Tämän säädöksen oikeudellinen muoto ei saisi muodostaa ennakkotapausta unionin tuleville säädöksille rikosasioissa annettavien tuomioiden ja oikeudellisten päätösten vastavuoroinen tunnustamisen alalla. Tulevien säädösten oikeudellisen muodon valinnan olisi perustuttava huolelliseen, tapauskohtaiseen arvioon ottaen huomioon muun muassa säädöksen vaikuttavuus ja suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteet.
- (54) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että niiden varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavat toimistot tekevät keskenään yhteistyötä sellaisen rikoshyödyn ja muun rikokseen liittyvän omaisuuden jäljittämisen ja tunnistamisen helpottamiseksi, josta saatetaan antaa jäädyttämisspätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös, neuvoston päätöksen 2007/845/YOS ⁽³⁾ mukaisesti.
- (55) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevan 3 artiklan sekä 4 a artiklan 1 kohdan mukaisesti Yhdistynyt kuningaskunta on ilmoittanut haluavansa osallistua tämän asetuksen hyväksymiseen ja soveltamiseen.
- (56) Pöytäkirjassa N:o 21 olevien 1 ja 2 artiklan sekä 4 a artiklan 1 kohdan mukaisesti Irlanti ei osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Irlantia eikä sitä sovelleta Irlantiin, sanotun kuitenkin rajoittamatta mainitun pöytäkirjan 4 artiklan soveltamista.
- (57) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan,

⁽¹⁾ EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/41/EU, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014, rikosasioita koskevasta eurooppalaisesta tutkintamääräyksestä (EUVL L 130, 1.5.2014, s. 1).

⁽³⁾ Neuvoston päätös 2007/845/YOS, tehty 6 päivänä joulukuuta 2007, varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien jäsenvaltioiden toimistojen yhteistyöstä rikoksen tuottaman hyödyn tai muun rikokseen liittyvän omaisuuden jäljittämässä ja tunnistamisessa (EUVL L 332, 18.12.2007, s. 103).

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I LUKU

KOHDE, MÄÄRITELMÄT JA SOVELTAMISALA

1 artikla

Kohde

1. Tässä asetuksessa vahvistetaan säännöt, joiden mukaisesti jäsenvaltio tunnustaa ja panee täytäntöön alueellaan toisen jäsenvaltion rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä antaman jäädyttämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen.
2. Tämä asetus ei muuta velvoitetta noudattaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa taattuja perusoikeuksia ja oikeudellisia perusperiaatteita.
3. Päätöksen antavien viranomaisten on varmistettava jäädyttämispäätöstä tai menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä antaessaan, että tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatteita noudatetaan.
4. Tätä asetusta ei sovelleta sellaisiin jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin, jotka on annettu yksityisoikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan

- 1) 'jäädyttämispäätöksellä' päätöksen antavan viranomaisen antamaa tai vahvistamaa päätöstä, jonka tarkoituksena on estää omaisuuden tuhoaminen, muuntaminen, liikuttaminen, siirtäminen tai luovuttaminen sen mahdollista myöhempää menetetyksi tuomitsemista varten;
- 2) 'menetetyksi tuomitsemista koskevalla päätöksellä' tai 'päätöksellä menetetyksi tuomitsemisesta' tuomioistuimen oikeudenkäynnissä rikoksen perusteella määräämää lopullista seuraamusta tai toimenpidettä, jonka tuloksena omaisuus otetaan lopullisesti pois luonnolliselta henkilöltä tai oikeushenkilöltä;
- 3) 'omaisuudella' kaikkea aineellista tai aineetonta, irtainta tai kiinteää omaisuutta ja oikeudellisia asiakirjoja ja välineitä, joilla todistetaan omistusoikeus tai muu oikeus tällaiseen omaisuuteen, joka päätöksen antavan viranomaisen mukaan
 - a) on rikoshyötyä tai tällaisen hyödyn arvoa joko kokonaan tai osittain vastaavaa omaisuutta,
 - b) muodostaa tällaisen rikoksen tekovälineen tai vastaa tällaisen tekovälineen arvoa,
 - c) on tuomittava menetetyksi, koska päätöksen antavassa jäsenvaltiossa sovelletaan direktiivissä 2014/42/EU tarkoitettuja menetetyksi tuomitsemista koskevia valtuuksia, tai
 - d) on tuomittava rikokseen liittyvien menettelyjen seurauksena menetetyksi päätöksen antavan valtion lainsäädännön mukaisten, menetetyksi tuomitsemista koskeviin valtuuksiin liittyvien muiden säännösten, ilman lopullista tuomiota tapahtuva menetetyksi tuomitseminen mukaan lukien, nojalla;
- 4) 'rikoshyödyllä' rikoksen välittömästi tai välillisesti tuottamaa taloudellista etua, joka muodostuu mistä tahansa omaisuudesta ja johon kuuluvat minkä tahansa rikoksen välittömästi tuottaman hyödyn myöhempi uudelleensijoittaminen tai muuntaminen ja mitkä tahansa taloudellista arvoa omaavat edut;
- 5) 'rikosentekovälineillä' omaisuutta, jota on käytetty tai aiotaan käyttää kokonaan tai osittain rikoksen tekemiseen millä tavalla tahansa;
- 6) 'päätöksen antavalla valtiolla' jäsenvaltiota, jossa jäädyttämispäätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on annettu;
- 7) 'täytäntöönpanovaltiolla' jäsenvaltiota, jolle jäädyttämispäätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös lähetetään tunnustamista ja täytäntöönpanoa varten;
- 8) 'päätöksen antavalla viranomaisella'
 - a) jäädyttämispäätöksen osalta
 - i) kyseessä olevassa asiassa toimivaltaista tuomaria, tuomioistuinta tai yleistä syyttäjää; tai

- ii) muuta päätöksen antavan valtion nimeämää toimivaltaista viranomaista, jolla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti rikosasioissa toimivalta antaa päätös omaisuuden jäädyttämisestä tai panna jäädyttämisspätös täytäntöön. Lisäksi ennen kuin jäädyttämisspätös toimitetaan täytäntöönpanoviranomaiselle, pyynnön antavan valtion tuomarin, tuomioistuimen tai yleisen syyttäjän on vahvistettava se tutkittuaan, vastaako se tämän asetuksen mukaisia päätöksen antamista koskevia edellytyksiä. Jos tuomari, tuomioistuin, yleinen syyttäjä tai muu toimivaltainen viranomainen on vahvistanut päätöksen, tuota viranomaista voidaan pitää päätöksen lähettämistä varten myös päätöksen antavana viranomaisena;
- b) menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen osalta päätöksen antavan valtion nimeämää toimivaltaista viranomaista, jolla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti rikosasioissa toimivalta panna täytäntöön tuomioistuimen antama menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös;
- 9) 'täytäntöönpanoviranomaisella' viranomaista, jolla on toimivalta tunnustaa jäädyttämisspätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös ja varmistaa sen täytäntöönpano tämän asetuksen ja kansallisen lainsäädännön nojalla sovellettavien, omaisuuden jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien menettelyjen mukaisesti; jos näissä menettelyissä edellytetään, että tuomioistuin kirjaa päätöksen ja antaa luvan sen täytäntöönpanoon, täytäntöönpanoviranomaisella tarkoitetaan myös viranomaista, jolla on toimivalta pyytää, että päätös kirjataan ja sen täytäntöönpanoon annetaan lupa;
- 10) 'henkilöllä, jota asia koskee' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jota vastaan jäädyttämisspätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös annetaan, tai luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka omistaa päätöksen kohteena olevan omaisuuden, sekä kaikkia kolmansia osapuolia, joiden kyseiseen omaisuuteen liittyviä oikeuksia päätös suoraan rajoittaa täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti.

3 artikla

Rikokset

1. Jäädyttämisspätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on pantava täytäntöön ilman teon kaksoisrangaistavuuden tutkimista, jos teosta, joka johti tällaiseen päätökseen, voidaan päätöksen antavassa valtiossa määrätä vapausrangaistus, joka on enimmillään vähintään kolme vuotta, ja jos teko muodostaa jonkin tai joitakin seuraavista rikoksista päätöksen antavan valtion lainsäädännön mukaan määriteltynä:

- 1) rikollisjärjestykseen osallistuminen;
- 2) terrorismi;
- 3) ihmiskauppa;
- 4) lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia;
- 5) huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laiton kauppa;
- 6) aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton kauppa;
- 7) lahjonta;
- 8) petokset, mukaan lukien petokset ja muut unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvat rikokset, sellaisina kuin ne määritellään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2017/1371 ⁽¹⁾;
- 9) rahanpesu;
- 10) rahan, mukaan lukien euron, väärentäminen;
- 11) tietoverkkorikollisuus;
- 12) ympäristörikollisuus, mukaan lukien uhanalaisten eläinlajien laiton kauppa ja uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laiton kauppa;
- 13) laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen;
- 14) tahallinen henkirikos, vakava pahoinpitely tai vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen;
- 15) ihmisen elinten ja kudosten laiton kauppa;
- 16) ihmisryöstö, vapaudenriisto tai panttivanngiksi ottaminen;
- 17) rasismi ja muukalaisviha;
- 18) järjestäytyneet varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö;
- 19) kulttuuriomaisuuden, mukaan lukien antiikki- ja taide-esineiden, laiton kauppa;

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1371, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2017, unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29).

- 20) petollinen menettely;
- 21) ryöstön tapainen kiristys ja kiristys;
- 22) tuotteiden väärentäminen ja laiton jäljentäminen;
- 23) hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti väärennöksillä;
- 24) maksuvälineisiin liittyvät väärennökset;
- 25) hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laitton kauppa;
- 26) ydin- ja radioaktiivisten aineiden laitton kauppa;
- 27) varastettujen ajoneuvojen kauppa;
- 28) raiskaus;
- 29) murhapoltto;
- 30) kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvat rikokset;
- 31) ilma-aluksen tai aluksen kaappaus;
- 32) tuhotyö.

2. Muiden kuin 1 kohdassa tarkoitettujen rikosten osalta täytäntöönpanovaltio voi asettaa jäädyttämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamisen ja täytäntöönpanon edellytykseksi, että teko, joka johti jäädyttämispäätökseen tai menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen, on määritelty rikokseksi täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä, riippumatta rikoksen tunnusmerkistöstä tai luokittelusta päätöksen antavan valtion lainsäädännössä.

II LUKU

JÄÄDYTTÄMISPÄÄTÖSTEN LÄHETTÄMINEN, TUNNUSTAMINEN JA TÄYTÄNTÖÖNPANO

4 artikla

Jäädyttämispäätösten lähettäminen

1. Jäädyttämispäätös lähetetään jäädyttämistodistuksen avulla. Jäädyttämispäätöksen antava viranomainen lähettää 6 artiklassa säädetyin jäädyttämistodistuksen suoraan täytäntöönpanoviranomaiselle tai tarvittaessa 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulle keskusviranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste niin, että täytäntöönpanoviranomainen voi todeta jäädyttämistodistuksen aitouden.
2. Jäsenvaltiot voivat antaa ilmoituksen, jossa todetaan, että kun niille lähetetään jäädyttämistodistus jäädyttämispäätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa varten, päätöksen antavan viranomaisen on toimitettava alkuperäinen jäädyttämispäätös tai sen oikeaksi todistettu jäljennös jäädyttämistodistuksen mukana. Ainoastaan jäädyttämistodistus on käännettävä 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
3. Jäsenvaltiot voivat antaa 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen ennen tämän asetuksen soveltamispäivää tai myöhemmin. Jäsenvaltiot voivat milloin tahansa peruuttaa tällaisen ilmoituksen. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle, kun ne antavat tai peruuttavat tällaisen ilmoituksen. Komission on asetettava tällaiset tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja Euroopan oikeudellisen verkoston saataville.
4. Jos kyseessä on rahamäärän jäädyttämistä koskeva päätös ja päätöksen antavalla viranomaisella on perusteltua syytä olettaa, että henkilöllä, jota vastaan päätös on tehty, on omaisuutta tai tuloja jäsenvaltiossa, sen on lähetettävä jäädyttämistodistus kyseiseen jäsenvaltioon.
5. Jos kyseessä on tietyn omaisuuden jäädyttämistä koskeva päätös ja jos päätöksen antavalla viranomaisella on perusteltua syytä olettaa, että tällaista omaisuutta on jäsenvaltiossa, sen on lähetettävä jäädyttämistodistus kyseiseen jäsenvaltioon.
6. Jäädyttämistodistukseen on:
 - a) liitettävä 14 artiklan mukaisesti lähetettävä menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus; tai
 - b) sisällytettävä ohjeet siitä, että kyseinen omaisuus on pidettävä jäädytettynä täytäntöönpanovaltiossa, kunnes menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on lähetetty ja pantu täytäntöön 14 artiklan mukaisesti. Tällöin päätöksen antavan viranomaisen on ilmoitettava arvio lähettämisaikankohdasta jäädyttämistodistuksessa.

7. Päätöksen antavan viranomaisen on ilmoitettava täytäntöönpanoviranomaiselle kaikista tiedoistaan olevista henkilöistä, joita asia koskee. Päätöksen antaneen viranomaisen on pyynnöstä annettava täytäntöönpanoviranomaiselle myös kaikki tiedot, jotka liittyvät vaateisiin, joita henkilöillä, joita asia koskee, voi olla omaisuuteen nähden, myös kyseisen henkilön tunnistamiseen liittyvät tiedot.

8. Jos 24 artiklan 3 kohdan mukaisesti saataville annetuista tiedoista huolimatta toimivaltainen täytäntöönpanoviranomainen ei ole päätöksen antavan viranomaisen tiedossa, päätöksen antava viranomainen tekee kaikki tarvittavat tiedustelut, myös Euroopan oikeudellisen verkoston yhteyspisteiden kautta, määrittääkseen, millä viranomaisella on toimivalta tunnustaa ja panna täytäntöön jäädyttämispäätös.

9. Jos jäädyttämispäätöksen vastaanottavalla täytäntöönpanovaltion viranomaisella ei ole toimivaltaa tunnustaa jäädyttämispäätöstä tai toteuttaa sen täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä, sen on välittömästi lähetettävä jäädyttämistodistus viranomaiselle, jolla on toimivalta panna se täytäntöön jäsenvaltiossaan, ja ilmoitettava siitä päätöksen antaneelle viranomaiselle.

5 artikla

Jäädyttämispäätöksen lähettäminen yhteen tai useampaan täytäntöönpanovaltioon

1. Jäädyttämistodistus lähetetään 4 artiklan mukaisesti vain yhteen täytäntöönpanovaltioon kerrallaan, jollei tämän artiklan 2 tai 3 kohdasta muuta johdu.
2. Jos jäädyttämispäätös koskee tiettyä omaisuutta, jäädyttämistodistus voidaan lähettää useampaan täytäntöönpanovaltioon samanaikaisesti, jos
 - a) päätöksen antavalla viranomaisella on perustellut syyt olettaa, että jäädyttämispäätöksen kohteena olevaa omaisuutta on eri täytäntöönpanovaltioissa; tai
 - b) jäädyttämispäätöksen kohteena olevan tietyn omaisuuden jäädyttäminen edellyttää toimia useammassa täytäntöönpanovaltiossa.
3. Jos jäädyttämispäätös koskee rahamäärää, jäädyttämistodistus voidaan lähettää samanaikaisesti useampaan täytäntöönpanovaltioon, jos päätöksen antava viranomainen katsoo, että siihen on erityinen tarve, erityisesti jos päätöksen antavassa valtiossa ja missä tahansa yhdessä täytäntöönpanovaltiossa olevan jäädytettävän omaisuuden arvioitu arvo ei todennäköisesti riitä koko jäädyttämispäätöksen kohteena olevan rahamäärän jäädyttämiseen.

6 artikla

Vakiomuotoinen jäädyttämistodistus

1. Jäädyttämismääräyksen lähettämiseksi päätöksen antavan viranomaisen on täytettävä liitteessä I esitetty jäädyttämistodistus, allekirjoitettava se ja todistettava sen sisältö oikeaksi ja asianmukaiseksi.
2. Päätöksen antavan viranomaisen on annettava täytäntöönpanoviranomaiselle käänös jäädyttämistodistuksesta jollakin täytäntöönpanovaltion virallisella kielellä tai jollakin muulla kielellä, jonka täytäntöönpanovaltio hyväksyy 3 kohdan mukaisesti.
3. Mikä tahansa jäsenvaltio voi milloin tahansa ilmoittaa komissiolle toimitettavalla ilmoituksella, että se hyväksyy käänökset jäädyttämistodistuksista yhdellä tai usealla muulla unionin virallisella kielellä kuin kyseisen jäsenvaltion virallisella kielellä tai virallisilla kielillä. Komissio asettaa ilmoitukset kaikkien jäsenvaltioiden ja Euroopan oikeudellisen verkoston saataville.

7 artikla

Jäädyttämispäätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano

1. Täytäntöönpanoviranomaisen on tunnustettava 4 artiklan mukaisesti lähetetty jäädyttämispäätös ja toteutettava tarvittavat toimet sen panemiseksi täytäntöön samalla tavoin kuin täytäntöönpanovaltion viranomaisen antaman kansallisen jäädyttämispäätöksen osalta, paitsi jos kyseinen täytäntöönpanoviranomainen vetoaa johonkin 8 artiklassa säädettyyn perusteeseen olla tunnustamatta tai panematta täytäntöön päätöstä tai johonkin 10 artiklassa säädettyyn perusteeseen lykätä sen täytäntöönpanoa.
2. Täytäntöönpanoviranomaisen on ilmoitettava päätöksen antaneelle viranomaiselle jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta ja esitettävä kuvaus jäädytetystä omaisuudesta ja jos mahdollista annettava arvio sen arvosta. Ilmoittamiseen käytetään mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste, ja se on tehtävä viipymättä sen jälkeen, kun täytäntöönpanoviranomaiselle on ilmoitettu, että jäädyttämispäätös on pantu täytäntöön.

8 artikla

Perusteet olla tunnustamatta ja panematta täytäntöön jäädyttämispäätöksiä

1. Täytäntöönpanoviranomainen voi päättää olla tunnustamatta tai panematta jäädyttämispäätöstä täytäntöön vain, jos
 - a) jäädyttämispäätöksen täytäntöönpano olisi vastoin *ne bis in idem* -periaatetta;
 - b) on olemassa täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen erioikeus tai koskemattomuus, joka estäisi kyseisen omaisuuden jäädyttämisen, tai rikosoikeudellisen vastuun määrittämisestä tai rajoittamisesta on olemassa sääntöjä, jotka liittyvät lehdistönvapauteen ja ilmaisuvapauteen muissa tiedotusvälineissä ja jotka estävät jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanon;
 - c) jäädyttämistodistus on epätäydellinen tai ilmeisen virheellinen eikä sitä ei ole täydennetty 2 kohdassa tarkoitetun kuulemisen jälkeen;
 - d) jäädyttämispäätös liittyy rikokseen, joka on tehty kokonaan tai osittain päätöksen antaneen valtion alueen ulkopuolella ja kokonaan tai osittain täytäntöönpanovaltion alueella, ja teko, johon liittyen jäädyttämispäätös oli annettu, ei ole täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan rikos;
 - e) jossakin 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa jäädyttämispäätöksen perusteena oleva teko ei ole rikos täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan; jäädyttämispäätöksen tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta ei kuitenkaan voida kieltäytyä tapauksissa, joissa on kyse vero-, tulli- ja valuuttasäännöksistä, sillä perusteella, että täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä ei määrätä samantyyppisiä veroja tai ettei siinä säädetä veroja, tulleja tai valuuttatoimia koskevia samantyyppisiä sääntöjä kuin päätöksen antaneen valtion lainsäädännössä;
 - f) poikkeustilanteissa on olemassa perusteltu syy katsoa erityisten ja objektiivisten todisteiden pohjalta, että jäädyttämispäätöksen täytäntöönpano olisi tapauksen erityiset olosuhteet huomioon ottaen ilmeisessä ristiriidassa perusoikeuskirjassa vahvistetun asiaan liittyvän perusoikeuden, erityisesti tehokkaita oikeussuojakeinoja koskevan oikeuden, oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan oikeuden tai puolustautumisoikeuden, kanssa.
2. Täytäntöönpanoviranomaisen on missä tahansa 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, ennen kuin se päättää olla tunnustamatta tai panematta täytäntöön jäädyttämispäätöstä joko kokonaisuudessaan tai osittain, kuultava päätöksen antanutta viranomaisesta jollakin tarkoitukseen soveltuvalla tavalla ja tarvittaessa pyydyttävä päätöksen antanutta viranomaisesta toimittamaan tarvittavat tiedot viipymättä.
3. Päätös kieltäytyä jäädyttämispäätöksen tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta on tehtävä viipymättä, ja siitä on ilmoitettava välittömästi päätöksen antaneelle viranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.
4. Jos täytäntöönpanoviranomainen on tunnustanut jäädyttämispäätöksen, mutta se saa täytäntöönpanon aikana tietoonsa, että jotakin tunnustamatta jättämisen tai täytäntöön panematta jättämisen perustetta sovelletaan, sen on välittömästi oltava yhteydessä päätöksen antaneeseen viranomaiseen jollakin tarkoitukseen soveltuvalla tavalla keskustellakseen asianmukaisista toimenpiteistä. Päätöksen antanut viranomaislainen voi tämän perusteella päättää vetää jäädyttämispäätöksen takaisin. Jos näiden keskustelujen jälkeen ei ole löydetty ratkaisua, täytäntöönpanoviranomainen voi päättää lopettaa jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanon.

9 artikla

Jäädyttämispäätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon määräajat

1. Täytäntöönpanoviranomaisen on tehtävä jäädyttämispäätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva päätös ja pantava tämä päätös täytäntöön viipymättä ja yhtä ripeästi ja ensisijaisesti kuin samanlaisessa kansallisessa tapauksessa sen jälkeen, kun täytäntöönpanoviranomainen on saanut jäädyttämistodistuksen.
2. Jos päätöksen antanut viranomaislainen on ilmoittanut todistuksessa, että jäädyttämispäätöksen täytäntöönpano on toteutettava tietynä ajankohtana, täytäntöönpanoviranomaisen on otettava tämä mahdollisimman tarkoin huomioon. Jos päätöksen antanut viranomaislainen on ilmoittanut, että asianomaisten jäsenvaltioiden välinen koordinointi on tarpeen, täytäntöönpanoviranomaisen ja päätöksen antaneen viranomaisen on huolehdittava keskenään koordinoinnista sopiakseen jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanopäivästä. Jos sopimukseen ei päästä, täytäntöönpanoviranomaisen on päätettävä jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanopäivästä ottaen päätöksen antaneen viranomaisen intressit huomioon mahdollisimman tarkoin.
3. Jos päätöksen antanut viranomaislainen on ilmoittanut jäädyttämistodistuksessa, että jäädyttäminen on toteutettava välittömästi, koska on perusteltu syy olettaa, että kyseinen omaisuus siirretään tai tuhoetaan pian tai koska päätöksen antaneessa valtioissa on tutkintaan tai menettelyihin liittyviä tarpeita, täytäntöönpanoviranomaisen on tehtävä päätös jäädyttämispäätöksen tunnustamisesta viimeistään 48 tunnin kuluttua sen vastaanottamisesta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 5 kohdan soveltamista. Täytäntöönpanoviranomaisen on toteutettava konkreettiset toimet päätöksen panemiseksi täytäntöön viimeistään 48 tunnin kuluttua jäädyttämispäätöksen tekemisestä.

4. Täytäntöönpanoviranomaisen on ilmoitettava jäädyttämispäätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevasta päätöksestään päätöksen antaneelle viranomaiselle viipymättä käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.
5. Jos täytäntöönpanoviranomainen ei tietyssä tapauksessa pysty noudattamaan 3 kohdassa säädettyjä määräaikoja, sen on ilmoitettava tästä viipymättä päätöksen antavalle viranomaiselle millä tahansa tavalla ilmoittaen syyt siihen, miksi määräajan noudattaminen ei ollut mahdollista, ja kuultava päätöksen antavaa viranomaista jäädyttämispäätöksen tunnustamisen tai täytäntöönpanon asianmukaisesta ajankohdasta.
6. Edellä 3 kohdassa asetettujen määräaikojen päätyminen ei vapauta täytäntöönpanoviranomaista sitä koskevasta velvoitteesta tehdä viipymättä jäädyttämispäätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva päätös eikä velvoitteesta panna päätös viipymättä täytäntöön.

10 artikla

Jäädyttämispäätösten täytäntöönpanon lykkäminen

1. Täytäntöönpanoviranomainen voi lykätä 4 artiklan mukaisesti lähetetyn jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa, jos
 - a) päätöksen täytäntöönpano saattaisi haitata parhaillaan suoritettavaa rikostutkintaa; tällöin jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa voidaan lykätä siihen saakka, kun täytäntöönpanoviranomainen katsoo tämän olevan asianmukaista;
 - b) kyseisen omaisuuden jäädyttämisestä on jo tehty päätös; tällöin jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa voidaan lykätä siihen saakka, että tämä olemassa oleva päätös perutaan; tai
 - c) kyseisestä omaisuudesta on jo tehty päätös täytäntöönpanovaltiossa toteutetuissa muissa menettelyissä; tällöin jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa voidaan lykätä siihen saakka, että tämä olemassa oleva päätös perutaan; tätä kohtaa sovelletaan kuitenkin vain, jos tällaisella päätöksellä olisi etusija kansallisen lainsäädännön nojalla myöhempimpiin kansallisen lainsäädännön mukaisiin rikosasioissa annettaviin jäädyttämispäätöksiin nähden.
2. Täytäntöönpanoviranomaisen on välittömästi ilmoitettava päätöksen antaneelle viranomaiselle jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanon lykkäämisestä ja täsmennettävä lykkäämisen perusteet ja mahdollisuuksien mukaan lykkäämisen arvioitu kesto käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.
3. Kun perustetta lykkäämiselle ei enää ole, täytäntöönpanoviranomaisen on välittömästi toteutettava tarvittavat toimenpiteet jäädyttämispäätöksen panemiseksi täytäntöön ja ilmoitettava siitä päätöksen antaneelle viranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

11 artikla

Salassapitovelvollisuus

1. Päätöksen antavan viranomaisen ja täytäntöönpanoviranomaisen on otettava jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanon aikana asianmukaisella tavalla huomioon sen tutkinnan edellyttämä luottamuksellisuus, jonka yhteydessä jäädyttämispäätös annettiin.
2. Täytäntöönpanoviranomaisen on lainsäädäntönsä mukaisesti taettava jäädyttämispäätöksen tietojen ja sisällön luottamuksellisuus, paitsi siltä osin kuin on välttämätöntä sen täytäntöön panemista varten. Kun jäädyttämispäätös on pantu täytäntöön, täytäntöönpanoviranomaisen on ilmoitettava henkilöille, joita asia koskee, siitä 32 artiklan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän artiklan 3 kohdan soveltamista.
3. Päätöksen antava viranomainen voi meneillään olevan tutkinnan turvaamiseksi pyytää täytäntöönpanoviranomaista lykkäämään jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta henkilöille, joita asia koskee, 32 artiklan nojalla annettavaa ilmoitusta. Kun kyseisille henkilöille ilmoittamista ei enää ole tarpeen lykätä meneillään olevien tutkintatoimien turvaamiseksi, päätöksen antavan viranomaisen on ilmoitettava siitä täytäntöönpanoviranomaiselle, jotta täytäntöönpanoviranomainen voi ilmoittaa kyseisille henkilöille jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta 32 artiklan mukaisesti.
4. Jos täytäntöönpanoviranomainen ei pysty noudattamaan tämän artiklan mukaisia luottamuksellisuutta koskevia velvoitteita, sen on ilmoitettava siitä päätöksen antaneelle viranomaiselle viipymättä ja mahdollisuuksien mukaan ennen jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa.

12 artikla

Jäädyttämispäätösten voimassaolo

1. Jäädyttämispäätöksen kohteena oleva omaisuus pysyy jäädytettynä täytäntöönpanovaltiossa siihen asti, että kyseisen valtion toimivaltainen viranomainen antaa lopullisen vastauksen 14 artiklan mukaisesti lähetettyyn menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen tai että päätöksen antava viranomainen ilmoittaa täytäntöönpanoviranomaiselle päätöksestä tai toimenpiteestä, jonka vuoksi päätös lakkaa olemasta täytäntöönpanokelpoinen tai se on vedettävä takaisin 27 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

2. Täytäntöönpanoviranomainen voi asiaan liittyvät olosuhteet huomioon ottaen esittää päätöksen antaneelle viranomaiselle perustellun pyynnön omaisuuden jäädyttämisaajan rajoittamiseksi. Tällainen pyyntö, johon on liitetty kaikki olennaiset lisätiedot, lähetetään käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste, niin että päätöksen antava viranomainen voi todeta pyynnön aitouden. Tutkiessaan tällaista pyyntöä päätöksen antavan viranomaisen on otettava huomioon kaikki intressit, myös täytäntöönpanoviranomaisen intressit. Päätöksen antavan viranomaisen on vastattava pyyntöön mahdollisimman nopeasti. Jos päätöksen antava viranomainen ei suostu tällaiseen rajoitukseen, sen on ilmoitettava täytäntöönpanoviranomaiselle syynsä siihen. Tällöin omaisuus pysyy jäädytettynä 1 kohdan mukaisesti. Jos päätöksen antava viranomainen ei vastaa kuuden viikon kuluessa pyynnön vastaanottamisesta, täytäntöönpanoviranomaisella ei enää ole velvoitetta panna jäädyttämispäätöstä täytäntöön.

13 artikla

Jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanon mahdottomuus

1. Jos täytäntöönpanoviranomainen katsoo, että jäädyttämispäätöksen täytäntöönpano on mahdotonta, sen on ilmoitettava siitä viipymättä päätöksen antaneelle viranomaiselle.
2. Ennen kuin täytäntöönpanoviranomainen antaa 1 kohdan mukaisesti ilmoituksen päätöksen antaneelle viranomaiselle, sen on tarvittaessa neuvoteltava päätöksen antaneen viranomaisen kanssa.
3. Jäädyttämispäätöksen täytäntöön panematta jättäminen tämän artiklan mukaisesti voi olla perusteltua vain, jos omaisuus
 - a) on jo tuomittu menetetyksi;
 - b) on kadonnut;
 - c) on tuhoutunut;
 - d) sitä ei löydy jäädyttämistodistuksessa ilmoitetusta paikasta; tai
 - e) sitä ei löydy, koska sen sijaintipaikkaa ei ole ilmoitettu riittävän tarkasti 2 kohdassa tarkoitetuista neuvotteluista huolimatta.
4. Kun on kyse 3 kohdan b, d ja e alakohdassa tarkoitetuista tilanteista, jos täytäntöönpanoviranomainen saa myöhemmin tietoa, jonka perusteella omaisuus voidaan paikantaa, täytäntöönpanoviranomainen voi panna jäädyttämispäätöksen täytäntöön ilman uuden jäädyttämistodistuksen lähettämistä edellyttäen, että täytäntöönpanoviranomainen on ennen jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa tarkistanut päätöksen antaneen viranomaisen kanssa, että jäädyttämispäätös on edelleen voimassa.
5. Sen estämättä, mitä 3 kohdassa säädetään, jos päätöksen antanut viranomainen on ilmoittanut, että samanarvoinen omaisuus voidaan jäädyttää, täytäntöönpanoviranomaisen ei edellytetä panevan täytäntöön jäädyttämispäätöstä, jos yksi 3 kohdassa esitetyistä tilanteista on olemassa eikä ole olemassa samanarvoista omaisuutta, joka voitaisiin tuomita jäädytetyksi.

III LUKU

MENETETYKSI TUOMITSEMISTA KOSKEVIEN PÄÄTÖSTEN LÄHETTÄMINEN, TUNNUSTAMINEN JA TÄYTÄNTÖÖNPANO

14 artikla

Menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten lähettäminen

1. Menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös lähetetään menetetyksi tuomitsemista koskevan todistuksen avulla. Päätöksen antava viranomainen lähettää 17 artiklassa tarkoitettua menetetyksi tuomitsemista koskevan todistuksen suoraan täytäntöönpanoviranomaiselle tai tarvittaessa 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulle keskusviranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste niin, että täytäntöönpanoviranomainen voi todeta menetetyksi tuomitsemista koskevan todistuksen aitouden.
2. Jäsenvaltiot voivat antaa ilmoituksen, jossa todetaan, että kun niille lähetetään todistus menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa varten, päätöksen antavan viranomaisen on toimitettava alkuperäinen menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös tai sen oikeaksi todistettu jäljennös menetetyksi tuomitsemista koskevan todistuksen mukana. Ainoastaan menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus on kuitenkin käännettävä 17 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
3. Jäsenvaltiot voivat antaa 2 kohdassa tarkoitettua ilmoituksen ennen tämän asetuksen soveltamispäivää tai myöhemmin. Jäsenvaltiot voivat milloin tahansa peruuttaa tällaisen ilmoituksen. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle, kun ne antavat tai peruuttavat tällaisen ilmoituksen. Komissio asettaa tällaiset tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja Euroopan oikeudellisen verkoston saataville.
4. Jos kyseessä on rahamäärän menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös ja päätöksen antavalla viranomaisella on perusteltua syytä olettaa, että henkilöllä, jota vastaan päätös on tehty, on omaisuutta tai tuloja jäsenvaltiossa, sen on lähetettävä menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus kyseiseen jäsenvaltioon.

5. Jos kyseessä on tietyn omaisuuden menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös ja päätöksen antavalla viranomaisella on perusteltua syytä olettaa, että tällaista omaisuutta on jäsenvaltiossa, sen on lähetettävä menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus kyseiseen jäsenvaltioon.

6. Päätöksen antavan viranomaisen on ilmoitettava täytäntöönpanoviranomaiselle kaikista tiedossaan olevista henkilöistä, joita asia koskee. Päätöksen antavan viranomaisen on pyynnöstä ilmoitettava täytäntöönpanoviranomaiselle myös kaikki tiedot, jotka liittyvät vaateisiin, joita henkilöillä, joita asia koskee, voi olla omaisuuteen nähden, myös kyseisen henkilön tunnistamiseen liittyvät tiedot.

7. Jos 24 artiklan 3 kohdan mukaisesti saataville annetuista tiedoista huolimatta toimivaltainen täytäntöönpanoviranomainen ei ole päätöksen antavan viranomaisen tiedossa, päätöksen antava viranomainen tekee kaikki tarvittavat tiedustelut, myös Euroopan oikeudellisen verkoston yhteyspisteiden kautta tiedon määrittääkseen, millä viranomaisella on toimivalta tunnustaa ja panna täytäntöön menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös.

8. Jos menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen vastaanottavalla täytäntöönpanovaltion viranomaisella ei ole toimivaltaa tunnustaa päätöstä tai toteuttaa sen täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä, sen on välittömästi lähetettävä menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös jäsenvaltionsa viranomaiselle, joka on toimivaltainen panemaan sen täytäntöön, ja ilmoitettava siitä päätöksen antaneelle viranomaiselle.

15 artikla

Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen lähettäminen yhteen tai useampaan täytäntöönpanovaltioon

1. Menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus lähetetään 14 artiklan mukaisesti vain yhteen täytäntöönpanovaltioon kerrallaan, jollei tämän artiklan 2 tai 3 kohdasta muuta johdu.

2. Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee tiettyä omaisuutta, menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus voidaan lähettää useampaan täytäntöönpanovaltioon samanaikaisesti, jos

- a) päätöksen antavalla viranomaisella on perustellut syyt olettaa, että menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteena olevaa omaisuutta on eri täytäntöönpanovaltioissa, tai
- b) tietyn menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteena olevan omaisuuden tuomitseminen menetetyksi edellyttäisi toimia useammassa täytäntöönpanovaltiossa.

3. Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee rahamäärää, menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus voidaan lähettää samanaikaisesti useampaan täytäntöönpanovaltioon, jos päätöksen antava viranomainen katsoo, että siihen on erityinen tarve, esimerkiksi, jos

- a) kyseistä omaisuutta ei ole jäädytetty tämän asetuksen mukaisesti, tai
- b) sen omaisuuden arvioitu arvo, joka voidaan saada menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta päätöksen tehneessä valtiossa ja jossakin täytäntöönpanovaltiossa, ei todennäköisesti riitä menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen koko määrän menetetyksi tuomitsemiseen.

16 artikla

Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen lähettämisen seuraukset

1. Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen lähettäminen 14 ja 15 artiklan mukaisesti ei rajoita päätöksen antavan valtion oikeutta panna päätös täytäntöön.

2. Rahamäärää koskevan menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta saatavan omaisuuden kokonaisarvo ei saa ylittää menetetyksi tuomitsemista koskevassa päätöksessä määrättyä enimmäismäärää huolimatta siitä, onko päätös rahamäärän menetetyksi tuomitsemisesta on lähetetty yhteen tai useampaan täytäntöönpanovaltioon.

3. Päätöksen antaneen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava täytäntöönpanoviranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste, jos

- a) se katsoo erityisesti täytäntöönpanovaltion sille 21 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti toimittaman tiedon perusteella, että menetetyksi tuomitseminen on vaarassa ylittää enimmäismäärän;
- b) menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on pantu kokonaan tai osittain täytäntöön päätöksen antaneessa valtiossa tai muussa täytäntöönpanovaltiossa, jolloin sen on täsmennettävä määrä, jonka osalta menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä ei ole vielä pantu täytäntöön; tai
- c) päätöksen antaneen valtion viranomainen ottaa vastaan, sen jälkeen kun menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus on lähetetty 14 artiklan mukaisesti, rahasumman, joka on maksettu menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen osalta.

Kun sovelletaan ensimmäisen alakohdan a alakohtaa, päätöksen antaneen viranomaisen on ilmoitettava täytäntöönpanoviranomaiselle mahdollisimman nopeasti, jos kyseisessä alakohdassa tarkoitettu riski lakkaa.

17 artikla

Vakimuotoinen menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus

1. Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen antavan viranomaisen on täytettävä liitteessä II esitetty menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus, allekirjoitettava se ja todistettava sen sisältö oikeaksi ja asianmukaiseksi.
2. Päätöksen antavan viranomaisen on annettava täytäntöönpanoviranomaiselle käännös menetetyksi tuomitsemista koskevasta todistuksesta jollakin täytäntöönpanovaltion virallisella kielellä tai jollekin jollakin muulla kielellä, jonka täytäntöönpanovaltio hyväksyy 3 kohdan mukaisesti.
3. Mikä tahansa jäsenvaltio voi milloin tahansa ilmoittaa komissiolle toimitettavalla ilmoituksella, että se hyväksyy käännökset menetetyksi tuomitsemista koskevista todistuksista yhdellä tai usealla muulla unionin virallisella kielellä kuin kyseisen jäsenvaltion virallisella kielellä tai virallisilla kielillä. Komissio asettaa ilmoitukset kaikkien jäsenvaltioiden ja Euroopan oikeudellisen verkoston saataville.

18 artikla

Menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano

1. Täytäntöönpanoviranomaisen on tunnustettava 14 artiklan mukaisesti lähetetty menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös ja toteutettava tarvittavat toimet sen panemiseksi täytäntöön samalla tavoin kuin täytäntöönpanovaltion viranomaisen antaman menetetyksi tuomitsemista koskevan kansallisen päätöksen osalta, paitsi jos kyseinen täytäntöönpanoviranomainen vetoaa johonkin 19 artiklassa säädettyyn perusteeseen olla tunnustamatta päätöstä tai olla panematta sitä täytäntöön tai johonkin 21 artiklassa säädettyyn perusteeseen lykätä sen täytäntöönpanoa.
2. Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee tiettyä omaisuutta, päätöksen antavat viranomaiset ja täytäntöönpanoviranomaiset voivat, jos se on päätöksen antavan valtion lainsäädännön mukaista, sopia, että menetetyksi tuomitseminen voidaan täytäntöönpanovaltiossa panna täytäntöön määräämällä maksettavaksi menetetyksi tuomitun omaisuuden arvoa vastaava rahamäärä.
3. Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee rahamäärää ja jos täytäntöönpanoviranomainen ei saa kyseistä rahamäärää vastaavaa maksua, se panee menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöön 1 kohdan mukaisesti kohdistamalla täytäntöönpanon mihin tahansa kyseiseen tarkoitukseen saatavilla olevaan omaisuuteen. Täytäntöönpanoviranomainen muuntaa tarvittaessa menetetyksi tuomitun määrän täytäntöönpanovaltion valuutaksi menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tekemispäivää koskevaa, *Euroopan unionin virallisen lehden C-sarjassa* julkaistua euron päivittäistä valuuttakurssia käyttäen.
4. Mikäli osa rahamäärästä peritään menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen mukaisesti muussa kuin täytäntöönpanovaltiossa, tämä määrä on kokonaisuudessaan vähennettävä täytäntöönpanovaltiossa menetetyksi tuomitusta määrästä.
5. Jos päätöksen antava viranomainen on antanut menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen mutta ei jäädyttämispäätöstä, täytäntöönpanoviranomainen voi osana 1 kohdassa säädettyjä toimenpiteitä päättää jäädyttää kyseisen omaisuuden omasta aloitteestaan kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen myöhempää täytäntöönpanoa varten. Tällaisessa tapauksessa täytäntöönpanoviranomaisen on ilmoitettava siitä päätöksen antaneelle viranomaiselle viipymättä, mahdollisuuksien mukaan ennen kyseisen omaisuuden jäädyttämistä.
6. Kun menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano on saatu päätökseen, täytäntöönpanoviranomaisen on ilmoitettava täytäntöönpanon tuloksista päätöksen antaneelle viranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

19 artikla

Perusteet olla tunnustamatta ja panematta täytäntöön menetetyksi tuomitsemista koskevia päätöksiä

1. Täytäntöönpanoviranomainen voi päättää olla tunnustamatta tai panematta täytäntöön menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä vain, jos
 - a) päätöksen täytäntöönpano olisi vastoin *ne bis in idem* -periaatetta;
 - b) on olemassa täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen erioikeus tai koskemattomuus, joka estäisi kyseistä omaisuutta koskevan menetetyksi tuomitsemista koskevan kansallisen päätöksen täytäntöönpanon, tai rikosoikeudellisen vastuun määrittämisestä tai rajoittamisesta on olemassa sääntöjä, jotka liittyvät lehdistönvapauteen tai ilmaisuvapauteen muissa tiedotusvälineissä ja jotka estävät menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon;
 - c) menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus on epätäydellinen tai ilmeisen virheellinen eikä sitä ole täydennetty tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kuulemisen jälkeen;

- d) menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös liittyy rikokseen, joka on tehty kokonaan tai osittain päätöksen antaneen valtion alueen ulkopuolella ja kokonaan tai osittain täytäntöönpanovaltion alueella, ja teko, johon liittyen menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös oli annettu, ei ole täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan rikos;
- e) täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaiset henkilöiden, joita asia koskee, oikeudet tekevät menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöön panemisen mahdottomaksi, myös kun tämä johtuu 33 artiklan mukaisten oikeussuojakeinojen käyttämisestä;
- f) jossakin 3 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan kuuluvassa tapauksessa päätöksen perusteena oleva teko ei ole rikos täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan; menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta ei kuitenkaan voida kieltäytyä tapauksissa, joissa on kyse vero-, tulli- ja valuuttasäännöksistä, sillä perusteella, että täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä ei määrätä samantyyppisiä veroja tai ettei siinä säädetä veroja, tulleja tai valuuttatoimia koskevia samantyyppisiä sääntöjä kuin päätöksen antaneen valtion lainsäädännössä;
- g) menetetyksi tuomitsemista koskevan todistuksen mukaan henkilö, jota vastaan menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on annettu, ei ollut henkilökohtaisesti läsnä oikeudenkäynnissä, jonka tuloksena lopulliseen tuomioon liittyvä menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös annettiin, ellei menetetyksi tuomitsemista koskevassa todistuksessa ilmoiteta päätöksen antaneen valtion lainsäädännössä määriteltyjen täydentävien menettelyvaatimusten mukaisesti, että henkilö
- i) on saanut haasteen hyvissä ajoin henkilökohtaisesti tiedoksi ja siten saanut tiedon menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen johtaneen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta tai oli tosiasiallisesti saanut virallisen tiedon kyseisen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta muilla keinoin siten, että voidaan kiistattomasti todeta, että kyseinen henkilö oli tietoinen oikeudenkäynnistä, ja hänelle oli ajoissa ilmoitettu, että tällainen menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös voidaan tehdä, vaikka hän jää pois oikeudenkäynnistä;
 - ii) oli oikeudenkäynnistä tietoisena valtuuttanut lakimiehen, jonka joko kyseinen henkilö tai valtio oli nimennyt puolustamaan häntä oikeudenkäynnissä, ja tämä lakimies oli tosiasiallisesti puolustanut häntä oikeudenkäynnissä, tai
 - iii) sen jälkeen, kun menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös oli annettu asianomaiselle henkilölle tiedoksi ja hänelle oli nimenomaisesti ilmoitettu hänen oikeudestaan uudelleenkäsittelyyn tai muutoksenhakuun, johon henkilöllä on oikeus osallistua ja joka antaa mahdollisuuden asian ratkaisuperusteiden uudelleentutkimiseen, mukaan lukien uusien todisteiden tutkiminen, ja joka voi johtaa alkuperäisen menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kumoamiseen, on nimenomaisesti ilmoittanut, ettei hän ole riitauttanut menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä, tai ei ole pyytänyt uudelleenkäsittelyä tai hakenut muutosta määräajassa;
- h) poikkeustilanteissa on olemassa perusteltu syy katsoa erityisten ja objektiivisten todisteiden pohjalta, että menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano olisi tapauksen erityiset olosuhteet huomioon ottaen ilmeisessä ristiriidassa perusoikeuskirjassa vahvistetun asiaan liittyvän perusoikeuden, erityisesti tehokkaita oikeussuojakeinoja koskevan oikeuden, oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan oikeuden tai puolustautumisoikeuden, kanssa.
2. Täytäntöönpanoviranomaisen on missä tahansa 1 kohdassa tarkoitetuista tapauksista, ennen kuin se päättää olla tunnustamatta tai panematta täytäntöön menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä joko kokonaisuudessaan tai osittain, kuultava päätöksen antanutta viranomaista jollakin tarkoitukseen soveltuvalla tavalla ja tarvittaessa pyydettyä päätöksen antanutta viranomaista toimittamaan tarvittavat tiedot viipymättä.
3. Päätös kieltäytyä menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta on tehtävä viipymättä, ja siitä on ilmoitettava välittömästi päätöksen antaneelle viranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

20 artikla

Menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon määräajat

1. Täytäntöönpanoviranomaisen on annettava menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva päätös viipymättä ja viimeistään 45 päivän kuluessa siitä, kun täytäntöönpanoviranomainen on vastaanottanut menetetyksi tuomitsemista koskevan todistuksen, sanotun kuitenkin rajoittamatta 4 kohdan soveltamista.
2. Täytäntöönpanoviranomaisen on ilmoitettava menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevasta päätöksestään päätöksen antaneelle viranomaiselle viipymättä käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.
3. Jollei 21 artiklan mukaisia lykkäämisperusteita ole, täytäntöönpanoviranomaisen on toteutettava menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöön panemiseksi tarpeelliset konkreettiset toimenpiteet viipymättä ja vähintään yhtä ripeästi ja ensisijaisesti kuin samanlaisessa kansallisessa tapauksessa.
4. Jos täytäntöönpanoviranomainen ei tietyssä tapauksessa pysty noudattamaan 1 kohdassa säädettyjä määräaikoja, sen on ilmoitettava siitä viipymättä päätöksen antaneelle viranomaiselle ilmoittaen viivästyksen syyt ja kuultava päätöksen antanutta viranomaista menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamisen ja täytäntöönpanon asianmukaisesta ajankohdasta.

5. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen määräaikojen päättymisen ei vapauta täytäntöönpanoviranomaista sitä koskevasta velvoitteesta tehdä menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva päätös eikä velvoitteesta panna päätös viipymättä täytäntöön.

21 artikla

Menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten täytäntöönpanon lykkääminen

1. Täytäntöönpanoviranomainen voi lykätä 14 artiklan mukaisesti lähetetyn menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista tai täytäntöönpanoa, jos
 - a) sen täytäntöönpano saattaisi haitata parhaillaan suoritettavaa rikostutkintaa; tällöin menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa voidaan lykätä siihen saakka, kun täytäntöönpanoviranomainen katsoo tämän olevan kohtuullista;
 - b) täytäntöönpanoviranomainen katsoo rahamäärän menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen osalta, että kyseisen menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta saatavan omaisuuden kokonaisarvo on vaarassa merkittävästi ylittää menetetyksi tuomitsemista koskevassa päätöksessä määrätyn määrän sen vuoksi, että päätös menetetyksi tuomitsemisesta pannaan samanaikaisesti täytäntöön useammassa jäsenvaltiossa;
 - c) omaisuus on jo meneillään olevan menetetyksi tuomitsemista koskevan menettelyn kohteena täytäntöönpanovaltiossa; tai
 - d) tapauksissa, joissa on vedottu 33 artiklassa tarkoitettuihin oikeussuojakeinoihin.
2. Sen estämättä, mitä 18 artiklan 5 kohdassa säädetään, täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on toteutettava menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon lykkäyksen aikana kaikki toimenpiteet, jotka se toteuttaisi samanlaisessa kansallisessa tapauksessa sen estämiseksi, ettei omaisuus olisikaan enää saatavilla menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten.
3. Täytäntöönpanoviranomaisen on viipymättä ilmoitettava päätöksen antaneelle viranomaiselle päätöksen täytäntöönpanon lykkäämisestä ja täsmennettävä lykkäämisen perusteet ja mahdollisuuksien mukaan lykkäämisen arvioitu kesto käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.
4. Kun lykkäämisen peruste on lakannut, täytäntöönpanoviranomaisen on toteutettava viipymättä tarvittavat toimenpiteet päätöksen panemiseksi täytäntöön ja ilmoitettava siitä päätöksen antaneelle viranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

22 artikla

Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon mahdottomuus

1. Jos täytäntöönpanoviranomainen katsoo, että menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano on mahdotonta, sen on ilmoitettava siitä viipymättä päätöksen antaneelle viranomaiselle.
2. Ennen kuin täytäntöönpanoviranomainen antaa 1 kohdan mukaisesti ilmoituksen päätöksen antaneelle viranomaiselle, sen on tarvittaessa kuultava päätöksen antanutta viranomaista ottaen huomioon myös 18 artiklan 2 tai 3 kohdassa säädetty mahdollisuudet.
3. Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöön panematta jättäminen tämän artiklan mukaisesti voi olla perusteltua vain, jos omaisuus
 - a) on jo tuomittu menetetyksi;
 - b) on kadonnut;
 - c) on tuhoutunut;
 - d) sitä ei löydy menetetyksi tuomitsemista koskevassa todistuksessa ilmoitetusta paikasta; tai
 - e) sitä ei löydy, koska sen sijaintipaikkaa ei ole ilmoitettu riittävän tarkasti 2 kohdassa tarkoitetuista neuvotteluista huolimatta.
4. Kun on kyse 3 kohdan b, d ja e alakohdassa tarkoitetuista tilanteista, jos täytäntöönpanoviranomainen saa myöhemmin tietoa, jonka perusteella omaisuus voidaan paikantaa, täytäntöönpanoviranomainen voi panna menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöön ilman uuden menetetyksi tuomitsemista koskevan todistuksen lähettämistä edellyttäen, että täytäntöönpanoviranomainen on ennen menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa tarkistanut päätöksen antaneen viranomaisen kanssa, että menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on edelleen voimassa.
5. Sen estämättä, mitä 3 kohdassa säädetään, jos päätöksen antanut viranomainen on ilmoittanut, että samanarvoinen omaisuus voidaan tuomita menetetyksi, tämän artiklan nojalla tapahtuva menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöön panematta jättäminen voi olla perusteltua, jos yksi 3 kohdassa esitetystä tilanteista on olemassa eikä ole olemassa samanarvoista omaisuutta, joka voitaisiin tuomita menetetyksi.

IV LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

23 artikla

Valvontaa koskeva lainsäädäntö

1. Jäädättämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä, ja tämän valtion viranomaisilla on yksin toimivalta päättää täytäntöönpanomenettelyistä ja määrätä kaikista niihin liittyvistä toimenpiteistä.
2. Oikeushenkilöä vastaan annettu jäädättämispäätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on pantava täytäntöön, vaikka täytäntöönpanovaltio ei tunnustaisi oikeushenkilöiden rikosoikeudellisen vastuun periaatetta.
3. Sen estämättä, mitä 18 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään, täytäntöönpanovaltio ei voi määrätä 4 artiklan mukaisesti lähetetyn jäädättämispäätöksen tai 14 artiklan mukaisesti lähetetyn menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen vaihtoehtona toimenpiteitä ilman päätöksen antaneen valtion suostumusta.

24 artikla

Toimivaltaisten viranomaisten määrittäminen

1. Kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle viimeistään 19 päivänä joulukuuta 2020, mitkä 2 artiklan 8 ja 9 kohdassa tarkoitetut viranomaiset ovat sen lainsäädännön mukaan toimivaltaisia silloin, kun kyseinen jäsenvaltio on päätöksen antava valtio tai täytäntöönpanovaltio.
2. Kukin jäsenvaltio voi, jos sen sisäisen oikeusjärjestelmän rakenne sitä edellyttää, nimetä yhden tai useamman keskusviranomaisen vastaamaan jäädättämistodistusten ja menetetyksi tuomitsemista koskevien todistusten hallinnollisesta lähettämisestä ja vastaanottamisesta ja toimivaltaisten viranomaisten avustamisesta. Kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle kaikki näin nimeämänsä viranomaiset.
3. Komissio asettaa tämän artiklan mukaisesti saamansa tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja Euroopan oikeudellisen verkoston saataville.

25 artikla

Tietojen toimittaminen

1. Päätöksen antavan viranomaisen ja täytäntöönpanoviranomaisen on tarvittaessa viipymättä kuultava toisiaan millä tahansa soveltuvalla yhteydenpitotavalla varmistaakseen tämän asetuksen tehokkaan soveltamisen.
2. Kaikenlainen yhteydenpito, myös silloin kun tarkoituksena on ratkaista jäädättämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon edellyttämien asiakirjojen toimittamiseen tai aitouteen liittyvät ongelmat, on hoidettava suoraan päätöksen antavan viranomaisen ja täytäntöönpanoviranomaisen välillä, ja jos jäsenvaltio on nimennyt keskusviranomaisen 24 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ottamalla siihen tarvittaessa mukaan kyseinen keskusviranomainen.

26 artikla

Useampi kuin yksi päätös

1. Jos täytäntöönpanoviranomainen saa eri jäsenvaltioista vähintään kaksi jäädättämispäätöstä tai menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä, jotka on annettu samaa henkilöä vastaan, eikä kyseisellä henkilöllä ole täytäntöönpanovaltiossa riittävästi omaisuutta niiden kaikkien täytäntöönpanoon, tai jos täytäntöönpanoviranomainen saa vähintään kaksi jäädättämispäätöstä tai menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä saman tietyn omaisuuden osalta, täytäntöönpanoviranomaisen on päätettävä täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti, mitkä päätöksistä pannaan täytäntöön, tämän rajoittamatta mahdollisuutta lykätä menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa 21 artiklan mukaisesti.
2. Päätöksiä tehdessään täytäntöönpanoviranomaisen on mahdollisuuksien mukaan asetettava etusijalle uhrien etu. Sen on myös otettava huomioon kaikki muut merkitykselliset olosuhteet, mukaan lukien seuraavat:
 - a) se, onko varat jo jäädetyt;
 - b) asianomaisten päätösten päivämäärät ja lähetyspäivämäärät;

- c) kyseisen rikoksen vakavuus; ja
- d) rikoksen tekopaikka.

27 artikla

Jäädättämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon lopettaminen

1. Jos jäädättämispäätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös ei enää ole täytäntöönpanokelpoinen tai voimassa, päätöksen antaneen viranomaisen on viipymättä vedettävä takaisin jäädättämispäätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös.
2. Päätöksen antaneen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava täytäntöönpanoviranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste, jäädättämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen takaisin vetämisestä ja ratkaisusta tai toimenpiteestä, jonka seurauksena jäädättämispäätös tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on vedettävä takaisin.
3. Täytäntöönpanoviranomaisen on lopetettava jäädättämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano siltä osin kuin täytäntöönpanoa ei vielä ole saatu päätökseen heti, kun päätöksen antanut viranomainen on ilmoittanut sille takaisin vetämisestä 2 kohdan mukaisesti. Täytäntöönpanoviranomaisen on viipymättä lähetettävä vahvistus täytäntöönpanon lopettamisesta päätöksen antaneelle valtiolle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

28 artikla

Jäädetytyn ja menetetyksi tuomitun omaisuuden hallinnointi ja luovuttaminen

1. Jäädetytyn ja menetetyksi tuomitun omaisuuden hallinnointiin sovelletaan täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä.
2. Täytäntöönpanovaltio hallinnoi jäädetyttä tai menetetyksi tuomittua omaisuutta, jotta voidaan välttää sen arvon aleneminen. Tätä varten täytäntöönpanovaltion on voitava myydä tai siirtää jäädetyttä omaisuutta direktiivin 2014/42/EU 10 artikla huomioon ottaen.
3. Jäädetytty omaisuus ja rahamäärä, joka on saatu tällaisen omaisuuden 2 kohdan mukaisesta myynnistä, jää täytäntöönpanovaltioon siihen saakka, että menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus on toimitettu ja menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on pantu täytäntöön, tämän rajoittamatta mahdollisuutta palauttaa omaisuus 29 artiklan mukaisesti.
4. Täytäntöönpanovaltion ei edellytetä myyvän tai palauttavan tiettyjä menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteena olevia esineitä, jos nämä esineet ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/60/EU⁽¹⁾ 2 artiklan 1 kohdassa määritellyjä kulttuuriesineitä. Tämä asetus ei vaikuta velvoitteeseen palauttaa kulttuuriesineet kyseisen direktiivin mukaisesti.

29 artikla

Jäädetytyn omaisuuden palauttaminen uhrille

1. Jos päätöksen antanut viranomainen tai päätöksen antaneen valtion muu toimivaltainen viranomainen on antanut kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti päätöksen jäädetytyn omaisuuden palauttamisesta uhrille, päätöksen antavan viranomaisen on sisällytettävä tieto tästä päätöksestä jäädättämistodistukseen tai välitettävä myöhemmin tieto tällaisesta päätöksestä täytäntöönpanoviranomaiselle.
2. Jos täytäntöönpanoviranomainen on saanut tiedon 1 kohdassa tarkoitusta päätöksestä jäädetytyn omaisuuden palauttamisesta uhrille, sen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jos kyseinen omaisuus on jäädetytty, se palautetaan uhrille mahdollisimman pian täytäntöönpanovaltion menettelysääntöjen mukaisesti, tarvittaessa päätöksen antaneen valtion välityksellä, edellyttäen, että
 - a) uhrin omistusoikeutta omaisuuteen ei ole kiistetty;
 - b) omaisuutta ei ole vaadittu todisteeksi rikosoikeudenkäyntiin täytäntöönpanovaltiossa; ja
 - c) henkilöiden, joita asia koskee, oikeuksia ei loukata.

Jos omaisuus siirretään suoraan uhrille, täytäntöönpanoviranomaisen on ilmoitettava siitä päätöksen antaneelle viranomaiselle.

3. Jos täytäntöönpanoviranomainen katsoo, että 2 kohdan edellytykset eivät täyty, sen on neuvoteltava päätöksen antavan viranomaisen kanssa viipymättä ja jollakin tarkoitukseen soveltuvalla tavalla ratkaisun löytämiseksi. Jos ratkaisua ei löydetä, täytäntöönpanoviranomainen voi päättää olla palauttamatta jäädetyttä omaisuutta uhrille.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/60/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta (EUVL L 159, 28.5.2014, s. 1).

30 artikla

Menetetyksi tuomitun omaisuuden tai tällaisen omaisuuden myynnistä saadun rahan luovuttaminen

1. Jos päätöksen antanut viranomainen tai päätöksen antaneen valtion muu toimivaltainen viranomainen on antanut kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti päätöksen joko menetetyksi tuomitun omaisuuden palauttamisesta uhrille tai uhrille suoritettavasta korvauksesta, päätöksen antavan viranomaisen on sisällytettävä tuesta päätöksestä menetetyksi tuomitsemista koskevaan todistukseen tai välitettävä myöhemmin tieto tästä päätöksestä täytäntöönpanoviranomaiselle.
2. Jos täytäntöönpanoviranomainen on saanut tiedon 1 kohdassa tarkoitettua päätöksestä menetetyksi tuomitun omaisuuden palauttamisesta uhrille, sen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jos kyseinen omaisuus on tuomittu menetetyksi, se palautetaan uhrille mahdollisimman pian, tarvittaessa päätöksen antaneen valtion välityksellä. Jos omaisuus siirretään suoraan uhrille, täytäntöönpanoviranomaisen on ilmoitettava siitä päätöksen antaneelle viranomaiselle.
3. Jos täytäntöönpanoviranomaisen ei ole mahdollista palauttaa omaisuutta uhrille 2 kohdan mukaisesti, mutta kyseistä omaisuutta koskevan menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta on saatu rahaa, vastaava rahamäärä siirretään uhrille sen palauttamiseksi, tarvittaessa päätöksen antaneen valtion välityksellä. Jos raha siirretään suoraan uhrille, täytäntöönpanoviranomaisen on ilmoitettava siitä päätöksen antaneelle viranomaiselle. Mahdollisen jäljelle jäävän omaisuuden suhteen menetellään 7 kohdan mukaisesti.
4. Jos täytäntöönpanoviranomainen on saanut tiedon 1 kohdassa tarkoitettua päätöksestä uhrille suoritettavasta korvauksesta ja menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta on saatu rahaa, vastaava rahamäärä, siltä osin kuin se ei ylitä todistuksessa ilmoitettua määrää, siirretään uhrille korvauksen suorittamiseksi, tarvittaessa päätöksen antaneen valtion välityksellä. Jos raha siirretään suoraan uhrille, täytäntöönpanoviranomaisen on ilmoitettava siitä päätöksen antaneelle viranomaiselle. Mahdollisen jäljelle jäävän omaisuuden suhteen menetellään 7 kohdan mukaisesti.
5. Jos päätöksen antavassa valtiossa on käynnissä omaisuuden palauttamiseen tai uhrille suoritettavaan korvaukseen liittyvä menettely, päätöksen antavan viranomaisen on annettava tästä tieto täytäntöönpanoviranomaiselle. Täytäntöönpanovaltion on pidätyttävä menetetyksi tuomitun omaisuuden luovuttamisesta siihen asti, että päätös omaisuuden palauttamisesta tai uhrille suoritettavasta korvauksesta on annettu tiedoksi täytäntöönpanoviranomaiselle, vaikka menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on jo pantu täytäntöön.
6. Tämän rajoittamatta 1–5 kohdan soveltamista, menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta saadun muun omaisuuden kuin rahan suhteen on meneteltävä seuraavien sääntöjen mukaisesti:
 - a) omaisuus voidaan myydä, jolloin myynnin tuoton suhteen menetellään 7 kohdan mukaisesti;
 - b) omaisuus voidaan siirtää päätöksen antaneelle valtiolle edellyttäen, että jos päätös menetetyksi tuomitsemisesta koskee rahamäärää, päätöksen antava viranomainen on antanut suostumuksensa omaisuuden siirtämiseen päätöksen antavalle valtiolle;
 - c) jollei d alakohdasta muutu johdu, jos ei voida soveltaa a tai b alakohtaa, omaisuuden suhteen voidaan menetellä jollain muulla tavalla täytäntöönpanovaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti
 - d) omaisuus voidaan käyttää yleisen edun mukaisiin tai sosiaalisiin tarkoituksiin täytäntöönpanovaltiossa sen lainsäädännön mukaisesti, jos päätöksen antanut valtio suostuu tähän.
7. Ellei menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen mukana ole päätöstä omaisuuden palauttamisesta uhrille tai kyseiselle henkilölle suoritettavasta korvauksesta 1–5 kohdan mukaisesti tai elleivät asianomaiset jäsenvaltiot sovi muuta, täytäntöönpanovaltion on meneteltävä menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta saatujen rahamäärien suhteen seuraavasti:
 - a) jos menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta saatu määrä on enintään 10 000 euroa, se kuuluu täytäntöönpanovaltiolle; tai
 - b) jos menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta saatu määrä on yli 10 000 euroa, täytäntöönpanovaltio siirtää siitä 50 prosenttia päätöksen antaneelle valtiolle.

31 artikla

Kustannukset

1. Kukin jäsenvaltio vastaa tämän asetuksen soveltamisesta aiheutuvista omista kustannuksistaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 28 artiklassa säädettyjen, menetetyksi tuomitun omaisuuden luovuttamista koskevien säännösten soveltamista.
2. Täytäntöönpanoviranomainen voi esittää päätöksen antaneelle viranomaiselle ehdotuksen kustannusten jakamisesta, jos joko ennen jäädyttämissä päätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa tai sen jälkeen käy ilmi, että päätöksen täytäntöönpano aiheuttaisi suuria tai poikkeuksellisia kustannuksia.

Tällaiseen ehdotukseen on liitettävä täytäntöönpanoviranomaisen laatima tarkka eritelmä aiheutuneista kustannuksista. Päätöksen antaneen viranomaisen ja täytäntöönpanoviranomaisen on kuultava toisiaan ehdotuksen johdosta. Eurojust voi tarvittaessa avustaa näissä kuulemisissa.

Kuulemiset tai ainakin niiden tulos tallennetaan käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

32 artikla

Velvoite ilmoittaa henkilöille, joita asia koskee

1. Täytäntöönpanoviranomaisen on jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanon tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan päätöksen jälkeen mahdollisuuksien mukaan annettava kyseinen täytäntöönpano ja päätös kansallisen lainsäädäntönsä mukaisia menettelyjä noudattaen viipymättä tiedoksi tiedossaan oleville henkilöille, joita asia koskee, sanotun kuitenkin rajoittamatta 11 artiklan soveltamista.
2. Edellä olevan 1 kohdan mukaisessa tiedoksiannossa on täsmennettävä päätöksen antaneen viranomaisen nimi ja täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan käytettävissä olevat oikeussuojakeinot. Tiedoksiannossa on täsmennettävä myös ainakin lyhyesti päätöksen syyt.
3. Täytäntöönpanoviranomainen voi tarvittaessa pyytää päätöksen antanutta viranomaista suorittamaan 1 kohdassa tarkoitetut tehtävät.

33 artikla

Oikeussuojakeinot jäädyttämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa vastaan täytäntöönpanovaltiossa

1. Henkilöillä, joita asia koskee, on oltava käytettävissään tehokkaat oikeussuojakeinot täytäntöönpanovaltiossa 7 artiklan mukaista jäädyttämispäätöksen ja 18 artiklan menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevaa päätöstä vastaan. Oikeutta oikeussuojakeinoihin on käytettävä täytäntöönpanovaltion tuomioistuimessa kyseisen valtion lainsäädännön mukaisesti. Menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten osalta oikeussuojakeinoihin vetoamisella voi olla lykkäävä vaikutus, jos täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä näin säädetään.
2. Jäädyttämispäätöksen tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen antamisen aineellisia perusteita ei voida riittauttaa täytäntöönpanovaltion tuomioistuimessa.
3. Päätöksen antavan valtion toimivaltaiselle viranomaiselle on ilmoitettava kaikista oikeussuojakeinoista, joihin on vedottu 1 kohdan mukaisesti.
4. Tämä artikla ei rajoita päätöksen antavassa valtiossa direktiivin 2014/42/EU 8 artiklan mukaisesti sovellettavien suojatoimien ja oikeussuojakeinojen soveltamista.

34 artikla

Korvaukset

1. Jos täytäntöönpanovaltio on lainsäädäntönsä nojalla vastuussa vahingosta, jonka sille 4 artiklan mukaisesti toimitetun jäädyttämispäätöksen tai ja 14 artiklan mukaisesti toimitetun menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano on aiheuttanut jollekin henkilölle, joita asia koskee, päätöksen antavan valtion on korvattava täytäntöönpanovaltiolle vahingonkorvaukset, jotka on maksettu kyseiselle henkilölle. Jos päätöksen antava valtio kuitenkin pystyy osoittamaan täytäntöönpanovaltiolle, että vahinko tai sen osa on aiheutunut yksinomaan täytäntöönpanovaltion menettelystä, päätöksen antavan valtion ja täytäntöönpanovaltion on sovittava keskenään korvattavasta määrästä.
2. Edellä oleva 1 kohta ei rajoita luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden vahingonkorvausvaatimuksia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön soveltamista.

V LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

35 artikla

Tilastointi

1. Jäsenvaltioiden on säännöllisesti kerättävä asiaa käsitteleviltä viranomaisilta saatuja kattavia tilastotietoja. Niiden on pidettävä näitä tilastotietoja yllä ja lähetettävä ne komissiolle vuosittain. Tilastotiedoissa on oltava direktiivin 2014/42/EU 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi jäsenvaltion toisilta jäsenvaltioilta vastaanottamien sellaisten jäädyttämispäätösten tai menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten lukumäärä, jotka on tunnustettu ja pantu täytäntöön ja joiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta on kieltäydytty.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle vuosittain myös seuraavat tilastot, jos ne ovat keskitetysti saatavilla kyseisessä jäsenvaltiossa:

- a) sellaisten tapausten lukumäärä, joissa uhrille on suoritettu korvaus tai palautettu omaisuus, joka on saatu menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tämän asetuksen mukaisesti toteutetun täytäntöönpanon seurauksena; ja
- b) jäädyttämispäätösten ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten tämän asetuksen mukaisesti toteutetun täytäntöönpanon keskimääräinen kesto.

36 artikla

Todistuksen ja lomakkeen muuttaminen

Siirretään komissiolle valta antaa liitteissä I ja II esitettyjen todistusten muuttamista varten delegoituja säädöksiä 37 artiklan mukaisesti. Näiden muutosten on oltava tämän asetuksen mukaisia, eivätkä ne saa vaikuttaa siihen.

37 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artiklassa säädetyt edellytykset.
2. Siirretään komissiolle 19 päivästä joulukuuta 2020 määräämättömäksi ajaksi 36 artiklassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä.
3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 36 artiklassa tarkoitettua säädösvallan siirtoa. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempänä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyYTEEN.
4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.
5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.
6. Edellä 36 artiklan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaä jatketaan kahdella kuukaudella.

38 artikla

Raportointi ja uudelleentarkastelu

Komissio esittää Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle viimeistään 20 päivänä joulukuuta 2025 ja sen jälkeen joka viides vuosi kertomuksen tämän asetuksen soveltamisesta, mukaan lukien

- a) jäsenvaltioiden mahdollisuudesta antaa tai peruuttaa 4 artiklan 2 kohdan ja 14 artiklan 2 kohdan mukaisia ilmoituksia;
- b) perusoikeuksien kunnioittamisen sekä jäädyttämispäätösten ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisen tunnustamisen vuorovaikutuksesta;
- c) jäädytetyn tai menetetyksi tuomitun omaisuuden hallintaa ja luovuttamista sekä uhreille suoritettavia korvauksia ja omaisuuden palauttamista uhreille koskevien 28, 29 ja 30 artiklan soveltamisesta.

39 artikla

Korvattavat säädökset

Tällä asetuksella korvataan puitepäätös 2003/577/YOS siltä osin kuin on kyse omaisuuden jäädyttämisestä niiden jäsenvaltioiden kesken, joita tämä asetus sitoo, 19 päivästä joulukuuta 2020.

Tällä asetuksella korvataan puitepäätos 2006/783/YOS niiden jäsenvaltioiden kesken, joita tämä asetus sitoo, 19 päivästä joulukuuta 2020.

Niiden jäsenvaltioiden osalta, joita tämä asetus sitoo, viittauksia puitepäätoukseen 2003/577/YOS, siltä osin kuin on kyse omaisuuden jäädyttämisestä, ja viittauksia puitepäätoukseen 2006/783/YOS pidetään viittauksina tähän asetukseen.

40 artikla

Siirtymäsäännökset

1. Tätä asetusta sovelletaan jäädyttämistodistuksiin ja menetetyksi tuomitsemista koskeviin todistuksiin, jotka on toimitettu 19 päivänä joulukuuta 2020 tai sen jälkeen.
2. Jäädyttämistodistuksiin ja menetetyksi tuomitsemista koskeviin todistuksiin, jotka on toimitettu ennen 19 päivää joulukuuta 2020, sovelletaan kyseisen päivän jälkeen edelleen puitepäätoksia 2003/577/YOS ja 2006/783/YOS niiden jäsenvaltioiden kesken, joita tämä asetus sitoo, siihen saakka, että jäädyttämispäätos tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on pantu lopullisesti täytäntöön.

41 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 19 päivästä joulukuuta 2020.

Tämän asetuksen 24 artiklaa sovelletaan kuitenkin 18 päivästä joulukuuta 2018 lähtien.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti.

Tehty Strasbourgissa 14 päivänä marraskuuta 2018.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

A. TAJANI

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

K. EDTSTADLER

LIITE I

JÄÄDYTTÄMISTODISTUS

A OSA:

Päätöksen antava valtio:

Päätöksen antava viranomainen:

Mahdollinen vahvistava viranomainen:

Täytäntöönpanovaltio:

Täytäntöönpanoviranomainen (jos tiedossa):

B OSA: Täytäntöönpanon kiireellisyys ja/tai pyydetty täytäntöönpanopäivä

1. Syy, miksi asia on kiireellinen:

- On perustellut syyt uskoa, että kyseistä omaisuutta siirretään tai tuhoetaan pian:

.....

- Tutkintaan tai menettelyihin liittyvät tarpeet päätöksen tehneessä valtiossa:

.....

2. Täytäntöönpanopäivä:

- On pyydetty tiettyä päivää:

- Jäsenvaltioiden välistä koordinoitua tarvitaan

Pyyntö perustelu:

.....
.....

C OSA: Henkilö, jota asia koskee (henkilöt, joita asiat koskevat)

Tiedot henkilöstä, jota (henkilöistä, joita) vastaan jäädymispäätös on annettu, tai henkilöstä, jonka (henkilöistä, joiden) omaisuutta jäädymispäätös koskee (jos asia koskee useampaa henkilöä, annetaan tiedot kaikista):

1. Tunnistetiedot

i) Luonnollinen henkilö tai luonnolliset henkilöt

Nimi:

Etunimi (etunimet):

Muu mahdollinen nimi (muut mahdolliset nimet):

Mahdolliset peitenimet:

Sukupuoli:

Kansalaisuus:

Henkilötunnus tai sosiaaliturvatunnus, jos saatavilla:

Henkilöllisyysasiakirjan (-kirjojen) tyyppi ja numero (henkilötodistus tai passi), jos saatavilla:

.....

Syntymäaika:

Syntymäpaikka:

Asuinpaikka ja/tai tunnettu osoite (jos osoite ei ole tiedossa, viimeisin tunnettu osoite):

.....

Kieli tai kielet, joita henkilö, jota asia koskee, ymmärtää:

Asianomaisen henkilön asema menettelyssä:

- henkilö, jota vastaan jäädymispäätös on annettu

- henkilö, jonka omaisuutta jäädymispäätös koskee

ii) Oikeushenkilö tai oikeushenkilöt

Nimi:

Oikeudellinen muoto:

Mahdollinen lyhytnimi, yleensä käytetty nimi tai kaupp nimi:

Sääntömääräinen kotipaikka:

Rekisterinumero:

Osoite:

Edustajan nimi:

Asianomaisen henkilön asema menettelyssä:

 henkilö, jota vastaan jäädyttämispäätös on annettu henkilö, jonka omaisuutta jäädyttämispäätös koskee

2. Jos jäädyttämispäätös on pantava täytäntöön muualla kuin edellä mainitussa osoitteessa, ilmoitetaan tämä osoite:

.....

3. Kolmannet osapuolet, joiden omaisuuteen, jota jäädyttämispäätös koskee, liittyviä oikeuksia päätös suoraan rajoittaa (henkilöllisyys ja syyt):

.....

.....

4. Muut mahdolliset tiedot, joista on apua jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanossa:

.....

D OSA: Tiedot päätöksen kohteena olevasta omaisuudesta

1. Päätös koskee (rasti ruutuun):

 rahamäärää tiettyä omaisuutta (aineellista tai aineetonta, irtainta tai kiinteää) samanarvoista muuta omaisuutta (arvomääräisen jäädyttämisen yhteydessä)

2. Jos päätös koskee rahamäärää tai rahamäärän kanssa samanarvoista omaisuutta:

— Täytäntöönpanovaltiossa täytäntöön pantavana oleva määrä numeroin ja kirjoitettuna (täsmennetään valuutta):

.....

— Päätöksessä mainittu kokonaismäärä numeroin ja kirjoitettuna (täsmennetään valuutta):

.....

Lisätietoja:

— Syyt, joiden vuoksi oletetaan, että henkilöllä, jota asia koskee, on omaisuutta tai tuloja täytäntöönpanovaltiossa:

.....

— Henkilön, jota asia koskee, omaisuuden tai tulolähteen kuvaus (jos mahdollista):

.....

— Henkilön, jota asia koskee, omaisuuden tai tulolähteen sijaintipaikka (jos ei tiedossa, viimeinen tunnettu sijaintipaikka):

.....

— Henkilön, jota asia koskee, pankkitili (jos tiedossa):

.....

3. Jos päätös koskee tiettyä omaisuutta tai tällaisen omaisuuden kanssa samanarvoista omaisuutta:

Perusteet päätöksen lähettämiseksi täytäntöönpanovaltioon:

 tietty omaisuus sijaitsee täytäntöönpanovaltiossa tietty omaisuus on rekisteröity täytäntöönpanovaltiossa

- päätöksen antavalla viranomaisella on perustellut syyt olettaa, että tietty päätöksen kohteena oleva omaisuus tai osa siitä sijaitsee täytäntöönpanovaltiossa.

Lisätietoja:

- Syyt, joiden vuoksi oletetaan, että tietty omaisuus sijaitsee täytäntöönpanovaltiossa:

.....

- Omaisuuden kuvaus:

.....

- Omaisuuden sijaintipaikka (jos ei tiedossa, viimeisin tiedossa oleva sijaintipaikka):

.....

- Muut tiedot (esim. selvittäjän määrääminen):

.....

E OSA: Perusteet jäädyttämispäätöksen antamiselle

1. Tiivistelmä tosiseikoista

Syyt, joiden vuoksi jäädyttämispäätös on annettu, mukaan lukien

- yhteenveto tosiseikoista ja kuvaus rikoksista:

.....

- saavutettu tutkinnan vaihe:

.....

- jäädyttämisen syyt:

.....

- muut tiedot:

.....

2. Sen rikoksen tai niiden rikosten luonne ja oikeudellinen luokittelu, jonka tai joiden johdosta jäädyttämispäätös annettiin, sekä sovellettava säännös tai sovellettavat säännökset:

.....

.....

3. Voiko jäädyttämispäätöksen perusteena olevasta rikoksesta seurata päätöksen antavassa valtiossa enimmillään vähintään kolmen vuoden pituinen, vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus, ja sisältyykö se jäljempänä olevaan rikosten luetteloon? (rasti ruutuun) Jos jäädyttämispäätös koskee useita rikoksia, alla olevaan luetteloon merkitään vastaava numero (edellä kohdissa 1 ja 2 kuvailtuja rikoksia vastaavat numerot).

- rikollisjärjestöön osallistuminen
- terrorismi
- ihmiskauppa
- lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia
- huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laiton kauppa
- aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton kauppa
- lahjonta
- petokset, mukaan lukien petokset ja muut unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvat rikokset, sellaisina kuin ne määritellään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2017/1371
- rahanpesu
- rahan, mukaan lukien euron, väärentäminen
- tietoverkkorikollisuus

- ympäristörikollisuus, mukaan lukien uhanalaisten eläinlajien ja uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laitton kauppa
- laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen
- tahallinen henkirikos, vakava pahoinpitely tai vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen
- ihmisen elinten ja kudosten laitton kauppa
- ihmisryöstö, vapaudenriisto tai panttivangiksi ottaminen
- rasismi ja muukalaisviha
- järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö
- kulttuuriomaisuuden, mukaan lukien antiikki- ja taide-esineiden, laitton kauppa
- petollinen menettely
- ryöstötapainen kiristys ja kiristys
- tuotteiden väärentäminen ja laitton jäljentäminen
- hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti väärennöksillä
- maksuvälineisiin liittyvät väärennökset
- hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laitton kauppa
- ydin- ja radioaktiivisten aineiden laitton kauppa
- varastettujen ajoneuvojen kauppa
- raiskaus
- murhapoltto
- kansainvälisen rikustuomioistuimen toimivaltaan kuuluvat rikokset
- ilma-aluksen tai aluksen kaappaus
- tuhotyö

4. Muut tiedot (esim. omaisuuden ja rikoksen välinen yhteys):

.....

F OSA: Päätöksen luottamuksellisuus ja/tai pyyntö noudattaa tiettyjä muodollisuuksia

- Päätöksen sisältämät tiedot ovat luottamuksellisia täytäntöönpanon jälkeen:

.....

- Täytäntöönpanossa on noudatettava tiettyjä muodollisuuksia:

.....

G OSA: Jos jäädyttämistodistus on lähetetty useampaan kuin yhteen täytäntöönpanovaltioon, annetaan seuraavat tiedot:

1. Jäädyttämistodistus on lähetetty seuraaviin muihin täytäntöönpanovaltioihin (valtio ja viranomainen):

.....

.....

2. Jäädyttämistodistus on lähetetty useampaan kuin yhteen täytäntöönpanovaltioon seuraavista syistä:

Jos kyseessä on tietyn omaisuuden jäädyttämistä koskeva päätös:

- Päätöksen kohteena olevaa omaisuutta oletetaan olevan eri täytäntöönpanovaltioissa
- Jäädyttäminen edellyttää tietyn omaisuuden osalta toimia useammassa täytäntöönpanovaltiossa

Jos kyseessä on rahamäärän jäädyttämistä koskeva päätös:

- Sen omaisuuden arvioitu arvo, joka voidaan jäädyttää päätöksen antavassa valtiossa ja jossakin täytäntöönpanovaltiossa, ei todennäköisesti riitä koko päätöksessä mainitun määrän jäädyttämiseen
- Muut erityistarpeet:

.....

3. Kussakin täytäntöönpanovaltiossa olevien varojen arvo, jos se on tiedossa:

.....

4. Jos jäädyttäminen edellyttää tietyn omaisuuden osalta toimia useammassa täytäntöönpanovaltiossa, kuvaus täytäntöönpanovaltiossa vaadittavista toimista:

.....

H OSA: Suhde aiempaan jäädyttämispäätökseen ja/tai muihin päätöksiin tai pyyntöihin

Liittyykö tämä jäädyttämispäätös aiempaan päätökseen tai pyyntöön (esim. jäädyttämispäätökseen, eurooppalaiseen tutkintamääräykseen, eurooppalaiseen pidätysmääräykseen tai keskinäistä oikeusapua koskevaan pyyntöön)? Jos liittyy, annetaan seuraavat tiedot, joiden avulla aiempi päätös tai pyyntö voidaan tunnistaa:

— päätöksen tai pyynnön tyyppi

.....

— antamispäivä

.....

— viranomainen, jolle päätös tai pyyntö lähetettiin

.....

— päätöksen antavan viranomaisen antama viitenumero

.....

— täytäntöönpanoviranomais(t)en antama(t) viitenumero(t):

.....

I OSA: Menetetyksi tuomitseminen

Valitaan oikea vaihtoehto:

tämän jäädyttämistodistuksen mukana on menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus päätöksen antavan valtion antaman päätöksen panemiseksi täytäntöön (menetetyksi tuomitsemista koskevan todistuksen numero):

.....

omaisuus jää jäädytettyinä täytäntöönpanovaltioon siihen asti, että menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös lähetetään ja pannaan täytäntöön (menetetyksi tuomitsemista koskevan todistuksen arvioitu esittämisajankohta, jos mahdollista):

.....

J OSA: Vaihtoehtoiset toimenpiteet

1. Salliiko päätöksen antava valtio sen, että täytäntöönpanovaltio soveltaa vaihtoehtoisia toimenpiteitä siinä tapauksessa, että jäädyttämispäätöstä ei voida panna täytäntöön lainkaan tai osittain?

Kyllä

Ei

2. Jos sallii, mitä toimenpiteitä voidaan soveltaa:

.....

K OSA: Jäädytetyn omaisuuden palauttaminen

1. Onko jäädytetyn omaisuuden palauttamisesta uhrille annettu päätös:

Kyllä

Ei

Jos on, tiedot jäädytetyn omaisuuden palauttamista koskevasta päätöksestä:

Päätöksen tehnyt viranomainen (virallinen nimi):

.....

Päätöksen päivämäärä:

Päätöksen viitenumero (jos saatavilla):

Palautettavan omaisuuden kuvaus:

Uhrin nimi:

Uhrin osoite:

Lisätiedot siinä tapauksessa, että uhrin omistusoikeus on kiistetty (kuka kiistää omistusoikeuden, perusteet jne.):

.....

Lisätiedot siinä tapauksessa, että henkilöiden, joita asia koskee, oikeuksia voitaisiin loukata palauttamisen seurauksena (kenen oikeuksia ja mitä oikeuksia loukattaisiin, perusteet jne.):

.....

.....

2. Onko päätöksen antavassa jäsenvaltiossa vireillä pyyntö jäädytetyn omaisuuden palauttamisesta uhrille?

Ei

On, ratkaisusta ilmoitetaan täytäntöönpanoviranomaiselle

Päätöksen antavalle viranomaiselle ilmoitetaan, jos omaisuutta siirretään suoraan uhrille.

L OSA: Oikeussuojakeinot

Päätöksen antavan valtion viranomainen, joka voi antaa lisätietoja oikeussuojakeinojen käyttämiseen liittyvistä menettelyistä päätöksen antavassa valtiossa sekä siitä, onko saatavilla oikeusapua sekä tulkkaus- ja käännöspalveluja:

Päätöksen antava viranomainen (ks. M OSA)

Päätöksen vahvistava viranomainen (ks. N OSA)

Muu:

.....

M OSA: Päätöksen antavan viranomaisen tiedot

Päätöksen antavan viranomaisen tyyppi:

tuomari, tuomioistuin, yleinen syyttäjä

muu päätöksen antavan valtion lainsäädännössä määritelty toimivaltainen viranomainen

Viranomaisen nimi:

Yhteyshenkilön nimi:

Tehtävä (virkanimike tai -asema):

Asiakirjan numero:

Osoite:

Puhelinnumero (maannumero) (suuntanumero):

Faksinumero (maannumero) (suuntanumero):

Sähköposti:

Kieli tai kielet, jota tai joita voidaan käyttää yhteydenpidossa päätöksen antavan viranomaisen kanssa:

Sellaisen yhteyshenkilön (jos muu kuin edellä) yhteydetiedot, johon voidaan olla yhteydessä, jos tarvitaan lisätietoja tai on tehtävä käytännön järjestelyjä päätöksen täytäntöönpanoa varten:

Nimi/Virkanimike/Organisaatio:

Osoite:

Sähköpostiosoite / Puhelinnumero:

Päätöksen antavan viranomaisen ja/tai sen edustajan allekirjoitus, jolla todistetaan jäädyttämistodistuksen sisällön oikeellisuus ja asianmukaisuus:

Nimi:

Tehtävä (virkanimike tai -asema):

Päivämäärä:

Virallinen leima (jos käytössä):

N OSA: Jäädättämispäätöksen vahvistavan viranomaisen tiedot

Jäädättämispäätöksen pätevyuden vahvistavan viranomaisen tyyppi (tarvittaessa):

tuomari tai tuomioistuin

yleinen syyttäjä

Viranomaisen nimi:

Yhteyshenkilön nimi:

Tehtävä (virkanimike tai -asema):

Asiakirjan numero:

Osoite:

Puhelinnumero (maannumero) (suuntanumero):

Faksinumero (maannumero) (suuntanumero):

Sähköposti:

Kieli tai kielet, jota tai joita voidaan käyttää yhteydenpidossa vahvistavan viranomaisen kanssa:

Täytäntöönpanoviranomaisen pääasiallinen yhteyspiste:

päätöksen antava viranomainen

päätöksen vahvistava viranomainen

Vahvistavan viranomaisen ja /tai sen edustajan allekirjoitus ja muut tiedot

Nimi:

Tehtävä (virkanimike tai -asema):

Päivämäärä:

Virallinen leima (jos käytössä):

O OSA: Keskusviranomainen

Jos päätöksen antavassa valtiossa on nimetty keskusviranomainen vastaamaan jäädättämistodistusten hallinnollisesta lähettämisestä ja vastaanottamisesta:

Keskusviranomaisen nimi:

Yhteyshenkilön nimi:

Tehtävä (virkanimike tai -asema):

Asiakirjan numero:

Osoite:

Puhelinnumero (maannumero) (suuntanumero):

Faksinumero (maannumero) (suuntanumero):

Sähköposti:

P OSA: Liitteet

Todistuksen mahdolliset liitteet:

LIITE II

MENETETYKSI TUOMITSEMISTA KOSKEVA TODISTUS

A OSA:

Päätöksen antava valtio:

Päätöksen antava viranomainen:

Täytäntöönpanovaltio:

Täytäntöönpanoviranomainen (jos tiedossa):

B OSA: Menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös

1. Tuomioistuim, joka on antanut päätöksen menetetyksi tuomitsemisesta (virallinen nimi):
.....2. Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen viitenumero (jos saatavilla):
.....3. Menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös annettiin (päivämäärä):
.....4. Menetetyksi tuomitsemista koskevasta päätöksestä tuli lainvoimainen (päivämäärä):
.....

C OSA: Henkilö, jota asia koskee (henkilöt, joita asia koskee)

Tiedot henkilöstä tai henkilöistä, jota tai joita vastaan menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on annettu, tai henkilöstä tai henkilöistä, jonka tai joiden omaisuutta menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee (jos asia koskee useampaa henkilöä, annetaan tiedot kaikista):

1. Tunnistetiedot

i) Luonnollinen henkilö tai luonnolliset henkilöt

Nimi:

Etunimi (etunimet):

Muu mahdollinen nimi (muut mahdolliset nimet):

Mahdolliset peitenimet:

Sukupuoli:

Kansalaisuus:

Henkilötunnus tai sosiaaliturvatunnus, jos saatavilla:

Henkilöllisyysasiakirjan (-kirjojen) tyyppi ja numero (henkilötodistus, passi), jos saatavilla:
.....

Syntymäaika:

Syntymäpaikka:

Asuinpaikka ja/tai tiedossa oleva osoite (jos osoite ei ole tiedossa, viimeinen tiedossa oleva osoite):
.....

Kieli tai kielet, joita henkilö, jota asia koskee, ymmärtää:

Asianomaisen henkilön asema menettelyssä:

 henkilö, jota vastaan menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on annettu henkilö, jonka omaisuutta menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee

ii) Oikeushenkilö tai oikeushenkilöt

Nimi:

Oikeudellinen muoto:

Mahdollinen lyhytnimi, yleensä käytetty nimi tai kaupp nimi:

Sääntömääräinen kotipaikka:

Rekisterinumero:

Osoite:

Edustajan nimi:

Asianomaisen henkilön asema menettelyssä:

- henkilö, jota vastaan menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on annettu
 henkilö, jonka omaisuutta menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee

2. Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on pantava täytäntöön muualla kuin edellä mainitussa osoitteessa, ilmoitetaan tämä osoite:

.....

3. Kolmannet osapuolet, joiden omaisuuteen, jota jäädyttämispäätös koskee, liittyviä oikeuksia päätös suoraan rajoittaa (henkilöllisyys ja syyt):

.....

.....

4. Muut mahdolliset tiedot, joista on apua menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanossa:

.....

D OSA: Tiedot päätöksen kohteena olevasta omaisuudesta

1. Tuomioistuin on päättänyt, että omaisuus:

- on rikoshyötyä tai tällaisen hyödyn arvoa joko kokonaan tai osittain vastaavaa omaisuutta
 muodostaa tällaisen rikoksen tekovälineen tai vastaa tällaisen tekovälineen arvoa
 on tuomittava menetetyksi, koska päätöksen antavassa jäsenvaltiossa sovelletaan direktiivissä 2014/42/EU tarkoitettuja menetetyksi tuomitsemista koskevia valtuuksia (laajennettu menetetyksi tuomitseminen mukaan lukien)
 on tuomittava rikokseen liittyvien menettelyjen seurauksena menetetyksi sellaisten päätöksen antavan valtion lainsäädännön mukaisten muiden säännösten, menetetyksi tuomitseminen mukaan lukien, nojalla, jotka liittyvät ilman lopullista tuomiota tapahtuvaa menetetyksi tuomitsemista koskeviin valtuuksiin

2. Päätös koskee:

- rahamäärää
 tiettyä omaisuutta (aineellista tai aineetonta, irtainta tai kiinteää)
 samanarvoista omaisuutta (arvomääräisen menettämisseuraamuksen yhteydessä)

3. Jos päätös koskee rahamäärää tai rahamäärän kanssa samanarvoista omaisuutta:

— Täytäntöönpanovaltiossa täytäntöön pantavana oleva määrä numeroin ja kirjoitettuna (täsmennetään valuutta):

.....

— Päätöksessä mainittu kokonaismäärä numeroin ja kirjoitettuna (täsmennetään valuutta):

.....

Lisätietoja:

— Syyt, joiden vuoksi oletetaan, että henkilöllä, jota asia koskee, on omaisuutta tai tuloja täytäntöönpanovaltiossa:

.....

— Henkilön, jota asia koskee, omaisuuden tai tulolähteen kuvaus (jos mahdollista):

.....

— Henkilön, jota asia koskee, omaisuuden tai tulolähteen sijaintipaikka (jos ei tiedossa, viimeinen tunnettu sijaintipaikka):

— Henkilön, jota asia koskee, pankkitili (jos tiedossa):

.....

4. Jos päätös koskee tiettyä omaisuutta tai tällaisen omaisuuden kanssa samanarvoista omaisuutta:

Perusteet päätöksen lähettämiseksi täytäntöönpanovaltioon:

- tietty omaisuus sijaitsee täytäntöönpanovaltiossa
- tietty omaisuus on rekisteröity täytäntöönpanovaltiossa
- päätöksen antavalla viranomaisella on perustellut syyt olettaa, että tietty päätöksen kohteena oleva omaisuus tai osa siitä sijaitsee täytäntöönpanovaltiossa.

Lisätietoja:

— Syyt, joiden vuoksi oletetaan, että tietty omaisuus sijaitsee täytäntöönpanovaltiossa:

.....

— Omaisuuden kuvaus:

.....

— Omaisuuden sijaintipaikka (jos ei tiedossa, viimeisin tiedossa oleva sijaintipaikka):

.....

— Muut tiedot (esim. selvittäjän määrääminen):

.....

5. Omaisuuden muuntaminen ja siirtäminen

Jos päätös koskee tiettyä omaisuutta, säädetäänkö päätöksen antavan valtion lainsäädännössä, että menetetyksi tuomitseminen voidaan täytäntöönpanovaltiossa panna täytäntöön määräämällä menetetyksi rahamäärä, joka vastaa menetetyksi määrätyn omaisuuden arvoa?

Kyllä

Ei

E OSA: Jäädättämispäätös

Valitaan oikea vaihtoehto:

menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen mukana on päätöksen antavan valtion antama jäädättämispäätös (jäädättämistodistuksen viitenumero):

.....

omaisuus on jäädetty täytäntöönpanovaltiolle toimitetun aiemman jäädättämispäätöksen mukaisesti

— jäädättämispäätöksen antamispäivä:

— jäädättämispäätöksen lähettämispäivä:

— viranomaisen, jolle se lähetettiin:

— päätöksen antavan viranomaisen antama viitenumero:

— täytäntöönpanoviranomaisten antama viitenumero:

F OSA: Perusteet menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen antamiselle

1. Yhteenveto tosiseikoista ja syyt, joiden vuoksi menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on annettu, sekä kuvaus asiaan liittyvistä rikoksista ja muut asiaan liittyvät tiedot:

.....

2. Sen rikoksen tai niiden rikosten luonne ja oikeudellinen luokittelu, jonka tai joiden johdosta menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös annettiin, sekä sovellettava säännös tai sovellettavat säännökset:

.....

3. Voiko menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen perusteena olevasta rikoksesta seurata päätöksen antavan valtion lainsäädännön mukaan enimmillään vähintään kolmen vuoden pituinen, vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus ja sisältyykö se jäljempänä olevaan rikosten luetteloon? (rasti ruutuun) Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee useita rikoksia, alla olevaan luetteloon merkitään vastaavat numerot (edellä kohdissa 1 ja 2 kuvailtuja rikoksia vastaavat numerot):

- rikollisjärjestöön osallistuminen
- terrorismi
- ihmiskauppa
- lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia
- huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laiton kauppa
- aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton kauppa
- lahjonta
- petokset, mukaan lukien petokset ja muut unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvat rikokset, sellaisina kuin ne määritellään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2017/1371
- rahanpesu
- rahan, mukaan lukien euron, väärentäminen
- tietoverkkorikollisuus
- ympäristörikollisuus, mukaan lukien uhanalaisten eläinlajien ja uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laiton kauppa
- laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen
- tahallinen henkirikos, vakava pahoinpitely tai vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen
- ihmisen elinten ja kudosten laiton kauppa
- ihmisryöstö tai vapaudenriisto ja panttivangiksi ottaminen
- rasismi ja muukalaisviha
- järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö
- kulttuuriomaisuuden, mukaan lukien antiikki- ja taide-esineiden, laiton kauppa
- petollinen menettely
- ryöstöntapainen kiristys ja kiristys
- tuotteiden laiton väärentäminen ja laiton jäljentäminen
- hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti väärennöksillä
- maksuvälineisiin liittyvät väärennökset
- hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laiton kauppa
- ydin- ja radioaktiivisten aineiden laiton kauppa
- varastettujen ajoneuvojen kauppa
- raiskaus
- murhapoltto
- kansainvälisen rikostuomioistuimen toimivaltaan kuuluvat rikokset
- ilma-aluksen tai aluksen kaappaus
- tuhotyö

4. Muut tiedot (esim. omaisuuden ja rikoksen suhde):

.....

G OSA: Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus on lähetetty useampaan kuin yhteen täytäntöönpanovaltioon, annetaan seuraavat tiedot:

1. Menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus on lähetetty seuraaviin muihin täytäntöönpanovaltioihin (valtio ja viranomainen):

.....

2. Menetetyksi tuomitsemista koskeva todistus on lähetetty useampaan kuin yhteen täytäntöönpanovaltioon seuraavista syistä:

Jos kyseessä on tietyn omaisuuden menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös:

- Päätöksen kohteena olevaa omaisuutta oletetaan olevan eri täytäntöönpanovaltioissa
 Täytäntöönpano edellyttää tietyn omaisuuden osalta toimia useammassa täytäntöönpanovaltiossa

Jos kyseessä on rahamäärän menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös:

- Asianomaista omaisuutta ei ole jäädytetty asetuksen (EU) 2018/1805 nojalla
 Omaisuuden, joka voidaan tuomita menetetyksi päätöksen antavassa valtiossa ja jossakin täytäntöönpanovaltiossa, arvioitu arvo ei todennäköisesti riitä koko päätöksessä mainitun määrän tuomitsemiseen menetetyksi
 Muut erityistarpeet:

.....

3. Kussakin täytäntöönpanovaltiossa olevien varojen arvo, jos se on tiedossa:

.....

4. Jos menetetyksi tuomitseminen edellyttää tietyn omaisuuden osalta toimia useammassa täytäntöönpanovaltiossa, kuvaus vaadittavista toimista:

.....

H OSA: Menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen johtanut oikeudenkäynti

Oliko henkilö, jota vastaan menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on annettu, läsnä oikeudenkäynnissä, jonka seurauksena lopulliseen tuomioon liittyvä menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös annettiin?

1. Kyllä, hän oli läsnä oikeudenkäynnissä.
 2. Ei, hän ei ollut läsnä oikeudenkäynnissä.
 3. Ei, suullisia käsittelyjä ei järjestetty kansallisten menettelysääntöjen mukaisesti.
 4. Jos on valittu kohta 2, vahvistetaan jokin seuraavista vaihtoehdoista:
 4.1 a haaste oli annettu tiedoksi asianomaiselle henkilölle ... (päivä/kuukausi/vuosi) henkilökohtaisesti ja hänelle oli siten ilmoitettu menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen johtaneen oikeudenkäynnin ajankohta ja paikka ja hänelle oli ilmoitettu, että asiassa voitaisiin tehdä menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös, vaikka hän jää pois oikeudenkäynnistä

TAI

- 4.1 b henkilö ei saanut haastetta henkilökohtaisesti tiedoksi mutta oli muilla keinoin saanut virallisen tiedon päätökseen johtaneen oikeudenkäynnin suunnitellusta ajankohdasta ja paikasta siten, että voidaan kiistattomasti todeta, että hän oli tietoinen oikeudenkäynnistä, ja hänelle oli ilmoitettu, että tällainen menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös voidaan tehdä, vaikka hän jää pois oikeudenkäynnistä

TAI

- 4.2 henkilö oli oikeudenkäynnistä tietoisena valtuuttanut lakimiehen, jonka joko hän itse tai valtio oli nimenmynyt puolustamaan häntä oikeudenkäynnissä, ja tämä lakimies oli tosiasiallisesti puolustanut häntä oikeudenkäynnissä

TAI

- 4.3 menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös oli annettu asianomaiselle henkilölle tiedoksi ... (päivä/kuukausi/vuosi) ja hänelle oli nimenomaisesti ilmoitettu hänen oikeudestaan uudelleen käsittelyyn tai muutoksenhakuun, johon henkilöllä oli oikeus osallistua ja joka antoi mahdollisuuden asian ratkaisuperusteiden uudelleen tutkimiseen, mukaan lukien uusien todisteiden tutkimiseen, ja joka voi johtaa alkuperäisen menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kumoamiseen, ja

- henkilö nimenomaisesti ilmoitti, ettei hän riitautta menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä

TAI

- henkilö ei pyytänyt uudelleen käsittelyä tai hakenut muutosta määräajassa.

5. Jos on valittu jokin kohdista 4.1 b, 4.2 tai 4.3, ilmoitetaan, miten kyseinen edellytys on täytynyt:

I OSA: Vaihtoehtoiset toimenpiteet, mukaan lukien vapausrangaistukset

1. Salliiko päätöksen antava valtio sen, että täytäntöönpanovaltio soveltaa vaihtoehtoisia toimenpiteitä siinä tapauksessa, että menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä ei voida panna täytäntöön lainkaan tai osittain?

Kyllä

Ei

2. Jos sallii, ilmoitetaan ja täsmennetään, mitä seuraamuksia voidaan soveltaa:

Vankeus (enimmäisaika):

.....

Yhdyskuntapalvelu (tai vastaava) (enimmäisaika):

.....

Muut toimenpiteet (niiden kuvaus):

.....

J OSA: Päätös uhrille palautettavasta omaisuudesta tai suoritettavasta korvauksesta

1. Valitaan oikea vaihtoehto:

Päätöksen antavan valtion päätöksen antava viranomainen tai muu toimivaltainen viranomainen on antanut uhrille suoritettavaa korvausta tai omaisuuden palauttamista koskevan päätöksen, jonka nojalla uhrille maksetaan seuraava rahasumma:

.....

Päätöksen antavan valtion päätöksen antava viranomainen tai muu toimivaltainen on antanut päätöksen, jonka nojalla uhrille palautetaan muuta omaisuutta kuin rahaa:

.....

Päätöksen antavassa valtiossa on vireillä uhrille palautettavaa omaisuutta tai suoritettavaa korvausta koskeva menettely, jonka tulos ilmoitetaan täytäntöönpanoviranomaiselle

2. Menetetyksi tuomitun omaisuuden palauttamista uhrille tai uhrille suoritettavaa korvausta koskevan päätöksen tiedot:

Päätöksen antanut viranomainen (virallinen nimi):

Päätös on annettu (päivämäärä):

Päätöksestä tuli lainvoimainen (päivämäärä):

Päätöksen viitenumero (jos saatavilla):

Palautettavan omaisuuden kuvaus:

Uhrin nimi:

Uhrin osoite:

Päätöksen antavalle viranomaiselle ilmoitetaan, jos omaisuutta siirretään suoraan uhrille.

K OSA: Päätöksen antavan viranomaisen tiedot

Viranomaisen nimi:

Yhteyshenkilön nimi:

Tehtävä (virkanimike tai -asema):

Asiakirjan numero:

Osoite:

Puhelinnumero (maannumero) (suuntanumero):

Faksinumero (maannumero) (suuntanumero):

Sähköposti:

Kieli tai kielet, jota tai joita voidaan käyttää yhteydenpidossa päätöksen antavan viranomaisen kanssa:

Sellaisen yhteyshenkilön (jos muu kuin edellä) yhteystiedot, johon voidaan olla yhteydessä, jos tarvitaan lisätietoja tai on tehtävä käytännön järjestelyjä päätöksen täytäntöönpanoa tai omaisuuden siirtoa varten:

Nimi/Virkanimike/Organisaatio:

Osoite:

Sähköpostiosoite / Puhelinnumero:

Päätöksen antavan viranomaisen ja/tai sen edustajan allekirjoitus, jolla todistetaan menetetyksi tuomitsemista koskevan todistuksen sisällön oikeellisuus ja asianmukaisuus:

Nimi:

Tehtävä (virkanimike tai -asema):

Päivämäärä:

Virallinen leima (jos käytössä):

L OSA: Keskusviranomainen

Jos päätöksen antavassa valtiossa on nimetty keskusviranomainen vastaamaan menetetyksi tuomitsemista koskevien todistusten hallinnollisesta lähettämisestä ja vastaanottamisesta, ilmoitetaan:

Keskusviranomaisen nimi:

Yhteyshenkilön nimi:

Tehtävä (virkanimike tai -asema):

Asiakirjan numero:

Osoite:

Puhelinnumero (maannumero) (suuntanumero):

Faksinumero (maannumero) (suuntanumero):

Sähköposti:

M OSA: Päätöksen antavan valtion maksutiedot

Kansainvälinen tilinumero (IBAN):

BIC-koodi:

Tilinhaltijan nimi:

N OSA: Liitteet

Todistuksen mahdolliset liitteet:

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.justitieministeriet.fi

ISSN 2490-1172 (PDF)
ISBN 978-952-259-772-4 (PDF)